د عبدالرحمان بابا دیوان

پنځمه بڼه

د الحاج نظر محمد راغب په سمون او انتخاب سره.

السلام علیکم.

خوښ یم چي د پښتون قوم ددې ستر عارف شاعر، جامِع دیوان تاسو ته وړاندي کوم. عبدالرحمن بابا نه یوازي په موږ حق لري چي ویې پیېژنو او شعر یې ولولو، بلکه دا د هر چا حق دی چي د بابا له نصیحته ډک کلام وروړسېږي. پدې دیوان کي د عبد الرووف بېنوا صاحب، تبسم صاحب، حبیب الله رفیع صاحب، غروال صاحب او نورو له لیکل شویو دیوانونو څخه، اخیسته شوېدي او دوي سره پرتله شویدي. ځکه نو په ځېنو ځایو کي په دوه ډوله لیکنه شوې وي، او په (/) علامه، یو له بله سره جلا شوېدي. پو هاند دي لطفاً خپل نظر را واستوي چي کوم ټکی یې باید انتخاب شي. هڅه شوې چي د افغانستان په معیاري پښتو باندي ولیکل شي.

دا دیوان به ستاسو په مرسته په راتلونکي کي په لا غوره توګه وړاندي شي. په هره برخه کي چي غلطیاني وینئ، مهرباني وکړئ را په ګوته یې کړئ.

هغوي چي غواړي ددې دېوان په سمون کي برخه واخلي، هغوي ته یې سافت کاپي (په ایم ایس ورډ کي) استوم.

دا شعرونه فیسبوک ته هم پورته کیږي او د پښتو خزانه په نامه پاڼه هم جوړیږي.

ډاکټر محمد هاشم نظروال
+16477701013
mnaz@proton.me

۴۵

۲ په دربار کوم د ښکلي دلبر عرض	
۳ که مي يار په ديدن سر غواړي عوض	

ط – ظ – غ – ف - ق

۱ طمع مه کړه په دنيا کښي د نشاط	۷۷
۲ نن نګار و ماته راکړ د ياری خط	
۱ اومه کله دي پاخه وايئ واعظ	
۲ بلبلان که له ګلزاره مومي حظ	۷۸
۱ په تندي چه آتش بل کړم مدام شمع	
۲ که دي پرې کړه له وګړيو ربنتيا طمع	
هر يو ګل د ستا د باغ روشن تر دي تر چراغ	
اورنګ زيب و شاه جهان غوندي اشراف	۷۹
۱ چه پاي بند شه د ليلي په اشتياق	
۲ خدايه څه شه هغه ښکلي ښکلي خلق	۸۰

ک

۱ چه په زړه مي تور لحد شي د خپل خاك	۸۱
۲ زړه مي تراشي د ښو په تيره نوك	۸۲
۳ چه علاج کولی نه شي د قسمت څوك	
۴ په ښايست زما ديار نه دي خبر څوك	۸۳
۵ چه مشغول نه وي د ترکو په جمال څوك	
۳ چه علاج کولي نه شي د قسمت څوك	
۶ ماتوي مي خوله په سوك	
۷ که په بخت کم بختان نه وای خسته دل څوک	۸۵
زړه مي تراشي د ښو په تيره نوک	
چه په زړه مي تور لحد شي د خپل خاك	
زغره واغونده ملا وتړه په جنګ	

ل

۱ اينبی مي پر سر دي ستا د مخ د ميني ګل	
۲ هيڅ مي نه‌کړه په دا عمرکښي حاصل	۸۶
۳ مه غوړ باسه د نا اهلو قيل و قال	
۴ بيلتانه دي هسي خوار کړ زما دل	۸۷
۵ چه له نازه پوشيده لري چشمان خپل	
۶ تور ليمه مي د فراق په ژړا سپين شول	۸۸

م

۱ په ليمه کښي مي مدام	۸۹
۲ که مي ونماځي ساقي په يوه جام	
۳ و محمود وته نظر کوه مدام	
۴ د هجران له ډيره غمه ولي نه مرم	۹۰
۵ که په سر د هغه يار له لاسه سنګ خورم	

٩١	۶ سر مي په کار نه دی چي يې ستاترسر قربان کړم
	۷ زه دا هسي ديوانه او مجنون چا کړم
	۸ صبح و شام مي لاس نيولي دي دعا کړم
٩٢	٩ دا ستا درد به په هزار درمان ور نه کړم
	١٠ دا يو څه رنگه ژوندون دي نه پوهيږم
٩٣	١١ بيا دي نوي شراب څښلي دي پوهيږم
	١٢ چه له مرگه بې پروا يې په هر دم
٩۴	١٣ څو په صبر په جفا د يار کوم
٩۵	١۴ په يوه غمزه د سترگو يئ فنا شوم
	١۵ د خپل ځان له خاکسارئ (نه) بلند شوم
	١۶ تر هغه حده په هورته بد سړی شوم
٩۶	١٧ په ښه خوي له بد خواهانو بې پروا يم
	١٨ زه له دې دنيا نه تلوني په شتاب يم
٩٧	١٩ که هزار ځله نزدې د زړه په ياد يم
٩٨	٢٠ که مي څوك په فقيرئ شميري فقير يم
	٢١ زه د يار په درد و غم کښې غرقاب خوښ يم
	٢٢ زه د يار په دردوغم کي شادمان يم
٩٩	٢٣ چي هر دم له خپله ځانه گريزان يم
	٢۴ ژوبل ژوبل د خوبانو په نگاه يم
١٠٠	٢۵ زه يو دم د ستا له غمه بې غم نه يم

ن

١٠١	١ هسي تيز درومي دوران
	٢ ډير ياران وو د گل خان و جمال خان
١٠٣	٣ دنيا دار د دنيا کار کا زه د دين
	۴ چرته د يار شونډي چرته غم د دل و جان
	۵ که ترې ولو ښته شاهان و سلطانان
١٠۴	۶ ته چه هسي گاه يې ترش گاه يې خندان
١٠۵	چېرته د يار شونډې چېرته غم د دل و جان
	٧ فراموش مي کړ د ستا په مينه ځان
١٠۶	٨ څو به شميرم زه غمونه د هجران
١٠٧	٩ ورکه عاشقي شه هم يئ نوم هم يئ نشان
	١٠ خان سلطان د دې جهان
١٠٨	١١ که پخوا تر آشنائيه واى بيلتون

و

	هيڅوك مه شه گرفتار د تورو زلفو	١
١٠٩	او ښکي نه لري حساب زما د سترگو	٢
١١٠	هر ساعت زما د غوږ په تاوولو	٣
	تا چه رنگ و ميو ورکړ د لبانو	۴

ضروري يادوني:

په شرقي لهجه	په غربی لهجه	په شرقي لهجه	په غربی لهجه
اوښې	اوښکې	شی	سي
تر...	له...	شه	شو
د پاره	لپاره	کا	که، کړ، کړو، کړه، کړي
د...	له...	کړ	کړو
ځما	زما	لنبه	لمبه
ځبله	چا له	مښک	مشک
چرته	چیرته	نمر	لمر
چه	چې	... و ...	... او ...
ځما	زما	...ې	...ي
ز	ځ		

د ځینو لغاتو معنی

ابته (حبطه)	عبث، بې معنی	اختلاط	ګډون، خبرې
ابلق	آس، برَګ		
ارهنډ	بېډ انجیر		
آدینه	جمعه		
اشراق	د څاښت لمونځ، طلوع کول		
الووې	وریت شوی		
افسون	جادو، ویده، دم شوی		
الغیاث	پناه غواړم، فریاد		
الوس (اولس)	ټبر، قوم، طایفه		
آماج	موخه، هدف		
آماس	پړسوب		
اوتاد (د اوتد جمع)	یوه روحاني مرتبه ده. موړي، مېخونه		
اوډنی	یو ډول ښځینه پوړنی دی، غالباً په ودو کې په سرکیده		
اوراد	د وِرد جمع. دعا ګانې		
اورپېښتی	پتنګ، پروانه		
اوړمکه	میاشت، ماه		
اولاق (اولاغ)	خر		
اهاړ	د اوړي د سختې ګرمي موسم		
اهداد (هیداد)	سزا، پاداش، سرزنش		
اياغ	د شرابو پیاله او کاسه		
باده	شراب		
باړه	یو مشهور خوَړ دی		
بايي (بهائي)	ورور		
بد سګال	بد ذات، بد جنس		
برنا	ځوان، زلمی		
بساط	د زمکې مخ، فرش		
بطال	بد/باطل/غلط ویونکی،		
بګاړ (بګیار)	لېوه، شرمښ		
بیچاوني (بیچاونه)	د عزت جامې، بستره، روجایي		
پارسا	پرهېزګار، زاهِد		

پارځي	د جوارۍ کولو داني		
پاسلل	سپارل		
پایَله	پایزیب		
پخساک	پرېشاني، غم او خپګان		
پراته	پرته، بې ځایه، بې مورده		
پسندل	غوره کول		
پکو	په ځان پوري تنګ او سترې		
پنهم	پنهان، پټ		
پېځل	زغمل، تحمل کول		
پیچومي (بچوي)	د مچنوغزي پرې (بچوکی). مجازاً اوږدې ځنې او ګوځې		
پیرۍ	د کېناستو تخته، د ناستي کټکی، کټخی		
پېشاب	مِتیازي		
تبرا	بېزارېدل، ټپرا کېدل		
تراړه	تېږه، کانی، ډبره		
تراهي	وېره		
ترو	نُو		
توسن	نیلی		
تولا	محبت، دوستي، رښتینګلوي، مینه		
تېزل	ځغلول، پرې سپرېدل		
ټوکرکی	د پوزي یوه ټوټه یا ټوټکی		
ټنډ	په زړه موړ، سخت، محکم		
چلیکار	هغه کروندګر چي په ټاکلې برخه، یا مزدوري د چا ځمکه کري		
چندڼ	صندل		
چورۍ	چوړی، چواړۍ		
چوک	یو کم شی، لږ څه		
چوګان	نېزه، ډډی، یا تونبا ډنډه		
چووه	عطر، خوشبویه مواد		
حط	ایسته کول، د یو بار کوزول		
خاصا	نېک خویه، وتلی		
خاکروب	جارو کښ		
ختول	ختېه لرونکی، ناپاک		
خپسر	خپل ځان		
خدنګ	غشی، خندق		
خراړه	یو ډول دښتي وړه مرغۍ		
خرام	ناز او نِزاکت(لرونکی تګ)		
خمر	شراب، مُل		
خمسور	همراز، همراه		
ځښکو	چشکو یو بوټی چي د لېچنو سترګو دعلاج لپاره پکي اچول کېږي		
ځږۍ	د ګیَرۍ د سر اوږده وېښتان		
ځلي ځولي	ګنده ګونډه، زوړ سامان، ګند او کچکول		
ځبله	سره، یو له بله		
دد	ځناور		
دښن	دښمن		
دراج	تَنځری (یو مرغه دی)		
درای	ږغږغی، ګونګرو، ژرژری، جرس		

دلق ارزق فام	زرغون کند، ګودړئ		
دواب	څاروي، څلوربولي، بوده ګان		
دوڅار	څرګند، ښکاره، ورمخامخ، دچار		
دیبا	ورېښمین ښکلی ټوکر، میلک		
ډبر	تباه، تبر، کهول		
ډلیال	د ډلي ملګری		
راج	راجا (واکمن)		
راح	خوښي، نشاط، مجازاً شراب		
رتئ	ډېر لږ، نا څیز، کم وزنه شی		
رسن	رسی، تناو		
رصاص	قلعي، سرپ		
رعنا	ښکلی او متناسب اندام		
رنځړی	رنځور، ناروغ، علیل، مجازاً زېړ رنګی		
رېمن	خیرن، بد رنګ، ناولی		
زباد	اثبات		
زبر	یاد، په یاد		
زمول	مړاوی، بې سېکه، ضعیف		
زوړ	نشت، نابود، جرام		
زوم	کم، کمی		
زېرمه	تدبیر، ذخیره، پانګه، پاسره		
ژغړ	ژغورلی		
سالکان	زاهدان، عارفان		
ساهو	آزاد، اصیل		
سترغلی	کولک، د سترګو غاتي(کاسه)		
ستور	څاروي		
سخباب	نولی		
سراښ	حریص		
سفال	ټیټ، بې قدره، پستي او بې همتي، کودړی		
سقلات	خپل ځان پټول		
سکه	نُو، ځکه، ګویا، لکه چې		
سمک	کب، ماهی		
سنډاسي	وانډي، کېډل، ملنګ، کېمیا لټوونکي ملنګ		
سولند	حریص، بخیل، ممسک، لکه سولند سپې		
سوها	یو ډول پخوانی ټوکر دی		
سپپاري	د تودو سیمو یوه لوړه نرئ ونه		
سیم	یو ګران بیه فلز		
شب داج	توره شپه، د تروږمې شپه		
شط	سیند، هغه ستر رود چې دریاب ته ګډیږي		
شهاب	ستور، ستوري		
طره	جوغه		
طوق	غاړکۍ، امېل		
عتاب	قهر او غصه		
عرعر	سپېدار		
غبغب	د چرګ جنجړې، ججوری		
غربال	غلبېل، پرویځي		

غزا وشوه	دا یو شوق دی، نوڅه وشول؟(یو تکیه کلام)		
غور	برخه، نصیب، قسمت، مجازاً میراث		
غورځی	په زوره چیغي ایستل، په اتڼ کی ټوپونه او چیغی اېستل		
غوړی	سخت انتظار، غوړلکی، دچا د راتګ د زېري په انتظار		
غوک	لویه څنګښه (چونګښه)، شلانډه		
غوندی	د وزغنو جوال		
غونډژبی	فصیح، بلیغ		
فلوس	د فلس جمع، یو ډول میوه		
قرقره	د چرګ تاج، چرګ خولی، تاج، شوغه		
قنج (غنج)	ناز		
کاړ	د وړوکانو ډېرۍ		
کام	هدف مرام		
کاواک	ډډ، ګوګ		
کروړ	سخت، محکم		
کړیکه	چیغه، وېروونکی غږ		
کښیده	نقشه، انځور		
کلاب (کلب)	سپی		
کنګال	مفلس، نېستمن، مېنځل شوی		
کوتل	ذبح کول، حلالول، پوستکی ترې ایستل		
کودیکه	یو ډول خاورین دېګ دی		
کوړمه	کورنۍ، اهل بیت		
کوله	د ساقي د پاسه د ګل برخه		
کوی	چم، کوڅه، مالت		
کهی	ډنګر، لاغر		
ګانده	سبا، راتلونې ورځ		
ګایل	زخمي، ځوړ		
ژوبل	زخمي، پرهارژلی		
ګرام	کلی، سیمه، استو ګنځی		
ګروهېدل	عقیده لرل، معتقد کېدل		
ګړیال	زنګ		
ګورهنډه	وړه تیاره کوټه، په غرو کي باندې ډوله څېرۍ، مجازاً قبر		
ګونټه	د شطرنج دانه		
ګوهار	د غواوو پاده		
ګوی	پنډوس، پنډوسکه		
ګنګو	زعفران		
ګېډی	ناپوه، بېړا، احمق		
لارغه	درنګ، ځنډ		
لال	ګونګ، یو ډول انګور دی		
لګام	واګي، قبضه		
لو	لوګي		
لوڅېدل	یوه داسي اوړده مبارزه کول چي یوه سیاله ډله هم بریالۍ نشي، خو لاس هم وانخلي		
لوښتل	په کوچ پېل کول، لېږدېدل		
لونل	پاشل		
مال و منال	شته، هستي او دارایي		
ماوا	استوګنځی، مسکن		

متره	نایاب، نشست، زوړ		
مټ	بازو، هاند، همت		
مجذوب	جذب شوی، عاشق شوی		
مجمر	نغری، دېگدان		
مخمور	مست، نشه		
مخنث	نرښځی		
مذمت	بد ویل، غیبت		
مرسته	طلب، لټون، کومک		
مرغچه (مرغچې)	کونجکه، خرموره		
کونجکه	خرموره		
مستدام	همېشه، تل		
مشاطه	ډمه، سینګاروونکې		
مښګیرک	یو مارغه		
مصحف	کتاب، پاڼې چې سره یو شوې وي		
مطر	باران، ورښت		
معتیو (معتوه)	غیر مکلف، لېونی ډوله		
مغاک	ګودال، ژور غالی		
مقراض	بیاتي، قیچي		
منجلاب	خوسا ډنډ		
منزه	پاک، سپېڅلی، پاکیزه		
مواس	چغولګر		
میثاق	ژمنه، وعده، عهد، پیمان		
میزر	پړونی، چادري		
مهوت	پیلبه، پیل والا		
مهینې	معاش، تنخوا		
نارون (نارو)	یو ډول دانه چې دچټلو اوبو له څښلو پیدا کیږي اوپه مخ کې یې دتارغوندي چینجي وي		
ناړ	ډنډر، ساقه		
ناغه	د سترګو سره رګونه		
ناوک	غشي		
نخل	د خرما ونه، خجوره		
ندا	غږ، اواز		
ندی	زود، وړوکی سیند		
نغږول	نغرل، په یوه سا تېرول		
نغوتل	غوږ نیول، د خبرې منل		
نغوته	اشاره، تلقین		
نمري	جامې، لباس، کالي		
نمط	طریقه، نوع، رَوِش، همفکره ډله		
نول	غم، پرېشاني، اندوه		
نومړ	نومول شوی		
وارړ	غوره، وړ		
وبله	یو تر بله		
ورژلی (ورژل)	رېزه رېزه کول، مرل		
وشتې	ټوکې ټکالي، لطیفې		
وقر(وقار)	طاقت، تحمل، درنښت		
وېلاړ	عزم، اراده، نیت او مراد		

هميانی	هغه تېلی چي پيسي پکي اېښودل کيږي، کيسه، مضبوطه اراده، په زړه کي يوه خبره غوټه کول		
هوک	نېغ، شخ		
يرغال	بېړه، يرغل، حمله، بريد		
يسار	کيڼ، اسان		
يمين	ښی		

عبد الرحمان بابا (۱۰۴۲ تر ۱۱۱۸هجري)

د پلار نوم ئی عبدالستارؤ ، قوم ئي که څه هم مومند دي مګر د رحمان بابا مقام له دينه ډېر اوچت دي چه دي کومي خاصی قبيلی يا کوم خاص ټبر ته منسوب شي. رحمان بابا هم د ټولو انسانانو دي.

رحمان بابا د پيښور دمهمندو په بهادر کلي کښي زيږيدلی دی. فقه او تصوف له ملا محمد يوسف يوسفزی څخه ولوستل او نور علوم ئي د هغه وخت په هندوستان کي زده کړل. لوی عالم او بزرګ زاهد شو. دی د پيښور په هزار خوانۍ کښي اوسيده. په چشتيه طريقه کښي د خواجه معين الدين چشتي اجميري لاروی ؤ.

په پښتو کښي به ډېر داسي کم کور پيدا شي چه د رحمان بابا ديوان هلته نه وي. حتي ځېني مېرمني د رحمان بابا په اشعارو فال ګوري، ځکه چه دده اشعار له هره لوثه پاک او سپيڅلي دي.

ښاغلي راور ټی او پادری هيوز (انګريزی مستشرقين)، او اډورن (روسی پښتو پيژندونکی)، رحمان بابا د پښتو د ادب پيشوا بولي. که څه هم پښتانه د پرديو مستشرقينو قضاوت ته څه اړه نه لري، خو بيا هم له دې څخه، د رحمان بابا ادبي منزلت د پرديو په نظر کښي څرګنديږي.

د رحمان بابا مړی د پښتونخوا پيښور د هزار خاني په هديره کښي ښخ دی. د ډېرو هېوادو په دولتي او شخصی موزيمو کي دده ديوانونه شته دي.

الف

۱

ګوره هسې کردګار دی رب زما
چې صاحب د کل اختیار دی رب زما
همګې بزرګواران چه څوك يې وايي
تر همه ؤ بزرګوار دی رب زما
نه يې هيڅ حاجت په چا باندي موقوف دی
نه د هيچا منت بار دی رب زما
له نيستۍ يې د هستۍ صورت پيدا کړ(و)
هسې رنګ پروردګار دی رب زما
هم صانع دی د جمله و مصنوعاتو
هم سامع د هر ګفتار دی رب زما
چې يې هيچېرې نه مثل نه مثال شته
د هغو عطرو عطار دی رب زما
هر تعمير چې د دنيا او د عُقبا دی
د همه واړو معمار دی رب زما
خوانندە د نانويسو صحيفو دی
داننده د هر اسرار دی رب زما
که ظاهر دی که باطن دی که مابين دی
له همه و خبردار   دی   رب زما
که پيدا که پوشيده دی که اوسط دی
په همه ؤ وقوف دار دی رب زما
شريك نه لري په خپله پادشاهۍ کښې
بې شريکه شهريار دی رب زما
هسې نه چه واحدي يې ده له عجزه
په واحد وجود بسيار دی رب زما
حاجت نه لري د هيچا و يارۍ ته
له هغو سره چه يار دی رب زما
څه حاجت دی چه و بل خوا ته ئي غواړم
په خپل کور کښې همکنار دی رب زما
هيڅ تغيير و تبديل نه لري رحمانه
تل تر تله بر قرار دی رب زما
٢
که صورت د محمد(ص) نه وای پيدا
پيدا کړې به خدای نه وه دا دنيا
کل جهان د محمد په (مخ)روئ پيدا شه
محمد دی د تمام جهان آبا
نبوت په محمد باندي تمام شه(و)
نشته پس له محمده انبياء
نور هاله د محمد و په جهان کښې
چه نه عرش و نه کرسۍ وه نه سما
بوی هاله د محمدؐ ؤ په جهان کې

چه بوئ نه ؤ د آدم او د حوا
په صورت که آخرين دی پيدا شوی
په معنی کښي اولين دی تر هر چا
خدای يي مه گڼه بي شکه چه بنده دی
نور يي کل واړه صفات دي په رښتيا
که نبي دی که ولي دی که عاصي دی
محمد دی د همه واړو پيشوا
چه يي دين د محمد دی قبول کړی
جنتي دی که فاسق دی که پارسا
محمد د گمراهانو رهنما دی
محمد دی د ړندو د لاس عصا
که رڼا ده پيروي د محمد ده
گڼه نشته په جهان بله رڼاّ
محمد د بيچاره و چاره گر دی
محمد دی هر دردمند لره دوا
زه رحمان د محمد د در خاکروب يم
که مي خدای نه کا له دي دره جدا
٣
دوباره دې راتله نشته په دنيا
نن دي وار دی که دروغ کړې که رښتيا
هره چار چي تر وقت تېره شي عنقا شي
عنقا نه دی په دام نښتی د هيچا
تر ورخ تېرې اوبه بېرته نه جار وزي
نه جار وزي تير ساعت په بيرته بيا
تېر ساعت په مثال مړی د لحد دی
مړ چا نه دی ژوندی کړی په ژړا
که مقصود لرې تلوار کړه وقت کوتاه دی
غره مه شه د دي عمر په بقا
هره نښه چه صحيح گڼې په زړه کښي
په غرور به هغه نښه کړي خطا
په اميد اميد يي خلق نا اميد کړه
د ايام له مکره مه شه بي پروا
چه د مرگ په تماچه دي شي خوله ماته
ترو په ماته خوله به څه رنگ کړې ثنا
وير ژړلي ارتيني چي وينا وايي
تا ته وايي که پوهيږې په وينا
هلك نه يي چي په زور دې څوك تعليم كا
هم عاقل يي هم بالغ يي هم دانا
په عمل د نيک و بدو فهم وکړه
چي په دا کښي دی بهبود دی که په دا

سر دننه په گریوان کړه سترګې روڼې
ډیر په پورته پورته مه ځه په هوا
سرهوا سرهوا مه ځه و آسمان ته
ته په اصل کښې له زمکې یې پیدا
د عمل په ځای به دا پوښتنه نه وي
چه ته زوی یې یا نمسی د فلانا
په خپل ځان ښیګڼه وکړه غره مه شه
په ښیګڼه د ادې او د بابا
هغه ناوې چه په خپله ښایسته نه وي
څوك یې څه کاندې ښایست د موراو نیا
دا خبره زه و ځان ته کړم اې یاره
دلګیر مه شه که مې نوم واخیست دا ستا
نوم دا ستا او د بل اخلم ځان ته وایم
نه مې کار نه مې غرض شته په بل چا
هرچې وایم همه واړه ځان ته وایم
دا عیبونه دي همه واړه زما
که مې ځای د دې غمونو وای په زړه کښې
ما به څه لره کوله دا انشا
چه د مرګ سختې خوارې یې ستا په خوا دي
اې رحمانه ولې نه مرې لا پخوا
۴
هیڅ ثابته نه کړه چا د دې دنیا وفا
واړه میني کاندي بېهوده په دا دنیا
هر څوک چه دعوې په دا دنیا کا د خپلوئ
واړه باطل وایي دنیا نه ده د هېچا
دا فلک کلال دی سازول او ماتول کا
ډیریې ما و تا غوندې پیدا کړه هم فنا
هر سنګ و کلوخ چه څرګندیږي د دې دهر
واړه ککرئ دي څوک د شاه څوک د ګدا
دام دې هیڅوک نه بږدي د دنیا و رهګذر ته
ښکار به وکړی نه شي د سیمرغ او دعنقا
هر څوک چې له دې فاني نفس وابستګي کا
نه به شي ترلي په زنځیر باندې هوا
ماه دی که آفتاب دی عاقبت واړه خراب دي
ګل که همیشه وي هسي نه تر ابدا
مه درومه رحمانه په خلاف د دانایانو
مینه د دنیا پسندلې نه ده هېڅ دانا
۵
چې دوې ښځې وي د چا   هم سُني وي هم پارسا
خدمت کړونې د څښتن وي   په ښه خوی وي اراستا

تفاوت په کي حرام دی　　که شري وي که خاصا
لازم دادی و څښتن ته　　تفاوت دې نه کا بیا
په خوراک هم په پوښاک کې　　که کښه وي که حدوا
او که دا هسې به نه کا　　خپل عمل به کا بیدیا
یو دلې به مجنون ومريېبل هورې به شي روی سیا
دا حدیث دی وارد شوی که څوک فهم کا په دا
هغه څوک چي تفاوت کا　　زه ویزار یم دی له ما
په مشکات کې دی راغلی　　ورشه پوښته علما
رحمان ژغورې یوه خدایه　　له عذابه له خطا

۶

ښه ده ښه ده دا دنیا　　چې توښه ده د عقبا
مذمت د دنیا مه کړه　　واوره پند کړه دا وینا
د دنیا په بازار کيږي　　د هغه جهان سودا
په دنیا کښې ډېرحکمت دی　　پرې پوهيږي حکما
که غلیم لره يې ورکړې　　غلیم دوست کا په هوا
که تر سر يې صدقه کړې　　رفع دفع کړي بلا
که په اور باندې يې کيږدې　　بوی د عودو کړي پیدا
که يې بذل په صحرا کړې　　ښایسته کاندې صحرا
که يې نذر کړې و پیر ته　　خوشحال درومي په خندا
څو ژوندی وي په جهان کې　　یادوي دې په دعا
د حاتم په څېردې ستایي　　خطاب درکړي د سخا
سخي هريو دوست خدای دی　　ولو کانَ فاسقاً
هر بخیل د خدای دښمن دی　　ولو کانَ زاهداً
دنیا کښت د آخرت دی　　دا خبره ده رښتیا
د دنیا طالبان ډېر دي　　که يې مومي څوک له چا
ولی مرد په کښي هغه دی　　چه سخي وي هم پارسا
په دنیا کښې بدي نشته　　که بدي نه وي له تا
په دنیا کښې خطا نشته　　که له تا نه وي خطا
دنیا بحر دی بهيږي　　آيیني غوندې صفا
خپل خپل مخ په کښې لیده شي　　که څوک زشت وي که زیبا
هم خطر په کښې د سر سته　　هم ګوهر دی بې بها
وفا دار لره وفا شوه　　جفا کار لره جفا
له یوه مخه يې درد وي　　له بل مخه يې دوا
چېرته خوند کاندې د زهرو　　چېرته خوند کا د حلوا
کار همه واړه موقوف دی　　د سړي په مدعا
سالکان دې ننداړچي شي　　دخپل ځان په تماشا
هرچې کا هغه به مومي　　دنیا ځای دی د جزا
لکه وي هسې به پاځي　　که نادان وي که دانا
که دانا يې وپوهيږه　　په روا په ناروا
فتوا ونيسه په مخ کښې　　پسې مټ کړه په تقوا

دنیا نه ده واړه دین دی   چې له نه یې وي سپوا
و طاعت وته ولاړ وي   همیشه تړلې ملا
له حراموېي پرهیز وي   هم مشغول په پنج بنا
کلمه یې وي قبوله   هم په جهر په اخفا
د دنیا د کار لپاره   فرض لمونځ نه کاندي قضا
هم صایم د رمضان وي   هم زکات کاندي ادا
که یې توان د حج رسیږي   حج هم وکړي پسې بیا
دا پنځه بنا ددین دي   چه بیان یې وکړ ما
چه یې یون په دا طریق وي   هغه کس دی اولیآ
که یې مال ددنیا ډیر وي   هیڅ دې نه کاندي پروا
دنیا بده د هغو ده   چه یې کسب وي د ریا
یا یې کسب د ریا وي   یا یې وګټي په غلا
یا یې ټوله کا په ظلم   یا د خمرو په سودا
یا یې ورکا په شرابو   یا یې ورکا په زنا
یا ناحق خونونه کاندي   یا مالونه خوري د چا
عبادت کا په ځان فرض   د پادشاه د امرا
حق باطل کا باطل حق کا   په سبب د روی ریا
نه یې ویره شي له خدایه   نه یې شرم نه حیا
د یوې ګېډې د پاره   هزار خوني کا بیدیا
همیشه یې له ستمه   واړه خاک وي په غوغا
ګوش وهوش یې هرګز نه وي   د مظلومو په ژړا
د فرعون په څېر به ناست وي   بې پروا و کبریا
بتخانې و ته یې مخ وي   و مسجد وته یې شا
اختلاط کا له بدانو   له نېکانوو وي جدا
هیڅ یې نه وي په خاطرکښې   تولاً و تبراً
و رحمان ته پېښه مه کړې   خدایه هسې رنګ بلا!

٧

راشه مه کوه له چا سره جفا
لږ ژوندون دی ضایع کیږي بې وفا
په دنیا کښې هیڅوک نه دي پاتې شوني
واړه تلونې دي که نن دي که سبا
دا یاران چه نن و تا وته جلوه کا
په دوه ورځې پس به واړه شي فنا
که دیدن د دوی دې خوښ وي ورته ګوره
چه فنا شي بیا به کله شي پیدا
د خزان پاڼې چې بېلې شي له ځانګې
په حکمت به یې پیوند نه کا حکما
چې په زمکه څاڅکي پریوزي له آسمانه
بیا له زمکې ختی نه شي په سما
ګمان مه کړه چه بیا سترګو لره ور شي

هغه اوښکې چه له سترګو شي جدا
دا په هره ورځ چې خيژي بيل بيل نمر دی
هر چې پريوزي هغه نه شي ختی بيا
که جنت په زهد نه دی بې له فضله
هر سړی دی خپله غاړه کړي ادا
که د نفس دپاره سل محنته وکړې
يو محنت به دې پکار نه شي فردا
که تمام جهان په خپله ګيډه وخورې
ياد به نه شي په درود او په دعا
که يوه دانه د وړي په لاس ورکړې
هم دغه به دې توښه شي د عقبا
که يو څاڅکی اوبه تږي لره ورکړې
د دوزخ او ستا تر مينځ به شی دريا
که يو ځله سر د خدای دپاره ټيټ کړې
په قيامت به سر بلند شي له هرچا
بازار دا دی که څوک سود و سودا کاندي
په هغه جهان نه سود شته نه سودا
آشنايان که څوک پوهيږي نن يې وخت دی
چې ځاريږي يو آشنا تر بل آشنا
که ژوندون دی خو هم دا دی په جهان کښې
چې له چا سره تېرېږي په خندا
خدای امان راکړه له هسې زندګۍ
چې نه بد وايي له بله بل له تا
زهر ښه دي چې په صلح په صلاح وي
نه شکرې په فتنه او په غوغا
نس په خاورو په خس ډک ښه دی بې غمه
نه د غم په خارو خس پخه حلوا
ماته ملا په مشقت په محنت ښه ده
نه حرامه هميانی د چا تر ملا
ړوند بهتر دی چې څه نهويني په سترګو
نه چې سترګې په پردي حرام کا وا
ګونګ بهتر دی چې بې کامه بې زبان وي
نه چې ژبه شي په بد ويل ګويا
کوڼ بهتر دی چې نه اوري په غوږو
نه چې غوږ کاندي په بد وييل شنوا
ديو او دد که په خوا درشي خو بهتر دي
خدای دې بد سړی در نه ولي په خوا
د جاهل تر همدميه به بهتر وي
که له چا سره همدم وي اژدها
که مشکل دی خو د زړونو رغول دي

سهل کار دی سود او زیان د دې دنیا
سود و زیان د دنیا واړه سهل کار دی
خدای دې نه کا څوک په سهل کار رسوا
چې د وروړ او عزیز زړه پرې آزار شي
حاصل مه شه هغه خپله مدعا
ګاه د نورو رضا بویه ګاهي خپله
په کار نه ده همیشه خپله رضا
ښه خواړه چې یو یې خوري بل ورته ګوري
خواړه نه دي هغه زهر دي ګویا
چې ښادی یې یو زمان وي غم تر تله
دغه هسي چارې نه کاندی دانا
لکه ځان هسي و بل و ته نظر کړه
لکه ستا دی هسي ځان دی د هر چا
منصفانو لره بویه چه انصاف کا
نه نغوته کا د حرص او د هوا
د سړي په خاطر هر څه هر څه ګرځي
هسي نه چې واړه وګڼي روا
دینداران دې و خپل دین وته نظر کا
څوک په فکر د صواب څوک په خطا
خدای دې نه کاندي خطا د چا له لاسه
څه نسبت دی د خطا او د عطا
هسي نه چې سړي واړه سره سم دي
څوک اعلی دی څوک اوسط دی څوک ادنا
د هر چا حرمت په خپله اندازه دی
نه چې مومي نفر ځای د امرا
زه رحمان له چا شکوه شکایت نه کړم
نشته بل دوست و دښمن زما بې تا
۸
ته چې ما ته وایې چې په څه کوې ژړا
نه در معلومیږي دغه خپل جور و جفا
ته جور و جفا کړې زه ژړا کوم دلبره
ستا که دغه نه وای دا به هم نه وای زما
څه ښادي به کاندي طایفه د عاشقانو
رسم د بتانو که هم دا وي لکه ستا
دا خصلت چې ستا دی که هم تل په دغه شان وي
نه را معلومیږي د دردمندو زړو دوا
یو د ستا ماڼې شه بل غرور د رقیبانو
وار په وار مې وژني کله هغه کله دا
هر چې عاشقي کا که په قطع افلاطون وي
زه خو یې مجنون ګڼم که نن وي که سبا

سپی هم په عذاب د جدايي د وژلو نه دی
زه خو ګوندي ستا د کوځي سپی شوم په وينا
هيڅ مي په کار نه دي رحمان تا غواړم دلبره
دا زما رضا ده باقي هرڅه ستا رضا
۹
عالمان دي رو ښنايي د دي دنيا
عالمان دي د تمام جهان پيشوا
که څوک لار غواړي وخدای هم و رسول ته
عالمان دي د دې لارې رهنما
کيميا ګر که د کيميا په طلب ګرځي
همدمي د عالمانو ده کيميا
په مجلس د عالمانو به سره زر شي
که څوک کاڼی وي يا لوټه د صحرا
جاهلان دي په مثال د مردګانو
عالمان دي په مثال د مسيحا
چي مرده يې له نفسه ژوندی کيږي
عالمان دي واړه هيسي اوليا
هر سړی چي رتبه نه لري د علم
سړی نه دی خالي نقش دی ګويا
زه رحمان حلقه بګوش د هر عالم يم
که اعلی دی که اوسط دی که ادنا
۱۰
که خپل زړه غواړې له چا
ځان صياد کړه د عنقا
د حباب کلاه په سر کړه
سپور په آس شه د هوا
لکه خضر هسې پا څه
اوبه وڅښه د بقا
له زمينه قدم کيږده
په آسمان لکه عيسی
د هغه استاد شاګرد شه
چي در و ښيي کيميا
دا چي ما درته بيان کړ ه
که حاصل کړې واړه دا
ها له طمع کړ ه رحمانه
له خوبانو د وفا
۱۱
دا دنيا ده بې وفا
بې وفا ده بې بقا
نه يې مخ شته نه يې څټ شته

لکه لوټه د صحرا
په یوه ګړۍ یې مخ وي
په یوه ګړۍ یې شا
په یوه ګړۍ د تا وي
په یوه ګړۍ زما
په یوه ګړۍ یې درد وي
په یوه ګړۍ دوا
په یوه ګړۍ یې خوف وي
په یوه ګړۍ رجا
په ساعت کې یې بقا وي
په ساعت کې یې فنا
په ساعت کې یې سکوت وي
په ساعت کې یې غوغا
په ساعت کې یې خندا وي
په ساعت کې یې ژړا
په ساعت کې یې وفا وي
په ساعت کې یې جفا
په ساعت کښې یې افلاس وي
په ساعت کې یې غنا
چې نه شان لري نه شکل
کله دا شي کله دا
خدای څوک بېښ مه کړه رحمانه
په دا هسې رنګ بلا
١٢
په ښادۍ ښاد شوی نه یم د هېچا
تور تپ شوی یم په غم د هر آشنا
که زه طمع توقع له بله نه کړم
د بل طمع توقع کیږي له ما
که مې ورور که مې عزیز که مې فرزند دی
واړه غواړي خپله خپله مدعا
په هرکورکي رنځوران راته پراته دي
لاس مې نه رسي د هېچا په دوا
د دنیا خبرې واړه په دنیا شي
ما به څه کا څوک چه نه لرم دنیا
که په کلي کښې مې کور دی زه ګمان کړم
چه کور نه دی دا مې ګور دی په صحرا
چې څه کار پرې نه پوره وي نه نیمګړی
څوک به څه کا له هغو سره خندا
چه یې ښه توښه و بله سره نه شي
تر هغه آشنا بهتر دی نا آشنا

په توده زمکه استوګنه ده مشکله
څه به زیست شي له رحمان سره د چا
۱۳
بادشاهي لري هر یو غلام د ستا
د خاصانو په ځای ناست وي عام د ستا
پخته کله وي چه لاف د پختګی کا
پختګان دي په دې خم کښي خام د ستا
خو هم هغومره یې نظر په ننګ و نام وي
چا چي نه وي اوریدلی نام د ستا
همیشه به له مقامه بې مقام وي
هغه څوک چه لټوي مقام د ستا
څو په خپلو وینو ګل غوندي غرق نه وي
وبه نهویني رخسار ګلفام د ستا
صبح و شام په هغو خلقو باندې یو وي
چه آرزو لري هر صبح و شام د ستا
بل کلام یې په زړه کله اثر کاندي
چه تر غوږ یې شي شیرین کلام د ستا
فراموش کاندي همه نورې مستۍ
هر چي نوش کاندي باده په جام د ستا
دام د ستا د تورو زلفو عالم ګیر دی
تنها نه یم نښتی زه په دام د ستا
زه رحمان دعا سلام په هغو وایم
هر چي ما لره راوړي سلام د ستا
۱۴
هر چې ووینې په سترګو روی د ستا
مخ یې کوږ وي همیشه په سوی د ستا
بې دماغه په تر سر و تر ماله تېر شي
چي یې تیر شي تر دماغه بوی د ستا
که لویی کړې څه بې ځایه خو یې نه کړې
چي په دا رنګه قامت دی لوی د ستا
نو بهار دی عالم سیر د بوستان کاندي
خدای و ما وته بوستان کړ کوی د ستا
د عیسی له دمه دم وهلی نشم
چي خوله ببرته شي په ګفت و ګوی د ستا
هم په دا مې له چشمانو رود بهیږی
چي یادیږي مې قامت دلجوی د ستا
همیشه یې زړه اور باندې سپند وي
و هغو ته چه څرګند شي خوی د ستا
د لړم لاشه یې ما ته وي په زړه کښې
چي یې نقش وي په زړه ابروی د ستا

و زنځير وته يې څه لره را کاږې
چه و زړه وته پرې باسي روی د ستا
و ګړنګ وته پخپله ځان پرې باسي
تلوني نه دي له ما جست و جوی د ستا
که ته سل ځله زما يې زه د ستا يم
نه ګروهيږي يار په های و هوی د ستا
ګل لمبه شه د بلبل په آه رحمانه!
۱۵
خوی که په دا شان وي دل آزار ستا
څه ښادي به کاندي طلب ګار ستا
حيف چي اوريده شي ليدی نه شي
حسن و لطافت دی پريوار ستا
بيا دوباره نه ګوري و بل ته
هر چا چي ليدلی وی رخسار ستا
خدای زده چي ته يار د کوم يوه يې
هر طرف ياران دي صد هزار ستا
ځای د پښواينودو مونده نه شي
همره عاشقان دي په دربار ستا
بل به هسې نه وي که خدای کاندي
ما غوندې خاکسار او هوادار ستا
بل ګمان په ما باندې ومه کړه
عمر واړه زه او انتظار ستا
عشق له حسنه حسن دی له عشقه
ته نګار زما يې زه نګار ستا
ته زما مطلوب يې زه طالب يم
ته زما طبيب يې زه بيمار ستا
ته که تازه ګل د نو بهار يې
زه يم عندليب په لاله زار ستا
جور دی که جفا ده که ستم دی
واړه مي منلي دي يک بار ستا
جور و جفا څوک په بها پلوري
زه يم د جورونو خريدار ستا
يو تار که ضايع شي ستا د زلفو
ځان به صدقه کړم تر هر تار ستا
سل ازمېښتونه دې را وکړه
حيف دی چه لا نه شي اعتبار ستا
تېر يم زه رحمان له هره کاره
اوس مي ملا تړلې ده په کار ستا
۱۶
که څوک يار په جهان غواړي يار دی دا

یار دی دا که د جهان سینګار دی دا ؟
خیال د زلفو یې زما تر زړه چارپېر شو
یا تر ګنجه چارپېر شوی مار دی دا ؟
دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی
د جمله و مخلوقاتو پلار دی دا
تر عشق غوره بل کار په جهان نشته
تر همه کارونو غوره کاردی دا
بل بلبل به د ګل نوم اخیستی نه و
که خبر وی چې ګل نه دی خار دی دا
بیا راتله دې دې جهان ته بل وار نشته
بل وار نشته بل وار نشته وار دی دا
د حباب عمر دې وګوره چه څو دی
که څوک شمار کاندي د عمر شمار دی دا
د مجنون صورت په زړه کړه رحمان ګوره
ستا په عشق کښې هسې خوار و زار دی دا
۱۷
چې له تا سره په سر کاندي سودا
بل به نه وي هسې ما غوندې شیدا
نه به ما غوندې شیدا وي په جهان کښې
نه به تا غوندې دلبر شي بل پیدا
ما دا ستا جور و جفا دي قبول کړي
ولې نشي د ژړا په ځای خندا
بې د ستا له مخه کون دی که مکان دی
بنه توبنه مې نه په دا شي نه په دا
جدایي به دې هیڅ رنګ قبوله نه کړم
څو مې نه دی روح کالبوت سره جدا
لکه ورستو مقتدیان وړاندې امام وي
ما په تا پسې ده کړې اقتدا
زه یې وینم درست جهان په تا مین دی
که بادشاه دی د دې دهر که ګدا
کاشکې خط د اماني و ما له را کړې
چې له ما سره وعده کړې د فردا
زه پخپله په تا نه یم مین شوی
ستا له لوري په ما شوې ده ندا
زه په تا باندې مین یم له ازله
نه چې کړې مې نن ورځ ده ابتدا
چه د ستا د عاشقی په تیغ شهید شي
د رحمان غاړه به هاله شي ادا
د رحمان و زیړي رنګ وته نظر کړه
چه مدام په تا پسې کاندي ژړا

۱۸
هسې نه چې زما يار واړه جفا کا
صد چندان لکه جفا همره وفا کا
لکه زه چې په خپل يار باندې مين يم
يو په سله همره مينه يار په ما کا
زړه يې وړی په احسان دی نه په جور
مجنون څکه په ليلى پسې ژړا کا
درست جهان د خوبرويانو ناز بردار دی
نه يوازې دغه ناز په ما و تا کا
نه به ګوري رحمان څه شکل هغه مخ ته
فرښتې چې يې د حسن تماشا کا
۱۹
هر چې ستا کوڅه ماوا کا
ځای يې بر شي تر افلا کا
ځان هاله ورته بادشاه شي
چې يې ستا د در ګدا کا
چه د ستا د در ګدا شي
بادشاهی وته نور شا کا
نظر بې د ستا له رويه
نه په ارض نه په سما کا
مينه بې د ستا له مخه
نه په دين نه په دنيا کا
ستا په مهر و محبت کښې
ځان جهان واړه فنا کا
د دنيا کور و وګړي
ستا په مينه کښې تالا کا
رضا ستا په رضا کيږدي
ترکه خپله مدعا کا
و هر خوا ته چه ستا مخ شي
دی هم مخ په هغه خوا کا
چې له چا سره جفا کړې
له هغه سره جفا کا
که له چا سره وفا کړې
له هغه سره وفا کا
که په عمر چيرې خاندي
خو له تا سره خندا کا
که په عمر چيرې ژاړي
خو په تا پسې ژړا کا
که مطلب يې د ديدار وي
ستا د حسن تماشا کا

که مطلب يې د ګفتار وي
ستا په ذکر مشغولا کا
د ر ښتينو مقام دا دی
که څوک مينه په رښتيا کا
عاشقان په عاشقۍ کښې
چه رحمان وايي هم دا کا
۲۰
چې اميد په عمارت د دې دنيا کا
د کاغذ په کشتۍ سير د دريا کا
د آسمان توسن هېچا نه دی تړلی
څوک به څه رنګه سورلۍ د باد په شا کا
نه لېوه په آدميت آموخته کېږي
نه اميد د مروت شي له افلا کا
له فلکه د وفا اميد باطل دی
کله ديو له آدم زاد سره وفا کا
زمانه په اسلام کفر سمه ګرځي
فرق د تور و د سپن کله نابينا کا
ما د دهر علامت په سترګو وليد
په هر دم هزار پيدا هزار فنا کا
هېڅ اميد مې د ايام په ګردش نه شي
څه فرصت به په خپل دور وما را کا
په خپل عمر به هېچا ليدلي نه وي
هغه چارې چې دی هر ساعت په ما کا
که د ګلو غنچه کېږدم په دستار کښې
شوم طالع مې هلته خار ځنې پيدا کا
که و زرو وته لاس کړم خاورې کېږي
که د خاورو په آرزو شم استغنا کا
جدايي د خدای بلا شوه نه توانيږم
خوشي زړه مې په ديدن پسې ژړا کا
هومره صبر دی عاشق سره له کومه
چې د نن وعده موقوفه په فردا کا
که د اور جامه را واغوندې دلبره
په نظر زما جلوه لکه ديبا کا
په خپل عشق کښې که څوک بد را باندې وايي
زه ګمان کړم چه همه زما ثنا کا
ملامت په عاشق ښايي دا دستور دی
چې روغ خلک په رنځور پورې خندا کا
عاشقي ننګ و ناموس دي وبله لرې
په روښانه ورځ به څه رنګه څوک غلا کا
که زه طمع کړم د ګلو له طالع نه

ما عاجز لره د ګل په ځای خار را کا
که زه ځان ژغورم په عشق کښي له عالمه
زمانه مې په جهان باندې رسوا کا
همېشه به په عالم کشي وي سرخ رويه
چه ثنا لکه بلبل د خپل آشنا کا
دا ځواب رحمان هغه کا چي دولت وي
که دلبر د ديدن مي پياپې را کا

۲۱

هغه ژوی چي مين وي څه به خوب کا
چي مجنون غوندې مين وي څه به خوب کا
هر نفس د سړي تله دي له جهانه
چي يي هر نفس رفتن وي څه به خوب کا
چي سبا له خپله ياره جدا کېږي
که د سلو شپو کړمن وي څه به خوب کا
عاشقي ده خدای له اوره پيدا کړې
چي په اور کښي يي وطن وي څه به خوب کا
د اوبو تږی هم خوب کولی نه شي
څوک چي تږی د ديدن وي څه به خوب کا
د رقيب له جوره خوب د عاشق نه شي
د هغوچي ديو د ښمن وي څه به خوب کا
د مجاز بندي خو خوب کولی نشي
چي يي زلفي طوق رسن وي څه به خوب کا
خوب خندا له بې غمی کيږي رحمانه
څوک چي تاغوندې غمجن وي څه به خوب کا

۲۲

چي په سترګو کښي يي خار وي څه به خوب کا
چي په زړه يي غم د يار وي څه به خوب کا
خوب له ياره سره هم د عاشق نه شي
چي يي يار په بل ديار وي څه به خوب کا
په دنيا کښي خوب هغه کا چه نادان وي
هغه ژوی چه هو ښيار وي څه به خوب کا
کوم طالب مطلوب موندلی دی په خوب کښي
هغه څوک چه طلبګار وي څه به خوب کا
ديدار نه دی چا په پټو سترګو کړی
چي مطلب د چا ديدار وي څه به خوب کا
بله لار د مرګ تر لارې ګرانه نشته!
چي په خوا يي هسي لار وي څه به خوب کا
هر نګاه د دلبرانو ذوالفقار دی
هر چه غوځ په ذوالفقار وي څه به خوب کا
د لړم چيچلی خوب کولی نشي
چي خوړلی تور ښامار وي څه به خوب کا
زه رحمان د يار بنده و خدمتګار يم
چي بنده او خدمتګار وي څه به خوب کا

۲۳

هغه ژوی چي بې خدايه محبت کا
همګي واړه بې ځايه محبت کا
محبت بې خدايه واړه د زړه رنځ دی
که مدام له چنګ و نايه محبت کا

خرخاري ده چې يې يو له بله کاندي
هر خودراى چې له خودرايه محبت کا
نتيجه يې ريش کنده جامه پاره وي
آدم زاد چې له چارپايه محبت کا
هغه سراى لره به تله ور باندې ګران وي
هر سړى چه له دې سرايه محبت کا
بوالهوس به نه پتنګ نه پروانه شي
د مګس په څېر له ورايه محبت کا
چې د تورو زلفو سيورى په چا وشي
هغه کله له همايه محبت کا
رحمان ځکه د ريبار متابعت کا
چې رهروله رهنمايه محبت کا
۲۴
اورنګ زيب چې آرايش د تخت و تاج کا
تخت و تاج به يې مرګى تاخت و تاراج کا
به جهان کښې به يې پاتې ښه بد نوم شي
دى که چارې د کسرى او د حجاج کا
اوبه سترګو لره لاړې اور د زړه شه
څوک به څه شکله ژوندون په دا مزاج کا
جدايي زما په زړه کا هسې چارې
لکه باز چې په تارو او په دراج کا
زما اوښکې چې پيدا د زړه له يم شوې
لکه اور چې له کبابه نم اخراج کا
زه غمجن د عيد په جشن خبر نه شوم
که نور خلک هاى و هوى ته احتياج کا
هر ناوک چې د قضا له شسته خېژي
زمانه د رحمان زړه ورته آماج کا
۲۵
د بې دردو همدمي به دې بې درد کا
د نامردو همدمي به دې نامرد کا
صحبت بې تاثيره نه دى دا حديث دى
کنګونمري هم په څير د ګنګو زرد کا
هر کالى چه څوک په زمکه باندې کېږدي
هغه زمکه يې له جنسه د خپل ګرد کا
په مجلس د ويرژړليو څوک ور مه شه
که صحيح سلامت وي آه يې سرد کا
چې دويي له ميانه لرې شي رحمانه
معشوقه عاشق پخپله ناز پرورد کا
۲۶
که په ګنج د شاهي فخر شهريار کا

عاشقان يي د دلبرو په رخسار کا
خرقه پوشو په خرقه کښې دی موندلی
هغه عيش چې په دنيا کښې دنيا دار کا
پتنګانو لره ورکړ خدای په اور کښې!
هغه عيش چې يي بلبله په ګلزار کا
نيک ساعت په بد بدل د هېچا مه شه
په وصال کې غم د هجر ور دوچار کا
نس د ګور او دمور يو دی په معنی کښې
خو په چا يې تور لحد په چا بازار کا
د ببرۍ په ډوبېدو چې رب راضي شي
يګانګي ملاح د زړونو کله هلته کار کا
هغه مخ چې مادر زاد ښايسته نه وي
مشقت د مشاطي واړه مردار کا
يار د ناز له خوبه پاڅي پسې ګرزي
چې فلک د عاشقانو بخت بيدار کا
بې له تانه مدام سوزي دايي حال دی
لکه شمع چې څوک بله په مزار کا
نېمه شپه يي يار تر سره پورې کښيني
لکه شمع چې څوک بله په مزار کا
د مستۍ د هو ښياری يون يې څرګند وي
په هرچا کې چې څه وي هسې رفتار کا
د بلبلو نغمه زاغ کولای نه شي
هر سرود آواز په طور د خپل تار کا
رحمان هسې بې وقوف سوداګر نه دی
چې د دين متاع بدله په دينار کا

۲۷

هر ګفتار هره وينا چې څوک عبس کا
تر عبس ويل دا به ده چې يې بس کا

په هغې وينا چې وروسته پښېمانېږي
له اوله دې خوله هسکه (له نفس) کا

هره چار چې له اختياره وي وتلې
بېهوده به يې څوک لاف د دست و رس کا

فقيري د خدای په مهر مونده کيږي
دا هنر په کبر نه شي چې يې نس کا

آدم زاد په معنی واړه يو وجود دی
يو وجود دی هم يې پاک هم يې نجس کا

که يې اصل يو وجود دی (په دې) څه شو
دګلونو هنر کله خارو خس کا

په اخلاص د نماز ګذارو دی جنوب دی
هر نماز يې چې (په) ريا تيمم اودس کا

معتقد له اعتقاده مقصود بيا موند
د هغو طاعت غلط دی چې وسوس کا

که خود بين وي ته يې څه کوې رحمانه
د خود بينو سزا خپله خودي بس کا

۲۸

دلربا که د خپل حسن مخ عيان کا
ډېر بې غمه جمع زړونه به لړزان کا

په کشور د صابرانو به قيامت شي
اسرافيل غوندې آواز به هر نالان کا

چې يې چا جام د لعلو وي نوشلی
پيمانه چغلګري په دا نادان کا

د جبين په چين يې هسې رنګ پوهيږم
چې محراب به د بايلو زړونه وران کا

د پرېشان گيسو دليل يې عين دادی
چې وابست زړونه په دا رنګ پرېشان کا
که جلوه يې د جمال شي معينه
په شعله به لمر، سپوږمۍ سوي نانان کا
که د باد ګذريې وشي خاکپای ته
د ړندو سترګو دارو به خدای اسان کا
که شانه په تورو زلفو باندې کيږدي
مښک عنبر به د يوې پيسې ډېران کا
تورې زلفې يې هم مښک دي هم عنبر دي
خو زما له کم بختی يې خدای ماران کا
که پلو له مخه ليرې کا رحمانه
په ديدن به هندوان واړه مسلمان کا

۲۹

زما اوښکې چې دا هسې شست و شو کا
دا محنت واړه زما د مخ په ولو کا
تل يې مخ وي تر خوبانو پورې وللی
عاشقي چې د چا اوښکې په شپېږو کا
د عاشق د سينې چاک به ور ځرګند شي
که څوک سر و ځپل ګريوانو ته فرو کا
د عشق اور چې شمع خود په سر قبول کړي
پروانه به څه حجت د ځان په سوو کا
ګل څه نه وايي چې غرق په وينو ناست وي
بلبل څه لره بې ځايه ګفتګو کا
زه که مرګ غواړم بې ياره ګرم خو نه يم
جدايي سړی په ځان پورې پکو کا
معشوقې په محنت نه دي چا موندلې
مګر خدای يې په رحمان باندې پېرزو کا

۳۰

ورځ چې بده شي عاقل او دانا څه کا
چه قضا شي ور دوچاره حکما څه کا
مور و پلار خو نېک فرزند له خدايه غواړي
چه بد بخت شي ادې څه کا بابا څه کا
يار له ياره په لوی لاس کله بېلېږي
چه لاس نه رسي يار څه کا آشنا څه کا
په ښيرو په دعا څه شي کړونی خدای دی
چې خدای نه کا ښېرې څه کا دعا څه کا
بخت په زور و په زر نه دی چا خپل کړی
په دا کارکښې ناتوان څه کا توانا څه کا
اې رحمانه پتنګ عذر شو چې وسه
نور د شمعې خندا څه کا ژړا څه کا

۳۱

څو يو ځله يې تاراج په جفا نه کا
يار له ياره سره مهر و وفا نه کا
که يې سر په بوسه ورکړم زه پوهېږم
چې قبول به دغه عجز زما نه کا
چې په خپله رضا تللي مادر زاد وي

هغه هیچیرې د نورو رضا نه کا
څو يې خپله مدعا حاصله نه وي
مهرويان په خوله د خضر سودا نه کا
که يې سل ځله دعا کوم په عمر
ګوش و هوش د دعاګوی په دعا نه کا
که آهونه آتشين پسې وکاږم
لکه سروه له خزانه پروا نه کا
که آرام غواړي رحمان په عاشقۍ ګښې
دا خو واړه ناروا کا ناروا نه کا
۳۲
زړه مې بې خپله نګاره آرام نه کا
کامراني را ځخه غواړي ناکام نه کا
بې ناکامه زيست محال دی په دنيا کښې
د کوم آس په خوله کښې د خل لګام نه کا
د آسمان مانۍ به هم په قرار نه وي
سالک ځکه قصد د قصر و د بام نه کا
ګاه يې کښېنوي په تخت کله په خاورو
زمانه رضا د هيچا مدام نه کا
بې له سروې چه آزاده خدای پيدا کړه
ترکي ځکه و هيچا ته سلام نه کا
کوه و دشت هم د خزان له غمه ريږدي
ځکه زرکه و چمن ته خرام نه کا
چا چې سر دی په سجده ويار ته ايښی
دوباره له دې سجوده قيام نه کا
چې يې کډه ده يار په لوري لوښتي
لکه بحر هسې درومي مقام نه کا
نشستن د عاشق نشته لکه شمعه
څو صورت د عشق په اور کښې تمام نه کا
چې محظوظ وي په تش بوي د مهرويانو
هغه فکر د بوسې د پيغام نه کا
چې لذت يې د سرو شنډو وي موندلی
نوره مينه د شرابو په جام نه کا
په هغو د لعلو لبو مې حرام دی
څو دا نور لذت په خپل ځان حرام نه کا
رحمان هسې و خپل يار ته بې حجت دی
لکه عذر چې صاحب ته غلام نه کا
۳۳
چه اميد په عمارت د د ې جهان کا
لکه کربنه په اوبو هسې نشان کا
د اوبو په مخ د کربنې بقا نشته

په نابود باندي ناحق د بود ګمان کا
نادانانو هسې دين په دنيا بايلود
لکه اوړکی دُر بدل په پارچه نان کا
د دنيا و دين نسبت وبلته نه شي
اور اوبو سره استوګنه په څه شان کا
عشق د نفس له خاصيته منزه دی
کار د سترګو به څوک څنګه په دهان کا
لکه چشم و ګوش په کارکې وبله بيل وي
هسې دين و دنيا حکم ځان په ځان کا
په پيری کې د ځوانيه خيال دی هسې
لکه څوک چې د باغ سير په خزان کا
بې درګاهه يې بل ځای د رحمان نشته
په سفر استوګنه څو مسافران کا
۳۴
عاشقان د ناصحانو وينا نه کا
مست هاتي د مهوتا نو پروا نه کا
واړه جور د دې د هر مې قبول دی
که خدای ما له خپله ياره جدا نه کا
چې د ګلو پريشانی شوه ور څرګنده
غونچې سر په زانو کښېښود خندا نه کا
و سيلاب ته د ډنډوکې څه اِستاد وی
زړه چه ژاړي سترګي څه رنګ ژړا نه کا
دنيا کل په احمقانو ده ودانه
دانا ځکه بستګي د دنيا نه کا
چې يې زړه دی په هوا پورې تړلی
د حباب عمارت ځکه بقا نه کا
بې هنر دی چې څوک دين په دنيا پلوري
هنرمند سړی دا هسې سودا نه کا
که څوک وايي هوښيار کوم دی وايه دادی
چه بې خدايه نوره مينه په چا نه کا
ګدايي که ورپيښيږي دا يې ځای دی
هر بادشاه چه دلجو د ګدا نه کا
چې بيدل يې په يوه نګاه رغيږي
څه انصاف دی چې دلبر يې دوا نه کا
هر چې زړه يې وي په يار باندې بايلودی
نوره مينه په چا بې له آشنا نه کا
چه تر غوږ يې وي وينا د آشنا شوې
هغه غوږ هر ګز په نوره وينا نه کا
و به نه رسي د يار تر بلند بامه
چه د زړه غولی روشن په ژړا نه کا

زه رحمان د هغه یار په جفا خوش یم
که اغیار مي خدای له میانه پیدا نه کا
۳۵
که سړی د خپلي پوهي تقصیر نه کا
د خدای کړه به څوک په پوهه تغیر نه کا
خاماخا به د تقدیر شوي ورپیښ شي
که څوک هیچیرې نظر په تقدیر نه کا
د هغو چه بخت بیدار شو غم یې نشته
که هیچیرې بیداري و شبگیر نه کا
دا له خپلي کم فهمیه موږ څه وایو
چه فلانی سړی تلاش و تدبیر نه کا
دلگیري او خوشحالي که په خپل لاس وای
په خپل لاس به خپلسر هیڅوک دلگیر نه کا
معرفت د خدای څرگند دی په هر څه کښي
سترگي وخوره چي څوک همره نظیر نه کا
دا نفس په مثال برق صورت فانوس دی
برق به هیڅوک په فانوس کښي اسیر نه کا
د دنیا سړي همه واړه درماند دي
کوم بادشاه دی چه منت د وزیر نه کا
کوم واده کومه کوژدن ده په جهان کښي
چي فلک یې و آخر وته په ویر نه کا
په خوله هر یو سړی اسم د پیر اخلي
باري څه پکار چي نغوته د پیر نه کا
دغه نښي د قیامت نه دي نور څه دي
چي د پلار ویل په زوی و تاثیر نه کا
هسې چارې له ناصحو واقع کیږي
چي له شرمه یې هیڅ غل وکاسیر نه کا
په مرده پسي تکبیر وکا روان شي
څوک گمان په ځان د هسي تکبیر نه کا
په دنیا پسي درست عمر زهیریږي
ځان یو دم د خدای دپاره زهیر نه کا
دعیال دپاره تیر تر سر و مال شي
دل جویي په یوه ټوک د فقیر نه کا
رحمان گرم دی چي نارې د هجران اوري
و آشنا وته کاته په ځیر ځیر نه کا
۳۴
تر حده تېره شوه په یار پسي ژړا زما
نه گروهیږي په ژړا سره آشنا زما
که مي هره وینا دُر یا مرغلر شي
لا د غوږ لایقه نه گڼي وینا زما
په نارو به ما بیدار کړ که اوده وی
باري ویښ راته اوده شو دلربا زما
زه مکتوب غوندې په پټه خوله گویا یم
خاموشي زما تېرې کا تر غوغا زما

کښت د عشق په توده ځمکه آسان نه دی — سمندر بویه چي زیست کا په صحرا زما
دا یار نه دی چي هجران له مانه بېل کړ — روح زما دی چي له تنه دی جدا زما
زه رحمان بې خپله یاره هېڅ نه غواړم — که قبوله وي د خدای په در دعا زما
۳۷
سل ځله که وخوري ناصحان ځیگر زما
بېل به نه کا درد ستا او سر زما
صبرشته په عشق کښي داخبره څه او زه څوک
نشته د دې چارې توان یو موی قدر زما
ستا له محبته جارواته وماته عاردی
ولي خاورې نه شي په دا لار بشر زما
واړه معشوقې د عاشقانو خبر اخلي
بې له تا چي نه اخلي یو دم خبر زما
هېڅ اندوه مي نشته بې د ستا له جداییۍ
نور اندوه به څه وي تر دغه بتر زما
خوب د کورو کلي په نارو زما برهم شو
څه چل دی چي نه شي ستا په زړه اثر زما
درست جهان که ما رحمان لره دلبر شي
چېرې دی دلبره بې تا بل دلبر زما
۳۸
هسې یاد یې همېشه مدام زما
چي اوراد یې په هر صبح و شام زما
هر کلام چي بې دا ستا له یاده وکړم
سل توبې دي په هغه کلام زما
بې له تا که زړه آرام کړم په سل رنگه
نه شي نه شي په هیڅ رنگ آرام زما
ننگ و نام که ستا په مینه له ما درومي
زار شه ستا تر میني ننگ و نام زما
چه قایم شوم په مقام د عاشقۍ
هېر شو دلته واړه بل مقام زما
ځودعشق په میکده مي داخل نه کړ
پخته نه شو دغه عقل خام زما
نن دې وقت دی که مي آه و فریاد اورې
څو چي خاورې نه دی هر اندام زما
هزار جام و صراحي دې فلک مات کړه
څو به گرځي په دا دور جام زما
زه رحمان به دا ناکام کوم تر کومه
وایه کله به حاصل شي کام زما
۳۹
چې هر چا لیدلی نه وي یار زما
خیر دی دا که وایي بد په کار زما

هر هغه چې وي دلبر زما ليدلی
نه به کا انشاءالله انکار زما
سر زما درگاه د هغه يار عزيز وي
بې له دې لارې نه نشته لار زما
ما بې‌عشقه بل څه څيز نه دي زده کړي
چې څه دی هم دا دی واړه کار زما
خدای دې هيڅوک يو له بله آزار نه کا
اې دلبره مه اخله ته آزار زما
ياره ستا په جدايي او په ډيرغم کښې
سيند د اوښکو درومي په رخسار زما
لوی دی که هلک دی همه واړه ستا خبري کاندې
بل گفت وگوی نشته په ديار زما
زه رحمان به لاف په عشق کې څه وهمه
خود به ځان ښرگند کا انتظار زما
۴۰
تېر شو په دا طمع په درستا عمر زما
گوندي چېرې کيږدي يو قدم په سر زما
تا وې چې د عشق پياله خوږه ده تر شکرو
وسو په هجران کې دې پيالې ځيگر زما
سل جفا که ووينم په سترگو ستا له لاسه
ستا په جفا نه کيږي هرگز باور زما
يا له ما رحمان سره جفا مه کړه دلبره
يا بې تا راوښيه يو بل دلبر زما
۴۱
سرزما سامان زما ځار شه تر جانان زما
ځار شه تر جانان زما سر زما سامان زما
زيان زما نقصان زما واړه د يار هجر دی
واړه د يار هجر دی زيار زما نقصان زما
مښک زما زعفران زما ستا د کوڅې خاورې دي
ستا د کوڅې خاورې دي مښک زما زعفران زما
گل زما ريحان زما ستا رخسار و زلفي دي
ستا رخسار و زلفي دي گل زما ريحان زما
فکر زما توان زما ستا په غم کښې نه رسي
ستا په غم کښې نه رسي فکر زما توان زما
آه زما افغان زما هيڅ په تا اثر نه کا
هيڅ په تا اثر نه کا آه زما افغان زما
زړه زما چشمان زما بې تا هيڅ حال نه لري
بې تا هيڅ حال نه لري زړه زما چشمان زما
دا پيران شيخان زما ستا په غم کښې نه رسي
ستا په غم کښې نه رسي دا پيران شيخان زما
باغ زما بوستان زما بې تا ميوه نه نيسي
بې تا ميوه نه نيسي باغ زما بوستان زما
وصل هم هجران زما اې رحمانه خير دی
اې رحمانه خير دی وصل هم هجران زما

۴۲

ستا په څير نه دي خوبان ليدلي ما
نه په غوږو چېرې اوريدلي ما
هيڅ وفا له عاشقانو سره نه کا
دلبران دي واړه ازمايلي ما
چې مې ستا و ښکلي مخ ته دي کتلي
بل يو مخ ته نه دي بيا کتلي ما
د زړه غولی مې نيولی ستا غمونو
نور غمونه دي له زړه ويستلي ما
چې مې کار د عاشقۍ په لاس کښې واخيست
دي له بله کاره لاس وکښلي ما
نورغمونه مې له زړه نه دي وتلي
ستا غمونه په کښې دي کرلي ما
که جفا کوې که جور واړه ځای لري
د ستا جور وجفا واړه دي منلي ما
زه رحمان بې ياره خوب و خندا نه کړم
بې ده نه دي خوب خندا پسندلي ما

تر ابده به يې برخه ملالي وي
له هغو چي زړه ملال شي د اشنا
څو به جفا کړې نه پوهېږم څه بلا شوه
څو به وي تر کومه دا جفا او دا بلا
که يې مال د دنيا ډېر وي
هيڅ پرې نه کاندې پروا

۴۳

چي واده يې کا په ډول او په سرنا
بيا پرې وايي زمانه د وير وينا
که مې هر څو دلبري او دلجويي کا
زه پوهيږم د خپل يار په استغنا
په يوه گړۍ مې يار هم مې‌آشنا شي
بيا مې بله گړۍ نه گڼي آشنا
دا زه خپله تسلي کړم يار يې بولم
څه ياري ده د ناتوان او د توانا
يو زمان يو دم او بې خپله صنمه
زه بهتره تر بقا گڼم فنا
هر سړی په يوې چارې خدای مشغول کړ
زه مشغول کړم رب د ترکو په ثنا
ما بې عشقه بل هنر نه زده ناصحه
په خندا شه که نادان يم که دانا
چه مې غوږ په نارو نه باسي حيران يم
پروا نه لري که ووړ وي که برنا
بې د يار له ښه ديدنه دې خدای نه کا
د رحمان په زړه کښې بله تمنا

۴۴

چې يې نقش په زړه خيال شي د آشنا
صدقه يې سر و مال شي د آشنا
پس له مرګه به يې تيغ هسې مخ روڼ وي
چې آشنا په تيغ حلال شي د آشنا
په آسمان د آشنايی به يې مکان وي
چې زمين غونډې پايمال شي د آشنا
خوشحالي زما د زړه په هغه دم وي
په هر دم چې زړه خوشحال شي د آشنا
روح هغه ساعت داخل ګڼم په تن کښې
چې مې دخل په وصال شي د آشنا
هم هغه يوه ګړۍ را باندې کال وي
چې يوه ګړۍ محال شي د آشنا
نور د هېچا قيل و قال مې پکار نه وي
چې تر غوږ مې قيل و قال شي د آشنا
زرغونه کاندې دانه زما د عيش
چې په زړه مې زرغون خيال شي د آشنا
نه بل څوک زما طبيب بې آشنا شته دی
نه بل څوک به په مثال شي د اشنا
د رحمان نظر په هېچا باندې نه وي
چې نظر يې په جمال شي د آشنا

۴۵

که ماښام تر ستوني ښکته کړې حلوا
سبا خواست کوې له خدايه د ښوروا
په هيڅ حال کښې دې قرار و صبر نه شي
ليونی کړې دېر حرص دېرې هوا
تمام عمر تر آشنا تر عزيز پورې
لويې ګيډې مختورن کړې هم رسوا
چې په خپلې رسوايی دې پروا نه شي
نور به څه کړې په جهان د چا پروا
چې د نفس دپاره لاس و خدای ته نيسې
دا زحمت له خدايه غواړې که دوا
نفس بې شماره عالم پرې يوست و کوهي ته
خدای دې نه کا نابينا د چا پيشوا
په روا په ناروا کله پوهيږي
و چارپای ته څه روا څه ناروا
چارپايان که غوږ و سترګې لري څه شو
په معنا کښې نابينا دي ناشنوا
زه رحمان له هغه علمه پناه غواړم
چه له دينه له مذهبه وي سيوا

۴۶

دل و دین مې په هغه ترک کړه فدا
لا يې نه حسابوي د ځان بها
د ښايست صفت يې څو کوم حيران يم
په هيڅ شان يې مونده نه شي انتها
د صورت له عيبه هسې پاکيزه دی
لکه ذات د وينته نشته دی په ها
که يې مخ په زلفو پټ وي باک يې نشته
تل به ګنج باندې پراته وي اژدها
لکه نمر هسې جلوه کا په شفق کې
چې په سر کاندې اودنې د سوها
نه پوهيږم چې په کومه لاره دروم
چپ و راست مې رقيبان دي هزارها
خدای دې هسې تنها نه کا څوک په غم کښې
لکه زه يم ستا په غم کښې يک تنها
همېښه د بيلتانه په غم کښې لولم
زه رحمان نعوذ باالله منها

۴۷

که مين يې په خپل يار باندې رښتيا
آواره کړه اول دين، پسې دنيا
په وفا د دلبرانو غلط مه شه !
دغه قوم دی بې وفا و کبريا
د خوبانو طايفه ده هسې شوخه
چه غوږ نه باسي د چا په واويلا
د ډير ناز او د ډير کبر له سببه
عمل نه کا په ګفتار د اوليا
دل و دين په يو نګاه د سړي يوسي
نه يې ويره له چا کيږي نه حيا
بل به هسې سرګردان په جهان نه وي
يا عاشق دی يا آسمان دی يا آسيا
ته چې ژغورې سر و مال په عاشقی کښې
عاشقي دا هسې چيرې وي ويړيا
د جنت له حورو تير شه که يار غواړې
خدای دي نقد د چا و نه کاندي نسيا
د ساقي له لاسه هسې پياله نوش کړه
چې دې غوځ کا د زړه خيرې د ريا
چې يې کسب عاشقي شي د دلبرو
نظر نه کاندې په کسب د کيميا
يو ګفتار ورلره بس کاندې رحمانه
څه به هر ساعت يو ښتنه کړي بيا بيا

۴۸
عاشقي مې په زړه وکړ ګذر بيا
بيلتانه مې لښکر بيا
که دفترد خپل قسمت مې په خپل لاس وای
ما به ستا له غمه وران کا دا دفتر بيا
ما لا نوم د عاشقۍ اخستی نه و
جدايي يې راته جمع کړ لښکر بيا
پس له مرګه به يې بيا له تا قربان کړم
که صورت مې خدای پيدا کړو په محشر بيا
د هجران محنت مې واړه له زړه هېر شو
چې مې وليده په سترګو ستا بشر بيا
چې آسمان يې مخ پټ کړی په سحاب و
خدای و ما وته ښرګند کړو هغه نمر بيا
چې رقيب راته تړلی په زنځير و
خپل حبيب را باندې پرانيست هغه ور بيا
په يوه نظر يې زړه را څخه يووړ
خدای دې خير کا چه لا وکړي بل نظر بيا
په وصال يې منت بار اوسه رحمانه
په صدف کې دخل نه وي د ګوهر بيا
۴۹
هغو بيا موند سعادت په دا دنيا
چې يې وکړ قناعت په دا دنيا
نه ملکونه د سليمان په هزار کاله
نه يوه ګړۍ طاعت په دا دنيا
يو نفس د خدای په ياد واولّی تر دی
نه د درست جهان دولت په دا دنيا
په دنيا کښې لوټ هغو عالمو وکړ
چې يې وکړعبادت په دا دنيا
که نعمت دی خو طاعت او عبادت دی
ګنه نشته بل نعمت په دا دنيا
که محنت که مشقت دی خو د دين دی
پکار نه دی بل نعمت په دا دنيا
بې له خدايه هر څه دي واړه فاني دي
که لذت دی که زينت په دا دنيا
که بادشاه وي آخرخاورو لره درومي
څه عزت دی څه حرمت په دا دنيا
له هغه به زيات نادان په جهان نه وي
هر چه غواړي فراغت په دا دنيا
ته چې څو وقته فرصت په دنيا غواړې
چا موندلی دی فرصت په دا دنيا

عمارت په سر د ریگ روان کاندي
هر چه کاندي عمارت په دا دنیا
د مستانو تر لغزشه څه کم نه وي
د سړي استقامت په دا دنیا
هر ژوندی چه د مرده په قبر ورشي
بس دی هومره نصیحت په دا دنیا
په روانو اوبو ورشه عمر گوره
ډیر دی هومره اشارت په دا دنیا
دا پاخه پاخه سرایونه محلونه
خود به وران شي عاقبت په دا دنیا
وړې سترگې د آسمان څه هسې نه دي
چې ځوک پریږدي سلامت په دا دنیا
هر چې راشي همه واړه ځنې درومي
مسافر دی هر صورت په دا دنیا
ریاضت په قیامت نه شي مرد هغه دی
چې یې وکړ ریاضت په دا دنیا
هم په دا خوی و خصلت به سبا پاځي
خدای ځوک مه کړه بد خصلت په دا دنیا
هم هغه به یې خرمن وي پس له مرگه
هرچه کاندي زراعت په دا دنیا
که هغه جهان په دا کښې لیدای نه شي
زه یې وینم علامت په دا دنیا
په قیامت به ښه توبښه و بله نه شي
ما لیدلی دی قیامت په دا دنیا
امانت به د لحد په میان کښې پروت وي
هرچه اوسي امانت په دا دنیا
نیک عمل حضور جنت دی طاعت بویه
چه حاصل کا ځوک جنت په دا دنیا
نیک کردار هم نیک عمل هم نیک خویونه
هم جنت دی هم راحت په دا دنیا
ضدیت د سړي عمر په عذاب کا
پکار نه دی ضدیت په دا دنیا
لاس په سر په سینه ایښی و هرچاته
همدغه دی شرافت په دا دنیا
که بلنده مرتبه د چا پکار وي
لوی مقام دی عدالت په دا دنیا
بل ارمان به له جهانه یووړ نه شي
مگر مهر محبت په دا دنیا
د هغه جهان سودا واړه دلې ده
که ځوک کاندي تجارت په دا دنیا

که طالع د سړي نه وي جار وتلې
هېڅ پېټ نه دی حقیقت په دا دنیا
نیک له نیکو سره بویه بد له بدو
که څوک غواړي ولایت په دا دنیا
ولایت دی خدای هغو لره ورکړی
چې یې ورک کړ سکونت په دا دنیا
که تمامه دنیا واړه سره یو شي
نور به نه کا خپل قسمت په دا دنیا
که څوک مرد دی خو هغه دی په دنیا کښې
هرچې نه لري حاجت په دا دنیا
چې رغبت یې د جمله بلاوو سر دی
څوک به څه کاندي رغبت په دا دنیا
په رحمن باندي دا عمر هسي تېر شو
لکه تېر شي یو ساعت په دا دنیا
۵۰
هوښیار مه گڼه هوښیار د دې دنیا
بی وقوف دی وقوف دار ددې دنیا
رو ښنایي په هغو زړونو ده حرامه
چې پرې کښیني گرد غبار د دې دنیا
پوچ گویي ده چې یې اهل د دنیا کا
هر کلام و هر گفتار د دې دنیا
د طفلانو په څېر واړه خاکبازي کړي
هر چې کاندي کار و بار د دې دنیا
واړه ډکې خولې د پیو هلکان دي
کار دیده او پخته کار د دې دنیا
همېشه به بې وقوف او بې شعور وي
چې مخمور وي په خمار د دې دنیا
د شرابو هم لا هومره مستي نه وي
لکه مست وي خمر خوار د دې دنیا
هر بیمار لره داروشته په جهان کښې
دارو نه لري بیمار د دې دنیا
د هر سوي علاج وشي په جهان کښې
مگر سوی په شرار د دې دنیا
هر چې واچوې و اور ته واړه سوځي
موړ به نشي طلبکار د دې دنیا
گرفتار یې همېشه په غم کې ډوب وي
هیڅوک مه شه گرفتار د دې دنیا
تل به پروت وي په ظلمت و په تور تم کښې
چې اسیر وي په کفار د دې دنیا
په مسلمو کښې خاصه مسلم هغه دی

چې يې وشلاوه زنار د دې دنيا
څه و بت و ته سجده څه و دنيا ته
بت پرست دی پرستار ددې دنيا
تن يې پاتې شي بې سره سر يې‌لاړ شي
سردار کله دی سردار د دې دنيا
زوی و لونه يتيمان کا ځني درومي
بې وفا دي مور و پلار د دې دنيا
همېشه به يې يو پنډ د غم په سر وي
چې په سر يې وي دستار د دې دنيا
واړه غم دی که يې پيرې که يې پلورې
نور څه نشته په بازار د دې دنيا
همګي واړه ټګان دي ټګي کاندي
فروشنده و خريدار د دې دنيا
په دنيا به مينه نه کاندي هېڅېرې
چه خبروي په اضرار د دې دنيا
چې نظر د چا په دين و په ايمان وي
هغه نه کا انتظار د دې دنيا
لوی هلک يې همه واړه مکاران دي
څه ويسا ده په مکار د دې دنيا
آشنايان يې همه واړه مکاران دي
يار دی چېرې په ديار د دې دنيا
چې پيدا شي همګي واړه فنا شي
راشه وګوره ناتار د دې دنيا
چې ويريږي له کوهې او له ګړنګه
هغه نه درومي په لار د دې دنيا
هر سړي لره چې ورشي ځني درومي
ما ليدلی دی رفتار د دې دنيا
په يوه ګړۍ بهار وي بيا خزان شي
بقا نه لري بهار ددې دنيا
که هزار هزار پشتۍ ورته کيږدې
بې بنياده دی ديوار د دې دنيا
که د اوسپنو حصار تر ځان چاپير کړې
نبيينه وګڼه حصار د دې دنيا
لکه سيوری د آفتاب په مخ کښې ګرځي
نشته هېچرې قرار د دې دنيا
هېڅ ګمان د بهترۍ وربانديې مه کړه
کهتري ده وار په وارد دې دنيا
بې مقراضه غوڅوي د سړی عمر
هم دا ليل وهم نهار د دې دنيا
پس له مرګه به حساب له سړي غو ښت شي

په انداز و په مقدار د دې دنيا
عاقبت خو به يو موټی شي د خاورو
گلعذارو گل رخسار د دې دنيا
برابر به له گدايه سره پاځي
شهزاده و شهريار د دې دنيا
پاس به داغ وي د لئيم په تېر باندي
هر درم و هر دينار د دې دنيا
د قانع تر قناعته صدقه شه
هم درهم اوهم دينار د دې دنيا
پس له مرگه به همه واړه مظلوم وي
ظالمان و ستمگار د دې دنيا
تر قيامت به دغه لس او دغه شل وي
پوره نه کړ هېچا شمار د دې دنيا
چې ايام پرې د کفن د غسل ورشي
بې پردې شي پرده دار د دې دنيا
په تخته باندې بيرون شي له حجابه
شرمناک او شرمسار د دې دنيا
تر هر چا به پيغمبر څخه وه ډيره
که څه قرب وای يا وقار د دې دنيا
يو فساد به يې بيان په رحمان نه شي
فسادونه دي بسيار ددې دنيا

ب

له فراقه چي يې آه کړم سوک په سترگو — يو لستونی مي گرداب شي بل گرداب
هومره تاو د بېلتانه راباندې زور شي — چې حساب يې بيان نه شي په کتاب

١

هسې مست يم ستا د شونډو په شراب
چې به نه وي بل داهسې مست خراب
لاس د ستا په مينه اچوم و گل ته
لکه بوټي ته لاس اچوي غرقاب
دا سرخي او سفيدي ده ستا په مخ کښې
که زما په مخ باران دی د خوناب
څه اثر به زما اوښکې په تا کاندي
لا تازه شي اور په اوښکو د کباب
عاشقان دي سترگې روڼې کا په عشق کښې
دا خواب نه دی منزل گاه دی د سيلاب
ما چې خال د ستا د وروځو په ميان وليد
نه بل هسې رنگ امام شته نه محراب
ښاپيرۍ چې ليدی نه شي سبب دا دی
مخ د ستا له غمه نغاړي په حجاب

چې سبا شي ستا تر مخ پوري شرمیږي
ځکه زیست په توره شپه کاندي ماهتاب
حجاب واخله مخ کړه تور د هغو خلقو
چه تحسین کا ستا په دور د آفتاب
هسي نه چه زه دلبر وتا ته وایم
خدای دې تا لره درکړی دا خطاب
ستا د مخ په ورق باندي خط و خال دی
د مصحف په صحیفو باندې اعراب
ستا د حسن حساب هېڅ په رحمان نه شي
هم په دا چه بې حساب دی بی حساب
یو کتاب په سرښن کي چا ونه کړ
بې رحمانه چې یې وکړ دا کتاب
۲

چي یې ولید د ستا حسن بې حساب — له دې قصده تاو پیدا شو له آفتاب
ستا له غم مي سترغلی سرې سرې ناغې شوې — یا خیمې دي سیاه پوش سره طناب
په آرزو و دي د نرګس سترګي ځلور سوې — غونچه سره د زړه په وینو شوه غرقاب
که دي زلفې په مخ پیچ وتاب شوې ښایي — وبښته څه طاقت لري د اور له تاب
زه چې خدای د ستا له غم سره آشنا کړم — خوشحالي مې نور نایابه شوه نایاب
سترغلي مې د فراق په ژړا سره شوو — د سبزي اثر یې پاڅېده له آب
مه، خورشید چې دې ښایست پورې شرمیږي — ځکه مخ پناه کوي تر کوه قاب
زه دې پېژنم په اصل کې خاکي یې — ځان به څو ځنډې په ګوتي له تراب
څو دې خیال د آشنا ګرځي په لېمه کي — خبر زده کړه ته د اوښکو له سېلاب
د رحمان بخت به هاله له خوبه ویښ شي — که ته سترګي ورته پورته کړې له خواب
۳

لاس مي وتړي د زلفو په طناب
بیا مي وپلوري د سترګو په قصاب
هسي آب یې دی د دوو سترګو په تیغ کښي
چې بې سره په سر نه لري حباب
چې توسن د فلك زین کاندي له نازه
دا هلال یې په ځای را وشي د رکاب
په درګاه یې درویزه کاندي د حسن
کندولی په لاس سپوږمیه هم آفتاب
چې را یادې یې سرې شونډې سور پیزوان کړم
له چشمانو مي بهیږي سره شهاب
له فراقه چي یې آه کړم سوک په سترګو
یو لستونی مي ګرداب (شي) بل ګردآب
چې د مخ و آب و تاب ته یې نظر کړم
راته هېڅ شي د ګلونو آب و تاب
چې نسیم یې د زلفینو را پیدا شي
درست مي ډوب کاندي په مښک و په ګلاب

چې د سپي آواز يې واورم هسې خوښ يم
لکه څوك په نغمه خوښ وي د رباب
ما وې مخ يې ګوندي ووينم په خوب کښې
بارې چيرې شي بې ياره د چا خواب
په غزل کښې خو دوه بيته انتخاب وي
د رحمان تمام غزل دی انتخاب
۴
هر مطرب چه غوږۍ تاو کا د رباب
په دا تاو کې زما زړه کاندي کباب
چه سامع يې په نغمه په ترانه شم
ديوانه شم ګريوان څيرې مست خراب
هم يې تار هم يې ګفتار هسې اثر کا
چې هېڅوک يې نه طاقت لري نه تاب
يو يې ساز بل يې آواز وي د لښتيو
دريم شعر پرې آغاز کا انتخاب
څلورم يې يو ساقي تر څنګه ناست وي
چې مخۍ يې نه آفتاب وي نه مهتاب
دا څلور واړه فتنې په څلور کنجه
او پنځم يې صراحي د مې ناب
شپږم وخت د نو بهار اووم ځواني وي
اتم شغل د کباب نهم رباب
چې دا همره آفتونه سره ټول شي
ترو څوك څرنګه کاندي اجتناب
چې دا هسې دلبران پرې اثر نه کا
يا به ديو يا به ديوال وي يا دواب
را څرګند به شي پرهيز د پرهيزګارو
که قادر شي په شاهد او په شراب
زه رحمان له ريا زهده پناه غواړم
د ريا زهد عذاب دی هم عتاب
۵
ورقونه لټوم د هر مکتوب
په کښې غواړم خال و خط د خپل محبوب
يا تنور دی يا دکان د آهنګرو
چې په عشق کښې تصور کړم خپل قلوب
په خندا خندا ځان اچوي واورته
خدای څوك مه کړه په جذبه د عشق مجذوب
زه چې غم د مهرويانو را په زړه کړم
له دې غمه لاړ شي زړه را څخه ډوب
ګوره څه رنګ عشق آسان کړه و عاشق ته
دا مشکل مشقتونه د ايوب

په ژړا ژړا تر هسې حده راغی
چه ځان ړوند کړ په یوسف پسې یعقوب
عشق دی دا چې معشوقه شوه و عاشق ته
نه رخسار د مهرویانو په اسلوب
هغه څه پو ښتې له هجره له وصاله
چې پخپله هم محب شي هم محبوب
چې نظر یې له صورته په معني کړو
و رحمان وته یکسان شو زشت و خوب۶
چې نظر کړم په قسمت او په نصیب
راته هېڅ شي خپل تالاش و خپل ترتیب
مګر خود پخپله خدای د چا طبیب شي
ګنه نشته په جهان ګښې بل طبیب
را څرګند دی سود و زیان د رقیبانو
خدای دې نه کاندي خپل یار د چا رقیب
چې خپل یار د چا رقیب شي مثال دا دی
لکه څوك چې په وطن کښې شي غریب
چې غریب شي په وطن کښې فرق یې نه وي
که فرسنګ یې وي ترمیانه که جریب
ما په عشق کښې هېڅ حاصل نه کړه بې غمه
هر چې وایي واړه ښه وایي ادیب
د ښمن هم د سړي کله کله دوست شي
دوستي نه کا د رحمان سره حبیب
۷
زه په سل رنګه راغب
ته په سل رنګه غایب
دا به څه رنګ شي دلبره
چه زه مست یم ته تایب
که له جوره دې فریاد کړم
دا هم نه دی مناسب
که څه وایم نه مې رسي
زه مغلوب یم ته غالب
څه سیالي برابري ده
د مطلوب او د طالب
دا ستا مهر و محبت کړ
خدای په ما باندې واجب
درد و غم دې همره نه دی
چې یې وکښم په کاتب
جدایي ده ډېره سخته
د ارواح او د قالب
چې مجنون په ځنکدن شو

زه یې پرېښودم نایب
وصیت یې راته وکړو
په څو رنګه عجایب
چه روزي دې شه رحمانه
زما واړه مراتب

ت

۱
که مې وشي له دلبره ملاقات
بیا به نه ځم له دې دره په حیات
پس له دې مې دې استوګنه خدای نصیب کا
په دا در ګښې که حیات وي که ممات
ځای لري که زه خپل یار وته سجده کړم
هغه یار زما قبله دی د حاجات
د خپل یار تر لعلو لبو به ئې ځار کړم
که شکرې وي که قند وي که نبات
دا زما د یار جلوه ده چې لیده شي
لکه نمر په صومعه د سومنات
تر ما لا په دلبرانو ډیر مین دی
چې خبرې کړي د کشف و کرامات
د ریا له زاهدي زما توبه ده
چې یې کاندي څوك په رسم او په عادات
په ورځ پند ونصیحت وایې و بل ته
په شپه ناست وي د مغان په خرابات
دین یط دام وي د دنیا په لارکې اینې
پرې را اړوي وحشیان د مخلوقات
د هغو په لور یې سترګې وي ختلي
چه په لاس یې سرسایه وي یا زکات
زه رحمان له هسې اهله پناه غواړم
هر چې لاف کا په خلاف د مقامات
۲
آفرین د عاشقانو په همت
چې په عشق ګښې یك انداز وي یك جهت
نه یې هېچېرې تغیر و نه تبدیل وي
که تمام جهان پرې وایې ملامت
که څوك سل نصیحتونه ورته کاندي
غوږ یې نه وي د هېچا په نصیحت
چې په یار پسې تر ځان و جهان تېر شي
څوك کولی شي دا هسې مشقت
که تمام عمر یې یار په سترګو ناست وي

تمام عمر وربنكاريږی يو ساعت
كه يو دم شي هغه يار ور څخه لري
هغه دم شي ورته عمر د قيامت
كه دوزخ لره د يار په مينه درومي
دوزخ هم ورته جلوه كا د جنت
د عشق لار د توكل په پښو غوځبږي
نه په پښود رياضت و ديانت
په تدبير او په تالاش كله مونده شي
چي موقوف وي هغه كار په عنايت
د عاشق خاطر له غيره پاكيزه دی
د درياب په مخ كښي نه وي نجاست
خدای چي زړه د مطلوب كاښی كړ رحمانه
كاښی پريووت د طالب په عمارت

ث

١

د وصال شپه مي بدله په بيلتون شوه الغياث
دقيامت خواري را پيښه په ژوندون شوه الغياث
ما لا طمع د وصال د نعمتونو تړي كوله
نا گهان كاسه نسكوره د گردون شوه الغياث
هغه چار چي مي په لاس وه زه پرې نه وم پوهيدلی
اوس چي پوه شوم له اختياره مي بيرون شوه الغياث
د وصال په طمع طوق د جدايۍ شه را په غاړه
هغه طمع چي زما وه اوس طاعون شوه الغياث
په حكمت په عقل پيټی د عشق څوك اخستي نه شي
په دا كار كښي ماته ملا د افلاطون شوه الغياث
ما رحمان د يار وصال په آسانۍ موندلی نه دی
زرد رويي مي سرخرويی په ځيگر خون شوه الغياث

٢

يار ياري را سره نه كه الغياث
نه ئي ترس شي نه يي كركه الغياث
سرو و مال واړه زما و دل آرام ته
نه ارزيږي په كنجكه الغياث
په حملو حملو مي زړه وړي نه پوهيږم
افريدی ده كه ختكه الغياث
بېلتانه يي پېښور راته تنور كړ
له خيبره تر اټكه الغياث
خو چه را كاږي چوگان په مخ د زلفو
گوی زما دا خراب زړه كه الغياث
هيڅ سبب يي موندی نه شي جفا كاندي

نه پوهېږم چه په څه که الغياث
په اخلاص او په راستئ ورته ولاړ يم
يار جفا همره په څه که الغياث
سل خبرې كه له صدقه ورته وكړم
يار يوه را سره نه كه الغياث
چې مې ويني له رقيبه سره خاندي
په ژړا مې لېمه سره كه الغياث
زه رحمان مدام د يار په رضا درومم
يار په خپله رضا تله كه الغياث
٣
چې ويلي مې له تا دی دا حديث
سر نامه د هر انشا دی دا حديث
چې آغازمې كړه په مدحه د خوبانو
ځكه گنج بې بها دی دا حديث
په ثنا د دل پسندو دلرباوو
دل پسند و دل ربا دی دا حديث
لكه باد د صبحدم چې غنچه وا كا
هسې رنگه دلكشا دی دا حديث
چې اوصاف مې د سرو شنډو په كښې راوړه
خوږ تر قند و تر حلوا دی دا حديث
نه پوهېږم چې اوبه دي د حياتو
كه نفس د مسيحا دی دا حديث
د غونډ ژبو شاعرانو د خولې نه دی
ځكه هسې رنگ صفا دی دا حديث
ستا و مخ ته كه څوك شمس و قمر وايئ
دروغ نه دي په رښتيا دی دا حديث
كه څوك وايئ چه چا كړی دا حديث دی
رحمان وايئ چه زما دی دا حديث
ج
چې برهم كا عاشقي د چا مزاج
حكيمان يې درمانده شي په علاج
په آشنا پسې تل ژاړي په دوه ستركو
د اوبو په ځای خوناب كاندي اخراج
دواړه لاس يې وي له دواړو كونو وللي
ډوب وي تل د عاشقيه په امواج
په هغو كښې چې څه بوي د عاشقئ وي
په كښې نه وي بوی د رسم و د رواج
ابراهيم ادهم څه هسې نادان نه و
چې نظر يې يا په تخت و يا په تاج

مجنون هسې رنگ مين په ليلي نه و
چې په نورو يې موقوف وي احتياج
ليونتوب له ليونو تلونی نه دی
که يې راج په خونه ورشي که تاراج
که يې سر لکه منصور غوندې په دار شي
دغه دار دی و رحمان وته معراج

ح

١

په طلب د ماهرويانو سرگردان دی زما روح
لکه باد د گل په بوی پسې پريشان دی زما روح
ستا د حسن و آفتاب ته چې سپارلی ځان شبنم دی
لکه صبح د ژړا په ځای خندان دی زما روح
چې مې وليده ستا د جمال عکس په خپل ځان کښې
هم په دا د آيني په څېر حيران دی زما روح
ستا د مخ د آييني له برکته زما جانه
هميشه لکه طوطي هسې ويان دی زما روح
لکه رنگ د ميو نابو چې ليده شي په ښيښه کې
هسې رنگ په ضعيف تن کښې نمايان دی زما روح
منتظر دې د وصال د گلستان يم تل تر تله
سر تر پايه د شبنم په څېر چشمان دی زما روح
چه حاصله مې له حسنه روښنايي شوه په طلب کښې
شپه او ورځ لکه آفتاب په لار روان دی زما روح
ستا په زلفو په رخسار پسې رحمان يم بې وطنه
مسافر د هندوستان و خراسان دی زما روح

٢

ستا وصال دی را بخښلی زما روح
ستا هجران دی را نيولی زما روح
ستا په مخ پسې يې مخ ونيو راهي شو
له صورته دی وتلی زما روح
چې هرگز مَلَكُ الموت پرې نه پوپوهېږي
هسې شان دی تا وکښلی زما روح
ځان يې هسې ستا په مينه پسې ورك کړ
چېهېچا نه دی موندلی زما روح
که وي هم به تا څخه وي که خدای کاندي
نه دی بلې خوا ته تللی زما روح
بلبل نه دی دا چه الوزي په گلو
ستا په لور دی الوتلی زما روح
چې يې خاورې کړ صورت د ستا په در کښې
سر تر عرشه دی وکښلی زما روح
ته يې پېژنې چې څه دی يا څه نه دی

نور چا نه دی پېژندلی زما روح
زه رحمان له خپله ځانه خبر نه یم
چې په څه رنګ دی وکښلی زما روح
خ
۱
ما سحر سبا لیدلی و د چا مخ
چې مې درسته ورځ ونه لیده دا ستا مخ
دا خو مخ زما و تا وته خدای هېڅ کړ
ګنه هر یو آشنا ګوري د آشنا مخ
ډیر مخونه د جفا دي را څرګند کړه
لا به کله را څرګند کړي د وفا مخ
څو د مرګ په تماچه اوښتی نه دی
اوښتونی له تا مه ګڼه زما مخ
زه په تا پسې راغلی په دا مخ یم
که ته نه وای ما به څه کول په دا مخ
ما به څه لره په تا پسې ژړا کړه
که موندی شوی بل د ستا په څېر زیبا مخ
د رقیب طمع مې نه وه ستا په در کښې
په جنت کې دې را وښود د بلا مخ
زه به څه رنګ د رقیب و مخ ته ګورم
کله اهل سنت ګوري د ترسا مخ
د چکنا چکنۍ بیلتون په نیمه شپه وي
ستا زما په حال غماز شه د سبا مخ
رحمان ستا په مخ دا ورانه دنیا ګوري
خدای بې تا ور څرګند مه کړه د دنیا مخ۲
کله شو لا کله خریدار یم ستا د مخ
تېر تر سر و ماله په بازار یم ستا د مخ
بې د ستا له مخه نور مې هیڅ په مخ کښې نشته
هسې رنګ نتلی په ناتار یم ستا د مخ
هیڅ په سترګو نه وینم دا خپل صورت چې کوم دی
ډوب تر هسې حده په انوار یم ستا د مخ
درد و آه وکاږم بهانه د تماکو کړم
سوی لوغړن مدام په نار یم ستا د مخ
نور وګړي واړه همګي د دنیا کار کا
زه همېشه غرق په انتظار یم ستا د مخ
شکر چې یې خلاص کړم د نور خلقو له منته
سر په سجده ایښی منت بار یم ستا د مخ
هره خوا چې درومم زه رحمان د زړه په سېل
بل مطلب مې نشته طلبګار یم ستا د مخ
۳

چې پيدا شو ستا چشمان دا هسې شوخ
نور به نه وي مردمان دا هسې شوخ
کج زلفان کج ابروان لکه چې ستا دي
نه لږم شته نه ماران دا هسې شوخ
ډيرغمونه شوخ شوخ شته په دا دنيا کښې
ولې نه لکه هجران دا هسې شوخ
مګر ديو وي چې بې غم وي په هجران کښې
ګنه نه به وي انسان دا هسې شوخ
دا فتنې او فسادونه به وو چېرې
که پيدا نه وی آسمان دا هسې شوخ
د آشنا له غمه زړه د آشنا نه چوي
پنځولی خدای جهان دا هسې شوخ
چې يوسف يې د دنيا په متاع ورکړ
پيدا مه شه بل کاروان دا هسې شوخ
چې بوسه له ياره غواړي بې ادبه
خدای دې نه کاندي رحمان دا هسې شوخ
د
١
پادشاهانو که قصرونه کړل بنياد
ما د عشق عمارتونه کړل آباد
نوم د کوم يوه بادشاه هسې ياديږي
لکه نوم دی د مجنون او د فرهاد
عشق عاشق لره يو هسې پير استاد دی
چې به نه وي بل دا هسې پير استاد
دغه واړه کرامات د عاشقۍ دي
چې څوک قطب کا څوک غوث کا څوک اوتاد
د دنيا چارې همه واړه فاني دي
څوک به څه کا په دا چارو اعتماد
لکه سيوری چه د نمر په مخ کښې ګرځي
نه استوګنه چېرته کاندي نه استاد
هېڅ وفا يې له هېچا سره و نه کړه
که جمشيد و که بهمن و که قباد
که جمشيد و که بهمن که کی قباد و
که نمرود و که فرعون و که شداد
رسولي يې تر مراده هېڅوک نه دي
همه واړه هسې پاتې شول نامراد
نه چا ختم نه دعا وربسې وکړه
که يې آل که يې عيال و که اولاد
زه رحمان د زمانې له جوره دروم
خپل صاحب لره په داد و په فرياد

۲

زه که لافې د وفا کوم هر چند
هغه يار مې باور نه کا په سوګند
زه بې ياره هسې زيست کړم په جهان کښې
لکه زيست وي په مجمر کښې د سپند
آبرويي د طالبانو خپل مطلب وي
آبرويي د غلامانو خپل خاوند
لکه يار مې سر بلند دى په جهان کښې
په تاثير يې هسې زه شوم سر بلند
لکه يار چې مې ښرګند دى په جهان کښې
زه هم هسې په دا دور کښې يم ښرګند
چې مې مدحه د خوبانو کړه آغازه
هر کلام مې د لپذير شه دل پسند
لکه خوند لري زما خوږې خبرې
په شکرو کښې هم نشته هسې خوند
هغه قند چې خداى زما په خوله کې کېښود
حلوايانو ښخه نشته هسې قند
لکه زه چې سخندان و هنرمند يم
بل به نه وي سخندان و هنرمند
په اشعار کښې قوتناك لكه زمرى يم
ولې نه يم د زمري په ښير ګزند
هم په مدح ښه پوهېږم هم په هجوه
ولې نه يم په دا چارو ډير خورسند
بې له عشقه که مې عيب که مې هنر دى
ما غوڅ کړى دى له ځانه بل پيوند
زه عاشق يم سروکار مې دى له عشقه
نه خليل نه داودزى يم نه مهمند
چې و ما ته نصيحت کا څوك په عشق کښې
ګويا پلار ته نصيحت کاندي فرزند
هر سړى چې آيينه په لاس کښط خاندي
ګويا کاندي په خپل ځان پوري ريشخند
رنګ ريزان دي اول خپلې ږيرې رنګ کا
بيا هاله دي و رحمان ته وايي پند

۳

که قاصد يې د مقصود
آواره کړه زيان وسود
هرچې درشي ستا په وړاندې
واړه وګڼه بهبود
هرچې دي سوا له خدايه
واړه وګڼه نابود
رضا پاسله وقضا ته
مدام خوښ اوسه خشنود
و هستى وته جلوه کا
لکه ابر هسې دود
ته وځان وته نظر کړه
چې قبول يې که مردود

نندارچي د خپل صورت شه — چې مسلم يې که جهود
امتي د ابراهيم شه — تابع مه شه د نمرود
د غفلت له خوبه پاڅه — څوبه اوسې خواب آلود
مقيد و مشغول اوسه — په دعا و په درود
آسمان طوره په رکوع شه — زمين طوره په سجود
ټول اشيا د خدای ثنا کا — په نغمه لکه داوود
که بيدار شې خود به واورې — په هر لوري دا سرود
که اياز غوندې بنده شې — نور به ناز کړې په محمود
ټول اسباب د ښو د بدو — مهيا دي هم موجود
که دانايې و بله بيل کړه — فرموده و نافرمود
چي سپند نه شې په اور کښې — نه وي خوند دبوی د عود
ځان له غشه پاکيزه کړه — لکه بحر نامعدود
هلاک ځکه شو رحمانه — چې يې پاک نه شو وجود
رحمان بې د يار له ذِکره — نه زده بل گفت اوشنود

ډ

چې مې يار وليد په سيمه د اغيار گډ
له غيرته مې ليمه شوه په خونبار گډ
دغه حق د بلبلانو په جانب دی
خدای دې نه کا مښکيرك په لاله زار گډ
زه په وصل کښې هجران هسې پيڅمه
لکه څوك چه خالي لاس وي په بازار گډ
په اميد د زلفو ونښتم په دام کښې
روهيلی وم ساده دل په هندوبار گډ
د ديدن په گدايې کښې مي ننگ نه شي
درويزه کړم د بتانو په بازار گډ
د وفا د گلو پاڼې په کښې نشته
کاشکي مه وای د دې دهر په گلزار گډ
زړه مې بې خپله نگاره آرام نه کا
که هر څو يې کړم په نقش و په نگار گډ
که پخوا تر آشنايې بيلتون ليدی شوای
هيڅ بنده د خدای به نه ؤ په دا کار گډ
سخت سفر د عاشقۍ څوک او زه څوک
خدای ناڅاپه پرې راگډ کړم په دا لار گډ
زه رحمان يې د فردوس له غمه خلاص کړم
چې په کلي په کوڅه شوم د خپل يار گډ

ر

١

په بزرگۍ د هغه پاك پروردگار
موقوف مه شه په سړي دسړي کار

په سړي چې د سړي غرض موقوف شي
نور بې آبه بې حرمته شي روزګار
احتیاج هسې بلا ده په جهان کښې
چې پلار زوی کا د زوی او زوی د پلار
که د پیر په خپل مرید باندې غرض وي
هېڅ یې نه وي په مرید باندې وقار
زمانه هسې په مخه ده بې رویه
چې غالب کا په اسلام باندې کفار
په ساعت کښې ګدا شاه کا شاه ګدا کا
دا فلك ځکه باله شي کج رفتار
چې همه عمر ئي تاج وي په سر ایښی
ور په سر کاندې ګیډئ د خس و خار
چه قادر نه په درم و په دینار وي
په هغو باندې ګنجونه کا انبار
زماني د رحمان زړه دی کباب کړی
له احواله ئي څوك نه دي خبردار
٢
هومره اوښکې مې بهېږي په رخسار
چې غرقاب مې هم ګریوان دی همکنار
هغه یار مې هسې ناست د زړه په سر دی
لکه ایښی چې چا ګل وي په دستار
که څوك وایي چې مار کله په کټ خیژي
زه خوړلي یم په کټ د زلفو مار
خو د یار بیمارې سترګې خدای خوني کړې
ګنه خون کله کولی شي بیمار
که په دار شم زه د یار له لاسه خوښ یم
سروقد دی زما یار زما دلدار
بس که دا چه زه په یار پسېغوځ غوځ یم
خدای دي نه کا لکه زه یم هسي یار
هومره جور لکه یار له ما سره کا
یاد مې نه دی هومره جور د اغیار
دلبران کوډې جادو کړي زړونه اخلي
هغه وایه چېبې کوډو وي دلدار
چې د زړونو له نمانځلو بې پروا دي
تروکه زړه د سړي یوسي څه پکار
په ګریوان یې تل د اوښکو باران اوري
نه ورکیږي د رحمان د زړه غبار
٣
چې دي زړه پوري تړلی استوار
دا جهان دي د نیکه دی که د پلار؟

ته خپل پلار و نیکه وګوره چې څه شول
هسې ستا دی هم په دوی پسې رفتار
تل ړومبی د ورستي پل دی پرې تېرېږي
کړی نه دی چا په پله باندې قرار
هسې نه چې زه یوازې تا ته وایم
راغله لاړه ستا په طور صد هزار
دعوی مه کړه په ناحق به یې خپل نه کړې
پردی ښهر پردی ملك پردی دیار
چې استوګنه په پردي وطن کښې کاندې
هغه نه لري د هېڅ واك و اختیار
که هزار قسمه وخوري په یو کار کښې
نه کا څوك په مسافرو اعتبار
چې سبا شګفته کیږي ماښام رژي
څه امید دی په ګلونو د ګلزار
که دې ورور که دط عزیز وي که دې یار وي
مه یې ورور مه یې عزیز ګڼه مه یار
چې پیدا شي همګي واړه فنا شي
ای رحمانه دا جهان دی دا یې کار
۴
څو جفا قبوله نه کړي د اغیار
و به نه ویني په سترګو مخ د یار
چې اول یې خار زرغون شي په پهلو کښې
غنچه هله شګفته شي په ګلزار
جنت چا په رضایت موندلی نه دی
ولي بویه هر بنده لره خپل کار
که مونده شوی خوشخویي په خوشبویي کښې
پروت به نه و په چندن باندې ښامار
آب تر لعلو د لاله ګلونو ډېر دی!
بخت دی دا چې څوك عزیز کاندې څوك خوار
هسې زیب کا په بیاض د رحمان شعر
لکه زلفې د خوبانو په رخسار
۵
څوك دې را کاندي قسم په کردګار
که درم لرم په کور کښې یا دینار
زه دینار و درم نه لرم په کور کښې
ولي نور عالم مې بولي دنیا دار
هم په دا چې نه له ځایه چېرته خوځم
نه د هېڅ یوه مخلوق یم منت بار
نه مې ښکته ملك لیدلی دی نه پورته
خبر نه یم په یمین و په یسار

آب و خور لکه آسيا په ځای را رسي
په خپل کور کښې مې سکون دی هم رفتار
لکه ونه مستقيم په خپل مکان يم
که خزان را باندې راشي که بهار
توکل مې لاس پښې سره کړه په نکريزو
چه په ځای يې کښېنولی يم قرار
چې زما په باب دي کښلي دي رارسي
که راحت دی که زحمت دی وار په وار
چې اتلس زره قومه يې پيدا کړل
مربي مې دی هغه پروردگار
کار همه په اراده د خدای موقوف دی
هېڅ موقوف نه دی د چا په انتظار
غم به هېچېرې و نه کا په دنيا کښې
که څه کيږي د رحمان په اختيار

۶

دغه يار دی دا اغيار!	دغه گل دی دغه خار
دغه گل دی دغه خار دی	دا منصور دی دغه دار
دا رقيب دی دا حبيب دی	دغه گنج دی دغه مار
دغه عشق دی دغه عقل	دغه غم دی دا غمخوار
دا هجران دی دا وصال دی	دا خزان دی دا بهار
دا طاعت دا معصيت دی	دغه نور دی دغه نار
دا عالِم دی دا جاهل دی	دا خفته دی دا بېدار
دا رحمان دی دا جانان دی	دا طبيب دی دا بيمار

۷

هرچې نه وی خوارو زار	په طلب د خپل دلدار
تر پړوني يې صدقه شه	دهغه عاشق دستار
هزار حيف دی هزار حيف دی	هزار څه لا صد هزار
چې عاشق په عاشقۍ کښې	نه حلال وي نه مردار
نه پتنگ د خپل څراغ وي	نه بلبل د خپل گلزار
نه مجنون غوندې رسوا وي	نه منصور غوندې په دار
دواړه نه کيږي رحمانه	يا به يار شي يا بيزار

۸

دا څه مخ دي منور	چې هم شمس دی هم قمر
دا څه زلفي دي مشکيني	چې هم مښک دی هم عنبر
دا څه پيوسته ابرو دي	چې هم نيش دی هم نشتر
دا څه سترگې دي قاتلې	چې هم سيف دي هم خنجر
دا څه شونډې دي ميگونې	چې هم می دي هم شکر
دا څه سپين سپيځلي غاښ دي	چې هم دُر دی هم گوهر
دا څه سيب زنخدان دی	چې هم سيم دی هم ثمر
دا څه قد و څه قامت دی	چې هم گل دی هم عرعر

دا څه ملا ده باریک وضعه چې هم موی دی هم کمر
دا څه زړه دی د خوبانو چې هم موم دی هم حجر
دا څه یار دی نه پوهیږم چې هم دل دی هم دلبر
دا څه بُت دی زما ربه چې هم بُت دی هم بشر
دا څه شعر دی رحمانه چې هم گنج دی هم هنر

۹

تل به نه وي شگفته گلزار د عمر
نه به جوړ وي همیشه بازار د عمر
لکه سیند د اباسیند په غورزې درومي
هسې یون دی په تلوار تلوار د عمر
لکه برق چې مخ ځرگند کاندي بیا نه وي
هسې تیز دی بې سکون رفتار د عمر
سر کشي لري تر هسې حده پوري
چه نیوی نه شي هیڅوک مهار د عمر
چې سمند یې نه جلب لري نه واگې
خود به پریوزي عاقبت شهسوار د عمر
په ساعت د سلو کالو یاري پرې کا
بې وفا دی هسې رنگه یار د عمر
خپل صورت به د حباب په سترگو گوري
که څوك وكاندي په زړه کښې شمار د عمر
نه له کوره چیرته ځمه نه سفر کړم
بې سفره مې غوڅېږي لار د عمر
عاقبت به د اجل په مقراض غوڅ شي
پیوسته به مدام نه وي تار د عمر
بیا یې وار په دا دنیا نشته رحمانه
په هر چا باندې چه تیر شي وار د عمر

۱۰

زه تېر شوی یم تر سر په طلب د خپل دلبر
څو ژوندی یم په دنیا کې پرې به نه ږدم دغه در
د آشنا په طلب گرځم وچې شونډې لېمه تر
یوقدم مې دی په بحر بل قدم مې دی په بر
دواړه لاس مې دي نیولي هم په شام هم په سحر
مناجات مې دی وخدای ته که یې ووینم بشر
همېشه له خپله بخته گیله من یم مرور
چې په مایې پیرزو نه کړ د خوبانو یو نظر
هم یې ونه ښود و ماته بې له عشقه بل هنر
عاشقي مې خدای رسوا کړه په جهان کښې لکه نمر
نصیحت راباندې نه کا لکه موی هومره اثر
واوره غوږ باسه ناصحه کوتاه وایم مختصر
په مولا مې دې سوگند وي هم په روح د پیغمبر

جاروانه مې ببرته نشته | چې عالم شه را خبر
تر مينه به يې زار کړم | که مې سيم دی که مې زر
که مې سيم دی که مې زر | که مې در دی که گوهر
زه رحمان تر هرڅه تېر يم | تير به نه شم تر دلبر

١١

پورته بدر را ښکاره شه ښکته نمر
ښکته پورته واړه مخ دی د دلبر
نمر سپوږمۍ مې په پالنگ د پاسه رغړ ي
چې مې يار په بالښت ولگوي سر
په سرو سپينو درو لعلويي غوږ ډك شي
چې مې غوږ کاندي د اوښکو په در در
چې دې وينم په مخ مې اوښکي درومي
لکه موم چه په آفتاب شي برابر
بل مذکور د سخنگويو سترگو نه زده
بې له دې ذکره چه الله اکبر
ضد دې اور و اوبه بې د يار له شونډو
چې هم اور دی هم اوبه دي د کوثر
په شرابو کښې خوند نشته د شکرو
د يار شونډې هم شراب دي هم شکر
که سل ځله پټ تر شونډو لاندي خاندي
نه پټيږي آب د لعل و د گوهر
دا خو ما لره خدای راکړ گنه نشته
هسې بت په بتخانه کښې د آذر
پس له دې به يې په نام د ملَكَ بولم
هم په دا چه نشته دا رنگه بشر
که رحمان صاحب نظر باله شي ښايي
چه مدام د يار په مخ لري نظر

١٢

هسې تله کاندي و گور ته ياران ژرژر
لکه تله کاندي خپل کور ته کاروان ژرژر
هسې ژرژر مرگ په مونږه شتابي کا
لکه لو د پاخه کښت کا دهقان ژرژر
هسې ژرژر دا دنيا وبله اوړي
لکه اوړي و بله ريگ روان ژرژر
هسې زر زر صورتونه دي نړيږي
لکه رژي/ريژي لاله زار په خزان ژرژر
هسې ژرژر دا شيرين عمر تيريږي
لکه بحر چې بهيږي روان ژرژر
هسې ژرژر ځنبول د بنو نه وي
لکه درومي له جهانه رحمان ژرژر

۱۳

چې په زور ور سره نه يې برابر
د هغو تر څنګه مه کښېنه زړه ور
زورآور اور و اوبه دي فهم وکړه
چې ډوب نه شي و يا نه سيځي بشر
زندګي که بې اوبو بې اوره نه شي
تل هم نه دي هېڅا اېښي په ټټر
خدای ور مه وله سيلاب د چا په خونه
که په قطع هم اوبه وي د کوثر
و دي نه لګيږي اور په کور د هېڅا
که رڼايي وي د شمس او د قمر
چې يې درست صورت غلبيل شي په اغزيو
وخوړ مه شه د هغې ونې ثمر
د هغه ديوال په سيوري څوك کېمنه
چې ولاړ وي لکه زوړند چاود کمر
چې په ګيډه دي څوخيږي مخ يې ورك شه
که د سرو زرو چاړه وي يا خنجر
ناکرده سودونه ډېر دي په جهان کښې
سود هغه دی چه د خير وي نه د شر
و اوبو ته اچاوه نه شي ځان خوږ دی
ګنه ډېر دي په درياب کښې در ګوهر
چې له آبه له حرمته سره نه وي
خدای ور مه کړه و چا هسې سيم و زر
زور آور که رسوي و چا ته فيض
له دې فيضه سره وګڼه ضرر
په ياری د زور آورو غلط مه شه
مګر دا چې تر ده ته يې زورآور
په هر وقت چې دی مغلوب وي ته غالب يې
ترو هاله يې قدمونه ږده په سر
يا خو دا چې ته قدم يې په درنه ږدې
دغه پسه يې ځان وګڼه پدر
چې هنرګڼي ياري د زور آوارو
بول وکړم زه رحمان په دا هنر

۱۴

په نظر د بې بصر
لکه شام هسې سحر
لکه سنګ هسې ګوهر
لکه خاورې هسې زر
په نظر يې معلومېږي
که څوك ښه ورسره کاندي

لکه شام هسې سحر
لکه سنګ هسې ګوهر
لکه خاورې هسې زر
لکه خير هسې شر
همه واړه برابر
تر بدييه وي بتر

که څوك بد ورسره کاندي ترنيکييه وي بهتر
نه په بد ويل زهير وي نه په ښه وي د چا زبر
په ثواب او په خطا يې نه دليل وي نه نظر
نه آګاه په خپل بهبود وي نه آګاه په خپل ضرر
نه په عيب باندې پوهيږي نه پوهيږي په هنر
لکه ړوند او کوڼ چه ګوري هسې هېڅ نه وي خبر
له طاعته له ګناهه څه خبر وي ځناور
ځناورو نورڅه نه زده يا يې خوب وي يا يې څر
دا خو ته يې زما نفسه چې دې زه کړم کورو کر
تمام ووتې له عقله په دنيا پسې اوتر
نه دې فرض د خداى ادا کړه نه سنت د پيغمبر
نه دې مرګ په زړه ياديږي نه خواري دې د محشر
اوده پروت يې دا دې نه زده چې په خوا لرم سفر
په هردم درڅخه درومي که پوهيږې دا بشر
هغه تور ويښته دې څه شول چې هم مښک و هم عنبر
هغه قد دې مجنون بيد شه چې چنار و هم نښتر
تن دې درست زير و زبرشه زړه دې نه شه لروبر
تر پنجاه و شصته تېر شوې ته لا ځان بولې پسر
نه دې ترس شي نه دې ويره نه په زړه باندې اثر
بل به نه وي لکه ته يې هسې شوخ و ځيګر ور
په غفلت دې عمر تېر کړ نه رهرو شوې نه رهبر
عبادت دې په ريا شه لکه ډک په لاکو زر
لکه قلب ناسره مهر پټ په زرو کښې حجر
لکه پټ وي په دانه کښې سل اغزيه د شجر
لکه سحرچې بر پاى کا سحر ګر و جادوګر
لکه تش صورت بې روحه چې تصوير کا مصور
لکه تش کدو بی مغزه ميان خالي و تن پرور
لکه زړی په مېوه کښې درون سنګ بيرون ثمر
لکه بې لاسه لستوڼی سر تر پايه پاى تر سر
لکه ټګ و دغا باز وي په مرغانو کښې د ګر
لکه بې نمکه ناوې چې په سر کاندي ميزر
تر ميزر لاندې چا څه زده چې دختروي که مادر
نه يې حسن نه جمال وي غولوي خلک په زيور
هی له هسې فرېبيانو لکه زوړند چاود کمر
نيم په زمکه کښې دننه نيم برسيره لکه غر
په دستار کښې يې مسواک وي تر بغل لاندې خنجر
په ايرو کښې پټ بڅرى په وښو کښې پټ شرر
په شپه وينې د مظلوم خوري سبا کښېني په منبر
په زړه تور لکه تبۍ وي په مخ سپين لکه قمر
د دنيا په طلب ګرزي خپل ځان بولي قلندر

کلمه په ژبه وايي — په زړه نه لري باور
په مثال د منافقو — نه مسلم وي نه کافر
نه مسلم وي نه کافر وي — نه پخلا نه مرور
پريشان ګرزي سر وهلی — کوی به کوی او در په در
همېشه رفت و آمد کا — د زردارو په ګذر
په کوڅه د دنيا دارو — خورګي کا لکه خر
اورنګ زيب هم يو فقير و — چې ټوپۍ يې وه په سر
و ټوپۍ وته يې شا کړه — چې قادر شو په افسر
خوی يې همره فقيري وه — چې څه نه وو ميسر
چې فلک يې ياري وکړه — نور يې ملک کړ مسخر
ګوره څه چارې يې وکړې — په عيال د خپل پدر
وار په وار تر تيغ يې تير کړ — د خورم تمام ټبر
يو ټبر د خورم څه و — ډير عالم يې کړ ډبر
تمامي جهان يې ونغړد — چې سې لاس شه باندې بر
په فريب فريب يې خپل کړ — بيجا پور او بهاګ نګر
بيجاپور بهاګ نګر څه و — لا جنجی او چينجاور
هم يې هند په ډکه واخيست — هم کابل هم پېښور
بيايې ذکر شوه په زړه کښې — بادشاهي د هفت کشور
له حرصه ورته هيڅ شوه — هم دارا هم سکندر
خيال يې دا وه په خاطر کښې — چې به خپل کړم بحر و بر
بارې ورځ ورځني لاړه! — وقت پرې راغی مازيګر
نه يې مراد د زړه پوره شه — نه يې يخ کړه خپل ټټر
همګي شو ځنې پاتې — که يې ملک و که لښکر
خالي لاس له دنيا ووت — لکه عين درويزګر
له دنيا يې هيڅ يو نه وړه — مګر شو يې يو څادر
خوار حيران په ځمکه پريووت — بې بالينه و بې بستر
نه پوزی شه ترې د لاندې — نه ترې لاندې شه ټغر
د بنې په څير خفيف شه — چې ثقيل وه لکه غر
د سيلاب په مخ کښې لاړ شه — لکه خس وي يا وزر
حق يې پاتې په ګردن شه — د سپاهي و د چاکر
اوس يې زه په روح دعا کړم — که يې خدای کا بهره ور
حق تعالی يي په نصيب کا — شيرين حوض د کوثر
د جنت په خوشبويي يې — خدای دماغ کا معطر
په درست هند باندې يې حق وه — هند يوه شپه وه دی يو نمر
د دې نمر په روښنايي — تمام هند و منور
په رڼائي خلقو زيست کړو — نه څه خوف ؤ نه خطر
خو چې مخ يې په غروب کړ — نور پيدا شه شور و شر
چې په نوم د اورنګ زيب و — وخوړ ګاو هغه دفتر
اوس نوبت د شاه عالم دی — دور طور شه دی ګر
خدای زده څه بازي شي پيښه — چي عاشور شي که اختر

رنګارنګه بازي کاندي	دا آسمان دی بازيګر
ګهې تلخ شي لکه زهر	ګاه شيرين لکه شکر
چې څه وشوه هغه وشوه	لابه کيږي مقدر
ما خو نوم د اورنګ واخيست	دا احوال دی د هرهر
هر سړی د خپلي خوني	هم بادشاه دی هم سرور
هرچه اهل د دنيا دي	واړه هسي دي اکثر
دا بيان دور و دراز و	رحمان وکړ مختصر
نه پخلا نه مرور وي	پرېشان ګرزي در په در

که مې غوا وي که مې وزه وي	که مې آس وي که مې خر
که مې مېږ وي که مې مږ وي	که مې اوښ وي که غاتر
که په کورکي مې کالي وي	که لنګی وي که ټغر

۱۵

که د عشق لاره اغزنه وي هر ګور
د عاشق په پښوځپلی دي د اور
که ديدن د يار مونده په انتظار شي
زما سترګي دي شبنم غوندي څلور
تيغ د اوسپنو محتاج د نرم آب دی
قرب و حلم يو په سل دي زيات تر زور
له لويې له سر کشی زما توبه ده
خدای څوك مه کړه د آسمان په څير نسکور
خدای زده څه سودا به پېښه په بازار شي
د بازار خبري نه شي په خپل کور
دا همه واړه عاشق لره پيدا دي
که تهمت که ملامت دی که پيغور
جفا جور ناز وجور و کبر د خوبانو
ما په ځان دی قبول کړی لکه پور
راحت بې زحمته نه دی چا موندلی
غم ښادي دي د دی دهر خور و ورور
رحمان هسي په خپل يار پسي غوڅ غوڅ يم
لکه غوڅ په خپل اولاد وي پلار و مور
په يقين به بد کرداره بدکردار کا
کشيده شي د بد کردار سرې پيغور

۱۶

پس له مرګه که څوك ارت غواړي خپل ګور
که حق وايم همره ارت دي بويه کور
تر ځان زياته کمه چار څه پکار نه ده
ځان په لويشت کړه چه دې څو دي اوږده سور
چي جامه د چا کوتاه شي يا اوږده شي!
ورکاوه شي هنرمند لره پيغور

هر سړی چه په حساب کښې تېر و بېر شي
ملامت پرې وايه کيږي لور په لور
چې لايق د ملامت او د تهمت شي!
ځای لري که بې عزت شي هم سر تور
چېعزت حرمت يې نه وي په جهان کښې
هغه هسې ژوندون وسوزه په اور
بې عزت سړی به خوښ د هېچا نه وي
مګر هسې بې عزت وي ځني نور
خپل مجلس يې تر جمله مجلسو خوښ وي
په هر ځای چه سره جمع شي خمسور
هر هم جنس د خپل هم جنسه سره خوښ وي
زيب کا هره کشيده په خپل انځور
نا بينا په خپله سيمه کښې بينا وي
بينايان په پردي ملك شي كر و کور
که ته نه يې بد کرداره بد لمنه
کښېږدې منه بد کردار سړی په غور
درست صورت د يوه نوك په درد درد مند شي
وران شي ښهر د يوه سړي په تور
چې يو غاښ په خوله کښې زوړند شي يا ووزي
درسته خوله پرې بد نمايه شي هرګور
يو سړی چې په کوړمه کې د چا بد شي
واړه ګرم کا بد که پنځه وي که ځلور
بد کرداره زوی پيدا مه شه له موره
حبطه کاندي ناموس د پلار و مور
هر څوك خپله خوشحالي له خدايه غواړي
باري نه شي دغه کار په زر و زور
خدای پخپل قدرت څوك لوی وڅوك هلك کړه
نه چې هر يو ښهر ډيلی شه يا لاهور
د چا تاج زرين په سر تر ملا خنجر وي
د چا پند په سر په ملا تونبلی لور
څوك په آس د پاسه سور وي توغ د وړاندې
څوك ږير کلی ګرځاوه شي په خره سور
د تنګو پورونه هر څوك و بله کاندي
بخت هيچا ور کړی نه دی چا له پور
اې رحمانه د خدای نوم به چا وا نه خيست
که د خدای چارې په پلار شوې يا په مور
ږ
١

خراب زړه مې د دلبرو هوا يووړ
د هوا له وړيو چا زده چه چا يووړ
ګوښې ګښې ښايسته مې زړه وکاږي
زه و کوم يوه ته وايم چه تا يووړ
چي مې زړه لره د تورو زلفو ځای غوښت
هغه زړه را څخه تورې بلا يووړ
د سيلاب په مخ کښې کله د چا خوب شي
شيرين خواب را څخه ډيرې ژړا يووړ
هغه عقل چه يې لاف د خود رايي کړې
په يوه پياله مينا يې له ما يووړ
هغه رخت چې مې د صبر د سکون و
هېڅ را نه کړه مهوشانو ويريا يووړ
که يې يووړ خسته دل مې ترې قربان شه
نا آشناو وړی نه دی آشنا يووړ
هيڅ نا حق پرې شوی نه دی که حق وايم
معشوقې د رحمان زړه په رضا يووړ
٢
ستا دې خواب آلودو سترګو خواب را څخه يووړ
شونډو دې لذت د مې ناب را څخه يووړ
نه مې‌اوښکې پاتې شوې نه صبر په صورت کښې
ډيرې بې صبری د مخ آب را څخه يووړ
زړه مې په نغمو نغمو سوری کړ مطربانو
عقل ساقيانو په شراب را څخه يووړ
يو ساقي بل يار دريم مطرب سره يوځای شوه
زړه يې له ګوګله په شتاب را څخه يووړ
څه شوکه يې يووړخراب دل مې ترې قربان شه
نور چا وړی نه دی خپل احباب را څخه يووړ
خط دې تور حرفونه مخ دې پاڼې د کتاب دي
شغل د کتاب دی بل کتاب را څخه يووړ
هر اسباب چې ما څخه د زهد د پرهيز و
واړه تا د حسن په اسباب را څخه يووړ
کړی ما رحمان په زړه کښې نقش د محراب و
ستا ابرو يو نقش د محراب را څخه يووړ

ز
١
لکه کاندي په کوترو نظر باز
هسې زه يم د دلبرو نظر باز
زه نور چا وته د راز خبرې نه کړم
بې هغو چه موی مژګان لري دراز

بل بادشاه لره محال دی ملك د زړونو
مګر مخ د چا محمود شي خال اياز
ستا د زني تر سيب پورې را ښکارېږي
نورې زني د خوبانو لکه پياز
د تصوير له ګلوطمع د بوی مه کړه
له منقوشو مرغو نه خيژي آواز
هغه يار که په خپل ناز خوښ و خرم وي
زه هم خوښ يم هميشه د يار په ناز
هميشه مې لاس نيولي دي دعا کړم
چې مدام دې د يار ناز وي زما نياز
که څوك آه و فرياد ښه ګڼي په عشق کښې
زه په عشق کې دغه کار ګڼم غماز
ښادي هر چيرې د غم په اندازه وي
هسې غم د دې د ښادی په انداز
نيستي واړه د هستی په دنبال ګرځي
نه ډوبيږي په اوبوکښې تش جهاز
دا قاعده ده لکه لوړ همره ژور وي
بو صورت دی هم نشيب شي هم فراز
هميشه مې لاس نيولي دی دا خواست کړم
چې مدام دې د يار ناز وي زما نياز
چې يکسان ګوري هم شاه و هم ګدا ته
هسې يار دی د رحمان غريب نواز
۲
که بې ځايه زرکې نه وکښې آواز
نه صياد ځني خبر و نه شهباز
ځکه له دې خبرې هسې معلومېږي
چې خپل صوت دی هر سړي لره غماز
د منصور و حال ته ګوره حال يې څه شو
خدای دې فاش د هېچا نه کاندي پټ راز
دريغه دريغه که ورستي عقل ړومبی وی
د انجام خبرې نه شي په آغاز
نيك عمل د عالمانو نيك فرزند دی
خدای څوك مه کړه شراب خور و قمار باز
چه فرزند يې شراب خور و قمار باز شي
نور يې کاڼي شي د پلار په خونه ساز
خدای له هسې زاه و زاده امان وکړه
چه بې دين يې ديانت شي بې نماز
چه منکر پرې اعتراض کولی نه شي
دا دې شعر دی رحمانه که اعجاز
۳

بد اختر به نيك اختر نه شي هر گز
مرغچه به در گوهر نه شي هر گز
که مکان يې په آسمان وي غزا وشوه
ستاره به شمس و قمر نه شي هر گز
که يې اصل له يوې زمکي وي ځه وشو
بيد به سرو و صنوبر نه شي هر گز
که همه عمر باران ور باندې اوري
خس به گل د پيغمبر نه شي هر گز
له نا اهلو د وفا طمع و مه کړه
گنده نل به نيشکر نه شي هر گز
که تورغر له ځايه خوځي و به خوځي
ولي نور به مقدر نه شي هر گز
د رحمان په باب چه وشوه هغه وشوه
مکرر به دا دفتر نه شي هر گز

س

١

وينته سپين، سترگې تاريکي، غابښ کنډاس
نه وکاږې د دنيا له چارو لاس
په هر لوري چې يې مومې پسې درومې
نه په چپ لوري صرفه کړې نه په راس
يو وينته د عقيدې دې په تن نشته
سر تر پايه هسې ډوب يې په وسواس
خداى رازق بولي او رزق گڼي له کسبه
په دا شناخت و ځان ته وايې حق شناس
هسې رنگ په مذبذب صفت موصوف شوې
چې هيڅ نه پوهيږم ناس يې که خناس
په دويي کښې به ور نه شي ترتوحيده
که پيشوا کړې مهتر خضر مهتر الياس
واږه زهر قاتل نغري که پوهيږم
چه ته بې له خدايه نغرې هر انفاس
امر دا دى چه له نهې لاس کوتاه کړې
او که نه وي خپلسر وگڼه مواس
خير دې دا دى چې له شره وجار ووزې
په دا چاره کښې هيڅ نشته کوز او پاس
که زما ويل دروغ او کوز و پاس وي
ته پخپله په خپل زړه وکړه قياس
له سړيه غرض واړه سړيتوب دى
نه چې پټ وي د سرو زرو په لباس
څه په دا به عراقي او ترکي نه شي
که په خره باندې څوك سور شي که په آس

د تشنه خو له اوبو سره مطلب وي
نه تش ايښى بې اوبو د زرو طاس
هر زاهد چې په ريا زهد نازېږي
د څربښت ګمان يې کيږي په آماس
دا زما عاجز اميد دى که رب کاندې
په قيامت به مې شفيع شي خير الناس
اى رحمانه که څه کار دى خو د دين دى
نور کارونه بې وفا دي بې اساس
٢
تير شه درست عمر زما په دا هوس
که مې وپوښتي چې څوك يې يا څه کس
يو پرسش د هغه يار ما لره بس دى
که څه کس وي خو يې يوه وينا وي بس
هزار حيف دى چې په هر نفس ترې تښتم
هغه لور ته چې مې تله دي هر نفس
چې يې زه په هر نفس له خدايه غواړم
هغه کله کله وينم په ډير پس
که يو خس وي په محتاجو لکه غر شي
څوك دې نه کا خداى محتاج د يوه خس
هر مرغه په خپله جاله کښې هماى دى
که قارغه که مېنګيرك دى که ققنس
که شهباز لره سينه ده د تنزري
عنکبوت لره سينه ده د مګس
خو چه خاورو لره ورشي برابر شي
که چا غوندې وي اغوستې چا اطلس
هم هغه مې خندوي چې ژړوي مې
بل څوك نشته د رحمان فرياد رس
٣
که څوك فخر کا په ننګ و په ناموس
دا په عشق کې نه ارزيږي يو فلوس
که اغوستې يې زري جامې دي څه شو
ګنه يا مرغ زرين دى يا طاوس
که ئي تاج وي په سر ايښى غزا وشوه
په نظر زما هدهد دى يا خروس
نه يې فهم فراست وي نه يې علم
خالي نقش لکه عکس د معکوس
نه يې مغز نه دانه وي په خرمن کښې
عبث هسې په سر لوني خالي بوس
د مجاز له اهله طمع د خير مه کړه
تمامي شر و شدت دى دا الوس

وداني يې همه واړه ويراني ده
راشه وګوره مانۍ د کيکاوس
که زما په ګفتګوی کښې کم و زيات وي
څوك دې ګډ کا په دا ښهر کښې جاسوس
ساقي جام د باده راوړه چې بيخود شم
خدای دې څوك مه کړه په خوديه کښې محبوس
که څوك وغواړي تمامه دنيا واړه
زما يار غونديې به نه وي بل عروس
رحمان حسن د يار وينم په پرده کښې
نه پټيږي نور د شمع په فانوس
ص
١
ګوره څه بلند مقام دی د اخلاص
چې جهان واړه غلام دی د اخلاص
که له زمکې و آسمان ته خاته ګران دي
دا سفر په يوه ګام دی د اخلاص
چې خبر کا مخلصان له علم غيبه
دا همه واړه الهام دی د اخلاص
د رواج و رسم عمر مدام نه وي
لکه عمرچې مدام دی د اخلاص
بې اخلاصه حلاوت د اسلام نشته
که اسلام دی خو اسلام دی د اخلاص
څه عجب دی که مستان وي ترې چاپيره
هر ساقي څخه چې جام دی د اخلاص
څه عجب دی که هما يې په دام نښلي
هر صياد څخه چې دام دی د اخلاص
پس له مرګه به دا مهر و اخلاص نه وي
که اخلاص کړي نن هنګام دی د اخلاص
د رحمان کلام په دا سبب شيرين دی
چې يې هر کلام کلام دی د اخلاص
٢
که تر ستوني دې شي ګوټ له جام خاص
هغه دم به شې د غم له شپږو خلاص
تل په سپينه جامه ټکی بد ليده شي
ته دا عامې چارې مه کړه خاص الخاص
که د وږي نهنګ ځان ته يو لقمه کړي
زر به راوړې په تحقيق سره غواص
په لباس به دې آسان په صورت ګران شي
مشکلات به دې اسان شي له اخلاص
که نغمه د محبت په غوږو واورې
په فلک به شې زهره غوندې رقاص
معنوي صورت پيدا کړه که ميره يې
فايده څه ده د بتانو له اشخاص
د بل څيز په خاصيت به هغه ګورې
چې خبر نه وي د ميني له خواص
چې تارچه ورځني رخت د ميني نه که
فهم دار اوسه رحمانه له رصاص
٣

که ګوهر د عشق په لاس راکړي غواص   بیا هاله یې دی له ما سره اخلاص
په کاله به د رقیب غمونه زور شي   که مي یار کاندي حساب له خاص الخاص
په کمند د مستې مینې د خوبانو   بندي مه کړې خدای د حشره پورې خلاص
په رحمان باندې نظر د کرم وکړې   ای چې یې د پاک الله په دربار خاص

۴

ساقي راکړه ته و ماته جام د رقص   زه آرزو په زړه لرم مدام د رقص
ده وې اوس به د خوښۍ ساعت په تاشي   مغني راکړ و ما پیغام د رقص
مسقي علم خپل استاد راته تعلیم کړ   رانمایي کړ هر تار مقام د رقص
سرېي پاس تر نهه فلکه څرګندیږي   چې په چا وشي ارشاد اعلام د رقص
چې جلوه پرې د محبوب له لوري کیږي   هرګز نشته په هغه اشام د رقص
څو یې سا په وجود شته عبد الرحمانه   حقیقت به هومبري نه که تام د رقص

ض

۱

که ته نه کړې په بل چا باندې غرض
بل به نه کاندي په تا باندې غرض
که ګدا د بل په غولي غرض نه کړي
سپي به نه کړي په ګدا باندې غرض
په ساحل کشتی د هېچا نه ډوبیږي
که څوك نه کا په دریا باندې غرض
خلوتیان په خپل خلوت کښې فراغت دي
د رسوا دی په رسوا باندې غرض
دا دنیا په احمقانو ده ودانه
دانا نه کا په دنیا باندې غرض
زه رحمان د عشق په درد کښې هسې خوښ یم
چې مې نشته په دوا باندې غرض

۲

په دربار کوم د ښکلي دلبر عرض   په هردم په هر ساعت مقرر عرض
که قبول شي د مولا په پاک دربار کې   دا په روی د شاه نبي پیغمبر عرض
په مانند د ګړیال په پنځه وخته   په شورش دغه له خوفه د سفر عرض
بې خاونده د کارکله څه کیږي   څه که کار ته همیشه که قلندر عرض
د رحمان بې نبي کله در ښنتن ته   شوی کولی د بل کار سراسر عرض

۳

که مېیار په دیدن سر غواړي عوض   ورقربان شه چې دلبر غواړي عوض
چې هسې واړه نیستي کاندي واصل شي   ګند کچکول دی قلندر غواړي عوض
د دوهی په اور به څه حاجت موقوف وي   عاشقي ترې خاکستر غواړي عوض
خپل صورت ورته نافه کړه ته د مشکو   یار مجمر لره عنبر غواړي عوض
د لباس له ښکلیو طمع بوسه مه کړه   د بوسې په درکړه زر غواړي عوض
د دې دهر له تګیه وېره وکړه   د کهترۍ په ځای بهتر غواړي عوض
د عشق درس څه په اسانه لوسته نه شي   په دا ځای کې زیر و زور غواړي عوض
په یوځله به ترې خلاص نه شي رحمانه   سر و مال دې مقرر غواړي عوض

ط

۱

طمع مه کړه په دنیا کښې د نشاط
بیا به نه مومي نشاط په دا بساط
لکه راغله بیا به هسې ځني درومي
دا جهان دی د رهرویو یو رباط
تر هر ګام لاندې کوهی دی د دې دهر
ایښی بویه هر قدم په احتیاط
و دانا وته په دا جهان ښکارېږي
هم جنت و هم دوزخ و هم صراط
په عاشق به هېڅ دهشت د رقیب نه ؤ
که ئي نه کړی له خوبانو اختلاط
له کم ذاته بې دیانته بې نمازه
طمع مکړه د نیکۍ د یو قیراط
غم د ترکو تر رحمان هسې چاپېر شه
لکه وسکښې جامه په چا خیاط

۲

نن نګار و ماته راکړ د یارۍ خط
وې یې واخله دا مې دی د دلدارۍ خط
د غماز له دوراهۍ تراهي وکړه
ځای به بایلې د مکار په جوارۍ خط
چېرې نه وې چې یې ځېرې په غفلت کړې
تل یې لوله په تمیز په هوښیارۍ خط
په مدت سره به ستا انجام ته رسي
اسان کله دی دا ستا د رویبارۍ خط
د غفلت له خوبه پاڅه بیداري کړه
تل و تاته سپارلی د بیدارۍ خط
برابر د خط په حکم قدم کېږده
که ته غواړې په عقبی د نامدارۍ خط
له میزانه که امان غواړې رحمانه
تل خو لوله په ډېر عجز په زارۍ خط

ظ

۱

اومه کله دي پاخه وایئ واعظ
هر چې وایي واړه ښه وایي واعظ
دی چې ما له خپله یاره لرې باسي
نور به څه راته اومه وایي واعظ
جاروانه زما له یاره ډېر مشکل دي
زیاتي څه له دوباره وایي واعظ
په خوړو پستو خبرو یې غلط شوې
دا خواږه خواږه ترخه وایي واعظ
څوك به څه باور د ده په نصیحت کا
چې له یاره جار واته وایي واعظ
زه بې عشقه بل یو کار کولی نه شم
ډېر له عشقه تښتېده وایي واعظ
اعتبار یې په نرمۍ په ګرمۍ مه کړه
دا تاوده تاوده ساړه وایي واعظ

اوريدونکی يې رحمان د ويل نه يم
بهتر دادی چه نور نه وايي واعظ
۲
بلبلان که له ګلزاره مومي حظ	مشتاقان له خپله ياره مومي حظ
زه دعشق له تاوده اوره بهره مند يم	سمندر له سره انګاره مومي حظ
د چمن غوټۍ وا د سحر باد کا	عاشقان خو له ريباره مومي حظ
په طلب يې نفعمند شوم له هرچا نه	تل ښکاري له خپله ښکاره مومي حظ
مجنون بيا مونده خوښي په بيابان کې	هر منصور له تيره داره مومي حظ
ځو چي ملک د جهان زير و قدم نه کا	په خپل ځای به ځوک قراره مومي حظ
شګفته چي د غونچي غوندې سحر وي	هغه ژنی به بې شماره مومي حظ
په ښندل د سر مې سر د وصل بيا موند	وپاري تل له وپاره مومي حظ
چي نيولی يې خپل ځان د غم و اور ته	رحمان ځکه له انواره مومي حظ
ع
۱
په تندي چه آتش بل کړ مدام شمع
ځکه بيا مونده له خلقو اکرام شمع
په انوار يې منور اهل ابصار شو
لا به کله شي ښکاره د انعام شمع
پتنګان يې لور په لور تر مخ ځرخيږ ي
ځکه نه کوي په سول کښې آرام شمع
وسيزه ته ځان زما په شعله باندې
کړه پتنګ ته په رموز کښې کلام شمع
ستا مجلس د خاص الخاصو سر فرازو
د رحمان په ځېر نه مومي هر عام شمع
۲
که دې پرې کړه له وګړيو رښتيا طمع	نور بادشاه يې هرګز مه کړه له چا طمع
زيړی رنګ د آشنايۍ مبدل شي	پيدا مه شه د اشنا له اشنا طمع
چي له ښکليو د دې دهر وفا غواړي	د نادان په ځېر يې شي د کيميا طمع
چي مراد غواړي د زړه له مهرويانو	ستا په دام کې نيوای شي د عنقا طمع
خدای دعقل جواهر ورته بخښلې	له نادانو به څه شان کا دانا طمع
ځکه سپی د فقير پېښې او لمن نيسي	چي د خدای له دره پرې کا ګدا طمع
له دغه رنځ يې طاعون تبه بهتر دی	ای رحمانه خدای دې مه کړه پيدا طمع
غ
هر يو ګل د ستا د باغ روښن تر دی تر چراغ
روښن تر دی تر چراغ هر يو ګل د ستا د باغ
ستا د باغ و د بڼ زاغ په نظر زما همای دی
په نظر زما همای دی ستا د باغ و د بڼ زاغ
د دردمندو په دماغ ستا د در خاوري عنبر دي
ستا د در خاوري عنبر دي د دردمندو په دماغ
د عاشق د ټتر داغ په آسمان د عشق آفتاب دی

په آسمان د عشق آفتاب دی د عاشق د ټټر داغ
د رحمان د زړه فراغ نه شي نه شي بې خوبانو
نه شي نه شي بې خوبانو د رحمان د زړه فراغ

ف

اورنگ زيب و شاه جهان غوندې اشراف
صدقه شه تر منصور غوندې نداف
كه دې تن په لويي لوی دی ته يې څه كړې
مه كړه خدای چې كوه طور شي كوه قاف
بوالهوس دې عاشقۍ ته هوس نه كا
دا دروغ دې چه زر دوز شي بوريا باف
د مكې په بزركۍ كښې هيڅ شك نشته
ولې خر به حاجي نه شي په طواف
كه په سل دريا به غسل د ځان وكا
گمان مه كړه چه به سپی شي پاك و صاف
بېړۍ هم چې ډېره ډكه شي ډوبېږي
د مسرف په ځان بلا شه خپل اسراف
صابرانو صبر پرېښود حريصان شول
نه څه عدل شته په چا كې نه انصاف
دا څلور واړه مذهبه سره يو دي
ما و تا په كښې پيدا كړه اختلاف
د همه واړه ملكونو څښتن يو دی
كه دوزخ دی كه جنت دی كه اعراف
شهيدان نه دي هغه خون فروشان دي
چې خوني ته خون بها نه كا معاف
د كاذب ژبه په خوله كښې وچه ښه ده
لكه توره د لرگيو په غلاف
د ديوال په سر به څو زغلي تر كومه
دروغژن چې د دروغو كاندي لاف
آب و تاب د ناكره مهر وي څومره
څو نظر پرې شوی نه وي د صراف
د دنيا په دولت ناز مه كړه رحمانه
دا يو موی دی په نظر د مو شگاف
مدح و هجوه د حبيب و د رقيب كړم
رحمان نه زده بله هجوه بله لاف

ق

١

چې پای بند شه د ليلی په اشتياق
مجنون واچاوه و نورو ته طلاق
چې د می ود مطرب په خوند خبر شه

فراموش کړه صوفي نفل د اشراق
جام د میو دی یا رقص د خوبانو
په هر ځای چه وبله جمع شي عشاق
په نسیه و نظر نه کاندي بې نقده
که څوك حوري ورته ستایي که براق
چې حاصله د دلبر یګانګي شي
د دویی خبرې نه کاندي مشتاق
حرکت له ځایه نه کا لکه شمع
که یې اور د عشق بلیږ ي په تاراق
خوښ وي هسې د خپل یار په درد وغم کښې
ته به وایې چه بادشاه دی د آفاق
هسې محوه وي د عشق په مې ناب کې
چه خبر نه وي په وصل په فراق
که ظاهر په صورت وي په معنا نه وي
لکه کښلی د لا لفظ وي په اوراق
څو یې تن په کار و زارکې فنا نه شي
نه جار باسي مخ آسونه د عراق
د عراق آسونه کار په اشارت کا
په وهل په کوتل کارکوي الاق
چې خدای پوه کړل د بنو په ځنبل پوه شو
چې پوه نه شو نه پوهیږي په شلاق
که یې سر ځي که یې مال ځي خدای دې نه کا
د طالب و مطلوب تر مینځ نفاق
د قسمت پارچې په لاس نیولی ناست یم
نه پوهیږم چې به جفت شي که به طاق
ته چې پند وایې ناصحه و رحمان ته
کاشکې نور کړې هغه کښلي د میثاق
رحمان خوښ دی د خپل یار په درد وغم کې ته به وایې چې بادشاه دی د افاق

۲

خدایه څه شوه هغه ښکلي ښکلي خلق
په ظاهر په باطن سپین سپیڅلي خلق
هیڅ خندا مې له دې خلقو سره نه شي
ژړوي مې هغه تللي تللي خلق
خبر نه یم چې و کومه خوا ته لاړ شه
لیدی نه شي هغه ما لیدلي خلق
لکه ځګ چې د اوبو په مخ کښې درومي
هسې دروميې په دنیا راغلي خلق
دریغه یو ځله خو بیا په جهان راغلی
له جهانه په ارمان وتلي خلق
هزار حیف دی چې په خاورو کښې لاړه شي

په چووا اوپه چندڼ لړلي خلق
رحمان هسې ګوښه خوند له خلقو بيا موند
چې هرګز نه دی دا خوند مونډلي خلق

ك

١

چې په زړه مې تور لحد شي د خپل خاك
بې مزه مې شي هم خوب هم مې خوراك
چې د خوب او د خوراك مزه شي ورکه
نور له مرګه برابر شي هغه ژواك
غلط وايي چې څوك عمر ورته وايي
هغه عمر چه تيريږي په پخساك
نن سپيره په خاورو ډکه خوله بهتر يم
چې آخر مې دا خوراك دی دا پوشاك
ځای لري که ځان ژوندی په زمکه خښ کړم
چې مې پس له مرګه ځای دی يو مغاك
ګويا شوي دي هغه چې شدني دي
زه پخوا تر هلاکته يم هلاك
زړه چې روغ وي ګريوان کله څيره اوه شي
له ګريوانه معلوميږي د زړه چاک
تن و ځای و جامه هله پاك پکار دي
چې ړومبی شي د چا زړه له غيره پاك
سړی بويه چې درون بيرون يې يو وي
نه هغه چې بيرون زر وي درون لاك
له سړيه غرض واړه سړيتوب دی
نه چې سر کښنې يې طره وي يا مسواك
د دنيا چارې همه واړه فاني دي
څوك يو دوه ورځې خوشحال وي څوك غمناك
په ساعت کښې څوك خوشحال کا څوك غمناك کا
دا خويونه همېشه دي د افلاك
چې څه کاندي واړه خدای دی نور څه نشته
رحمان څه دی څه يې واك څه يې ادراك

بې ښه خويه مخ روڼی له هېچا نه شي　　　که هرڅو يې پاکيزه کا په رويمال څوک

٢

ماتوي مې خوله په سوك
خراشي مې زړه په نوك
كه نارې وهم كه ژاړم
پروا نه لري يو څوك
راشئ ګورئ منصفانو
د دلبرو دا سلوك
لكه ګل په لاس د طفل
زما زړه كړي شوك په شوك
د چشمانو په غمزه يې
ژوبل ژوبل يم ټوك ټوك
د فلك په توسن سور شي
دستار كيږدي په سر هوك
هيڅ اثر ور باندې نه كا
د دردمندو درد و دوك
اې رحمانه چې عاشق شي
ځان دي ژاړي كوك په كوك
٣

زړه مي تراشي د بڼو په تيره نوک — ماتوي مي دوديرش غابښ واړه په سوک
په غمزو د تورو سترګو يم وژلی — ژوبل ژوبل پړوکی پړوکی يم ټوک ټوک
که نارې وهم که خاورې په سر لونم — ناروا شه که پروا لري يو چوك
لکه ګل چې څوک د طفل په لاس ورکا — هسې رنګ دې زما زړه کړو شوک په شوک
که له ډېره درد و غمه مې زړه وچوي — ورته هېڅ دې زما درد و زما دوک
درست جهان يې په غم ډوب کړ سرترپايه — که ګدا دی د دې دهر که ملوک
د آسمان په نيلي سور لکه آفتاب شي — د زربفتو دستار کيږدي په سر هوک
که انصاف لرئ په زړه کښې منصفانو — راشئ ګورئ د دلبرو دا سلوک
زه به ولې د خپل يار ثنا نه وايم — چې سحر سحر نار وهي تل غوک
چې مين د دلبرانو په جمال شي — ای رحمانه ځان وژاړه کوک په کوک
٣

چې علاج كولی نه شي د قسمت څوك
ترو به څه وايې و چا ته نصيحت څوك
هغه چارې چې موقوفي په تقدير دي
كړه يې نه شي په محنت په مشقت څوك
كه نظر كا و قضا و هم رضا ته
په هيچا باندط دي نه كا ملامت څوك
د مطلوب جفا وفا واړه هنر دی
څه پوهيږي د حكماو په حكمت څوك
غم په ځان د چا پطرزو دی بارې څه كا
چه د خدای په كړه/كړو كښې نه لري قدرت څوك
د ابليس و رياضت ته دي نظر كا
څه غرور كا په طاعت په رياضت څوك

علت لاړ شي عادت نه ځي له سرړي نه
خدای دې نه کاندي په بده چار عادت ځوک
زه رحمان د بېلتانه سیلاب یم وړی
که لاس را کاندي د خدای په محبت څوك
۴
په ښایست زما دیار نه دي خبر څوك
که خبر شي پرې به نه ږدي دغه در څوك
د دنیا چارې همه واړه فاني دي
بر ناحقه خاوري لوني په خپل سر څوك
چه قبول شي په درگاه د مهرویانو
د هغه په څېر به نه وي بختور څوك
که زما د یار په مخ د چا نظر شي
و به نه کاندي بل مخ وته نظر څوك
که هرڅو دلبراندېر دي په جهان کې
بل به نه وي زما یار غوندې دلبر ځوک
د دیدن طاقت یې هېچا څخه نشته
و آفتاب ته کتی نه شي برابر څوك
عاشقي یوه پایه ده عجاییه
دغه کار کولی نه شي هم هر هر څوك
له هجرانه بله سخته بلا نشته
خدای دې نه کاندي زخمي په دا نشتر څوك
مخ به بل خوا ته هرگز و نه جار باسي
چه شي ستا په خمارو سترگو ابتر څوك
و به نه رسیږي تا ته په آسانه
ستا په غم چې خاوري نه کاندې په سر څوك
ارمانونه به کوي زار زار به ژاړي
چې حاصله گونتِه نه کا په شش در څوك
همره نوم د عاشقۍ ور باندې مه ږده
چې د یار په غم کښې نه شي قلندر څوك
هغه نه کاندي نظر و سیم و زر ته
چې په لور د خپل آشنا کاندي نظر څوك
په گلونو د گلزار به میل نه کاندي
چې خوبونه کا د یار په خاکستر څوك
بې رهبره یون د عشق په لارې گران دی
دلته بویه چه پیدا کاندي رهبر څوك
چې بیلتون په سترگو ویني آشنایي کا
د رحمان په څېر به نه وي بې هنر څوك
۵
چې مشغول نه وي د ترکو په جمال څوك
له نور چا سره به څه کا قیل و قال څوك

چې یې قیل و قال له یاره سره نه وي
چې نظر وکاندي ستا په خط و خال خوك
د بل خط په عبارت به نظر نه کا
ترو به څه غواړي دا ستاد مخ مثال خوك
چه په اصل کښي خدای نه دی پیدا کړی
لکه بل کا د آفتاب په مخ مشال څوك
نور خوبان د ستا تر مخ پورې دي هسې
ترو به څه ووایي چا وته احوال څوك
چې عنقا شو اهل دل په دا دنیا کښې
په دا هسې درد کښې نه لري مجال څوك
که عاشق په عشق کښې ژاړي هېڅ شي
له نور چا سره به نه کا قیل و قال خوک
چې په اصل کې خدای نه دی پیدا کړی
ترو به څه غواړي د ستا د مخ مشال څوک
سر خرویي دهرسړي په جگر خون ده
نه هغه چې په سر واچوي سور شال څوك
مخ روڼی دی د عاشق په خپلو اوښکو
په دانه شي چې یې مړي په رویمال څوك
سړی بویه چې په نیك عمل نازیږي
نه چې ناز کا د دنیا په ملك و مال څوك
د دنیا چارې فاني دي مرد هغه دی
چه نظر کا په حرام و په حلال څوك
هر چې کر کا د اوربوشو غنم غواړي
له خاطره دې بیرون کا دغه خیال څوك
سړی بویه چې په نیک عمل نازیږي
نه چې ناز کا د دنیا په ملک و مال څوک
که یې شعر د رحمان مهمند تر غوږ شي
غوږ به نه باسي په شعر د خوشحال څوك

زه لارغه د ستا په مینه کي شهره یم نه چې نن کاندي خبرې پردې خپل څوک
ما دا یو سر دی دا ستا شکرانه کړی که د سره ماغزه مي خوري په دا ویل څوک
۶

که په بخت کم بختان نه وای خسته دل څوک په حضور به له تا ولې ښېلېدل ځوک
و دیدن و ته دې د هرچا رضا کیږي ولې حکم بې له تا نه لرې بل ځوک
که یې لاس د خدای په چارو رسیدلای بې مقصوده به یو دم نه سهېدل ځوک
دا یو سر دی ما دا ستا شکرانه کړی بر ناحق مې ویروي په سر وهل ځوک
دا همه شومیت زما دی چې رارسي ګڼه ته او د چا زړونه بدول ځوک
د دیدن په طمع وغولېدم بندي شوم ګڼه زه او د هجران سختې زغمل ځوک
په هېڅ رنګ به دې له مینې منکر نه شم هرشان قصد چې مې کوي په قتلول ځوک
که مې زړه ستا د مینې نه وای راپېرودی په رضا له سره کله تېرېدل ځوک
که اثر د محبت ورسره نه وي روغ صورت دا هومره زړه زهیرېدل ځوک
که په مینه دلیلې مبتلا نه وای خوار مجنون په دې بیدیا غرونه ځنګل ځوک
مینه هره بلا کاندې که باور کړې ګڼه زه عبد الرحمان هومره ویل ځوک

ګ

١

زغره واغونده ملا وتړه په جنګ
دغه پسه معرکه کوه د ننګ
و بې ننګ وته د ننګ خبرې مه کړه
یا ځان وګڼه په خپلو وینو رنګ
ننګیالي چې یو ځل مخ کا په یو لوري
نور هېڅ نه وینيکوهی وي که ګړنګ
هېڅ له ځانه له جهانه خبر نه وي
چېڅراغ په نظر کیوزي د پتنګ
د بلبلو و چمن وته پرواز وي
سمندر کا مدام اور وته آهنګ
که جهان و بې هنرو ته فراخ وي
یو لحد دی هنرمندو لره تنګ
هغه ښهر جوهري لره زندان وي
چې یکسان وي په کښې لعل و مردار سنګ
آسمان زمکه دواړه ژامې د نهنګ دي
څه به زیست کا څوک په خوله کښې د نهنګ
په ښادۍ یې هېڅ ښاد مه شه که دانا یې
غم ښادي دي د دې دهر څنګ په څنګ
که رحمان د هغو تللیو وصال مومي
تېر به نه کا په دا دور کښې یو د رنګ

ل

خراب دل مې بهي غواړي بلا دا شوه چې بهي را معلومېږي کال په کال

١

ابینی مې پر سر دی ستا د مخ د مینې ګل
بیا مې تور لېمه دي ستا د زلفو تور سنبل
ته چې آیینه په لاس کښې واخلې حیرانېږي
زه له کومه راوړم صبوري او تحمل

ګرځې په چمن کښې منګول ډکه وړې د ګلو
خدای زده چې ګلونه وړې که زړونه په منګول
هم مې مښک لیدلي هم عنبر دي په جهان
شاباش شاباش شاباش ستا د زلفو په کاکل
نه به ستا د مخ په څېر ګلشن وي چا لیدلی
نه به وي زما په څېر آهونه د بلبل
هسې تغافل کا ستا په جور و په جفا کښې!
خلق حېرانېږي د رحمان په تغافل
۲
هېڅ مې نه کړه په دا عمرکښې حاصل
هسې پاتې شوم مردود و نا قابل
ما لا بوی هم د وصال موندلی نه دی
تش په توره مې خدای نوم کړ د واصل
هسې ډوب یم د ګناه په دریابونو
چې په سترګو مې ونه لیده ساحل
له وطنه مې په هر زمان وباسي
رقیبان یې را پسې کړه محاصل
که بلا ده که جفا ده که وفا ده
دا همه واړه په ما کړه خدای نازل
د دنیا په پلیتۍ مې ځان پلیت کړ
حیف دی دا چې نه عالم شوم نه عامل
توره رېره مې شوه سپینه زه حیران یم
چې رحمان لا نه بالغ شوم نه عاقل
۳
مه غوږ باسه د نا اهلو قیل و قال
پکار نه دی قیل و قال د بد سګال
یا به فخر په خپل اهل و په نسب کا
یا به فخر کا په آل و په عیال
یا به ذکر د لذت او د زینت کا
یا به فکر کا د مال او د منال
یا به هسې پوچ ګویي کاندي آغازه
چې مضمون یې نه مردار وي نه حلال
د دانا او د نادان صحبت دی هسې
لکه ګډ شي وبله لعل و کوتي لال
لکه لعل او کوتي لال چې وبله ګډ شي
یا صحبت شي د عیسي او د دجال
هغه عمر چې تېرېږي بې هم جنسه
ترو به څه وي د هغه عمر احوال
د دنیا چارې فاني دي مرد هغه دی
چې خبر شي په ثواب او په وبال

ابا سیند لا څه محال لري په تله کښې
د دنیا د چارو هېڅ نه وي مجال
د دنیا چارې په مثل خواب و خیال دی
څوك به څه کا اعتماد په خواب و خیال
لکه مال و ملك په خوب کښې ور ځرګند شي
خو چې ویښ شي نه یې ملك وي نه یې مال
لکه ځګ چې د اوبو په سر لیده شي
که یې واخلې هېڅ ور نه شي په چنګال
لکه دود چې غرونه غرونه ځرګندېږي
تار په تار شي په یوه نري شمال
لکه یخ چه د سږو په زور شي جمع
هېڅ یې نه وي د آفتاب په مخ مجال
یو ساعت باران بیا شین آسمان شي
لکه ابر د پسرلي د پشه کال
په یوه ساعت یې ساز بیا یې ویران کا
خاورې ختې دي په لاس کښې د کلال
د مجاز په معشوقو کښې وفا نشته
ما هزار ځله وکښلی دی دا فال
اعتماد یې په ښادئ و په غم مه کړه
نه یې هجر په قرار دی نه وصال
ګاهې تور کودی په مخ باندې را کیښ شي
ګاهې را کیښ شي په مخ باندې رومال
لکه مالګه چې څوك کېږدي په اوبو کښې
زه هم هسې سر زده یم په مثال

چې د مرګ و تاخت و باخت وته نظر کړم   صورت وینم د مېږ ي په ځېږ پا مال
خراب دل مې بهې غواړي بلا دا شوه   چې کهې را معلومېږي په هر کال
که وصال مې د یار بیا موند هاله سیال یم   ګنه نه یم زه رحمان د هېچا سیال

۴

بېلتانه دې هسې خوار کړ زما دل   چې له ځانه یې ویزار کړو زما دل
لاس وپېښې د خلقو نیسي دعا غواړي   میني هسې منت بار کړو زما دل
بې سببه چا آزار موندلی نه دی   تا په څه سبب آزار کړو زما دل
عاشقی همره داغونه دې پرې ابښې   چې تمام ئې لاله زار کړ زما دل
چه د زلفو په کمند سره دې راکیښ   په بلا دې ګرفتار کړو زما دل
ستا چشمانو په کښې هسې مقام ونیو   چې له غیره یې ویزار کړو زما دل
زه رحمان خو منت بار د عاشقۍ یم   چې مین یې په دلدار کړو زما دل

۵

چې له نازه پوشیده لري چشمان خپل
څه به ویني مقتولان و مظلومان خپل
چې ښکنځل راته په قهر قهر کاندي

دا لا وګني په ما باندې احسان خپل
ګفتګو په اشارت کاندي له نازه
کله اسم د چا اخلي په زبان خپل
په ګريبان باندي چې ټک وهي غوټې!
عاشق کښيباسي لاسونه په ګريوان خپل
خريدار يې له حيرته بې شعور شي
چې د حسن رخت څرګند کا په دکان خپل
چې خپل مخ په آئينه کښې ور څرګند شي
خود پخپله سرفرو کاندې په ځان خپل
چې هر څوك يې عاشقۍ وته هوس کا
ګويا لوبې کا په دين و په ايمان خپل
هېڅ صرفه د چا په سر و په مال نه کا
ما ليدلي دي پخپله مطلوبان خپل
مجنون ملك د عاشقۍ هاله خپل کړو
چې په اور باندې يې وسوه خان و مان خپل
دا مقام دی د هغو رنګه عالمو
چې هېڅ نه ويني په سترګو سود او زيان خپل
آفرين د عاشقانو په همت شه
چې ور تير تر سر او مال ويني جانان خپل
هيڅ د سترګو غړولو خوند ئي نه وي
چې رحمان په سترګو نه ويني جانان خپل
۶

تور ليمه مي د فراق په ژړا سپين شول
دوباره د زړه په وينو کې رنګين شول
ما وې زه به لا ديدن کړم د يارانو
خبر نه يم چې ياران په کوچ تعيين شول
چا پتنګ غوندې ځان واچول و اور ته
څوک ژوندی لکه بلبل په آتشين شول
و مرده وته د مرګ خواری شوې پيښې
او ژوندي په زندګۍ کي اندوهګين شول
د قضا سپاهيانو هسې لاس په تاخت کړ
چې پايمال هزار خسرو هزار شيرين شول
چې قدم يي په آسمان ايښود له نازه
هغه هسې ناز پرور زير زمين شول
چې مدام يي په سنجاب د پاسه خوب کړ
اوس په ځمکه بې بستره بې بالين شول
د رحمان خاطر به ولې پريشان نه وي
چې پريشان ورڅخه جمع همنشين شول

م
١

په لېمه کښي مي مدام
ګرځي عکس د ګلفام
تور د سترګو مي ګلګون شوه
په آرزو د ګل اندام
بې د سترګو له خونابه
نه باده لرم نه جام
په طلب د دلارام کښي
ما و نه ليده آرام

زنخدان يې خداى كوهى كړو
ورښوېږم په هر گام
كه يې خال د مخ غلام دى
زه غلام يم د غلام
كه په عشق كښې ناكام ډېر دى
دا ناكام دى زما كام
خوښ يم زه په عاشقى كښې
كه نيك نام يم كه بد نام
په يارىَ كښې مې قبول دى
ملامت د خاص و عام
د دعا په عوض غواړم
د خپل يار د خولې دشنام
تر ښكنځلو به يې ځار كړم
دغه خپل دعا سلام
تلخ گفتار يې راته خوږ دى
تر كشمش و تر بادام
هم هغه مې مسيحا دى
چه يې را كاندي پيغام
مخ د يار ماه تمام دى
رحمان وليده تمام
٢
كه مې ونماځې ساقي په يوه جام
تر دا هور ته به نور څه وي احترام
بس دى ما لره دا فيض د شرابو
چې پرې وويڼځم دا دلق ازرق فام
مى خواري كه په عالم كښې بدنامي ده
ما تر پښو دى لاندي كړى ننگ و نام
په ميزان يو سر لعل وي بل سر كاني
مساوي ده عاشقي په خاص و عام
عاشقان د سپين رخسار د تورو زلفو
څه پروا لري د كفر د اسلام
په مجنون باندې قلم راغلى نه دى
كه حلال يې په مخ ورشي كه حرام
حلال عشق دى په رحمان باندې راغلى
په حلالو كښې مدام وي احترام
٣
و محمود وته نظر كوه مدام
چې غلام كړ خپلې مينې د غلام
د نيكانو مدعا خو نيك عمل وي
ساعت نه گوري كه صبح وي كه شام

چې د زړه حضور یې نه وي په لمانځه کښې
پکار نه دی مقتدي وي که امام
چې مجنون غوندې په مینه کښې صادق وي
رحمان وایم په هغه باندې سلام
هم نغمې کاندې هم رقص کا هم خاندي
د رحمان په شعر ترکي د باګرام
۴
د هجران له ډېره غمه ولې نه مرم
له دې هسې رنګ ماتمه ولې نه مرم
چې یو یار له بله یاره جدا کیږي
د دې دهر له ستمه ولې نه مرم
چې هرهر سحر زما په ژړا خاندي
له دې هسې صبحدمه ولې نه مرم
یار چې یار په سترګو نه ویني خو مرګ دی
ترو زه بې خپل صنمه ولې نه مرم
چې په لړه ګرمۍ شا کاندي و ګل ته
له دې بې وفا شبنمه ولې نه مرم
چې د مرګ خوارۍ په خوا لرې رحمانه
لا پخوا تر دغه دمه ولې نه مرم
۵
که په سر د هغه یار له لاسه سنګ خورم
خدای دې نه کا چې به بله خوا ته ځنګ خورم
عاشقي او ننګ و نام دي وبله لرې
څو به عمر واړه غم د نام و ننګ خورم
خدای و ما وته شیرین کړه تر شکرو
که د یار له لاسه غشي د خدنګ خورم
د آشنا د بېلتانه په کار و بار کښې
همیشه په تندي توره د فرنګ خورم
نوکري د معشوقو کوم په عشق کښې
مهیني نه د بهلول نه د اورنګ خورم
شین لوګی مې په سر چتر دونهه تخت دی
ګرد غبار د خپل دولت لکه ملنګ خورم
هم په دا چې له خودۍ شمه بې خوده
د هجران په غم کښط لپې لپې بنګ خورم
لکه څوك چې نعمتونه د دنیا خوري
زه د یار دجفا زهر په دا رنګ خورم
واړه زهر شي زما تر ستوني درومي
بې له یاره که همه لاچي لونګ خورم
زه رحمان به څو ژوندی په دنیا پایم
چې په بلو لمبو څرخ لکه پتنګ خورم

۶

سر مې په کار نه دی چې يې ستاترسر قربان کړم زر راڅخه نشته چې يې ستا په پښو ډېران کړم
کار د عاشقۍ اول ډېر راته آسان و اوس هسې حيران يم چې دا کار به په څه شان کړم
ډېرو خلقو لافې ستا د مينې دې وهلې هيڅوک هسې مه شه لکه زه چې يې په ځان کړم
نه لري مرهم د عاشق زخم بې تسليمه دا څه هسې درد نه دی چې يې دفع په درمان کړم
نه کا هېڅ دښمن په دښمنانو هسې چارې ستا په عاشقۍ کې لکه زه چې يې حيران کړم
ولې کافر نه وي مسلمان به شي که خدای کا هرچاته حسن ولطافت د ستا بيان کړم
وړاندې وي که ورستو آخر هسې معلومېږي ستا له بېرحمۍ به زه رحمان لاس په ګرېوان کړم

۷

زه دا هسې ديوانه او مجنون چا کړم
له رواجه له رسومه بيرون چا کړم
نه پوهېږم چې دا چارې په ما څوك کا
لېونی د خپل نګاه په افسون چا کړم
کومې سترګې کوم با نه کومه غمزه ده
ډوب شهيد غوندې په خاك و په خون چا کړم
توان توفيق خو د فتنو را څخه نه و
په فتنو د تورو سترګو مفتون چا کړم
رحمان هېڅ له خپله ځانه خبر نه يم
چې دا هسې رنګ زبون و محزون چا کړم

۸

صبح و شام مې لاس نيولې دي دعا کړم
خواست له خدايه ستا د مهر و د وفا کړم
هېڅ دروغ رښتيا مې نه زده که باور کړې
ستا دپاره هم دروغ و هم ر ښتيا کړم
واړه ته يې خندول که ژړول کړې
زه پخپله نه خندا کړم نه ژړا کړم
که ته نه يې بارې وايه راته څوك دي
زه دا هسې ليونی ومجنون چا کړم
خوب خندا دبېلتانه په زمکه نشته
څه آرام به په دا دشت کربلا کړم
هره ورځ چې مې تيرېږي ستا په غم کښې
زه په هره ورځ پوهېږم چې غزا کړم
يو وينښته مې د صورت کوږ شوی نه دی
هسې رنګ دې پټ پنهم په زړه ادا کړم
زړه که يو وي ما خو تا لره درکړی
مګر نورو لره نور زړونه پيدا کړم
چې مې واغوست سر و پای د عاشقۍ
زه رحمان دې سروپای بې سروپا کړم

۹

دا ستا درد به په هزار درمان ور نه کړم
دانسته به دغه سود په زيان ور نه کړم
که څوك را کاندي دنيا او عقبا دواړه
عاشقي به دي په اين و آن ور نه کړم
څو مط تيغ په پهلو نه دی لګېدلی
ستا پهلو به و رقيب آسان ور نه کړم
که يو ځله مي ستا زلفي په لاس کښېوزي
يو وېښته به دې په درست جهان ور نه کړم
که مي چېرې لاس د ستا په بوسه بر شو
دا نعمت به د جنت په خوان ور نه کړم
څو ونه وينم ستا سترګي که يي خدای کا
عزرائيل لره به هومره ځان ور نه کړم
معشوقي د عاشقانو دين ايمان دی
زه به چا لره خپل دين ايمان ور نه کړم
ستا تر زلفو پورې نورې زلفي څه دي
په خاشاك به د چمن ريحان ور نه کړم
په رحمان دا ستا د لبو مې حرام دی
څو د خپلو وينو جام تاوان ور نه کړم
١٠
دا يو څه رنګه ژوندون دی نه پوهېږم
خواب و خيال دی که افسون دی نه پوهېږم
جام د ميو چي د ځان په وينو مومم
ترو زلال که جګر خون دی نه پوهېږم
د پتنګ او د بلبل تر ميان حيران يم
مخ دې اور دی که ګلګون دی نه پوهېږم
په شانه سره دی تار د زلفو بيل شه
که غوڅ شوی مي نارون دی نه پوهېږم
عشق په هسي رنګ مقام باندې قائم کړم
چي وصال دی که بيلتون دی نه پوهېږم
د خپل زړه و علامت وته حيران يم
چي موسی دی که قارون دی نه پوهېږم
د رحمان څېره يي زېړه تر زعفران کړه
خدای زده عشق دی که طاعون دی نه پوهېږم
١١

بیا دې نوي شراب ښنلي دي پوهېږم
په رخسار دي گل کرلي دي پوهېږم
که هزار ځله لاس سره کړې په نکریزو
تا زما په وینو وللي دي پوهېږم
معرکه زما د مرگ نه ده نو څه ده
رقیبان چې تا بللي دي پوهېږم
څه حاجت دی چې دې خط په ملا لولم
چې زما په باب دې کښلي دي پوهېږم
ته خپل جور و جفا څه وایې و ما ته
ما همه واړه لیدلي دي پوهېږم
چې رقیب او تا غوږونه و بله وروړه
ما هغه ساعت ژړلي دي پوهېږم
رقیبان ځکه تیرى په رحمان کاندي
تا په خوا پورې نیولي دي پوهېږم
۱۲
چې له مرگه بې پروا یې په هر دم
دغه هسې غم دې هېر دی په کوم غم
نور همه واړه غمونه به دې هېر شي
که یو ځل در باندې راشي دا ماتم
چې زخمي یې سبا نه مومې په بیعه
مفت مونده شي نن ساعت هغه مرهم
د مرهمو تیاري ور لره بویه
چې لا نه یې د اجل په تیغ کړم
چې د تن له سرایه درومې توښه واخله
تر دا سراى په هورته سراى نشته محکم
د دې لارې تله څه هسې آسان نه دي
مشکلات دي په هر دم په هر قدم
که دې وېره شي له ظلمه له ستمه
ته هم مه کړه په هېچا باندې ستم
که امید لرې له رحمه له کرمه
ستا هم بویه په هر چا باندې کرم
له هر چا سره چې کړې هغه به مومې
د هېڅ تخم میوه نه درومي برهم
اجر واړه د عمل په اندازه وي
دغه دواړه سره یو دي هم درهم
اوس د ستا رضا نیکي کړې که بدي کړې
نیك و بد دي دواړه کښوی شي په قلم
خداى د رزق په زیرمه مه هیروه کلك شه
تر سرې د سرې رزق دی مقدم
که گټې چې په حرص سره څه زیات شي

زيات به نه شي د يوې ستنې تر سپم
كه هزار رنګه تالاش و تردد كړې
د قسمت شوي به نه كړې زيات و كم
ډېر هوا و حرص مه كوه خداى ياد كړه
دى كافي دى د عرب و د عجم
په تا فرض عبادت د خپل ښښتن دى
نه لښكرې خزانې نې ملك و حشم
ټوك ډوډۍ يوه شړۍ درلره بس ده
نور همه واړه اسراف دى مسلم
له خوراكه غرض قوت او لا يموت دى
نه چې غوښې غوړي وريجې يا غنم
له پوشاكه غرض خپلسر پټول دي
نه اطلس و سقلات تاج و علم
كه حرص در باندې زور شي مرګ را ياد كړه
دا علاج دى دغه رنځ لره محكم
د لحد د تاريكۍ علاج به څه كړې
چې ته دلته كښېوېرېږې په تورتم
غفلت هېڅ مناسب نه دى د سپين ږيريو
خوب روا نه دى په وقت د صبحدم
مار چې سوړې لره ورشي ګوره سم شي
ته د ګور په غاړه راغلې نه شوې سم
خم قامت د دنيا كار كړې عمر واړه
او په دوه ركعته نفلو نه شوې خم
ځان پخوا تر هغه وژاړه كه مرد يې
چې په تا باندې ژړا كا نور عالم
نور عالم چې په تا ژاړي انصاف وكړه
بې انصافه ته په څه يې خوش خورم
كه زه نه وايم ته خود ستركې روڼې كړه
كور دې خور شه ته چارپاى يې كه آدم
اې رحمانه لكه ته چې په خداى ګرم يې
بل به نه وي په جهان كښې هسې ګرم
پس له مرګه به دې هورې هم خانه وي
څه پوهيږې يا به مار وي يا لړم
١٣
څو به صبر په جفا د يار كومه
څو به موم د نمر و مخ ته كرځومه
عاشقي او صبوري سره دروغ دي
زه دا لا په دروغ څه رنګ وهمه
ته و ما ته نصيحت مه كړه ناصحه
زه دا لافې خپل تخم خپل ځان لره كرمه

ما خو زده چې مينه اور ده خدای مين کړم
دانسته خپلسر و اورته اچومه
سررشته مې خدای د يار په لاس کښې ورکړه
په هر لور چې مې را کاږي پسې ځمه
د آشنا د مينې لاس زما گريوان دی
زه په دا کار کې هيڅ عذر نلرمه
عاشقانو باندې حق د معشوقو دی
حق به ولې په باطله بدلومه
ما چې مينه د يار فرض په خپل ځان کړه
ترو له فرضو غاړه څه رنگ غړومه
دا څه ژوند دی چې يار نه وينم په سترگو
زه رحمان په جهان سترگې غړومه
۱۴
په يوه غمزه د سترگو يې فنا شوم
سر ترپايه بې بنياده بې بقا شوم
ما د يار له غمه دم وهلی نه دی
که مې دم وهلی نه دی هم رسوا شوم
ښه چه تن مې توی تومنه شه په عشق کښې
هاله څاڅکی د شبنم وم اوس دريا شوم
زه د يار و مخ ته گورم يار و ما ته
چه داخل په تماشا شوم تماشا شوم
په هجران کښې که گدا وم کند په غاړه
په وصال کښې يې بادشاه د امرا شوم
په خپل کلي په خپل کور کې مې غربت دی
په صدف کې يتيم دُر غوندې يکتا شوم
مستوري راڅخه يووړه مستو سترگو
رحمان ځکه په وګړيو کې رسوا شوم
بادشاهي د گدايانو په دعا شي
زه رحمان ځکه بادشاه يم چې گدا شوم
۱۵
د خپل ځان له خاکسارۍ نه بلند شوم لکه گرد هسې شهسوار د هر هوا يم
کمينی هسې کامل کړم چې زه درومم لکه ځمکه درست جهان راسره بيايم
ما چې خپل معراج د دار د پاسه وليد د منصور په څېر ربنتيا وينا (به) وايم
د منصور او زما هومره تفاوت دی چې ده ناري کړي په جهر زه خفيا يم
له عيانه هيڅ حاجت د بيان نشته زه رحمان به په خوله څه وايم چې دا يم
۱۶
تر هغه حده په هورته بد سړی شوم
چې د درست جهان په سترگو کښې اغزی شوم
دنيا واړه خپله زيست و روزگار کاندي
خو يو زه په دغه بار کښې کوړ لرگی شوم

تمامي جهان لمن راڅخه نغاړي!
سپين زړوکی مي اغوستي تور کودی شوم
هيڅ حاجت د هنر نشته و نصيب ته
غزا وشوه که مهمند که داودزی شوم
د نوح زوی هم د يو نيک نيکه لمسی و
ګڼه زه هم د يو نيك نيکه نمسی شوم
کل وسواس له احتياطه پيدا کيږي
زه له ډيري هوښياری نه ليونی شوم
اوس عطا د آدميت راباندې وشوه!
چي رحمان د هغه يار د کوڅي سپی شوم
١٧
په ښه خوی له بد خواهانو بې پروا يم
په نرمی لکه اوبه د اور سزا يم
و هر چا ته په خپل شکل ښرګېږم
آيينه غوندې بي رويه بي ريا يم
قناعت مي تر خرقې لاندې اطلس دی
پټ د درست جهان پادشاه ظاهر ګدا يم
د غنچي غوندي په سل ژبو خاموش يم
لکه بوی هسي په پټه خوله ګويا يم
په ژړا مي د خپل يار ديدن حاصل کړو
د شبنم په څير له ګل سره يکتا يم
هم په دا سپينو جامو به معلوميږم
لکه ابر هم ګوهر يم هم دريا يم
دراز عمر مي حاصل شه له راستی
لکه سرو مدام سبز و تازه پايم
که چا لار د عاشقۍ وي ورکه کړې
زه رحمان د ګمراهانو رهنما يم
١٨
زه له دې دنيا نه تلونی په شتاب يم
لکه پاڼه د خزان پښه په رکاب يم
که هزار آبادي کړمه په جهان کښي
غرض دا چي نهايت خانه خراب يم
که مي اصل د حياتو له اوبو دی!
بيا خو دا چي د اوبو په سر حباب يم
دا جهان قصاب خانه کړه خدای و ما ته
پای بسته ولاړ په غولي د قصاب يم
چي د خدای له معرفته خبر نه شوم
معلوميږي چي يا ديو يم يا دواب يم
که صورت مي دسړي دی زه يي څه کړم
په معنا کښي د چارپايو په حساب يم

لکه بت چې په رڼو سترګو ویده وي
هسې زه په بیدارۍ کښې وړی خواب یم
په طاعت په عبادت مې زړه یخ نه کړو
همیشه د معصیت په اور کباب یم
سر د خدای و عبادت ته ایښوي نه شم
مدام ډوب د ګناهونو په دریاب یم
چې و خپلو ګناهونو ته نظر کړم
سزاوار د هر عذاب و هر عتاب یم
لکه څوك چې په خره سور وي مخ یې تور وي
زه هم هسې تر څښتن پورې بې آب یم
غزا وشوه که ګفتار کوم په ژبه
زه رحمان چه کردار نه لرم کذاب یم
۱۹
که هزار ځله نزدې د زړه په یاد یم
زه چې یار په سترګو نه وینم نا ښاد یم
که یار سل ځله وعدې د وصال وکا
زه له ډېرې تلوسې بې اعتقاد یم
په جفا و په وفا یې لارغه نه شي
پر حذر د ناز پرور په کړي داد یم
د بې نیازو په نیاز څه امید د کړو دی
زه پرون سلطان خسرو وم نن فرهاد یم
که د یار له لاسه اور را باندې بل وي
لکه شمع مستقیم په خپل استاد یم
بې له مینې قرارې را باندې زوړ دی
شپه او ورځ په حرکت کښې لکه باد یم
که همه عمر مې یار په غېږ کښې ناست وي
زه له غمه به د هجر په فریاد یم
یو زمان مې د زړه مراد موندلی نه دی
پیدا کړی خدای په اصل کښې نا مراد یم
د وصال په یوه کال مګر بر پای شم
د هفتې په هجر هسې بې بنیاد یم
چې یې نوره نتیجه نشته بې غمه
حق حیران د عاشقۍ په دغه داد یم
په وصال کښې مې د هجر طمعه نه وه!
اوس حیران متحیر په دا فساد یم
بې له عشقه چې مې پړی شه د پوزې
ګنه نور له جملګې قیده آزاد یم
که مې پېرې که مې پلورې چاره نشته
زه رحمان د ښایسته و خانه زاد یم
۲۰

که مې څوك په فقیرۍ شمیرې فقیر یم
که مې څوك په امیرۍ شمیرې امیر یم
د دلبر و صدقې لره یې غواړم
هسې نه چه په دنیا پسې زهیر یم
د خرقې خدمت مشکل دی او که نه وي
زه هر دم و دغه چارې و ته ځیر یم
هم پند اخلم هم پند وایم و هر چا ته
زه د ځینو یم مرید د ځینو پیر یم
په هجران کښې خیال د یار را سره مل دی
په زندان کښې د یوسف سره اسیر یم
په خندا کښې مې ژړا ده لکه شمع
له عالمه پټ پنهم د ځان په ویر یم
آزادي تر دا په هورته بله نشته
چې بندي د یار د زلفو په زنځیر یم
چې همېش په غوړ ناري د هجران اورم
رحمان ځکه خپل یار و مخ ته ځیر یم
خوشحالا او دولتا مې غلامان دي
زه رحمان په پښتو ژبه عالمگیر یم

۲۱

زه د یار په درد و غم کښې غرقاب خوښ یم — په دا درد کښې بې طاقت و بې تاب خوښ یم
که ډوبیږم په اوبو که په اور سوزم — د سرو شونډو په آتش و په آب خوښ یم
چې د یار د خط او خال نښې پکښې وي — زوړند سر په مطالعه د کتاب خوښ یم
تر دا پوچه گفتگویه چه یې اورم — په نغمه په ترانه د رباب خوښ یم
د ریا تر ناقبوله عبادته — د ساقي په میو مست او خراب خوښ یم
چې نه علم نه تسبیح نه تلاوت وي — له دې هسې بیداریه په خواب خوښ یم
د طوبی د ونې سورې مې خوښ نه دی — ستا د مخ په لنبو سوی کباب خوښ یم
خاموشي که هر څو لویه مرتبه ده — زه له یار سره په سوال و جواب خوښ یم
د یار ډیرې غمخوارۍ یم عاجز کړی — رحمان ځکه په خوردن د شراب خوښ یم

۲۲

زه د یار په دردوغم کښې شادمان یم
لکه گل د پریشانۍ په وقت خندان یم
ته زما و بې کسۍ ته نظر مه کړه
خدای ساتلی لکه گنج په بیابان یم
لکه ونه د ځنگل په میوه پوره
په ویرانه ویرانۍ کښې آبادان یم
یو وینته مې د صورت بې عشقه نه دی
څوکیدار په هر نفس د خپل کاروان یم
د وصال مرغه د اوښکو دانو راکړ
لکه در و لعل په غاړه د خوبان یم
د کاملې عقیدې له برکته

د دونهی په غاړه ناست شاه جهان یم
رو ښنايي مې په طلب کښې شوه حاصله
شپه و ورځ لکه آفتاب په لار روان یم
د آشنا د تورو زلفو صفت څو کړم
پلی سر په لویه لار د هندوستان یم
بې مینه مې هېڅ حال د صورت نشته
لکه بې مال و متاعه تش دکان یم
د هوس بلبل ویسا را باندې نه کا
د افلاس په کبل ډکی د خزان یم
دلبرانو وته خاك تر تلو لاندې
د دې نور جهان په سر لکه آسمان یم
چې د یار په مینه سر و مال ښندمه
خلکو واورئ زه هغه عبدالرحمن یم
په هر دم کښې نوې نوې تماشې کړم
زه رحمان د خدای وکړو وته حیران یم

۲۳

چې هر دم له خپله ځانه ګریزان یم
هم په دا لکه دریاب د درو کان یم
مرګی تریخ دی چې ژوندون د چا شیرین شي
زه خورسند د یار تر وصل په هجران یم
ناداني مې دانايي شوه لکه طفل
په ناپاکو ګوهره کې پاک دامان یم
چې د نفس د حرص ملک مې مسخر کړ
په هوا د پاسه تخت د سلیمان یم
تن مې څه کړې چې زړه یاررا څخه یووړ
بېهوده د خالي خونې نګهبان یم
لکه ګل چې په نار مات کړې اویزاند وي
زه هم هسې د ژوندو دمړو تر میان یم
کله ځان راته ولي کله عاصي شي
نه خبر په خپل کمال نه په نقصان یم
خپل جانان مې هسې نقش دی په زړه کې
نه پوهېږم چې رحمان یم که جانان یم

۲۴

ژوبل ژوبل د خوبانو په نګاه یم
لا تر دې نه زیات غوښېږم چې پناه یم
چې یوسف غوندې هزار په کښې پراته دي
بندیوان د هغه سیب ذقن په چاه یم
چې یې قد و قامت ووینم په سترګو
عندلیب په سر د سروې د خپل آه یم
د سپین مخ د تورو ځنو له رغبته
منت بار د هرسفېد او هر سیاه یم
لکه څوک چې په خره سپور وي مخ یې تور وي
زه هم هسې تر خپل خدای پورې روسیاه یم
د رقیب خبرې وړم د یار دپاره
دعا ګوی هم د نیك خواه هم د بد خواه یم
ښاخ د زلفو یې پخپله خدای راټیټ کړو
ګنې زه د یار تر قد پورې کوتاه یم
بې له عشقه که مې عیب که مې هنر دی

نه خبر په عبادت نه په گناه يم
ځان هر گوره ناکاره را ښرگنديږي
له هغي ور ځي را هسي چي آگاه يم
بي صبرئ که يار په وصل کښي مهجور کړم
د پسرلي په مرغزار کښي وچ گياه يم
له اوله ټيټر ووهم بيا آه کړم
په نارو نارو خروس د صبحگاه يم
په جذبو جذبو يې را ښکم و ځان ته
هغه يار مي کاهربا دی زه يې کاه يم
لکه بار د ونې پوخ شي ځني رژي
زه هم هسي بار ترلی سر براه يم
اوس مي ځای په دا جهان کښي پاتي نه شه
خوځيدلی تر چهل و تر پنجاه يم
د رقيب علاج آسان دی بلا دا شوه
زه رحمان له خپله ياره ناويسا يم
٢٥
زه يو دم د ستا له غمه بي غم نه يم
بي غم ستا له ذکره فکره يو دم نه يم
هر زيارت لره چي درومم مراد مي ته يې
زه زائر د بتخاني د حرم نه يم
ستا د در په تورو خاورو باندې خوښ يم
بي تا خوښ په تماشا د ارم نه يم
چي د ستا په تماشا يم خبر شوی
نور خبر په تماشا د عالم نه يم
بي د ستا له زيبا مخه و بل مخ ته
منتظر د يوې ستني تر سپم نه يم
که دا ستا د ښکلي مخ عاشقان ډير دي
زه په واړو کښي اول يم دويم نه يم
که له غمه دې و نه مرم هاله وايه!
چي يا ديو يم يا دواب يم آدم نه يم
زړه مي ستا په غمزه غوځ دی غزا وشوه
که په لاس او په پښو روغ يمه گرم نه يم
سم قامت لکه الف يم په راستئ کښي
لکه غشی څه فساد لره سم نه يم
خم د زلفو يم محراب دکړو وروځو
زه د مار و د لړم په څېر خم نه يم
که مي کم و بيش له لاسه واقع کيږي
يم سړی شکم لرم بي شکم نه يم
زه رحمان د بېلتانه له لاسه ژاړم
واقعه ده ډيره گرانه هېڅ گرم نه يم

ن
۱
هسې تېز درومي دوران
ګويا برق دی درخشان
د آسيا په څېر ګردش کا
په زمين باندې آسمان
ککرۍ دي د سړيو
چې وړېږي تر دا ميان
پيدا کېږي فنا کېږي
نه يې سر شته نه سامان
نه يې سر شته نه سامان
نه يې حد شته نه پايان
ځنې ډول وهي ښادي کا
ځنې وير کا د خپل ځان
ځنې شمعه غوندي ژاړي
ځنې ګل غوندي خندان
که يې ګورې يو ګلزار دی
که يې ګورې يو بيابان
که يې ګورې يو ګلشن دی
که يې ګورې يو زندان
يوه هسې تماشا ده!
چې يې هېڅ نشي بيان
کيفيت ئې مونده نه شي
په دليل و په برهان
چې يې کومه خوا رفتن دی
يا يې چېرته دی مکان
خدای خبر دی په دا علم
هېڅ خبر نه دی رحمان
۲
ډېر ياران و د ګل خان و جمال خان
پکار نه شه يو په وخت د زارستان
د همه واړو يارانو مخ دې تور شي
که به څوك وبله ياري کا په دا شان
چې يو يار په سيوري پروت وي بل په اورکښې
وهغو ته به څوك څه ويي ياران
هېڅ تعريف يې په دا ژبه وايه نه شي
صد رحمت شه په ياری هم د ګل خان
تر دا په هورته د يارۍ شرطونه څه وي
چې په اور کښې دواړه وسوزي يکسان
چې له آله له اولاده سره وسول

خدای دې نه کا څوك دا هسې مظلومان
چې په اورکې یو د بل دپاره سوزي
ما لیدلي نه وو هسې مخلصان
څه رنګ شوخ و هغه اور و هغه خلق
چې یې مړ نه کړو د اوښکو په باران
الغیاث دی الغیاث دی الغیاث دی
چې انسان کا هسې ظلم په انسان
د نمرود چارې مې ولیدې په سترګو
چې یې اچول و اور وته نبیان
هم دې زمکې هم آسمان ته تعجب کړم
چې نه زمکه په نارو شوه نه آسمان
هم دې لویو لویو غرونو ته حیران یم
چې ونه لوښته له وېخه سر غلطان
له دې خپله سپیه نفسه مې زړه بد شه
چې اوبه څښي یا خواړه خوري په جهان
عالم وایي چې قیامت به په جمعه وي
ولید ما په یکشنبه په دا دوران
هزار حیف دي چې دا هسې رنګه چارې
واقع کېږي د دنیا په سود و زیان
سر بند نه و ګویا دښت د کربلا و
چې سیلاب شو د سرو وینو پرې روان
په عیسی و په دجال کښې ګناه نشته
دا مکرونه دي د نفس و د شیطان
عزیزان یې ځبله ووژل پخپله
دا همه واړه تقدیر دی د سجان
هسې نه چه دا یې وکړه نور به نه کړي
چې یې زړه شي هغه کاندي بادشاهان
شاه عالم اعظم وګوره چې یې سخا کړ
په خونونو واړه ملك د هندوستان
و دارا و اورنګ زیب وته حیران یم
چې یې څه چارې واقع شولې تر میان
د حسن حسین غزا دې څوك په زړه کا
چې همه واړه په تیغ شول شهیدان
د دوی غوښې اوښکو وینو رغړولې
بې حسابه هسې خلق شه طوفان
هر چې اهل د دنیا دي حال یې دا دی
که سړی دی که پیری دی که حیوان
آدم زاد په زمکه یو بل سره وژني
په دریاب کښې وبله غوښې خوري ماهیان
لکه غوښې چه ماهیان خوري په دریاب کښې

په هوا کې هم دغه کاندي مرغان
خزنده و پرنده دي د دې دهر
همه واړه يو تر بل مشت و گريبان
مرداري د دې دنيا خو هم دغه ده
ځکه بېرته ځني گرزي درويشان
مکاري د زماني څه هومره نه ده
چې رحمان يې چا ته وکاندي بيان
۳
دنيا دار د دنيا کار کا زه د دين
خوانين زما په ملك دي خوشه چين
هېڅ کم نه دی تر سپين مخيو دلبرانو
بلکه ښه دی زما شعرنمکين
مراد له تورو سپينو واړه دلبري ده
موقوف نه دی دغه کار په تور و سپين
مرتبه د سليمان چې چا له ورشي
هېڅ پوره نيمگړی نه دی پر نگين
چې رنگين رنگين مضمون پرې کښلی نه وي
څه پکار دی د بياض ورق رنگين
خوند په خوله دی نه په ښه نه په خواړه دی
آب و خور که د چا تلخ وي که شيرين
غرض خوب دی که په خس وي که په خار وي
څه حاجت دې په بستر و په بالين
مصریٔ توره هم په بد غلاف کښې زنگ شي
خدای څوك مه کړه د بدانو همنشين
څه عجب که په ورځ مهر په شپه ماه شي
د رحمان آشنا چنان دی هم چنين
۴
که ترې ولوښته شاهان و سلطانان
هېڅ نيمگړی په چا نه شه دا جهان
که هزار هزار فنا شي په يو دم کښې
بيا پيدا شي په يو دم کښې هزاران
د رفتن د آمدن حساب يې نشته
لکه بحر چې بهيږي بی پايان
يو د بل په غم نه نرم وي نه گرم
هم د هغه زده چې وريې شي په ځان
پيغمبر غوندې صاحب تر دنيا تېرشه
دا دنيا يې ويرانه نه شوه په هجران
چې دا هسې عالم لاندې شه تر خاورو!
د چا ياد وي ماو تا غوندي سگان
که غلبيل کړم د تمامې دنيا خاورې

بیا به نه مومم دارا و شاه جهان
بوی د نام و د نشان یې پاتې نه شه
چې دعوی یې کړه د نام و د نشان
که دروغ وایم ته ورشه نظر وکړه
د خپل پلار او د نیکه په گورستان
چې یې ته په دواړو سترگو ښکلولې
گوره څه شوې هغه خولې هغه لبان
چې مدام ئي په قربان قربان بللې
اوس دې غېږ در باندې وکا چې قربان
د رحمان و سوزان شعر ته حیران یم
چې یې اور بل شوی نه دی په دیوان
۶
ته چې هسې گاه یې ترش گاه یې خندان
له عاشق سره کینه کړې که احسان
له احواله دې چا نه زده چې به څه کړې
کله جور کله لطف کړې عیان
رنځ راحت د عاشقانو واړه ته یې
دا دروغ دي چې وصال دی یا هجران
هغه شونډې چې خوږې دي تر شکرو
له ښکنځلو یې عار نه کا عاشقان
رجوعات د ښایسته وچا ته نه وي
هرگز نه وي سرکوزي د سروې شان
دغه هسې رنگ ښایست لکه چې ستا دی
نشته دا رنگه ښایست دهېڅ انسان
قصد تر هسې حده ولې کړې گل رخه
چې له ډېره نازه وژنې عاشقان
د مریې صورت څه روغ له کانې نه وي
نشته کانې څخه ستا د جفا توان
و هر چا وته چه ستا قوت رسیږي
هلته نه رسي قوت د درست جهان
ستا له جوره زهره نه لري چه آه کا
که کشور د عاشقانو شي ویران
خوار حیران لکه عاشق دی ستا له دره/درده
خدای دې هېڅوک هسې نه کا خوار حیران
لکه ډېر وایې د وصل راحتونه
دغه هسې د فرقت دی سخت زندان
د رخسار نښې دې واړه د خورشید دي
چې یې درست جهان له نوره دی روښان
له هوسه دې هر گل کره خندا شوه
چې یې ولید ستا د حسن گلستان

کله وي چې نصیحت کانديعاشق ته
که له حسنه دې آګاه شي زاهدان
رنګ د روی دې لري رنګ د سرو ګلونو
توري څني دې ښاخونه د ریحان
سیاهي د نوي خط دې هسې زیب کا
لکه ښکلي واړه توري د قرآن
و کوهي ته چه لغزش کا کل خطر وي
کل خیریت دی کوهی ستا د زنخدان
که د درو تجلي ده ډېره ډېره
در خجل شي چې ښکاره شي ستا دندان
ته سلطان د ښایسته و یې دلبره
دا نور واړه ښایسته دي نوکران
که دا نور ښایسته ستوري ویل کېږي
ته خورشید غوندې صورت لرې روښان
له هر چا چې اوریده شي دغه وایي
چې ښایست دې زره نه لري نقصان
در و لعل شو ویل د رحمان څکه
چې د ستا د لعلو شونډو شه ګویان
۷
چېرته د یار شونډې چېرته غم د دل و جان
چېرته کوټي لال و چېرته لعل د بدخشان
پاك اومنزه دی عشق د نفس له خاصیه
چېرته چاه د ګیډې چېرته چاه د زنخدان
لږ تفاوت نه دی د رندی د زاهدی
چېرته زلمی جونه چېرته کونډې یتیمان
واړه بې وقوف دي چه څوك دین په دنیا پلوري
چېرته پنځه ورځې چېرته عمر جاودان
ځار شه د هوا و حرص خیال تر قناعته
چېرته ملك د مصر چېرته ده د غلامان
نه شي د ملنګو د خانانو سره کلي
چېرته عزیز خان چېرته ملنګ عبدالرحمن

فراموش مې دی د ستا په مینه ځان
ځان لا څه دی بلکه عمر جاودان
لکه زه چې ستا د در په خاورو خوښ یم
همره عیش و طرب نه لري شاهان
لکه زه چې ستا د غم پندونه اخلم
همره پنډ اخیستی نه شي پهلوان
هسې بې سر و سامان یم ستا په عشق کښې
چې آ ګاه نه یم په سر و په سامان

هسې بې شرابو مست يم ستا په مينه
چې خبر نه يم له زمكې له آسمان
دا به څه رنگ شي چې ته د كال وعده كړې
په ما نه تېرېږي بې تا يو زمان
تمامي عمر د ستا په طلب ورك يم
لټوم دې په هر ښهر په بيابان
كه له دره يې شړې كه يې پرېږدې ته
ډېر مين دى ستا په مخ عبدالرحمن

د سړي صورت څه روغ د كاڼي نه دى   نشته كاڼي څخه ستا د جور توان
٨
څو به شميرم زه غمونه د هجران
همره ډېر دي لكه ريگ د بيابان
د سړي د دښمنۍ طاقتمې نه وه
خداى را پېښه د ښمني كړه د اسمان
لكه څوك چې د اوښ بار په ميږي كېږدي
هسې زه يم په خپل غم پورې ناتوان
لكه اور د بېلتانه چې په ما اوري
چا ليدلى كنه اور دى په دا شان
د يار غم به مې هغه سړى په شمار كړي
چې شميرلي يې وېښته وي د خپل ځان
كه څوك وايي حال دى څه دى په هجرانكښې
په خاطر دې تصور كړي دوزخيان
نا قرار زړه مې د يار په هوا والوت
تش صورت مې په ځاى پاتې شه پريشان
د يار ياد مې زړه په غټو سترگو يووړ
لكه بت په ديوال كښلى يم حيران
ما وې زړه د مومن عرش دى خبر نه وم
چې به عشق زما دا عرش كاندي ويران
عاشقى تر هغه حده بې هوښ كړم
چې نه هوښ لرم نه صبر او نه سامان
لور د لوره د تهمت په غونډو ويشت شم
ملامت را باندې وايي درست جهان
چې دا حال ورباندې نه وي ورغلى
په ويل به څه كړو هېري د رحمان

لكه غم د آشنايى په ما وريږي   ياد به نه وي د چا هسې گڼ باران
٩

ورکه عاشقي شه هم يې نوم هم يې نشان
زه يې هسې خوار کړم لکه شګې د بيابان
زه د عشق په کار کښې تېر تر سره هم له مال يم
دريغه که په سرمې دا مشکل کا خدای آسان
کښېوتم د عشق په آدم خورو ګردابونو
نه په وړاندې تلای شم نه په بېرته ګريزان
رنځ د عاشقی چې زه ظاهر کړم و طبيب ته
هېڅ ويلی نه شي طبيبان او حکيمان
شهرياران د دنيا واړه ګدايان دي
زه د عشق په اور کې سوی سرګردان
نه مې حال و چاته ووې چې دا څه دی راشه
عالم واړه په فکرت تللی حيران
د عشق اور راباندې بل شو خدای خبر دی
اوس رسوا شوم په عالم کې چاک ګريوان
راشه عاشقي مه کړه رحمانه او که نه وې
تل په اور به ناست يې که پادشاه يې د جهان
١٠

خان سلطان د دې جهان   آخر درومي خوار حيران
د قضا په خېل تړلي   په مثال د بنديوان
شيرين ځان ور څخه درومي   نه يې زور رسي نه يې توان
که ښندي مال و ملك واړه   هېڅ رنګ نه مومي امان
نه يې مل نه يې حامي وي   درد يې ورشي په خپل ځان
درمانده وته ولاړ وي   وزيران او وکيلان
هېڅ دارو يې کړلينشي   کوز کوز ګوري حکيمان
بادشاهي يې پاتې کېږي   زړه يې چوي په ارمان
چې يې روح له تنه بيل شي   نور پرې ژاړي فرزندان
يو ساعت ورباندې ژاړي   آخر صبر کړي خواران
بيا يې غسل لره واخلي   په تخته باندې عريان
په جامو يې هوسېږي   مرده شوی او غسالان
چې له قبره يې بازګشت شي   مال يې يوسي وارثان
په مسند يې دعوی کاندي   هم دوستان هم دښمنان
سهېلی به يې تالا کا   هغه خپل مصاحبان
نام نشان يې هسې ورک شي   لکه عين بی نشان
نه يې نقش پاتې کېږي!   نه يې اسم په جهان
دا دنيا آب روان ده!   نه شي نقش په آب روان
که هزار رنګ آبادي کا   نهايت خانه ويران
لکه باد هسې به تېر شي   کاروبار د دې دوران
دا بيان دور و دراز و   کوتاه قطع کړ رحمان
١١

که پخوا تر آشناييه واى بېلتون
ما به نه و له چا کړی پيوستون
چې مي يار په سترګو وليد ما ګمان کړو
چې هم دا ساعت مې بيا مونده ژوندون
په نيمګړي داد خبر د فلك نه وم
چې به بيا شي په ستنه را څخه ستون
نن ساعت چې له دې حاله خبردار شوم
ځکه تر نن ورځې بهتره وه پرون
هر زحمت چې په ما راشي شکرانه کړم
عاشقۍ تر هسي حده کړم زبون
اوس که لاس پر بله مړم هېڅ سود نه کا
هغه چاره چې له لاسه شوه بيرون
لکه نمر په څلورم آسمان څلېږي
محبت يې له حجابه کړم بيرون
چا چې رخه له ښه مخه را کوله
اوس دي سور په نيلي ګرزي د ګردون
په دا هسي حال کښي څه رنګ صبوري شي
چې د ښمن دې کامراني کا ته محزون
که په صبر سره تور کاڼي لعل کېږي
لعل ئي مه کړې په دا هسي جګر خون
د دنيا هوس په ما باندې حرام شه
د هوسی هسي کړم شپه په مېږتون
درېغه يو ځله هغه زما په حال شواى
چې و ما ته لولوي صبر و سکون
و رحمان ته ځان هغه ګرځ آسمان شي
چې د ستا په غم کښي ناست وي سرنګون
و
١
هېڅوک مه شه ګرفتار د تورو زلفو
مه اسير شه په کفار د تورو زلفو
هم په شان د تورو زلفو به پريشان وي
هر چې کاندي انتظار د تورو زلفو
د محشر په عالم کله قراري وي
څوك به څه غواړي قرار د تورو زلفو
څو يې صبح د قيامت دميده نه شي
ورځ به نه شي شب تار د تورو زلفو
مګر شمع د سپين مخ شي باندې بله
ګنه نشته بل انوار د تورو زلفو
تار په تار کا د عاشق د خاطر خونه
چې حلقې شي تار په تار د تورو زلفو

چي تمام جهان يې ښبتي دی په دام کښې
څوك به څه کاندي انکار د تورو زلفو
زه له کوم يوه کمنده سر وکاږم
کمندونه دي هزار د تورو زلفو
په تندي د محتسب کا دره ماته
چې پرې راشي دره دار د تورو زلفو
هومره زړونه پېيلي په هر تار دي
چې تسبيح کړه خدای زنار د تورو زلفو
ملك د هند و د حبش يې واړه زير کړ
چې پيدا شه شهريار د تورو زلفو
ښامارانو غوندې گرزي په گنجونو
نشي هيڅ په زړه کې ډار د تورو زلفو
که بل مار چيچل په لاسو يا پر پښو کا
په زړه خوله لگوي مار د تورو زلفو
د رحمان تر قلم مښک و عنبراوري
چې آغاز يې کړ اشعار د تورو زلفو
٢
او ښکي نه لري حساب زما د سترگو
بې حسابه شه سيلاب زما د سترگو
سياهي مې همه واړه سفېدي شوه
هسې پرېولی شه کتاب زما د سترگو
که مې سره دي که مې سپين دي که مې تور دي
اوښکو يووړ هر اسباب زما د سترگو
چې رخسار د هغه يار را څخه پټ شي
حبطه شي آب و تاب زما د سترگو
چې گوزار يې په دا گرمو اوښکو نه شه
مگر کاني دی حباب زما د سترگو
چې مې نقش په زړه سرې شونډې د يار شوې
کان د لعلو شو گرداب زما د سترگو
که نور خلق د آفتاب په رونا زيست کا
مخ د ترکو دی آفتاب زما د سترگو
ما يې خيال لره ابلق د سترگو زين کړ
قدم نه ږدي په رکاب زما د سترگو
لکه تښتي چې وحشيان له مردمانو
هسې وتښتيده خواب زما د سترگو
ما رحمان چې سترگې رونې په خپل يار کړې
اوس محال دی اجتناب زما د سترگو
٣
هر ساعت زما د غوږ په تاوولو
د فلك لاسونه شنه شوه ترڅنگلو

هومره غم د بېلتانه را باندې راغی!
چې حسابېږي نه په خوله شي نه په کښلو
هغه سترګي چې نرګس و هم بادام دي
تیرې تورې دي زما په قتلولو
هغه شونډې چې شیریني دي تر قندو
ما هېڅ فیض ځني بیا نه موند بې ښکنځلو
دا کاږه کاږه باڼه او کږې وروځي
نور څه نه کا بې کږو کږو وهلو
په شپه نوکې د عاشق په وینو سرې کا
سبا پورې کا نکریزې په منګلو
دا زما د قاتل لاس دی نه پوهېږم
که تر باغ وتلی ښاخ دی د سرو ګلو
دریغه مرګ ئې په دنیا کښې نیمه خوا شوای
ښایسته غونچې یې پرې یستې د ګلو
هسې بند شه په کمند د تورو زلفو
چې حیران یم د رحمان په خلاصولو
۴
تا چې رنګ د میو ورکړ و لبانو
اور یې پورې کړ په کور د مې خورانو
چې دې جوړه کړه لینده د کږو وروځو
څو به ښکار کړې په حرم د غزالانو
چې دې اسم د ځنځیر په زلفو کېښود
معطر دې کړ دماغ د دیوانګانو
په رخسار چې دې د خط غبار څرګند شه
سر بلنده شوه فرقه د خاکسارانو
کاږه غشي واړه بېرته ځي له نښې
زه آزار کړم ستا کږو کږو مژګانو
چې زما او یار تر منځه جدایي کا
کاڼي پرېواته په خونه د بدانو
که مې چېرې خواست د خدای په در قبلېږي
سوال به زه د عمر کړم د مهوشانو
سور پیزوان دې په سرو شونډو هسې زیب کا
لکه جیم په قلم ښکلی کاتبانو
د سرو ټیک دې شهزاده په جبین پروت دی
شینکی خال دې محاصل په بندیوانو
دواړه لېچې دې وکښلې مصری تورې
در پوهېږم سر به پرې کړې د خوارانو
ستا له غمه په ځان زړه د رحمان سوزي
لکه شمع په زیارت د شهیدانو

ستا د خولې له حقيقته صوفي څه زده   له دې رازه څوک خبر وي بې رندانو
۵
چې کوټلي دي په تيغ ستا د چشمانو
سر حلقه دي د جمله و شهيدانو
ستا وصال د سر پرېکړيو دی دلبره
ژوندې نه مومي جنت بې مردګانو
د پيرۍ سيورى عاقل لره ضرر دى
دا مقام دي د سر تورو ديوانګانو
په سرپوش محل کښې نور د آفتاب نه وي
دا دولت دى نازل شوى په ډاګيانو
هم په دا زما له سترګو وينې څاڅي
چې دي نقش په کښې رنګ دى د لبانو
مشکين خال دې په سرو لبو هسې زيب کا
لکه مهر په مخزن د در مرجانو
ما سواى له ياره هر څه دي رحمانه
واړه کفر دي په دين د عاشقانو

هر اشنا چې مخ پنهان کا نه يې مومم   که يې غواړم شپه او ورځ په سپرو پليو
۶
که نظر کا څوک په کار د درويشانو
خود به ووينې وقار د درويشانو
په دغه لاره به ورشي خداى رسول ته
که څوك يون کاندي په لار د درويشانو
هر ګفتار به يې د خداى په در قبول وي
چې قبول يې وي ګفتار د درويشانو
هسې ګرم بازار بل په جهان نشته
لکه ګرم دى بازار د درويشانو
په يوه قدم تر عرشه پورې رسي
ما ليدلى دى رفتار د درويشانو
هومره خلق يې زيارت کا پس له مرګه
چې بازار وي په مزار د درويشانو
پادشاهان د دنيا واړه پرې پراته دي
لکه خاورې په دربار د درويشانو
هر بهار لره خزان په جهان شته دى
خزان نه لري بهار د درويشانو
د جنت د باغ ګلونه به يې هېر شي
که څوك ووينې ګلزار د درويشانو
چې دنيا يې کړه د خداى د پاره ترکه
صد رحمت شه په روزګار د درويشانو
د قارون و حال ته ګوره حال يې څه شه

راشه مه کوه انکار د درویشانو
په هر چا چې د غضب لینده کا ښه
خطا نه درومی گوزار د درویشانو
درست دیوان د رحمان ځار تر دا غزل شه
چې بیان یې کړ کردار د درویشانو
۷

د پېزوان غمی دې زېب کا پر لبانو
دواړه زلفې دې ځنځیر د عاشقانو
دا سور ټیک دې شهزاده پر اوربل پروت دی
شینکی خال دې معانې د بندیوانو
دواړه لب دې ښایسته تر سرو یاقوتو
شرمولې ده ږلیٔ ستا دندانو
تور اوربل دې لکه مار په جبین پروت دی
شینکی خال دې مواصل د رنځورانو
د پیری سیوری عاقل لره ضرور دی
دا مقام دی د سرتورو ملنگانو
ستا وصال د سر پرېکړیو دی دلبره
ژوندې نه مومې جنت بې مردگانو
د لیلی دکوڅې سپی بر مجنون پېښ شو
په باربار یې ښکلا وه پر دوو عینانو
ماسوا له یاره هرچې وي رحمانه
واړه کفر دی په دین د عاشقانو
۸

که هرڅو په صحرا سر شوم هم په کلیو
بیا مې نه موند هیڅ خبر د هغو تللیو
خدای زده کومې خواته لاړل حال یې څه دی
خبر نه یم د کړنگ له پرېوتلیو
له دې غمه مې زړه چوې که څوک خبروي
لږ په ما هم خبر وکړئ خدای ساتلیو
پس له دې به چیرته درومئ ځای مو کوم دی؟
راته وایئ د دنیا په سرای راغلیو
گوندې ستاسو په مخ زه هم ښښنده شم
لاس د خدای و درته نیسئ پسندلیو
هېڅ خبر یې په هېڅ لورې موندی نه شي
که یې غواړې شپه او ورځ په سپرو پلیو
له ناپوهه خلکه نه کېږي پوښتنه
زه و تاسي وته وایم پوهېدلییو
خبر نه یم چې په باب مې کښلي څه دي؟
زه رحمان په اندېښنه یم له دې ښکلیو
ه
۱

د دلبرو په درگاه
نه حرمت لرم نه جاه
غوڅوي مې د زړه ولې
د چشمانو په نگاه
هومره قدرمې پرې نشته
لکه قدر د گیاه
هېڅ خبر له ځانه نه یم
چې یې څه لرم گناه
یو نظر را باندې نه کا
از برای عند الله
که له غمه یې سر پټ کړم
بل سر نه لرم پناه
د رحمان په څېر و مه
حال احوال د چا تباه
۲

چې يې وليده ستا حسن بې حسابه
له دې قصده تاو پيدا شه له آفتابه
په آرزو دې د نرگس سترگې ځلور شوې
غنچه سره د زړه په وينو شوه غرقابه
ستا په غم مې سترغلي سرې سرې ناغې شوې
يا خيمې دې سياه پوشې سره طنابه
كه دې زلفې په مخ پيچ و تاب شوې ښايې
ويښته څه طاقت لري د اور له تابه
زه چې خداى د ستا د غم سره آشنا كړم
خوشحالي مي نور ناياېه شوه ناياېه
سترغلي ممې د فراق په ژړا سره شول
د سبزې اثر يې پاڅېده له آبه
ماه خورشيد دې په ښايست پورې شرمېږي
ځكه مخ فنا كوي تر كوه قافه
زه دې پېژنم په اصلكښې خاكې يې
ځان به څو ځنډ ې په گوته له ترابه
څو دې خيال د آشنا گرزي په ليمهكښې
خبر زده كړه ته د اوښكو له سيلابه
د رحمان به بخت هاله له خوبه ويښ شي
كه سترگې ورته پورته كړې له خوابه

چې دمخ و آب و تاب ته يې نظر كړم را ته هېڅ شي د گلونو آب وتابه
٣
ورځ دې تېره په شومۍ كړه شپه له خوابه
خداى به كله يادوې خانه خرابه
په شتاب شتاب دې تله دي كه پوهېږې
غافل مه شه د دې عمر له شتابه
دلته دم او قدم دواړه په حساب دي
پل غلط لهلارې مه ږده بې حسابه
راستولى خداى حساب دى په كتاب كښې
خبر زده كړه له حسابه له كتابه
ته و خپلو نيكو بدوته نظر كړه
چې بدي دې څو تيرى كړي له ثوابه
په هغه جهان به څنگه ځواب وركړې
چه په دې جهان عاجز يې له ځوابه
عاقبت به تورو خاورو لره درومې
ځان به څو ځنډې په گوتو له ترابه
زه دې پېژنم په اصل كې تراب يې
ته چې ځان ځنډې په گوتو له ترابه
څو په دا جهان اوبه له تندي نه شې

په قيامت به دې سينه نشي سيرابه
دکاغذ په کښتۍ سَير به کړې تر کومه
دا کښتۍ به دې مرگی کاندي غرقابه
چيآفتاب يوه نېزه شي بيا به څه کړې
اوس چې سپوري لره تښتې له آفتابه
په آزار د چا راضي مه شه رحمانه
که خلاصی په قيامت غواړې له عذابه
۴
په ورځ ناست يې بې طلبه
په شپه خوب کړې بې ادبه
لاس دې وخاته له دواړو
هم له روزه هم له شبه
نه دلې شوې نه هورې شوې
تر منځ ورک شوې مذبذبه
عبادت دې په ريا شه
په مذهب کښې بد مذهبه
مدام بند يې په سبب کښې
بې خبر له مسببه
واړه تشي شړومبې شاربې
خبر نه شوې له مطلبه
ته اوده وربانديې سور يې
آس دې يون کا بې جلبه
تن دې تش په توره سره
آس دې داغ کړ بې منصبه
د راکب چې واك پردی شي
سود يې څه وي له مرکبه
له ژونديو سره ناسته
له مرده و مرکبه
هلک لوی شوې په اوبوکښې
اوبه نه پېژنې کبه
لکه کا نې يا کودرې
په درياب کښې تشنه لبه
نا آ گاه ځان آ گاه بولې
دا خبره ده عجبه
مراد له زهده معرفت دی
نه تش ځان وژل اقربه
د رحمان شراب له عشقه
نه له انگور نه له عنبه
۵

ته ښها يې شکر لبه
ګل رخساره سيم غبغبه
په نادرو ښکلي نادره
په عجبو ښکلي عجبه
په جمله ؤ معشوقو ښکلي
بوالعجب يې منتخبه!
بې زيوره ښايسته يې
بې ترتيبه مرتبه
دغه داد د الهی دي
بې تالاشه بې طلبه
آب حيات چې حيات بيا موند
ستا د شونډو له سببه
مخ دي سپين تر سپين سبا دی
زلفې تورې تر تور شبه
ستا د مخ عرق دانه وو
زينت رانيو له کوکبه
د ښايست مخۍ دې نشته
تر مشرقه تر مغربه
د وصال مونده دې ګران دي
مګر فضل شي له ربه
چې د رب فضل پرې وشي
هغه خلاص شي له غضبه
دا دولت د خدای په داد دی
مونده نه شي له نسبه
عشق څه هسې علم نه دی
چې حاصل شي له مکتبه
مکتب حال د مذهب وايي
عشق سوا دی له مذهبه
د عاشق مذهب هم دا دی
چه دم نه وي بې مطلبه
ستا د حسن په تعريف ښکلي
رحمان ګونګ دی له ادبه

۶
په هر زړه چې د یار مینه شي غالبه
بله مینه یې هېڅ نه وي مناسبه
نورې واړه مرتبې به ورته هېڅ شي
که خبر شي څوك له هسې مراتبه
لیاقت یې هر وګړي څخه نشته
عاشقي یوه پایه ده عجائبه
د طلب له کوتاهیه وېره وکړه
که هر څو دې لار کوتاهه ده طالبه
عشق څرګنده خزانه ده خوار هغه شه
چې څرګنده خزانه شوه تري غائبه
غوره خط د مهرویانو تر خط نشته
که هزار رنګ کتابونه کړې کاتبه
هېڅ یې مه پوښته له فرضو له واجبو
په هغو چې عاشقي کړه خدای واجبه
عاشقان تر سر و ماله یار ته تېر دي
خدای دی دا طایفه نه کاندي کاذبه
زه رحمان د خپل صاحب په رضا زیست کړم
څه پکار دی بنده د بنده بې خپل صاحبه
۷
تا چې په دا تورو سترګو وکاته و ما ته
زړه دې زما تور کړ له دې نوره مخلوقاته
ما خو چې ته ولېدې هغه ساعت مې ووې
نوره به مې مینه د زړه نه شي له تا ماته
شېخان او زاهدان چې نصیحت و ما ته وایي
نه دې خبر شوي ستا د مخ له محسناته
څه شوه/وشو که زه انګشت نما شوم ستا په مینه
لا تر ما نه خوښ یې و قاضي ته هم ملا ته
مرم په دا چې ما له تا جار باسي هغه خلق
بیادې په دیدن ترما ړومبی ځغلي و خوا ته
زه رحمان چې دې وینم وایم خدایه خیر کړې
ګوره ښاپیرۍ ده د بنی آدم له ذاته
۸
که د عقل څه اثر لرې و سر ته
لاس په سر مه شه د هر ګېدي و در ته
په نظر د هغو خاورې سره زر کېږي
هر چه نه لري نظر و سیم و زر ته
بې منته جام د زهرو ښېنلی ښه دی
نه هغه چې منت بار وي و کوثر ته
د یوسف له حاله زده کړه دغه پسه

وايه حال د زماني و برادر ته
دې فلك و چاته هېڅ بخښلی نه دی
چې يې نه دی راپېرودي ځني بېرته
د خروار دعوه يې وګنه ممكنه
كه رتی يا جو دانه به يې وي درته
كه له خدايه دي وخلق وته مخ شي
له فردوسه به دې مخ شي و سقر ته
هميشه به در په در ګرزې رټلی
د استوګني ځای به بيا نه مومي چېرته
د دې سست بدن منت په رحمان باندې
چې له خپله دره تلای نه شي بل درته
٩
چې نظر كړم د خوبانو و رخسار ته
حق حيران د خدای په كړه شم و دې كار ته
له دهشته يې ريبار پوښتېدای نه شم
خدای زده څه به يې ويلي وي ريبار ته
خلوتيان لكه برده پكښي خرڅېږي
غږ يې نه خيژي د حسن و بازار ته
ته چې ما پو ښتې د يار له حقيقته
څوك د يار خبرې كاندي و اغيار ته
درد و غم د عاشقی څه هُمره نه دي
چه ئي عقل د چا رسي و مقدار ته
زه و يار چه سره خپل غمونه شمار كړو
يار و ما ته حيرانيږ ي زه و يار ته
ددنيا چارې همه واړه په وار شي
ما د يار غمونه نه پريږدي و وارته
رحمان هسې وزګار چېرې دی له عشقه
چې غوږ ونيسي ناصح غوندې وزګار ته
١٠
ما د دهر غم وهلی دی په لته
د پيالې د صراحيه له بركته
كه اوبه دي د حياتو په ظلمت كښې
ساده رويو و ما راكړې بې ظلمته
هغه يار چې و ما جام د ميو راكړ
د دښنو وينې مې وڅښې بې شدته
بې خودئ د دنيا له غمه خلاص كړم
لار مې بيا مونده بيرون له شش جهته
د د ښمن په دښمنی مې خندا كيږي
لكه شمع د مقراض له خصومته
بې خيري مې كل په خير باندې شميرلې

د زمری په خوله کښې ناست يم فراغته
مې بهتر دی تر هغه چه څوك بې پت وي
په ياری کښې دې خدای نه کا څوک بې پته
دا ستی چې په اور سوزي مراد يې دا دی
زه په اور کې سوی ښه يم نه بې پته
خدای هاله د سړي ياد شي چې درد مند شي
کمه نه ده دردمندي تر عبادته
په تدبیراو په تلاش کله مونده شي
چې موقوف وي هغه کار په عنايته
که څوک سل نصيحتونه ورته وکا
غوږ يې نه وي د هېچا په نصيحته
زه رحمان په سل حلقو د زلفو بند يم
لا د پاسه سور پيزوان شه بله نته
۱۱
ستا په مخ کې څه حساب د جمال نشته
ځکه ما څخه د صبر مجال نشته
ته د سر و د مال ويره په ما مه کړه
وېره ما څخه د سر و د مال نشته
زه په دا سبب له وېرې سره ريږدم
چې ستا وېره کښې ثواب دی وبال نشته
که وعده د يوې چارې يو ساعت کړې
د هغې چارې اميد مې په کال نشته
د شهيد و حال ته گوره حال يې څه دی
بې تا هسې زما حال دی بل حال نشته
روښنايي مې د چشمانو ستا ديدن دی
په دا کور کښې بل څراغ و مشال نشته
په جويبار زما د سترگو سرو ته يې
په دا نهر باندې بل څه نهال نشته
مخ دې بې خط و بې خاله هسې زيب کا
چې يې هېڅ حاجت په خط و په خال نشته
مخامخ که راته وگورې دلبره
په کاته کښې دې ثواب دی وبال نشته
د آفتاب په مخ کښې هره ورځ زوال وي!
ستا د حسن په آفتاب کښې زوال نشته
په جذبه د محبت مې ځانته راښکه
نور حاجت مې په رويبار او دلال نشته
ستا په يادو کښې رحمان هسې مشغول دی
چې په زړه کښې يې هېڅ غم د وصال نشته
۱۲

مخ ته که دې نمر وایم د نمر زلفې تار تار نشته
سرو که ستا قد بولم د سروې یون رفتار نشته
هرڅوك چې دې ستا و آتشین رخسار ته ګل وایې
پوچ وایې د اور په مخ کښې وقر د ګلزار نشته
زلفې دې ناحقه خلق بولې په سنبل صنمه
ولې چې له مشکو سره هېڅ د ګیاه کار نشته
ما چې غږ په غوږو ستا د در د سپیو واورید
هسې رنګ بلبله په چمن کښې په ګفتار نشته
ستا دیدن هغه کا چې یې سر په تنه پاس نه وي
ولې چې د سر د ښښتن حورو وته لار نشته
یار به د رقیب په لورې خدای نه کا رحمانه سم
ولې چې د سپیو فرشتو سره څه کار نشته

۱۳

که څوك لاس له سوده وکاږي زیان نشته
په ملنګ باندې قلنګ و تاوان نشته
د وفا خریدار بلې خوا ته درومې
دا متاع د زمانې په دکان نشته
جدایي له اشنایی نه پیدا کیږي
نا آشنا لره هېڅ غم د هجران نشته
مګر ځان و خدای ته وسپاري په امان شي
ګنه بل خوا ته د هېچا امان نشته
هغه یار به زه و کومې خوا ته غواړم
چه یې هېچېرې منزل و مکان نشته
دلبران که هر څو ډېر دي په جهان کښې
زما یار غوندې دلبر په جهان نشته
چې هم قد لرې هم زلفې هم سرې شوندې
دغه هسې رنك آفتاب په آسمان نشته
عشق عاشق لره یو هسې ګلستان دی
چې باغ وته یې لار د خزان نشته
عاشقان په عشق کښې واړه سلطانان دي
په دا ښهر کښې نیستګار و ناتوان نشته
که مجنون غوندې په عشق کښې څوك صادق شي
دلیلې په دروازه کښې دربان نشته
دانایان به د رحمان په قال پوهیږي
دلته کار د هر نا اهل و نادان نشته

۱۴

په دنیا کې مخ د یار دی نورڅه نشته
هرچې دی د یار دیدار دی نور څه نشته
چې و هجر ووصال وته یې نظر کړم
یو دوزخ دی بل ګلزار دی نورڅه نشته
کارخانې چې د دې دهر لېدې کیږي
همګې دعشق سرکار دی نورڅه نشته
هر مژګان یې په ما هسې چارې کاندي
وایم عین ذوالفقار دی نورڅه نشته

بویه مرد چي یې له مخه زلفي واخلي | دغه ګنج دی دغه مار دی نورڅه نشته
د محسن د حسنات صفت به څو کړم | کوتاه وایم چي بې شمار دی نور څه نشته
و هرلور ته چي د زړه په غوږو ځیر شم | جوړ د محبت بازار دی نور څه نشته
چي سپین مخ او توري زلفي یې لیدې شي | دغه ګنج دی دغه مار دی نور څه نشته
هر طبیب ته چي ځان وښیم دا وایي | چي له عشقه دې آزار دی نور څه نشته
خوار رحمان که بې تا مینه په بل چا که | عین د قتل سزاوار دی نور څه نشته

۱۵

تا خو زده زما د زړه له احتیاجه
نور مې څه پو ښتي چي څه غواړې محتاجه
د طالب او د مطلوب راز به ما دروښود
که ته نه وای خبردار له دې رواجه
یار که یار ته حال په خوله نه وایي څه شو
و حکیم ته پټ ځرګند وي له مزاجه
که زما له حاله ما پو ښتې حال دا دی
چي بې تا مې ورځ تیاره ده تر شب داجه
آشنایي به ما په کوم قوت کوله
که خبر وای ستا د هجر له تاراجه
که له سلو به یو خواست د چا قبلېږي
خدای دې هېڅوک رنځور نه کا بې علاجه
په رحمان بلا پسي که زهېرېږي
ته مشغول اوسي له خپله تخت او تاجه

۱۶

چي خبر شوم د ساقی د جام له راحه
لکه مړی ملاقي شوم له ارواحه
زه چي زلفي د یار ووینم په خوب کښې
په شپه مښک راباندې ووري تر صباحه
سبا زیری د وصال په مهجور کاندي
د هیواد خبر مونده شي له سیاحه
که روا کا خون خوردن د عاشقانو
څوک وتی شي د خوبانو له صلاحه
هر ساقي چي جام د عشق لري په لاس کښې
دا پیاله یې په مستانو ده مباحه
مخ بې مینې که څوک ستایي ستایه نشي
د ممدوح له قدره چا زده بې مداحه
د دنیا ناوې په عقد کښې دین غواړي
ای رحمانه ځان یې ژغوره له نکاحه

۱۷

ولې تللي یې له ما مدام په څه؟
ترهېدلی یې هر صبح و شام په څه؟
زه هر صبح و شام و تا وته دعا کړم

ته و ما وته كوې دشنام په څه؟
هميشه لكه وحشي په وحشت ګرزې
يو ساعت را سره نه يې رام په څه؟
دايماً را څخه درومې مخ په وړاندې
لكه عمر بېرته نه ږدې ګام په څه؟
راته وايه زه به هم هغه كومه
رقيبانو ته بخښې انعام په څه؟
لږ پرهېزكړه له رقيبه د خداى روى دى
ګډ وې سره حلال حرام په څه؟
رحمان ستا په مخ بې څنو هم مين دى
بيهوده دې ورته كېښود دام په څه؟
۱۸
ولې نه ګورې و ما ته سم په څه؟
زياتوې د غمزده و غم په څه؟
ستا په غم كې چې ما وينې عالم ژاړي
ژړوې را سره نور عالم په څه؟
په مطلب دې د سرو شونډو نه پوهېږم
چې مې وينې د زړه څښې هر دم په څه؟
ستمګار چې ستم كا څه بهانه كا
ته په ما باندې كوې ستم په څه؟
مه كړه خداى چې څوك بې ياره خوښ خرم وي
زه به اوسم بې تا خوښ خرم په څه؟
و دې خپلو برندو ستركو ته دې وايه
چې ور وژني مې قلم قلم په څه؟
لږ يې وپوښته چې حال دې د زړه څه دى
د رحمان له ستركو څاڅي نم په څه؟
زه رحمان پخپله ګرم يم چې مين شوم
ولې نور عالم مې بولي ګرم په څه؟
۱۹
كه څه وايم له هجرانه وايم څه؟
له دې درد بې درمانه وايم څه؟
توان د دم وهلو نه لرم و يار ته
چې توان نه لرم بې توانه وايم څه؟
چې يې ووينم له ځانه خبر نه يم
چې خبر نه يم له ځانه وايم څه؟
د خپل زړه له حاله هېڅ را ويل نه شي
له بې نامه بې نښانه وايم څه؟
د عشق راز چې هېچا نه دى بيان كړى
ترو به زه له بې بيانه وايم څه؟
د خپل يار له غمه درست په اوښكو ډوب يم

له دې هسې رنګ طوفانه وايم څه؟
زه چه پروت يم د هجران په تناره کښې
د وصال له ګلستانه وايم څه؟
سر ومال د سرې لوټ کړي زړه يې يوسي
له دې هسې دلستانه وايم څه؟
زاغان بولي بلبلان شړي له باغه
د دې دهر له باغبانه وايم څه؟
هر چه وايم ترهمه واړو بهتر دی
زه رحمان به له جانانه وايم څه؟
۲۰
څه شوکه خاموش يم ستا د عشق له آه سرده
ستا زما له ميني خلقه واړه خبر ده
هيڅوک دي په خوله د عاشقی لافه و نه کا
کله هم پټيږي وچې شونډې ګونه زرده
اهل د دنيا واړه نامرد دي رنګ يې ورك شه
خدای دي ملاقات د هيچا مه کا له نامرده
کله بې دردانو لره زړه د چا وردرومي
زه به صدقه کړم سل بې درد تر اهل درده
بې د ستا د عشق د شهيدانو له خاکدانه
کله زرغونيږي سره لاله له هره ګرده
يو خوشحال يو کم سل ختک نور په طبيعت ګښې
ځار شه د رحمان سړبني له يوه فرده
۲۱
که زما مينه په تا ده خطا نه ده
که بې تا ده ناروا ده روا نه ده
څوك چې بې د ستا له مخه بل ته ګوري
آئينه يې نا صفا ده صفا نه ده
هر عاشق چې پخپل يار پسې ژړا کا
دا ژړا واړه خندا ده ژړا نه ده
د دنيا په تماشا چې څوك نازيږي
خو هم نن يې تماشا ده سبا نه ده
که ته سل ځله له ما سره جفا کړې
ستا جفا واړه وفا ده جفا نه ده
هغه تېر شو چې مې مينه په غلا غلا کړه
اوس په درست جهان رسوا ده په غلا نه ده
معشقوقه که د خپل سر په بها مومي
و رحمان وته ويريا ده بها نه ده
۲۲
له اغيار سره خندا څه پکار نه ده
له اغيار سره سودا څه پکار نه ده

سل یارۍ د یوه یار د پاره کړی شي
آشنايي د هر آشنا څه پکار نه ده
بد له بدو سره بويه نيك له نيكو
د جفا په ځاى وفا څه پكار نه ده
هر بلبل به دي ثنا كا كه ته ګل شي
په خپل ځان خپله ثنا څه پکار نه ده
عشق د ورېم پڅېر پټه خوله ځرګند وي
په دا چارو كښې غوغا څه پكار نه ده
د عشق درد واړه عاشق لره راحت وي
د دې هسي رنځ دوا څه پكار نه ده
عاشقي حرص او هوا دي سره لري
د بيمار په ځان هوا څه پکار نه ده
عاشقيو نادره كار دى په جهان كښې
ولې بې خدايه سودا څه پكار نه ده
كه ګنم هم يې هېڅ نه ګنم سوګند دى
بستګي د دې دنيا څه پكار نه ده
د دنيا مينه بې كاره اوريده شي
چې مې وليده رښتيا څه پكار نه ده
كه رحمان په جهان ډېره پايم دلبره
زندګي زما بې تا څه پكار نه ده
۲۴
ګوره بيا به څوك ادا كا په زړه غونډه
چې دا هسې مسته درومي مخ بر بنډه
ته چې ګل د آشنايي له باغه غواړې
خبر زده كړه د هجران له خارو خنډه
ما رستم د زماني وليده په ستركو
د خپل د يار له جوره ژاړي لكه كونډه
طالبان كه مرور دي هم پخلا دي
بې مطلوبه به د چا نه رسي دا هنډه
د عاشق د لاغرۍ سبب هم دا دى
چې فرقه د معشوقو شوه په زړه تنډه
زه به حورې د جنت بې ياره څه كړم
خداى دې سروه د چا نه كاندي ارهنډه
سخت ساعت د بيلتانه به مې هېر نه شي
كه را ډكه شي د تور لحد ګورهنډه
زه رحمان د هغه حسن دعا ګوې يم
چې جرګه د عاشقانو وي پرې پنډه
۲۵
ما چې جور و جفا بيا مونده له ياره
د وفا طمع به څه كړم له اغياره

له دښنه د ښادۍ طمع څوك څه كا
چط د دوست له سلاه غم شي وردوځاره
دل آزار كه دل آزار شي مانه نه شي
حيف خو دا دی چي دلدار شي دل آزاره
دا ګله هم ډېره ډېره له هغو شي
هر چي طمع تري د ښو كېږي بسياره
اوس دا ستا رضا جفا كړې كه وفا كړې
دواړه لاس مي اوس ختلي له اختياره
طالبان خو تر مطلوبه پورې پړه دي
خدای دې تا بي وفا نه كا وفاداره
چي له ډېرې حيا نه ګورې و چا ته
څه خو مخ كړه د رحمان د زړه دپاره
۲۶
وخت د نو بهار دی زه جدا له خپله ياره
دريغه دريغه چي بي ياره ځي بهاره
اور د خوږو زړونو چي د غره په سربلېږي
شني لوخړې خيژي له نښتر و له چناره
دا څه عاجزي ده چي زه كښم په كاغذ باندې
راشه وويرېږه د عاشقو له آزاره
دا څه اوښكي نه دي چه بهېږي له چشمانو
ويني دي بهېږي د زړګوتي له پرهاره
رنځ مي هسي سخت دی هر زمان په ما ډېرېږي
راشه اي طبيبه ګوندي مرم د رب دپاره
غرونه دي نړېږي چي زما په حال پوهېږي
سيند د اوښكو درومي چي راغلی له كهساره
نور څه نه دي واړه دا نارې د بيلتانه دي
راشه كه يي اورې د رباب له هره تاره
زه يو خوار و زار يمه رحمان په عاشقی كښي
خپل دي كه پردي دي راته نه ګوري له عاره

٢٧

ستا په عشق کښي دروغژن یم سر تر سره
چي له غمه دې ژوندی ګرځم دلبره
زه به ستا له غمه کله شو لا مړ وم
باري دم د خدای په لاس دی ناز پروره
جدایي به مي یو دم قبوله نه کړه
که چا مرګ او بیلتون ایښی وای په غوره
شام سحر مي دغه ستا زلفې رخسار دي
نور مي مه پوښته له شامه له سحره
چي خبر دې په وصال و په هجران شوم
خبر نه یم له فردوسه له سقره
بې د ستا له مخه ورځ راباندې شپه ده
روښنایي د ورځې چیرې وي بې نمره
هسې بې سر و سامان دې هیڅوک نه شي
لکه زه چي بې سامانه یم بې سره
یو هنر مي منظور ستا په نظر نه دی
که زه وکړم ستا په عشق کښي سل هنره
هیڅ اثر د رحمان اوښکي په یار نه کا
خدای دي اوښکي د چا نه کا بې اثره

٢٨

زه عار نه لرم په عشق کې له پیغوره
بې پروا یم د ستې په څېر له اوره
ړدي په خوله د سمندر مهر د مومو
چي څوك ما منع کوي د عشق له شوره
بې هجرانه زما بله خواري نشته
ولې نشته تر دا بله خواري نوره
لکه ته چي خدای هر ګوره ښائسته کړې
زه یې هم هسې بې صبرئ کړم هرګوره
چي په تور و سپین مي اړوي دا څوك دی
که ته نه یې په مخ سپینه په زړه توره
د رقیب له بده خویه به څه وایم
لا چي یار ور سره مل شي هاله ګوره
چي یې پور د مرګ تر پوره لا بتر دی
هی توبه د بیلتانه له بده پوره
دا مط خپل نصیب طالع دی رارسیږی
ګنه غم کله رسیږي له غم خوره
قاف تر قافه بادشاهي به یې روزې شي
چه په چا وشي دا ستا د زلفو سیوره
عاشقي سړی مجنون کاندي رحمانه
ګنه څوك په هو ښیاری وزي له کوره

۲۹

نه رسيږ ي ستا و حسن وته حوره

څه به رسي و ميرمن وته مزدوره

ستا تر قده تر قامته نه رسيږي

که نښتر که سپاري وي که کجوره

تر قامت پورې دې سرو ده سر کوزې

تر رخسار پورې دې شمعه ده بې نوره

هر سړی چې دې و حسن ته نظر کا

ښاپیری يې په نظر وي نا منظوره

چې تا مې د خپلو شونډو ور په خوله کړ

طایفه دي د صوفیانو کړه مخموره

اوس ته وايه چې په څه رنګ دې وستايم

زه خو ستا په مینه لاړم له شعوره

دا جذبه د عاشقۍ نه ده نور څه ده

ګنه کله څوك وتی شي له دستوره

اوس به زه د شب خيزۍ څه منت وکړم

چې څېره دې کړه په خوب کښې را حضوره

چې په ننګ و په ناموس تر لوره کم وي

خدای دې مور کا په دا هسې زويه بوره

که سل ځله زويه غوره وي تر لوره

صدقه شه نا قابله زوی تر لوره

ننګيالي تربرونه ښه دي او که نه وي

ننګيالی ترله هم ښه ده له تربوره

خوبرويي بې دلبرۍ څه په کار نه ده

لکه ونه بې میوې په پاڼو ګوره

که د غلوزې لباس وکا غزا وشوه

شهد نه دي چا موندلي بې زنبوره

په رحمان د ښایسته ؤ قدر ډېر دی

د طبيب له قدره چا زده بې رنځوره

۳۰

ستا په عشق کښې هسې خلاص یم له شعوره

چه يوه خبره نه لرم منظوره

طبيبان وايي چه صبر دي دارو دی

خدای زمونږ فرقه پیدا کړه نا صبوره

توري هر چرې ترلې په د شمن شي

ياره ستا سترګې دوستان وژني په توره

معشوقې د زمانې شوې سره تولې

د زړه خونه مې ئې ولوټله چوره

زه تنها په ضرور نه یم ستا له غمه

پیدا شوی عاشقي ده له ضروره

هرې شپې لره ورځ شته ده په دنیا کښې
زما عمر جدایي کړ بې له نوره
مهرویان وفا له هېچا سره نه کا
دا خبره په عالم کښې ده مشهوره
له حیرته واړه ګوتې په غاښ نیسي
په هجران کی خبر مه شې له مهجوره
د رقیب له بدو سترګو دې ځان ژغوري
هر عاشق چې بهره مند وي له حضوره
هومره توان و توفیق نه ګنم په بخت کښې
چه تائب کا ما له فسق و فجوره
په نظر د مدعیانو تور کودی وي
که یې کښېنوم د کټ د پاسه حوره
د رحمان د سترګو نم به هاله وچ شي
که وچ شوی د چا نم وي له ناسوره
۳۱
چې په وقت د ځنکندن وکاږې ږیره
ترو ولې هس ناست یې بې تدبیره
هر سړی چې کان د غم په مخ کښې وینې
له هغه غمه لا نن ګرزې دلګیره
چې سبا ارمانوې پند د پیرانو
ولې نن د پیر طلب نه کړې بې پیره
د یار یاد به دې ځای څه رنګ په زړه نیسي
یاد د غیر چه لرې نه کړې له ضمیره
چه د توك په طلب ګرزې خدای دې هیر دی
فقیري دا هسې چیري وي فقیره
دغه غم دې خدای بدل کا په ښادئ
زهیر مه شې په آشنا پسې زهیره
هرسړی د هغه مخ په رڼا ګرزي
چې یې خونه د خاطر وي پرې منیره
همیشه پراته په اور و په اوبو وي
عاشقان د لعلو لبو له تاثیره
که هر څو ښایسته ډېر دي په جهان کښې
و هر چا ته خپل آشنا دی بې نظیره
زه رحمان د آزادئ په طلب ګرزم
باري نه د تورو زلفو له زنځیره
۳۲
زړه مدام راته ویل چې ژاړه ژاړه
په ژړا سره دا تللی اشنا غواړه
مسلې د بې ننګئ وریسې لنګ کړه
بیچاونئ د ننګ کشیږده وه یې نغاړه
که د یار په سر لویې دا ستا رضا وي
په خندا خندا راځه په لکه غاړه
دا فلک چې د آسیا په دود ګردش که
په دنیا کې به پرې نږدي دانه لواړه

په دنیا کې ګوره چې زنده سر دی		د اجل په تیغ به پرې که د دوی غاړه
د مکې ځنځیر حاجیان په لاس کې نیسي		رحمان ونیوې د یار زلفینې واړه
۳۳
یوه هسې بې سوزې مې شوه په برخه		چې سردې یې لا بتره ده تر ساړه
مصلې د بې ننګۍ ورپسې لنګ کړه		د هوس مصلې قط کړه ویې نغاړه
یار زما د سترګو تور پرې ګرزېدلم		په هجران کښې مې د سترګو رڼا لاړه
په خوار مونده نه شي له سګانو		په لوښ سر سره دروزې له بګاړه
۳۴
ګاه په غارمه سوزې کله رېږدې په ساړه
کله مرې له لوږې کله مرې په ډیر خواړه
واړه په غوغا دي چې راغلي په دنیا دي
نه یې هغه وړې په قرار دي نه ماړه
کله لاس په سر و بل ته کېږدي تواضع کړي
کله وبله کېږدي لاس په توره په چاړه
خاورې د آدم چې کړې خمیر فرشتګانو
درست یې په غمونو په دردونو ولاړه
څه شو که څوک نن ساعت وهل کا یا تړل کا
پیښ به په هغه شي چې واهه شي هم تاړه
څو به وې تندرسته دا زموږه ښا سُسته
زه یې درمانده یم په پښتې په اخاړه
ښایې که څوك پس له مرګه خاندې په لحد کښې
هر چا چې په دا ژوندون کښې خپلسر وژاړه
وینم واړه تلونې هیڅوك نه دې پاتې شونې
یون دی په دا لارې هم د ځوان هم د زاړه
زلفې د دلدار دې چې هر څوك یې طلبګار دی
لوې دی که هلك دی که غټان دې که واړه
سخ د هغه چا دی چې په در کښې یې قبول شي
زار د هغه چا چې یې له دره وشاړه
ما عبدالرحمن غوندې جواب سلام کړ ورته سلو
خدای خبر چې کوم یو هغې ترکې ویلاړه!
۳۵
خود به وران شې د دنیا بازاره ناړه
هرنفس د بیلتانه په تاخت لتاړه
لا غنچې په باغ کښې سترګې سپړدې نه وې
باد خزان یې د زړه مېنه کړه ویجاړه
هسې باد پرې د فنا له لوریه والوت
د لاله خوله یې پرې یسته لناړه
څه بزرګې به یې د بازاو د همای وي
زباني ذکر که سل رنګ کا خراړه
که سل زر کاله پرې تېر شي په اوبو کښې

په نرمي به نرمه نه شي وچه تراږه
تر دا هسې عمره نه عمر بهتر دی
هر چې حال یې خنکدن شي عمر واږه
تر خلاصي ځنې بندي ښه یې رحمانه
چه د یار د زلفو هار دې شي په غاړه
۳۶

چې غرقاب شي تور مژګان په یم د زړه
نور خراب شي خان ومان په غم د زړه
عبث وایي غم د زړه و بوالهوس ته
څه پوهیږي هلکان په غم د زړه
په بل مخ باندې سوا د یار له مخه
ما تړلي دي چشمان محکم د زړه
چې یې عرش او کرسي لاندې تر قدم دي
بالا تر دی هسې شان قدم د زړه
د خلیل تر کعبې دا کعبه ده لویه
که آباد کا څوک ویران حرم د زړه
که نور خلق قدمونه ږدي په زمکه
ما دی ایښی په آسمان قدم د زړه
دا مکان چې د اسمان زمکي تر میان دی
یو خلوت دی د امکان سلم د زړه
زه ملهم د زړه له چا غواړم بې ربه
چې کړی نه شي طبیبان مرهم د زړه
صورتي همدمان ډیر دي په دنیا کښې
ولې نه مومي رحمان همدم د زړه
۳۷

ساقي پورته شه د میو جام تیار کړه
عمر هیڅ معطلي نه لري تلوار کړه
هر دم تیغ دا ستا زما په مرئ ګرزي
هر نفس د خپل نفس له تیغه ډار کړه
تر خودئ پورته بله بلا نشته
ښاد مې د بیخودانو په دربار کړه
دا پنځه ورځې ژوندون چې غنیمت دی
شکرانه په دا نعمت د کردګار کړه
که غمخوار غواړې په غم و په اندوه کښې
ښیښه ډکه د شرابو اختیار کړه
څودط دوه سترګې غرېږي په جهان کښې
ننداره په هر ساعت د خپل نګار کړه
هغه څوک دی چې تهمت پرې وایه نشي
غوږ په هیچا باندې مه باسه خپل کار کړه
مدعي چې په خوله ورشي هغه وایي

گوش و هوش د محبانو په گفتار کړه
بې وفا دي د دې دهر یاران واړه
چه دې پس له مرگه یار شي هغه یار کړه
رحمان وایي د دنیا چارې فاني دي
البته په دا خبره اعتبار کړه
۳۸
چې مې مینه خدای په تا باندې پیدا کړه
ترکه ما په هغه ورځ خپله رضا کړه
اوس د ستا رضا جفا کړې که وفا کړې
ما د ستا جفا قبوله په وفا کړه
گل په لعلو و په گوهر کله څوك پیرې
بې له ما چې تا خندا کړه ما ژړا کړه
بې له ما چې دا ستا غم په هوس پیرم
کوم وگړي په هوس د غم سودا کړه
دوه یاران به دا رنگ نه وي چا لیدلي
چې یوه ورته ښکنځل کړه بل دعا کړه
ما و درست جهان ته شا و تا ته مخ کړ
تا و درست جهان ته مخ او ما ته شا کړه
ډیر هندکي په جهان گرځي د چا یاد دي
عشق عالي پایه د هیرا و د رانجا کړه
هم په دا یې تر همه وو نام بلند شه
چې قبوله عندلیب د گل جفا کړه
نا آشنا د بیلتانه له غمه څه زده
خدای دغه خواري په برخه د آشنا کړه
عاشقان د یار تر سپیو هم ځاریږي
گنه ما د رقیبانو څه پروا کړه
زه رحمان چې ستا د حسن ثنا خوان شوم
ستا له رویه درست جهان زما ثنا کړه
۳۹
باړه وتړه هاله کښت و زراعت کړه
تقوی دار شه هاله طمع د جنت کړه
عاقلان په وړاندې ځي په ورسته گوري
په دنیا کښي سر انجام د آخرت کړه
سم د لاسه کار هر گوره ډیر مشکل دی
څو لا نه یې غریب زیرمه د غربت کړه
چط نور خلق ملامت در باندې وایی
لا پخوا تر خلقو خپل ځان ملامت کړه
چې عقبا ته د دنیا په اجر مومې
خو هم دا عمارت هلته عمارت کړه
څو به گورې د قیامت و ورځو شپو ته

خو هم دا جهان په ځان باندې قيامت کړه
چې نيکي بدي په تله کښې تلل شي
خود پخپله تله واخله عدالت کړه
که لښکر د حرص هوا درباندې زور شي
سر دننه په قلعه د قناعت کړه
دا به نشي چې ستا څټ او د حق مخ وي
که حق غواړې ته هم مخ په حقيقت کړه
هغه زړه چې عرش الله دی ګوره کوم دی
ځو دې توان شي د جمله زړونو خدمت کړه
وړانديني هم واړه ستا په څېر سړي و
ته هم پاڅه د هغو په څېر همت کړه
د دنيا چارې همه واړه فاني دي
بارې پورته شه يو بل رنګه حکمت کړه
په طبيب د عاشقانو دارو نه شي
درومه بله خوا دارو د خپل زحمت کړه
ځو دې حق موندلی نه دی مه جار وزه
په دا مرسته دا جهان واړه لت پت کړه
اې رحمانه اول ته نصيحت واخله
دغه پسه بيا و بل ته نصيحت کړه
۴۰
هسې زه يم ياره ستا په غم تازه
لکه وي هره ګياه په نم تازه
سترګې وخورم که يې وچې کړم له نمه
که مې کېږي په دا ژړا صنم تازه
زه به څه کړم د چا چارې بې له ياره
هر سړی دی په خپل ساه په دم تازه
د يار نوی نوی غم زېږوي وصل
رغوي سوی پرهر مرهم تازه
که دې زړه له غمه وچوي دلګير مه شه
کاتبان کا په چول قلم تازه
ښايسته ياران ګلونه دې رحمانه
ببلتانه کړه اکثر مړاوي کم تازه
۴۱
نه يم خوښ د سرو ګلونو په سايه زه
خوښ يم ستا د مخ په اور باندې جليا زه
په اور سوی ښهر وران وي څه حکمت دی
سوې ستا د مخ په اور يمه بسيا زه
خپلوم به دې په هر رنګ چه خپلېږ ې
که دې مومم په دروغ که په رښتيا زه
نن راغلي په جهان يو که ديدن کړې

نه به ته په دنيا راشې نه به بيا زه
دا اوږدې وعدې چې ته کوې صنمه
کاشکی بيا مومم فرصت په دا دنيا زه
چې له ډېرې حيا نه ګورې و چا ته
غوڅ کړم غوڅ کړم دې ستا ډېرې حيا زه
چې له غمه له اندوهه دې مړ نه يم
سنګ آهن يم آدم نه يم ګويا زه
که جوړه تلای ځوك و قبرو ته دريغه
ژاړم دا چې يا به ته يې او يا زه
هميشه د خپلو اوښکو له سيلابه
سرګردان يم تر فلکه تر آسيا زه
که څوك قياس زما د ډېرو اوښکو وکا
هسې ګرځم لکه خس پاس په دريا زه
زه رحمان د يار ثنا کولی نه شم
کاشکې دا چې په جهان نه وای ګويا زه
۴۲
اې زما د زړه آرامه راشه راشه
سرو قده ګل اندامه راشه راشه
چه همه واړه خوبان دې مقتديان دي
د همه واړو امامه راشه راشه
بې تا نشته هيڅ حرمت د عاشقانو
د مشتاقو احترامه راشه راشه
خدای زده بيا به هسی وقت وي او که نه وي
زه ويريږم له ايامه راشه راشه
نن هنګام دی که وفا کړې که جفا کړې
چارې نه شي بې هنګامه راشه راشه
دا جهان د مسافرو يو رباط دی
تله دي تله دي له دې ګرامه راشه راشه
پري رويه سنبل مويه ملك خويه
عنبر بويه لاله فامه راشه راشه
شپه لا پريږده رڼا ورخ را باندې شپه شوه
د رحمان ماه تمامه راشه راشه
۴۳
په دوران مې هسې رنګ دلبر پيدا شه
ګويا بل د نمر د پاسه نمر پيدا شه
يا طالع د زمانې يا زما بخت دی
چه دا هسې رنګ شيرين بشر پيدا شه
چه قاصد د ورك يوسف زيری پرې وکړو
د يعقوب د سترګو بيا نظر پيدا شه
عشق دی دا که يو فساد دی نه پوهېږم

په جهان کې چې دا شور و شر پیدا شه
دریغه نخل د عشق مه وای زرغون شوی
چې له ښاخه یې د غم ثمر پیدا شه
ملائك د عشق له غمه څه خبر دي
خو هم ما لره دا سخت سفر پیدا شه
یو د ترکو بې نیازي بل عاشقی شوه
په پرهر باندې مې بل پرهر پیدا شه
بیا به روغ د عاشقۍ له رنځه نه شي
په هر تن کښ چې د غم اثر پیدا شه
د نا اهل زوی پلار به څه ښادي کا
چې له پشته یې لئیم پسر پیدا شه
چې هنر عیب کوي عیب هنر کا
د رحمان په دور دا هنر پیدا شه
۴۴

چې نصیب ئې سینه چاکه زړه افګار شه
جرس څکه په فریاد و په چغار شه
چې ندا د عاشقۍ په عاشق وشوه
د غفلت له خوبه پاځېده بیدار شه
عبادت د ریا کار څه پکار نه دی
لکه غوك هسې په بحر هسې مردار شه
د جاهل زهد په زهد حساب نه دی
لکه مال په خمرو خرڅ د خمر خوار شه
مشقت د نادانانو واړه پوچ دی
لکه بې بارانه ابر تش غبار شه
علمیت د بې عملو عالمانو
لکه ګنج د کتابونو په خره بار شه
چې یې کاندې و نا اهل و نا قابل ته
نصیحت د ناصحانو څه په کار شه
د رحمان کلام په غوږ د بې هنرو
لکه در په لاس د طفل هسې خوار شه
۴۵

په دنیا ګښې له دنیا ګوښه کنار شه
سمندر غوندې په اور کښې ګلعذار شه
پس له مرګه که ژوند غواړې سر ګیاه کړه
په پریکړې سر بیا نوی مرغزار شه
دا ترخې اوبه به څه کوې د بحر
خود پخپله د ګوهر په څېر آبدار شه
بې له خدایه نور د هېچا منت مه کړه
په وچ کاڼي باندې ونه د کهسار شه
که د ونې په څېر ګل و میوه غواړې
ځان په نمر کړه سایبان د هر خاکسار شه
دست په دست که د خپل کار په درستول یې
لا تر ځان ړومبی ولاړ د بل په کار شه
که دې ویره شي له خپلې در ماندګۍ
د درماندو دستګیري کړه خبر دار شه
که هوا دې د جنت په خاطر ګرځي
خاك نشین په آستانه د هغه یار شه
که په توره تارکۍ کښې رڼا غواړې
نندارچي د یارد زلفو د رخسار شه
که پکار دې د سرو شونډو شیرینې وي
د خپل ځان په وینو سور لکه انار شه
که راضي یې چې دې باغ شي د زړه سبز
په ژړا لکه باران د نوبهار شه
د رحمان په عاشقۍ کښې سترګې وشوې
چې څوك وایي عاشق ړوند دی هغه خوار شه\
۴۶

بیا می زړه د تورو زلفو مسخر شه
چپ و راست می د حبشو تور لښکر شه
هر طرف مي د دعا غشي ګذار کړ ل
ولې یو هم هسې نه ؤ چې کارګر شه
و هر لور ته چې غوږ باسمه غوغا ده
یا نارې د بیلتانه دي یا محشر شه
واعظان خو وعظ کاندي بارې څه کا
چې د عشق په لیونیو یې ګذر شه
چې پدر غوندي یې ما ته نصیحت کړو
په دیدن د ستا هغه زما پسر شه
ستا په درکې چې پراته دي نیکبختان دي
چې د ستا له دره ووت در په در شه
د عشق زخم به څوك څه ګنډ ي رحمانه
چې ګنډ ون یې په پرهر باندې پرهر شه
۴۷

هېڅ مې نه زده نه پوهېږم دا څه پېر شه
چې دلدار مې د اغيار په شکل و ځېر شه
زمانه مې د رقيب له لاسه وژني
چې مې سپی ګانه هغه را باندې شېر شه
د هجران غمونو هسې په عذاب کړم
هغه عيب چې مط لږ ګانه اوس ډېر شه
چې په تيغ مې لوبې کړې سزا مې دا وه
بنه چې غوڅ مې زړه د ترکو په شمشېر شه
تېر ساعت به د هيڅا په لاس کښېنوزي
اوس به څه وايم و چا وته چې تېر شه
چې مي نوشه د هجران پياله کړه تلخه
د وصال دولت مې کل زهر و ګندهېر شه
چې يې نه په وفا ياد نه په جفا وي
څه که رحمان د هغه يار له دله هېر شه
۴۸
پاڅه يو ځله سيراب د عشق په جام شه
په ساغر د ماه و مهر مې آشام شه
له اوله بندګي بيا آزادي ده
که مقصود د آزادی لرې غلام شه
د صياد له وحشتونو خپلسر خلاص کړه
لکه مرغ خانګي پخپله رام شه
ژوندی ځان په زمکه خښ کړه لکه تخم
که لويي غواړې د خاورو په مقام شه
درست جهان د کمينو په خوی وخوره
لکه زمکه هسې لاندې تر اقدام شه
په نيستۍ کښې د هستۍ مرتبه ګوره
ننداره چې په ويرانه کښې د خپل بام شه
و دښمن وته پخپله عيب مه وايه
ځان پخوا تر مرګه ووژنه مدام شه
په مستانو کښې د عقل ښبنتن غل دی
که په نورو خلقو خاص يې دلته عام شه
اې رحمانه د بلبلو ژبه زده کړه
دغه پسه په صفت د ګل اندام شه

۴۹

د دنیا د سود دپاره غمگین مه شه
غم د دین و د ایمان کړه بې دین مه شه
هر گره، گره کشای لري کم بخته
نا امید له خدایه غوټه جبین مه شه
ډېر خفت دی دارنده چې دانه چین شي
ځو دي آب و دانه شته دانه چین مه شه
هر مرغه چې د بل غوښې خوري مردار دی
ځان حلال که لکه زاڼي شاهین مه شه
د ذرې په څېر آفتاب په طلب خپل کړه
لکه تیره هسې پروت په زمین مه شه
کار په تش لستوڼي نه کېږي بې لاسه
لاس په ږیره کړه بې لاسه آستین مه شه
عاشقي او خود بیني دي سره لرې
که مطلب دې عاشقي وي خودبین مه شه
په خپل کور کښې دې سفر دی که پوهېږې
مسافر د هندوستان و د چین مه شه
خپل تابوت درته ولاړ زین کړی آس دی
ته په زیرمه د بل آس و د زین مه شه
چې تقوی دیانت نه لري رحمانه
د دې هسې همنشین مه شه

۵۰

په امید د گانده ورځ زړه ور مه شه
نسیه نقد څبله بیل کړه اوتر مه شه
په امید امید یې خلق نا امید کړه
د فلك له رهزنی بې خبر مه شه
د دنیا بادشاهان خواست کړي له فقیره
ته بادشاه د هسې ملك شه خواستگر مه شه
د همای په څېر طعمه کړه وچ هډوکي
لکه مچ طالب د شهد و شکر مه شه
ځان صدف غوندې و خاورو ته کړه څیرمه
لکه ځگ هسې د بحر په سر مه شه
ډېر عزیز دي موم دلان تر سنگدلانو
ته یو ځاځکی شه د اوښکو گوهر مه شه
حیوانات هم په تسبیح د خدای مشغول دي
ته انسان یې له حیوانه بتر مه شه
نفس شیطان سړی و کفر ته وباسي
رحم فهم په ځان وکړه کافر مه شه
تېپ ړانده وي عاشقان د یار له عیبه
ته تېپ ړوند د هغه یار په هنر مه شه

دغه ځای د بېدلانو دی رحمانه
د دلبرو په کوځه دلاور مه شه
۵۱
چې له سترګو مې خوناب د زړه عیان شه
له نظره مې هر سنګ در و مرجان شه
خراب زړه چې مې ژړل د یار له غمه
بیا په اجر د هغې ژړا خندان شه
کمینې له جمله آفتو خلاص کړم
لکه خاوري د دښمنو په چشمان شه
د غصې زهر ئې شهد شول په صبر
د خلیل په څېر آتش پرې ګلسان شه
عشق یو داد دی په عاشق باندې له خدایه
هسې نه چه و هر چا وته عیان شه
چې د یار زلفې رخسار مې په زړه نقش شو
خپل خلوت مې خراسان و هندوستان شه
د رنځورعلاج ترخه ترخه دارو وي
دغه درد دی چې هم درد وهم درمان شه
چې دا ستا د خولو بوي ور باندې راغی
د عطار په مخ د اوښکو رود روان شه
علامت د استغنا به یې څرګند وي
هغه څوك چې تېر تر ځان و تر جهان شه
عشق د یار په رانه وچولي ولجه دی
خو چې وچولی یې غوته کړ تاوان شه
د ګریبان په چاکول یې څه لارغه وي
چې ځیګریې ورومبی چاك تر ګریبان شه
عشق د یار په رانه وچولي ولجه دی
خو چې وچولی یې غوته کړ تاوان شه
نادانان به د دنیا غمونه کاندي
مرد هغه دی چې په زیرمه د خپل ځان شه
نشانه د نادانی به نوره څه وي
چې سړی په خپل کردار باندې پښیمان شه
انسانیت څه په دولت نه دی رحمانه
بت که جوړ شه د سرو زرو نه انسان شه
۵۲

که په عقل پسې لاړم پکار نه شه
که له بخته مې ياري غوښته يار نه شه
غرونه غرونه خوب په څاڅکي اوبو درومي
يار په سيند زما د اوښکو بيدار نه شه
معلوميږي چې کم بخت د درست جهان يم
چې د درست جهان دلدار مې دلدار نه شه
ما غندي او رقيب ستايي طالع ګوره
چه سړی ورته د سپي په مقدار نه شه
که يې سل ځله اقرار را سره وکړ!
دا زما نا قرار زړه په قرار نه شه
ډېر غمونه دي چې يې وخورمه پخپله
په دنيا کښې مې بل هېڅوک غمخوار نه شه
که مې سل نصيحتونه ورته وکړه
هغه خدای بې لاري کړی په لار نه شه
سهل کار دی که رحمان په زړه آزار شوم
چې خاطر د هغې مستې آزار نه شه
۵۳
هر ساعت چې مې ګذران دی بې مخلصه
هزار بار ارمان ارمان دی بې مخلصه
که څوك وايي چې له ځانه شيرين نشته
ولې ما ته ځان تاوان دی بې مخلصه
لکه شمع په ورځ مرم و د شپې سوزم
تمام عمر مې نقصان دی بې مخلصه
په بلبل کله بهار کله خزان وي
په ما کل واړه خزان دی بې مخلصه
که شبنم هميش د نور را باندې اوري
په ما کاني د آسمان دی بې مخلصه
ډېر غمونه د هجران را باندې تېر دي
اوس يو دم را باندې ګران دی بې مخلصه
د آشنا د ميني اور و ما ته ګل دی
ګل د اور په دود سوزان دی بې مخلصه
په وصال‌کښې مې نه مرګ ليده نه تبه
اوس‌مې مرګ په هر زمان دی مخلصه
زه حيران د هغو خلقو په روزګار يم
چې ژوندون ورته آسان دی بې مخلصه
د رحمان د زړه دمه په هيچا نه شي
مسافر غوندې حيران دی بې مخلصه

چې ښکاره شو راته راز د يار له پطه   پريشان شوم په زړه حيران له دې نمطه
څوک به څه د وفا طمع کا له ښکليو   چې د طمع لفظ خالي دی له نقطه
په کشتی د عاشق به پل کېږدم   که شم دا ځله خارج د غم له شطه
پرې کړه سر چې شي منصور و هر اشيا ته   تېره والی د قلم راځي له قطه
بيابه څو زړونه محبوبه په منګول وړي   هسې راغله لکه تکه سپينه بطه
د يار غم به دې هاله په زړه مېښته شي   که دي غير غمونه شي له دله حطه
نن کاغذ راته د يار رويبار راوړی   ګوره څه به شي معلوم له دغه خطه
چې مې قد د يار دراز او نه کوتاه دی   رحمان واخسته په لاس ځکه اوسطه

۵۵

د هغو چې په هجران شي سينه داغه   نور يې څه دي له ارامه له فراغه
دغه ځای دی د بلبلو د توتيانو   د چمن له ګلو ببرته اوسه زاغه
په مشام يې سر تر پايه معطر شوم   نن د باز د زلفو بوی راغی له باغه
تر قيامته به مخمور بې خوده اوسم   که يو ګوټ راکا ساقي له دې اياغه
زه به ستا په در کې عمر واړه تېر کړم   د مجنون مې تل روزګار کېده له راغه
ستا په نور به زه رحمان صورت ستي کړم   که يې ووينم يوځل جبين چراغه

۵۶

ما به ولې کړو فرياد او فغان درېغه   که آشنا وای راسره جاويدان درېغه
له فراقه مخ د زړه په وينو وينځم   کاشکي نه وای مرګ بېتلون په جهان درېغه
فرزانه بلبل په وخت د بهار ژاړي   چې آخر به باندې راشي خزان درېغه
زه حيران ورته ولاړ په ستر ګو وينم   چې دايم راځني درومي ياران درېغه
يو ذره مې په طاعت کښې تېره نه کړه   ګران بها عمر مې لاړ رايګان درېغه
سرکښي کې تېر تر حده بېچاره يم   که قوت د طاعت راکړو رحمان درېغه

۵۷

که يوځل مې هغه يار وليدی درېغه   سرفراز مې سرګردان وليدی درېغه
چې تمام جهان په عقل غلبېل کړمه   رېز مرېزه مې پيکان وليدی درېغه
د وجود ګلزار يې درست سره اغزی شو   خارستان مې باغستان وليدی درېغه
روغ صورت لکه بادشاه صحت يې تخت دی   ناست په تخت مې شاجهان وليدی درېغه
د تن ښهر يې خرابه خرابي شوه   بيا مې دا خراب ودان وليدی درېغه
لکه زه چې له مخلوقه ګرېزان يم   خلګ مې هسې ګرېزان وليدی درېغه
دا سبق راته تعليم شکستګي کړه   چې روغ کار مې شکستګان وليدی درېغه
سخت ساعت ځمکه آسمان راته يکسان کړه   فرق دځمکې د آسمان وليدی درېغه
و دې خپلې حيرانۍ وته حيران يم   چې حيران صورت شادان وليدی درېغه
د قرآن او د حديث په کتو خوښ شوی   بيا په لاس حديث قرآن وليدی درېغه
چې زما رحمت پيغور ګڼي و ماته   ما هغه د ځان په شان وليدی درېغه
خپل ياران مې له زحمته په ژړا دي   ما دغه ياران خندان وليدی درېغه
د آشنا زلفې مې وليدې په لاس کې   بند په لار د هندوستان وليدی درېغه
صبح و شام مې ګدايي د يار د در کړی   په دا کارمې ځان مهمان وليدی درېغه
درخانۍ او آدم خان په ارمان لاړل   لرې ما له زړه ارمان وليدی درېغه
مخامخ مې ګفتګوې له ياره سره کړای   د يار ما دغه احسان وليدی درېغه
چې خطا دې واړه عفو کړي رحمانه   يار مې هسې مهربان وليدی درېغه

۵۸

ته ناحق له ما کينه کړې کينه ناکه
په کينه به آئينه نه کړې ته پاکه
څوك بې وجهې چا ته توره تېره اخلي؟
خپل عمل دی چې دنيا يې کړه هلاکه
چې خندا يې د بلبل په آه سرد کړه
خدای د گل گريوان پاره کړ سينه چاکه
ځکه سپني شوې اول د حباب سترگې
چې له بغضه په درياب کې چوی تناکه
که تن زمکه کړې زړه تخم باران اوښکې
لکه نخل سر به وکاږې له خاکه
بالا دست به شې هاله په نورو ونو
که تعليم د زير دستی واخلې له تاکه
بيا به نه مومې د ترکو واك و حکم
څو ونه ووزې د جهان له جمله واکه
د هغه جهان ژوندون به هاله مومې
چې لاس وکاږې د دې جهان له ژواکه
ته چې ژغورې سر و مال په عاشقی کښې
عاشقي دا هسې چېرې وي کاواکه
چې داهسې بزرگ ميلمه و کور ته بيايې
اول غولی پاکيزه کړه له خاشاکه
په دويي کښې به ور نه شې تر توحيده
څو ضمير دې خالي نه شي له اشراکه
دا همه واړه حجاب دی چه ليده شي!
نور د/دې حسن بالا تر دی تر افلاکه
په ظاهر لباس غلط د سړي مه شه
منځ يې گوره له چغزي اوله متاکه
اوليأ په جهان ځکه څرگند نه دي
چې پاك ژوی خپلسر نغاړي له ناپاکه
هيڅ وفايي له هيچا سره و نه کړه
ترو رحمان به څه مانه کړي له افلاکه

۵۹

هسې نه چې زما يار واړه جفا که
صد چندان لکه جفا هومره وفا که
لکه زه چې په خپل يار باندې مين يم
يو په سله هومره مينه يار په ما که
زړه يې وړی په احسان دی نه په جور
مجنون ځکه په ليلی پسې ژړا که
درست جهان د خوبرويانو ناز بردار دی
نه يوازې دغه ناز په ما او تا که
څَشکل نه گورې رحمان و هغه مخ ته
چې فرښتې يې هم د حسن تماشا که

۶۰

چې خیمه یې د سیلاب په مخ شوه لکه
د حباب تماشا ګوره تر دمکه
هیڅ ویسا نه ده پکار د پاڼې په سیوري
که ترېلاندي وي داوسپنو کودیکه
دا د لاندې به همه واړه چیت پیت شي
مګر سر وي چا وکښلی تر فلکه
چې په اصل خدای نسکور وي پیدا کړی
څوک به څه خوري د دې دهر له ښانکه
چې دښمن یې وي له دوسته اړولی
د هغو احتیاط بویه له کومکه
راشه واچوه د نفس و خولې ته خاورې
څو دې نه ده خوله د ګور په خاورو ډکه
هر چې ډکه یې د ګور په خاورو خوله شي
په هغو باندې حرامه نوره څکه
که نور څوک مبارکي کا وبله نورې
و رحمان ته دې خپل یار وي مبارکه
۶۱
ګېډه وتړه په پړي سره کلکه
د روټۍ طمع و مه کړه له فلکه
هر سایل چې سوال د نان کړي له فلکه
ګویا غواړي په کچکول کښې اوږمکه
له آسمانه چې څوک طمع د وفا کا
دغه طمع یې طاعون ګڼه بې شکه
له بارانه سره هسې ږلی ووري
چې هر زخم یې بد تر وي تر ټوپکه
که په چا یې شفقت و مرحمت شي
ظلم ځور به یې تېر وي تر اوزبکه
موړ به نه شيهیڅ سړی بې قناعته
که یې خونه وي په سیم و په زر ډکه
بیا به نه مومې کمال بېکمینۍ
که خیمه دې وي د عرش د پاسه لکه
که جهان په نور عالم باندې فراخ دی
په تنګ چشم باندې تنګ شي تر څپکه
د دې دهر په یارانو کښې آب نشته
که یې غواړې تر سما و تر سمکه
ترخې اوښکې د عاشق آب و نمك دي
خدای دې نه کا څوک بې آب و بې نمکه
دا درازې اندیښنې مه کړه رحمانه
د دنیا چارې په تله دي تر دمکه
۶۲

که په هجرکښې ځوك ما پوښتي له حاله | حال خو دا دی چې ناتوان يم بې مجاله
زه د يار په ديدن ځکه شتابي کړم | چې د عمر بقا نه وينم تر کاله
چې تر حسنه تر جماله يې ځار نه شوم | شرمنده يم د خوبانو تر جماله
ته و ما ته نصيحت مه کړه ناصحه | عشق بې نياز دی له ثوابه له وباله
بې د خپل آشنا د حسن له تعريفه | هېڅ مې مه پوښته له نوره قيل و قاله
ما د عشق په درس کښې نور څه لوستي نه دي | بې له زلفو بې له خطه بې له خاله
په دنيا په آخرت مې دې خدای نه کا | بې نصيب د مهرويانو له وصاله
که يار سر په ديدن غواړي مه جار وزه | دغه حکم رحمان کړی دی دلاله

۶۳

څو تر ميانه ورانه نه کړې د تن پوله
و به نه رسي تر خدايه تر رسوله
خدای و تا ته دين دنيا په غوره کېښوه
تا دنيا کړه په دا دواړو کښې قبوله
تر حرص پهورته بله بلا نشته
دا بلا د ستا په خونه شوه نزوله
يو ساعت د خدای په ذکر مشغول نه شوې
تمام عمر د خپل ځان په غم مشغوله
چې باقي زندگاني په فنا پلورې
ځان په کوم دانش دانا بولې مجهوله
له خالقه روګردان شوې و مخلوق ته
بيا و ځان ته عاقل وايې نا معقوله
نصيحت لکه هلك در باندې تريخ شو
د دنيا په شيرينی پسې ملوله
چې رحمان غوندې خورسند نه شې په نول کښې
خلاص به نه شې په هېڅ رنګ د زړه له نوله

۶۴

خبر نه يم چې يې راوستم له کومه
بيا مې کومې خوا ته استوې چې درومه
لکه ړوند چې لاس د بل په اوږه کيږدي
هېڅ ژوره لوړه نه وي ور معلومه
خدای را پيښه نرۍ لار کړه ناليدلې
لکه ورانه ما شوړه چې وي سر ګومه
خراب زړه مې تورو زلفو ته هوس کړي
باري کېښوت د مرغه په څير په لومه
هسې کوډې عاشقۍ را باندې وکړې
چې سنګين خاطر مې نرم شه تر مومه
چې يې هېڅ له خدايه ترس و ويره نه شي
الغياث د دلبرانو له رسومه
کله را کاندي شراب د لعلو لبو
کله جام د زهرو را کاندي چې شومه

د مطلوب له طالبانو چې ځان شميرې
ای رحمانه اول سيال شه بيا يې مومه
۶۵
اعتماد به په دنيا کوې تر کومه
دا رفتار به په پسې شا کوې تر کومه
ځو به پټ له مرگه گرزې سپينه ږيره
په روښانه ورځ به غلا کوې تر کومه
چه د دهر له يارانو وفا غواړې
صيادي به د عنقا کوې تر کومه
د پيرئ علاج په ډانگ په لوړ نه شي
دغه کار به په عصا کوې تر کومه
په غفلت به څه اميد د مرحمت کړې
د ناسور د رنځ دوا کوې تر کومه
ته چې پند وايې ناصحه و رحمان ته
شکايت به د قضا کوې تر کومه
۶۶
شمع د دلبر سترگې عاشق پرې پروانه ځان ترې خپل جليا کا شي يې خونه ويرانه
مطرپه معنی کې د دلبر د مېنې بحر شو صدف د سترگو واړه پر په دردانه
غم مې د زړه ويني تر چشمانو رابېرون کړې اوښکې ندي ويني ولې شوې دا بهانه
زه په دا له سترگو سيند د اوښکو بيايم چې ماهي د وصال وی په آب خانه
شوه چشمه د سترگو ستا د غم په وينو صافه ځکه مې همېش اوښکې بهيږي روانه
خير د ديدن وخوار عاشق ته ارزاني کړه ته دلبر غني يې د خپل مخ په خزانه
اوښکو د فراق دربانډې زور وکړ رحمانه هېڅ پروا يې نه شي بې پرواهه مستانه
عقل د رحمان دې په جفا سره مسلوب کړ مکړه مکړه مکړه هسې بده يارانه
۶۷
ډير عمر مې تېر کړ بيهوده په زمانه
نور دې زما سر وي او د ترکو آستانه
هېڅ مې حاصل نه کړه په شيخئ و په تقوی کښې
پس له دې مې وار دی هر چې شي په ميخانه
شيخ و شيخي ورد و وظيفه و ذکر فکر
زه و ساقي جام و باده چنگ و ترانه
زه وزاهدانو ته حيران يم دوی و ما ته
ديوانه بده خندد و ده به ديوانه
گنج د دُرو جار شه د عاشق تر ځاځکو اوښکو
نه خروار د عقل نه د عشق يوه دانه
تيغ د يار له لاسه په مرئ د عاشقانو
هسې لذت کاندي جوړ د ميو پيمانه
خدای لره به ور شم په سودا د يار له مخه
بل مقصود مې نشته په کعبه په بتختانه
زه له ډيرې مينې په تش بوی د يار شيدا يم

تل د لمدو ختو اوبه لړ وي بهانه
ځکه زاهد زهد کا د يو جنت دپاره
سر ښندلی نشي په اوربل د جانانه
ګوره د منصور هسې په دار نه شي رحمانه
مه کړه دا دعشق خبرې مستی رندانه
بله نښانه د عاشقۍ نشته رحمانه
بې نام و نشان شه که يې غواړې نښانه
۶۸

تل ژړا فرياد کړم د دلبر په آستانه
زه لکه مجنون ولاړ په طمع د ليلا يم
راغلم ستا زيارت ته که مې زړه يقين نور نه شي
تيغ د معشوقو دی په ګردن دی عاشق ابښی
چېرې د منصور په دود سنګسار نه شې رحمانه

کله به و ماته مخ ښکاره که مستانه
اوس به ليلا راشي پر سپين مخ زلفې شانه
ټيک پيزوان مې دواړه پيره ستا دې شکرانه
هسې رنګه زيب که لکه مې په پيمانه
مه کوه د عشق خبرې ډېرې رندانه
۶۹

که له مخه يوه خوا کا حجابونه
خدای به ورکا و خوبانو ثوابونه
کله وي چې يو په رنګ د هغه يار شي
که هزار شي په آسمان کښې آفتابونه
په ګرداب د زنخدان يې هسې غرق يم
هيڅوك مه شه غرق په هسې ګردابونه
لکه زه چې يې له غمه په عذاب يم
خدای دې نه ړدي په چا هسې عذابونه
ګفتګوی مې هېڅ اثر ور باندې نه کا
که له غمه يې تصنيف کړم کتابونه
په يوه ځواب مې رد کا هزار سواله
هسې کاندي د سوالونو جوابونه
هېڅ پاياب د فن فريب يې مونده نه شي
څوك به څه غواړي د بحر پايابونه
که لړ سترګې وبله کېږدم راته وايي
په ياری کښې عالم نه کاندي خوبونه
مال و ملك يې همه واړه اوبه يوسي
د هغو سترګو چې درومي سيلابونه
د کږو وروځو محراب ته يې حيران يم
څه نسبت لري بتان و محرابونه
ما هاله له پارسايۍ وو لاس وکښلی
چې په لاس کړه مطربانو ربابونه
ارغواني جامې يې واغوستې رحمانه
بيا يې جوړ کړه ستا د قتل اسبابونه
۷۰

را کوي د بيدرديه پيغورونه
بلوي مې په تندي باندې اورونه
نور څه نشته واړه غوښې دې د زړونو
چې و رژلی شي د ترکو په تيغونه
هر نګاه يې په وکښ د زړونو شپږ دی
هميشه را باندې ازمايي زورونه
خدای دې تور د تورو سترګو چا ته نه کا
عالمونه يې ورکيږي په تورونه
يو د حسن اوريې بل کړ په جهان کښې
په دا اور باندې دې وسوه ډير کورونه
زه د يار په مينه غل کړم رقيبانو
ګنه نور يې کوم راپورې وو پورونه
د رحمان د عاشقۍ هسې غږ وشه
چې بر پای شوه په هر ښهر کښې ښورونه
۷۱
په خاطر مې غلبه شول ستا غمونه
لږ د خدای دپاره کيږده قدمونه
څه خو قياس زما د ډيرو اوښکو وکړه
چې مې چيرې وو په تن کښې دا زېمونه
هر چې ستا په دم ژوندي وي نه رغيږي
که بې تا په ځان پوکي هزار دمونه
که هزار هزار دمونه په ځان پو کا
نور به نه کا په دمونو قسمتونه
له قسمته خلاصيده د هيچا نشته
که داخل شي د مکې به حرمونه
سړی کله په کوشش تر ځايه رسي
څو د خدای له لاسه نه وي کرمونه
چې توانګر د قناعت په خزانه شي
نور به څه کاندي دينار و درمونه
قسم وخوري له خوبانو بيا يې مات کا
څه باور دی د رحمان په قسمونه
۷۲
ژوندي کاندي د دنيا کارو بارونه
په مړ و پريواته د خاورو انبارونه
څوك سر تور پېښي بيل خاورو لره دروموي
چا کاره دي په سر ايښې دستارونه
ښه استوګنه د دوو ورونو سره نه شي
بلکه يو ځبله اخلي آزارونه
د يوې ونې له ښاخه پيدا کيږي

په چمن کښې هم گلونه هم خارونه
هومره خلق هره ورځ له دنیا درومي
چې یې نه په چا حساب شي نه شمارونه
یو یووار دی په هر چا باندې تېر شوی
همیشه په هېچا نه وي دا وارونه
ډېر تودوکي بازارگي مې تر سر تېر دی
څوك دې نه کا په ما قنج و بازارونه
جدايي د آشنایانو هر دم کاندي
په رحمان باندې د تورو گذارونه
۷۳

پېښ پناه مې په خاطر لگي اورونه — چې را یاد شي د مئینو بشرونه
تل جرس درته واهه د کوچ ډلیال شئ — پردیسانو زلمو وتړئ بارونه
راشه ورشه حال یې وگوره چې څه دی — پر مئینو باندې پریواته قبرونه
تاچې دا شیرین بشر خاورې بیابان کړه — تر شیرین بشر یې وخاته خارونه
ها مین چې تا لیده اوس لیده نه شي — دی بند شوی د لحد په حصارونه
یوه ذره د محبت ورکړه رحمان ته — چې بې تا یې په زړه نور نه شي فکرونه
۷۴

دریغه ولیدای یو ځل هغه مخونه
چې دراز لري مژگان دراز قدونه
دراز قد دراز مژگان درازې زلفې
وړې شونډې وړه خوله واړه غاښونه
د آسمان شمس و قمر به ترې قربان کړم
هم د زمکې په سر واړه سره گلونه
چې یې ووینم په مخ مې اوښکې درومي
د پسرلي له مخه ووري بارانونه
که یو ځله یې مخ ووینم په سترگو
ما په زړه کې قبول کړیدي نذرونه
د هجران په شپه سوې کټ راته سور اور شي
یو زمان مې باندې نه لگي اړخونه
چې په سپینو اننگو دې زلفې زانگي
ښاماران دې د چنډنو په ښاخونه
که خدای غم د جدائیه ورته آسان کړ
و رحمان وته آسان دې نور غمونه
۷۵

که ستا خپله سیه رویي نه وي دښمنه
آئینه زما د زړه نه ده خچنه
ته چې ما وته په نظر د عیب گورې
دغه واړه عیب ستا دی ای عیبجنه
خپل صورت په آئینه کښې هر څوك گوري
که څېره د چا صفا وي که ریمنه

چوهاړي د حلال خور په نامه بولي
له ښو خلقو بد ګويي نه ده ممکنه
ته چې بد له بله وايې زه ويرېږم
چېرې خپله بدي نه کړې معينه
تر هغه به ړومبی عيب ستا څرګند شي
و هر چا و ته چې کړې د چا غندنه
هر رنګ تخم چې کرې هغه به اخلې
خپله خپله ميوه نيسي هره ونه
که له خپله عيبه ځان ژغورې رحمانه
د هېچا له عيبه مه کوه پوښتنه
۷۶
ما وې زه به نه کړم په خوبانو باندې مينه
مينه د خوبانو وچوي د صورت وينه
خدای زما په برخه عاشقي کړه له ازله
خوش يم په دا برخه که ترخه ده که شيرينه
زهر دي که قند دي هم پخپله خوله څرګند دي
نه مومي څوك خوند د بل د خولې له انګبينه
زمکه هغه سوزي هرچې اور ور باندې بل وي
روغه خلقه شوه د رنځورو تماش بينه
ښه توښه مې نشي په تش ډاډ د کور و کلی
مرد بويهٔ چې واخلي د غم پيټی له غمګينه
نور عالم به څه کړم زه مريد د هغه کس يم
هر چه و ماراکا يو پيغام له نازنينه
څو به سوك په سترګو غړوم له هسې غمه
څو به مې تل څاڅي ويني د زړه له آستينه
سر د رحمان درومي د هجران په تېره توره
ته يې نګهبان شي يا اله العلمينه
اور د جدايۍ په رحمان دی لګېدلی
وخت دی که مدد کړې يا ميران محی الدينه
۷۷
يادوې په خوله مکه او مدينه
نسکور پروت يې د عورتې په سينه
زوړند سر لکه غنچه مراقبه کړې
پټ دي نقش د زړه رخت دی رنګينه
د اطلسو قبا غواړې نه يې مومې
له ناکامه دې خرقه کړه پشمينه
عبادت دې څو تيری تر معصيت کا
څه خو ونيسه و ځان ته آئينه
کينه بده ده بې شکه جنګ حرام دی
نه له نفس وله شيطان سره کينه

د مردانو كار له نفسه سره جنگ وي
نه زنان غوندې له نقش و نگينه
تر ناپاكو نارينه ؤ، وي بهتره
پاك دامنه پرهيزگاره ارتينه
د ديندارې ارتينې له يوې گوښې
صدقه شه سل بې دينه نارينه
نيكو كار سړى بهتر دى كه خورد سال وي
تر سپين ږيريه بد كرداره ديرينه
بد كردار كه صد ساله وي و رحمان ته
څرگنديږي لكه طفل شبينه

راشه نجومي زما د يار فال وگوره تللى يار به كله له سفره را بشينه

٧٨

هرچې خپلې مينې خوار كړ خوار يې مه گڼه عشق د رحمت ابر دى غبار يې مه گڼه
كله تور سنبل كله تور مښكه كله عنبر شي زلفي كه د مار په څېر دي ماريې مه گڼه
يو مخ يې د سوز دى سل مخه د ساز دي عشق په اصل نار دى نار يې مه گڼه
ډېر بيدار ويده دى لكه بت په غټو ستركو بت كه درته غټ گوري بيدار يې مه گڼه
مراد خو يو اثر دى د خوبانو له رخساره هرچې اثر نه لري رخسار يې مه گڼه
خار چې په گل پورې د گلو په حساب وي څه وشو كه نام د خار دى خار يې مه گڼه
يوه خلک هغه دي چې اقرار په ناپوهى كا هرچې ځان هوښيار گڼي هوښيار يې مه گڼه
بد خو هم هغه دي خپل بد ور څرگند نه وي هرچې ځان بد كار گڼي بدكار يې مه گڼه
هرچا چې اقرار د يار له زلفو سره وكړ تل به نا قرار وي په قرار يې مه گڼه
هرچې كمال غواړي كمينې درحمان كا عين دغه چار ده بله چار يې مه گڼه

٧٩

بيا دې مخ دى جار وتلى څه بلا شوه
دا بلا له كومه لوري را پيدا شوه
ورځ چې واوړي دغه هسې نه وي څه وي
لكه نن چې د خپل يار و ماته شا شوه
دا زما په يار كښې مهر و وفا نشته
كه دنيا واړه بې مهره بې وفا شوه
چې يې هېڅ له خدايه ترس او ويره نه شي
په نصيب مې يوه هسې دلربا شوه
چې يې حسن وته يې گورم حيرانيږم
را څرگنده يوه‌هسې تماشا شوه
څه د حد و د حساب خبره نه ده
بې صبري مې تر حسابه زياته لا شوه
قراري مې په طلب كښې شوه حرامه
بې‌غمي مې په مذهب كښې ناروا شوه
چې راكښلى مې پرې غشى د دعا وه
هغه نښه مې و نه ويشته خطا شوه

لکه پوچ بادام بې مغزه بې حاصله
هسې پوچه بې حاصله مې دعا شوه
عاشقي چې مې له خلقو په غلا غلا کړه
هغه غلا مې په تمام جهان رسوا شوه
څه بهره به له نسیه معاملو مومم
چې مې نقده په ورغوي کښې نسیا شوه
درد بیرته جاروتو شه راته پورې
په نصیب مې بله نه وه دا وه دا شوه
یوه برخه هر سړي لره خدای ورکړه
زما برخه آشنایي د خپل آشنا شوه
د تدبیر په دام به څه شکل کښېوزي
معشوقه چې مې په مثل د عنقا شوه
ورخ چې واوړي دغه هسېژ نه وي څه وي
لکه نن یې د خپل یار وماته شا شوه
چې یې زر کړو زیړ رخسار زما د خاورو
عاشقي نه وه په باب زما کیمیا شوه
څه حکمت د یار په مینه کښې خدای کښېښود
چې عاشق لره هم درد شوه هم دوا شوه
دا باران نه دی چې ووري له آسمانه
د مرغانو په رحمان باندې ژړا شوه

۸۰

ای د نفس او حرص په هوا لېوه
په ظاهر صورت ملک په معنی دېوه
شدادي خصلت دې ونیوه د ظلم
خبر نشوې د مسکین د زړه له غرېوه
تا چې مخ د فرعون په دود تور کړ
په دې خوی به برابر نه شې له نیکېوه
پر وجود به دې څه رنګ حاصلیږي
چې لیرې د یار له دره دد و دېوه
په ظاهر صورت تندرست په روح رنځوره
دریغه وسوی تر دغه پوست لاندې معتېوه
د نېستۍ له مکافاتو هغه خلاص شول
چې هسې یې د فنا په مخ ایرېوه
اور دې پاځاوه له خوبه باور وکړه
ورحمان وته په خپله په نارېوه

۸۱

چې په نور څه پورې زړه تړې بې خدایه
څه پوهیږې چې په ځای کړې که بې ځایه
دا خو نشته چې به تل تر تله پایې
که بیا پایې خو تر سلو کالو پایه
که دې سل کاله شي عمر خو به تیر شي
دغه پسه بیا به څه کړې راته وایه
سم له لاسه چارې نه شي مرد هغه دی
چې بیدار وي و غلیم وته له ورایه
ته په اصل کښې سړی یې خاروي نه یې
د چارپایو چارې مه کوه دو پایه
مرتبه به دې د مچ او د میږي شي

زړه په غوړو غوښو مه تړه همايه
موړ به نه شي په حرص بې قناعته
اى په تخت د اورنګ زيب ناسته ګدايه
وړاندې سراى لره توښه تړه رحمانه
څو سفر دې کړى نه دى له دې سرايه
٨٢
په حالت د عاشقانو نظر بويه
په زيارت د شهيدانو ګذر بويه
بې مرشده څوك خبر د مريد اخلي
غوڅ په غم د فرزندانو پدر بويه
بې ريباره رسيده و يار ته ګران دي
په کوڅه د مهرويانو رهبر بويه
بې هنره چا دولت موندلى نه دى
په خدمت د صاحبانو هنر بويه
ستا له سترګو مې هر ګور ملاحظه شي
له دې هسې سياه دلانو حذر بويه
ښه چه سترګي خداى ملالې کړې د ترکو
لږ په زړه د ظالمانو اثر بويه
ستا په داغ به هر يو زړه مشرف نه شي
دغه تاج د بزرګانو په سر بويه
چې خبر د رحمان نه اخلي يار بد کا
بادشاهان له ګدايانو خبر بويه
ى
١
زړه مې ورکړ و خودراى
هر چې شي تکيه په خداى
په سودا د عاشقۍ ګښې
يا به شاه شم يا ګداى
يا به ګښينم و دونهۍ ته
يا په سيورې د هماى
چې خداى کا هغه به وشي
نه بل خداى لرم نه ځاى
بې دلبره به ور نه کړم
بل و هيچا د زړه راى
پاي بوسي به يې پرې نه ږدم
څو مې رسي دست و پاى
يا خندا ده په دنيا کښې
يا ژړا ده په واى واى
تر دا دوو چارو په‌هور ته
نور څه نشته به دا سراى

عاشق بویه چې صادق وي
نه خود کام و نه خود رای
خدای دې نه کا څوك په عشق کښې
جو فروش گندم نمای
زه رحمان په کار پوهیږم
که مې مل شي کار فرمای
۲
کاشکې زه خاورې ایرې د ستا د در وای
چې قدم دې همیشه زما په سر وای
خو یو ځله زما و ستا و بله مخ شوای
نور مې موخه ستا د غشیو په ټټر وای
تمام تن مې د رانجو په څیر اوړه شوی
خو په ما د تورو سترګو یو نظر وای
په زیړ رنګ په سپینو اوښکو به ما بیا موند
که د ترکو ملاقات په سیم او زر وای
ملامت به په ما څه لره وایه شه
که د ستا له دلبرۍ نه څوک خبر وای
مرتبه که ستا د عشق شي ور څرګنده
ملایک به واړه وایي چې بشر وای
تماشه به زما هله در ښکاره شوه
که ته ما غوندې بیدل وای زه دلبر وای
په خونبار به زما سترګو غوندې نه ؤ
که په مخ مې د تیرو تورو پرهر وای
ستا په درد کښې طبیب وایي و رحمان ته
لا به ښه وی که دې حال تر دا بتر وای
یا شبنم د صبحدم یا عندلیب شوی
چې دا ستا په ګلشنو زما ګذر وای
۳
یو یو داغ په ټټر ایښی د هر چا دی
که پادشاه د ولایت دی که ګدا دی
سیرابي په سر چشمه د دنیا نشته
تشنه لب یې ګوښې ګوښې په غوغا دی
لږ راحت په ډېر زحمت سره مونده شي
د دې دهر خس حرام شه که ویړیا دی
د دنیا ښادي بې غمه مونده نه شي
لږ خیرات د شوم له کوره په بلا دی
فراغت پرې باندې ولي حرام نه وي
چې داخل په سراچه د دې دنیا دی
د مجنون د حال پوښتنه به څوك څه کا
جهان واړه کوراکور مجنون لیلا دی
عشق یو هسې رنګ افسون په عالم پو کړ
چې عاشق په تورو سترګو نابینا دی
دهر چا یې برخه ورکړه ګوښې ګوښې
خپل قسمت د هر سړي جدا جدا دی
ورکړه راکړه همګي د بل په لاس دي
دلته دخل نه د ستا دی نه زما دی
په هر څه چې د صاحب د زړه رضا شي
په بنده که ناروا دی هم روا دی
خواه نا خواه که یې رضا وي او که نه وي
د قسمت رسد رضا و نا رضا دی

ځان جهان سپارلی بویه و هغه ته
چي یي حکم جاري شوی په هر چا دی
د هر چا په لاس چي حکم حاکم ور کا
جهان واړه د هغه په مدعا دی
چي مولا درسره مل نه وي رحمانه
که لښکري ورسره وي يك تنها دی
۴
هسې رنګ نعمت را کړی خدای و ما دی
چي هېڅ څېر بها يي نشته بې بها دی
یو خو دا چي يي په شکل د آدم کړم
دویم دا چه محمد مي رهنما دی
لاس و پښي و غوږ و سترګي خوله او ژبه
یو صورت مي په څو اسمه مسما دی
آسمان زمکه نمر سپوږمۍ و روښان ستوري
درست جهان مي و نظر ته تماشا دی
شپه او روځ د ماه و مهر له پرتوه
مخ د زمکي راته درست نقره طلا دی
په شپه مښک په ورځ کافور را باندي ووري
درست صورت مي په کښي غرق سر تر پا دی
چي په هر دم زندګاني بخښي و ماته
هر نسیم د یار له لوري مسیحا دی
د چمن و سرو ګلونو ته چه ګورم
هرهر ګل راته له ورایه په خندا دی
د ګلګونو میو ناوې راته ناسته
زنګاري قمیص آغوستی د مینا دی
خپلې ويني په ورغوي کښي نیولې
هر ساغر د مې فروشو جان فدا دی
د شنه رود په غاړه ناست سرود په لاس کښي
هر مطرب لکه بلبل هسي ګویا دی
سپین مخونه سرې لښتۍ دې د دلبرو
هر دیدن يي د آفتاب په څېر رڼا دی
چي دا هسي معرفت يي پرې پیرزو کړ
په رحمان باندې منت د پاک مولا دی

۵
دا چې مست په ميو راغی يار د چا دی
بيا به تاخت کا په کوم غولي وار د چا دی
چې زړه سوی يې د حرم په صيد هم نه شي
دا بې درده و بې صرفي ګذار د چا دی
ما خو نه دی څوك بې وجهي آزار کړی
دا چې ما آزاروي آزار د چا دی
چې يې درست جهان د مخ په رڼا زيست کا
دا آفتاب غوندې روښان رخسار د چا دی
چې بلبل يې رسيدی تر ګلو نه شي
دا دننه په حرم ګلزار د چا دی
چې هيڅ ترس په زړه کښې نه لري رحمانه
دا نا ترس و بې پروا نګار د چا دی
۶
غواصان که ګوهر غواړي ګوهر دا دی
بيدلان که دلبر غواړي دلبر دا دی
زما يار غوندې به بل يو دلبر نه وي
د جمله و دلبرانو سرور دا دی
خوند د لبو او د چاه زنخدان يې
راشه ګوره زمزم دا دی کوثر دا دی
چې يې وصل او هجران وته نظر کړم
زه ګمان کړم جنت دادی سقر دا دی
ته خطبه په منبر څه لولې خطيبه
قدم کېږده په ځان باندې منبر دا دی
د کعبې سفر آسان دی مرد هاله يې
که له ځانه سفروکړې سفر دا دی
هر منعم چې دلجويي د قلندر کا
هغه نه دی قلندر قلندر دا دی
چې توانګر د قناعت په خزانه شي
بل توانګر په جهان نشته توانګر دا دی
دا هنر نه دی چې خاوري څوك سره زر کا
چې زر خاوري کا رحمانه هنر دا دی
۷
هغه زړه چې ستا د عشق په اور کباب دی
که مرهم ور باندې کيږدې ډير ثواب دی
حجابونه له اغيارو مناسب دي
د يارانو په ياری کښې څه حجاب دی
بې تا چې ښايسته يې بې حسابه
نور ښايست د جهان واړه په حساب دی
ښاپيرۍ که هرڅو ډيرې ښايسته دي

په هغو کښي هم ستا حسن انتخاب دی
لکه ګل چي تر آفتاب پورې خجل دی
دغه هسي ستا تر مخ پورې آفتاب دی
دا د میو څه مستي او سرخي نه ده
تیغ د سترګو دي په وینو کښي غرقاب دی
زه رحمان به ځواب څه کوم و یار ته
و ژوندیو ته د مړیو څه ځواب دی
٨
د ساقي په لاس کښي جام د مي ناب دی
مطرب اینښی په زنګون باند رباب دی
ته چي ما وته توبه وایي ناصحه
په دا وقت کښي چا څخه د توبې تاب دی
زه چي ځان منعه کوم د عشق له کاره
په داهيې کار کښي کوم سود و ثواب دی
دا آسمان چي لوی په عقل کښي باله شي
په محیط د عاشقي کښي یو حباب دی
محتسب په رقص ګډ شو باک يې نشته
صوفي پروت په میخانه کي مست خراب دی
هر چي ژغوري سر و مال په عاشقی کښي
هغه کړی کور په مخ کښي د سیلاب دی
په رقیب باندې غفلت راغی ویده شو
یار پلو له مخه واخیست بې حجاب دی
ته چي خوب غواړې په عشق کښي راته وایه
کوم چا کړی د زمري په خوله کښي خواب دی
بې عمل که کتاب کېږدي په سر څه شو
ګویا اینښی يې تر پښو لاندې کتاب دی
چي د شر د عملونو نه خیر غواړي
تشنه لب غوندي سر شوی په سراب دی
د دښمن له مکارئیه وویرېږه
په نرمی يېغلط مه شه سنګ در آب دی
عبادت په شتاب هسي کړه رحمانه
لکه عمر چي دې تلونی په شتاب دی
٩
چي تر سنګ و تر آهنه يې زړه سخت دی
زړه هغه لره ورکړی ما کم بخت دی
خدایه کله به هغه غل راته ایل کړې
چي لوټلی يې زما د خاطر رخت دی
همره غم به نور په هیچا باندې نه وي
لکه غم چي د خپل یار په ما یک لخت دی
مګر بیل په تیره تیغ شي یار له یاره

ګنه ښاخ له خپله ښاخ سره درخت دی
د پالنګ او د پیړۍ حاجت یې نشته
د یارانو نشستن د زړه په تخت دی
چې له ډېره درده وخت پیژاندی نشي
په رحمان باندې بې یاره هسې وخت دی
۱۰

ستا له لاسه په ما جور دی که داد دی
زما مراد خو واړه ستا د زړه مراد دی
ستا په مینه کې زما له مخه تښتي
که آفت دی که آسیب دی که فساد دی
هر اهداد چې را کاوه شي ستا په مینه
په لیمه زما قبول هغه اهداد دی
که تمام جهان مې پریوزي په لیمه کښې
بې تا نه را څرګندیږي نه مې یاد دی
ما چې غوږ دا ستا د عشق په ترانه کړ
نصیحت مې نور د زړه په غوږو یاد دی
اوس زما له ننګ و نامه سره څه دي
چې دې نوم د عاشقۍ را باندې زیاد دی
هر ګلشن چې له ګلرخه بې بهره وي
د عاشق په نظر غولی د صیاد دی
د رحمان و توان ته ګوره هومره ناز کړه
څه د اوسپنو روغ نه دی آدم زاد دی
۱۱

که یې مهر و محبت که یې عناد دی
ما د یار په یارۍ کړی اعتماد دی
زه و یار که په تن دوه په معنا یو یو
هزار خوني واړه ښهر یو بغداد دی
هېڅ بیلتون زما د یار وبله نشته
کار همه واړه موقوف په خپل میعاد دی
هېڅ موقوف د معشوقې په حسن نه دی
د عاشق خاطر په خپله مینه ښاد دی
زه خپل آه آتشین له خدایه غواړم
د آشنا خاطر که موم دی که فولاد دی
چې پریشان د یار د زلفو په څېر نه وي
جمعیت د هغو زړونو لوی فساد دی
چې د آه و د فریاد طاقت یې نه وي
هر سکوت د بې طاقتو آه فریاد دی
سل په دا رنګه نومونه د عشق نور دي
لکه نوم چه د مجنون او د فرهاد دی
چې یې زړه شي هلته کښېني هلته پاخي
عشق د عقل و د هنر کره داماد دی
بادشاهان په عاشقۍ کښې ملنګان شي
ما و تا غوندې وګړي د چا یاد دی
چې پرېشان د یار د زلفو په څېر نه وي
جمیعت د هغو زړونو لوی فساد دی
که رښتیا له خرابیه سره ګنج وي
خرابات دبې بنیادو بېخ بنیاد دی
که کمال د کمینې په اندازه وي
فوقیت د شاګردانو په استاد دی
چې په یار پسې تر ځان تر جهان تیر شي
په رحمان زموږه هسې اعتقاد دی
چې دا نور شاعران کاندي هغه نه کا
رحمان کړی نوی نوی اجتهاد دی
۱۲

په خاطر باندې مې ستا د غم غبار دی
همیشه مې په زړه پروت انبار انبار دی
که رهبر وي ګمراهانو لره خضر
عاشقانو لره خضر ستا ریبار دی
ګوندي چېرې څوك د خدای په در قبول وي
ستا له لاسه مې فریاد په هر دیار دی
د شهید و پرهارونو ته نظر کړه
هسې رنګه مې له دوو سترګو خونبار دی
چې د غم په بار یې زړه دی زما کښلی
هم هغه مې په زړه کښلی په بار بار دی
چېهر دم مې د غمزو په تورو وژني
لا مې زړه د هغو سترګو منت بار دی
دا آسمان دي د هغه په مدعا وي
چې په ما باندې یې کړی ستا اخبار دی
که یار سل ځله جفا ور سره کاندي
د رحمان دا هسې کله اعتبار دی
۱۳

کميني يو نادر کار دی
چې کمال ځني اظهار دی
چې اختيار يې کميني کړه
په دانه کښي پټ خروار دی
چرگ په دوه پيسي حلال شي
باز په سل روپۍ مردار دی
چې آسمان شه سرگردان شه
چې زمين شه بر قرار دی
نښتر گوره سرکښي کا
انگور گوره نگونسار دی
ذره خواره شوه آفتاب شوه
ابر څورب دی غبار دی
کوه بلند شه سيه سنگ شه
لعل ووړ شه بزرگوار دی
لوی آسمان توره تبۍ شه
هلك نمر څړه انوار دی
ووړ سړی گوره رحمانه
چې لوی فيل يې بار بردار دی

۱۴

زلفي دې له ډېرې درازيه پای تر سر دي — يا دبنفشي لښتي خورې په صنوبر دي
لب دې آب حيات دي يا شکرې يانبات دي — يا خو زه غلط شوم تر همه واړو بهتر دي
قد ته دې څوک نه شي رسېدی له بلندۍ — ولې چې معراج وته خاته د پېغمبر دي
ماچې ستا شايست و لمر سپوږمۍ سره په تول کړه — تللي په ميزان کي تر آسمانه سپوږمۍ لمر دي
څاڅکي له آسمانه په هرچا ووري يکسانه — پرخه په وابنه شي په صدفو کي گوهر دي
بخت دی چي يې څوک متمکن کړه په تخت باندي — څوک دغم په خار سره پاره پاره جگر دي
باد چي دي په زلفو باندي قصد د پرېشانی کړ — ځکه يې گردونه د جهان واړه په سر دي
هله به سړی شې چي دي نوم عبدالرحمان شي — اوس سړی په څه يې که دي لوستی زيروزور دی
سپيني اوښکي، زېړ رخسار د مېني له دولته — ای رحمانه دا د عاشقانو سيم و زر دي
دا خو زه له کمبختۍ له تا زار کړم — ستا له نيکه خويه کاني بوټي هم خبر دي

۱۶

دنيا دار که مستغني په سيم و زر دی
هنرمندو څخه گنج د خپل هنر دی
بيهوده به زورآور و ځان ته وايي
د دنيا سړی که هر څو زوراور دی
هسي مه وايه چې زه يم په جهان کښي
پيدا کړی خدای د سر د پاسه سر دی
ځني ځني يې وليان پيغمبران کړ ل
نه چې هر سړی ولي او پيغمبر دی
جو دانه قدرې يو لعل په کښي پيدا شي
نور جهان واړه د تورو کاڼو غر دی

يو بادشاه دی چې لښکر ور پسې درومي
نه په هر يوه سړي پسې لښکر دی
پيدا کړي خدای سړي په تفاوت دي
هسې نه چې جهان واړه برابر دی
که د عمر و رفتن ته ځوك نظر کا
دا به وايي چې آفتاب د نمازديگر دی
چې يې سر په زمکه ايښی وي و يارته
په آسمان باندې ختلی لکه نمر دی
نه تعجب زما د ډېرو اوښکو مه کړه
ما موندلی په دا بحر کښې گوهر دی
د ريا خرقه يې خدای مه کړه په غاړه
رحمان کوږ دستار تړلی قلندر دی

درد وغم د عاشقۍ جوړه سره که
خدای ورکړی و دنيا ته يې سرور دی

۱۷

دواړه سترگې مې کړې د ستا په لور دي
مدام ډوبې د فراق په آب شور دي
زه يو سپی يم چارچشمه د ستا له سپيو
چې مې ستا و درته دوه سترگې څلور دي
کندولی مې ددوو سترگو ستا په طمع
وهر در وته نېولی کور په کور دي
چې مې خيال د ترکو وليد په خپل زړه کې
دواړه کسې مې و زړه وته نسکور دي
اعتبار د زمانې په اشنا مه کړه
همگې واړه د خپلو رختو چور دي
ما قبول د رقيب ناز کړ ستا دپاره
سود وزيان په داجهان کې خور او ورور دي
په رحمان باندې گمان⟺داهسې مه کړه
چې بې تا په نورڅه غولېږي هغه نور دي

۱۸

ستا له غمه مې په سر کښې هسې شور دی
گويا ميشت مې په سر ښهر د لاهور دی
په افسون او په جادو د تورو سترگو
خراب زړه مې له جمله عالمه تور دی
که مې زړه له غمه چوي راته وايي
غم د هجر دغه مه گڼه لا نور دی
د هجران په بيمارۍ کښې را معلوم شه
چې اخيستی مې آزار د پلار و مور دی
دا دنيا په مثال کور شوه د غمونو
چې په هسې کور نازيږ ی هغه کور دی
دا جهان نه د چا خپل دی نه به خپل شي
چا په خپله رضا پريښود چا په زور دی
چې د مرگ په پوروړيوکښې يو ومري دی
د واړو پوروړيو زوی او وروور دی
که رحمان په عاشقۍ بې عزت کيږم
ما په سترگو قبول کړی دا پيغور دی

۱۹

که دلدار په دلدارۍ زما قدم ږدي
گويا هر قدم په لارې د حرم ږدي
ځای لري که بې منته بوسه راکړي
کوم کريم په چا منت د خپل کرم ږدي
معشوقه مشفقه بويه مهربانه
نه قارون چې په ځان اسم د حاتم ږدي
هسې پټ لرم دا زير رخسار له خلقو
لکه زر چې ځوك له خلقو پټ پنهم ږدي
خدای و ما وته گلونه د جنت کړل
که داغونه‌مې په زړه باندې د غم ږدي
هېڅ مانه دې ځوك له مستو سترگو نه کا
کوم يو مست دی چې قدم په لاره سم ږدي
راحت نه دی بې زحمته چا موندلی
کوم طبيب دی چې په روغ صورت مرهم ږدي
زه هرگور تر خپل صنم پورې شرمېږم
برهمن چې سر په پښو د خپل صنم ږدي

و آسمان ته لاس د عقل نه رسیږي | دا خو عشق دی چې په عرش کرسۍ قدم ږدي
زه رحمان یې تاج ګڼم د یار له لاسه | که مې پنډ په سرد جور و د ستم ږدي

زه رحمان یې شدني په ځان ګڼمه | که یار سل ځله ناشدې چارې کاندي

۲۰

د دنیا کارونه واړه غوُلول دي
دا ګمان په هیڅا مه کړه چې مې خپل دي
هیڅ مزه په دا جهان کښې پاتې نه شوه
دا یخ څورې په اوبو پورې کول دي
پوزه غوړ د غوښو شته په هر چا پورې
که د شرم پوزه غوړغواړې باطل دي
که دې دوه کاسې دانې وي په کندو کښې
پس له شامه هسې وایه چې د بل دي
که ته دوه یا درې عیبونه د بل شمار کړې
بل به تا ته هسې وایي چې ستا شل دي
نصیحت د ناصحانو اثر نه کا
د سړي اوسپنې خوشې ټکول دي
دا نا اهل همدمان دي نه پوهیږم
که مچې درحمان پنډې په ګوګل دي

۲۱

سپین رخسار و مشکین خال وبله ضم دي
یا محمود و ایاز ناست سره همدم دي
که دې مخ په زلفو پټ شه باک یې نشته
د حیات اوبه هم پټې په تور تم دي
ستا له زلفو له رخساره له سرو شنډو
پیدا شوي شام شفق و صحبدم دي
په دهن کښې دي غاښونه تجلی کا
یا غوټئ په غنچه کې د شبنم دي
نه چې اوس زما زړه غوځ ستا په غمزه دی
چاړه غوښې له قدیم سره په غم دي
بې ژړا و چا ته نه ګوري سیه چشم
د نرګسو غوړیده د جوي په نم دي
راحت نه دی چا موندلی بې زحمته
ستا جفا و وفا واړه منقسم دي
ستا د حسن د تعریف له برکته

۲۳

د رحمان د شعر کوکې په عالم دي
چې د څنګه مې دلبر په لاس کښې جام دی
نن اورنګ د زمانې زما غلام دی
مدام کله وي دنیا د دنیا دارو

بې له عشقه چې دولت يې مستدام دی
د هرون څرخ پای نيلي دی د سپهر
څو به دو کا چې يې دو په سر د بام دی
د دنيا چارې په مثل دې د سيورې
د آفتاب په مخ د سيورې څه مقام دی
که يې صبح ښايسته ده خنده رويه
بيا يې هسې په هر صبح پسې شام دی
نه په مهرکښې آرام شته نه په ماه کې
په دنيا راغلی هر يو بې آرام دی
ته چې خپل فراغت غواړې په جهان کې
فراغت خاطر را وښيه کدام دی
بې غمي په دنيا چېرې ده رحمانه
يو بې غم دې څوك را وښيي کدام دی
۱۷
ما دا ستا لمن ته اچولی دا خپل ځان دی
ستا دی ځما نه دی که دانا دی که نادان دی
خپله سرکښې لويي مې واړه فراموش دي
هسې مې زړه ستا دې لوی قامت وته حيران دی
بې له تا که سير د گلستان کړم د گلونو
نه پوهيږم هېڅ چې گلستان دی که زندان دی
چا پيژاندم زه چې عاشق نه وم په جهان کښې
اوس مې ستا له رويه نوم رسوا په درست جهان دی
ډير همزولي تير شوه د مجنون بې نام و نقشه
عشق دی چې عاشق لره هم نام دی هم نشان دی
لوی تر کوم چينجي دی پروا نه چې افسانه شه
واړه په سبب د عاشقيه نمايان دی
واړه د خپل ځان په نظر گوره که دانا يې
ای عبدالرحمانه درست جهان عبدالرحمان دی
۲۴
په نامه د هغه خدای مې دا بيان دی
چې يو نوم يې په نومونو کښې سجان دی
هم بادشاه دی د جمله و بادشاهانو
هم د هر يوه سلطان په سر سلطان دی
هغه کار چې و هر چا وته مشکل وي
هغه کار واړه و ده وته آسان دی
څوك آفتاب شي په آسمان را خيژولی
ده آفتاب را خيژولی په آسمان دی
څوك د نمر په مخ حجاب شي غوړولی
ده پټ کړی نمر په ابر کښې پنهان دی
څوك په شپه کي شي مهتاب پيدا کولی

ده په شپه کښې پیدا کړی ماه تابان دی
څوك یو ځاځکي پرې ایستی شي له اسمانه
نزول کړی ده په مونږ باندې باران دی
څوك شي روح ننویستی په یوه ماشي
ژوندی کړی ده په روح تمام جهان دی
څوك و سنگ شي رنگ د گلو ور کولی
ده و سنگ ورکړی رنگ د ارغوان دی
څوك له خاورو شي یو گل پیدا کولی
ده له خاورو پیدا کړی گلستان دی
څوک له اوره شي اوبه پیدا کولی
ده له اوره پیدا کړی زمستان دی
څوك له سنگه شي گوهر پیدا کولی
ده له سنگه پیدا کړی در مرجان دی
څوك شي رزق وهر مخلوق ته رسولی
دی د هر یوه مخلوق روزي رسان دی
څوك بنده لره ایمان شي ور کولی
ده ورکړی هر مؤمن لره ایمان دی
څوك له زمکې و آسمان ته شي ختلی
ده عیسی لره ورکړی دا مکان دی
څوك له خدای سره خبرې شي کولی
ده موسی مشرف کړی په دا شان دی
څوك اینبودی په توسن د آسمان زین شي
ایښی ده په هوا تخت د سلیمان دی
څوك په سپینه ږیره پایي تر قیامته
ده په خضر باندې کړی دا احسان دی
چې په ده شي هغه کار په هیچا نه شي
هر توانا د ده تر توان پورې ناتوان دی
په اوبو کښې یې د کاڼي کوټ پیدا کړ
ده ورکړی په کښې اور لره مکان دی
په سجود یې ځمکې سر دی لگولی
هم یې زوړند په رکوع سره آسمان دی
هره ونه په قیام ورته ولاړه
هر گیاه یې په تسبیح سره زبان دی
همه واړه په تسبیح دده مشغول دي
که ملك دی که پیری دی که انسان دی
هر ماهی یې په دریاب کښې حمد وایي
هر مرغه یې په چمن کښې ثنا خوان دی
حق په حق یې هیچا نه ده ثنا کړې
نه له هیچا واقع شوی دا بیان دی
مخلوقاتو هسې نه دی پیژاندلی

لکه ده سره چه قدر دخپل ځان دی
حد پایان یې هېڅ سړی موندلی نه دی
معرفتیې هسي بحر بې پایان دی
نه هیڅوک دده په ځېر دده په شان دي
او نه دی د چا په ځېر د چا په شان دی
نه یې زیان نه یې زوال نه یې نقصان شته
دی بې زیانه بې زواله بې نقصان دی
نهیې مثل نه مثال نه یې مکان شته
دی بې مثله بې مثاله بې مکان دی
پاك یې وګڼه بې شکه بې ګمانه
له هغه چې د چا شك د چا ګمان دی
نه یې څوك په سترګو ویني نه لیده شي
او بې چونه بې چګونه نمایان دی
که څوك وایي لیده نه شي لیده نه شي
او که وایي وهر چا وته عیان دی
منزه دی له جمله ؤ جهتونو
او بیا هر جهت په ده باندې ودان دی
له زرګونو صفتونو راشه ګوره
چې یې کړی نیم صفت عبدالرحمن دی
۲۵
زړه مې ستا په فکر ذکر ګلستان دی
تن مې ستا له غمه پاڼه د خزان دی
ستا د هجر په غم هسې بهره مند یم
چې په سترګو کښې مې جوړ د درو کان دی
ستا کتو مې عجب زخم په زړه وکړ
چې هم ویني تړي بهیږي هم خندان دی
هسې رنګ مې د خپل زړه له وینو واخیست
چې ځان درست راته په شکل د جانان دی
که د ستا د زلفو مار کاندي خونونه
ما موندلی ځني عمر جاودان دی
ځنکدن که هر څو تلخ و تریخ وایه شي
ستا د شونډو په مدد آبحیوان دی
آشنایي تر جدایي کم زوري نده
معطر په بوی د مصر درست کنعان دی
لکه نمر په څلورم آسمان لیده شي
محبت په سل حجابه کښې عیان دی
نور د شمع په فانوس کله پټیږي
عشق د عقل په پرده کښې نمایان دی
که د ستا په مخ کښې بوی د حجاب نشته
زه له ډیرې ځلې وایم چې نهان دی

طاووس رنگ زلفې دې چا دې سهي کړې
چه هر موی یې په خو رنګه په خو شان دی
بې پردې به حسن نه وي چا لیدلی
که څوك وایي چې لیده شي تش ګمان دی
ښادي غم غوندې آسانه مونده نه شي
سور په خپلو وینو لعل د بدخشان دی
که وصال په هر زمان وای هسې دریغه
لکه غم چې د هجران په هر زمان دی
بې د ستا له ملاقاته چې مشکل شه
نور مشکل واړه په ما باندې آسان دی
هم په دا راته آسان شو نور غمونه
چه ستا غم د حد په هورته راته ګران دی
یو نفس به دې له دره بېرته نه شم
څو مې یو نفس باقي په دا جهان دی
قافله د صبر هيڅ ویسا پرې نه کا
ستا له غمه مې منزل د زړه ویران دی
لکه سروسامان ستا د زلفو نشته
هسې زړه زما بې سر و بې سامان دی
لکه تا چې تور ګیسو په مخ پریشان کړ
زما هسې خراب زړه پسې پریشان دی
خوار خاطر به د رحمان سلامت څو وي
چې ګذر یې ستا په چاه زنخندان دی
۲۶

ستا دعشق حرفونه تور نه دي ګلګون دي
هم په دا چې نوشته په جګر خون دي
تش به نه شي هغه خم د عشق له میو
چیپې خاورې د فرهاد و د مجنون دي
د دنیا چارې همه واړه فاني دي
دا د ستا جور و جفا ولې افزون دي
مقتولان ستا د غمزو دي لاله نه دي
چې په سره کفن له زمکې را بیرون دي
چیپې هیڅ بها زلمیو څخه نشته
جونه نه دي سکه ګنج د قارون دي
بادشاهان په یوه دم کښې ګدایان کا
ما لیدلي فسادونه د ګردون دي
د رحمان د زړه خوناب مګر قبول شه
چې مخونه د دلبرو پرې ګلګون دي
۲۸

غم دې هسې غلبه شه په ما باندې
چې مې ځای نه شي دننه نه دباندې
له زګيرويه نه مې نور خلق په عذاب شه
تل د وچو له کبله سوزي تاندې
زه دستا په غم کې شمعه غوندې ژاړم
ته زما په ژړا/غم کښې صبح غوندې خاندې
زړه مې ستا په لوري هسې آويزان دی
لکه زلفې دې په مخ دې آويزاندې
ما دې ستا د انديښنو په اور کښې سوې
د دنيا انديښنې واړه لکه سپاندې
دا دستور دی چې لوی غم په سړي ورشي
نور غمونه يې همه شي تر پښو لاندې
هر چې ما په نصيحت له تا جار باسي
بيا د ستا په لوري درومې تر ما وړاندې
سره لنبه ګوره چې څه کا په وچ ډکې!
مخ د يار په رحمان هسې چارې کاندې
٢٨
په دنيا کښې که څه کار دی خو د دين دی
د دې کار په کننده وآفرين دی
چې تقوی او ديانت يې شي په برخه
د هغو د سعادت ستوری قرين دی
قناعت مې هسې خوند په خوله کښې کېښود
چه وچ ټوک مې په دهن کښې انګبين دی
بې هاتيانو بې اوښانو بادشاهي کا
د زاړه پوزي ټوکرکی يې قالين دی
چې په خواست د حاجت پورته کا لاسونه
د آسمان د ملائکو پرې آمين دی
چې قبوله کهتري کا په دنيا کښې
د هغو په بهتری باندې يقين دی
تل د لوړې اوبه درومي و ژور ته
حقتعالی کمال ورکړی و کمين دی
خاکساري د خاکسارانو مرتبه ده
که زړوکی يې خيرن وي زړه يې سپين دی
د سرکښو سر که ورشي تر آسمانه
په دوه ورځې پس يې ځای زير زمين دی
چې ښيوه يې وي په سر کښې او لويي کا
د رحمت لياقت نه لري لعين دی
که صورت يې د سړي سړي بالله شي
په معنی کښې سړی نه دی شياطين دی
که رحمان څخه متاع د دنيا نشته

شکر دا چي نه خودرای و نه خودبين دی

۲۹

مخ د يار شمس و قمر درې واړه يو دي
قد د سرو و صنوبر درې واړه يو دي
حاجت نه لرم په شهد و په شکرو
لب د يار شهد و شکر درې واړه يو دي
که بې ياره په بستر د پاسه پروت يم
نار و خارو دا بستر درې واړه يو دي
چپېي در و هم ديوار وته نظر کړم
باغ بوستان و دغه در درې واړه يو دي
خدای د يار له هجره هېڅوک خبر مه کړه
تاخت و قتل دا خبر درې واړه يو دي
چي غبارېي د کوڅې را باندېې راشي
دا غبار مښک و عنبر درې واړه يو دي
هغه دم چي سړی دروميي له جهانه
تورې خاورې سيم و زر درې واړه يو دي
قلندر چه په ربنتيا قلندري کا
خان سلطان و قلندر درې واړه يو دي
ور دې نه شي په پردی زمکه هېڅوک
کور و کر و مبصر درې واړه يو دي
چي دې نه په کښې يو يار نه دې آشنا وي
هغه ښهر ، بحر و بر درې واړه يو دي
په دکان د نابيناو جوهريانو
خر مهره لعل و گوهر درې واړه يو دي
پسران دې عار زما له عشقه نه کا
پاک عاشق پسر پدر درې واړه يو دي
په سبب د ظالمانو حاکمانو
گور و اور وپيښور درې واړه يو دي
غزا وشوه که ځان ستايي و رحمان ته
بې هنره گاو و خر درې واړه يو دي

۳۰

چي دا هسې لاس په لاس دنيا پرېښودي
څه چوا چندې په ځان پوري مښو دي
دا دنيا په مثال پوله مرگ سيلاب دی
د سيلاب په مخ کښې څه پوله ايښو دي
جل زلمي لا واده نه وي سره کوندې شي
دا رنگ چارې د مرگي د خرخښو دي
قافلې چي په دنيا کښې شوې داخلې
بيا هم هسې معلوميږي چي د لښو دي
دا سفر به په هغو باندې آسان وي

چې تر کوچ پخوا په زیرمه د توښو دي
چې بې وقته ارمان کا په وقت اوده وي
د هغو عالمو ږیري د وکښو دي
په هر شان چې یار خو ښیږي زه هغه کړم
خپلول د صاحبانو په پیښو دي
د یار غم مي لکه تاج وي په سر ایښی
نور غمونه مي همه لاندې تر پښو دي
معشوقې په عاشقانو خود پوهیږي
دلته څه د عاشقۍ نښي د ښو دي
میخواران که یې خبر شي له مستۍ نه
د رحمان د میخانې شراب د څښو دي
په خپل ځای به یې هرهر کلام په کار شي رحمان ... طالب لره د ښکو دی

۳۱

زه بلبل ستا د وصال یم بوستان څه دی
ستا د وصل په نسبت ګلستان څه دی
چې آشنا شي ستا له دره له دیواره
انتظاریې په روضه د رضوان څه دی
چې روزي یې شهادت شي ستا له تیغه
احتیاج یې په چشمه د حیوان څه دی
چې مسکن یې د زړه ستا د زلفو خم شي
و هغو ته د عطارو دکان څه دی
بوالهوس که بوسه غواړي له تا څه شو
هر رنګ هر رنګ ویل کاندي نادان څه دی
هر چې لاندې خپل وجود تر خپل قدم کا
عرش یې لاندې تر قدم شي آسمان څه دی
زه چې ستا له غمه ژاړم آه فریاد کړم
برق و رعد چکاره دی باران څه دی
ځان جهان مي هسې ستا په مینه هېر دی
نه پوهېږم چې ځان څه دی جهان څه دی
ته چې نه ګورې و ما ته لږ مي پوه کړه
په دا کار کښې دې ضرر و نقصان څه دی
زه بې صبره یم که مهر د ستا نشته
له دې دواړو دې په زړه کښې ګمان څه دی
که ستا سترګې دي قاتلې زه مقتول یم
وایه نور دې په خاطر کښې ارمان څه دی
چې مي وینې ترو مي څه پوښتې له حاله
له عیانه احتیاج د بیان څه دی
هر چې وایې ستا رسۍ د رحمان غاړه
و توانا و ته حجت د ناتوان څه دی

۳۲

خبښ مي ستاد بنو غشي په سينه دي
پورې اووري مي وتلي تر اينه دي
تل يې مخ د يار په مخ باندې وي اينبى
هغه زړونه چي بې زنگه آئينه دي
هسې نه چي زه نن ورځ په تا شيدا يم
ستا غمونه مي په زړه کې ديرينه دي
لکه ستورى چي برېښنا کا په آسمان کښې
په تېر مي ستا داغونه نگينه دي
درته وايم چي له آهه يې پرهيز کړه
د هغوچي پوشاکونه پشمينه دي
که دا ستا رخسار سوزاني لنبې نه واى
ولې کسي زما تور سوي نينه دي
څه به سم په صبحدم گورې و چا ته
چي دې سترگې په مى مستي شبينه دي
هغه سترگي چي پيدا کړې خداى خونريزې
بې غضبه په غضب او په کينه دي
شرابيان چي شراب مومي خو يې شومي
کله منع په اختر په ادينه دي
چي تمام د خپل ځگر په وينو رنگ شه
د رحمان خبرې ځکه رنگينه دي

۳۳

د عاشق نظر په خورد و په خواب نه دى
مراد يې بې د يار له دره بل باب نه دى
ته نظر په خپل هنر په عقل مه کړه
دا اسباب په عاشقۍ کښې اسباب نه دى
چي د يار سره حساب د دنيا کاندي
دغه هېڅ په عاشقانو حساب نه دى
چي عاشق په عاشقۍ گښې ارباب نه شي
که د درست جهان ارباب وي ارباب نه دى
هر چې يار منع کوي له خپله ياره
دا کتاب د عاشقانو کتاب نه دى
دا حجاب چي نور عالم يې حجاب بولي
دا زما د يار تر ميانه حجاب نه دى
که ثواب دى هم سوا د يار له مخه
ما گڼلى دغه کار په ثواب نه دى
که ليدلى زليخا يوسف په خوب و
ما په وينه دى ليدلى په خواب نه دى
صبر ونيسه په مخ کښې که مراد غواړې
هېچا کړى دغه کار په شتاب نه دى

رحمان سوال د بوسې کړی دی له یاره
لا یې هیڅ ځنې موندلی ځواب نه دی
۳۴
د عشق زخم څه د زخم په شان نه دی
د بل زخم په ښېر سهل و آسان نه دی
عاشقان او معشوقې سره پوهېږي
دغه راز و نور عالم ته عیان نه دی
عاشقي نه ده که ګورې حیراني ده!
کوم سړی په دغه کار کښې حیران نه دی
یو عاشق دې څوك را وښیې په عشق کښې
چې یې رود په مخ د اوښکو روان نه دی
همره اوښکې د عاشق په ګریوان ووري
ته به وایې چې یو سیند دی ګریوان نه دی
دا هجران دی چې یې مرګ په عاشق ګران کړ
که هجران ورسره نه وې هېڅ ګران نه دی
۳۵
نور غمونه که په ځان د سړي بد دي
غم د ترکو بد د هیچا په ځان نه دی
ددوزخ د اور که تاو له حده تیر وي
برابر د بیلتانه د نیران نه دی
چې باله شي څوك په عشق کښې کم عقل
دا کم عقل ډیر هوښیار دی نادان نه دی
چې بې یاره و جهان وته نظر کړم
رحمان وایم چه ویران دی ودان نه دی
۳۶
هر نګار چې بې وفا دی نګار نه دی
په ګلزار کښې چې ګل نه وي ګلزار نه دی
هغه یار چې اخلاص نه لري یار نه دی
هغه کار چې بې فایدې دی څه کار نه دی
په تلخۍ د میو مست خلق مې خوښ دي
هغه خار چې بوی د ګل لري خار نه دی
دینداري دنیا داري دي ځبله لري
ما لیدلي هیڅ دیندار دنیادار نه دی
که روزګار دی په جهان کښې عاشقي ده
د دې نور عالم روزګار څه روزګار نه دی
چې تصدیق یې په خپل زړه کښې محکم نه وي
دا په خوله ظاهر اقرار څه اقرار نه دی
په هر زړه چې د خپل یار د غم غبار وي
دغه ابر د رحمت دی غبار نه دی
چا به کسب بې له عشقه نور څه نه کړه

باري ګنج دی چې هر يو ته اظهار نه دی
معشوقه وفا له هيڅا سره نه کا
ګنه کوم يو د دې رخت خريدار نه دی
د دلدار وصال د خدای په داد مونده شي
دغه کار مې د هيڅا په اختيار نه دی
په رحمان باندې منت د معشوقو دی
د بې حسنو معشوقو منت بار نه دی
۳۷
هغه يار چې بې وفا دی څه يار نه دی
هغه کار چه بې بقا دی څه کار نه دی
که د سر ښيندل دشوار په ما و تا دي
دا په عشق کښې سهل کار دی دشوار نه دی
انديښنه سړی بيدار کاندي له خوبه
کم انديشه که بيدار دی بيدار نه دی
که څه عمر دی عاشق لره وصال دی
د هجران عمر د عمر په شمار نه دی
د چشمانو په ځنبل کښې تېر وبېر شي
اعتبار د زمانې اعتبار نه دی
که د سلو زويو پلار شي به يې څه کا
بې وقوفه زوی د پلار څه په کار نه دی
معشوقې هميشه ناز په عاشق کاندي
رحمان هيڅ له خپله ياره آزار نه دی

نه شها زما په سترګو کې جلوه کا ماه و مهر يې سينه مخ يې آينه دی
۳۸
عاشقان دي په اور سوي دي که نه دي
ستا د عشق په اور الوي دي که نه دي
زحمتونه د هجران واړه په عشق کښې
تا و ما وته ښوولي دي که نه دي
په دنيا کښې خو يو سر و مال ويل شي
دواړه ما په تا بايلوي دي که نه دي
تل د وروځو په ليندو د بنو غشي
تا په ما باندې را کښلي دي که نه دي
چه مدام ئې زما زړه له غمه چوي
توري زلفې دي پيچوي دي که نه دي
راشه وګوره احوال د عاشقانو
مړه د عشق په تيغ کوتلي دي که نه دي
ناصحان چې نصيحت و ما ته کاندي
چېرې دوی هم مين شوي دي که نه دي
ښايسته که په ښايست کې ملايک وي

په وكښود زړونو روي دي كه نه دي
بلبلان پسې نارې وهي رحمانه
د بهار گلونه شوي دي كه نه دي
۳۹
دا ژوندي چې معلومېږي واړه مړ ه دي
كه څه دي هم هسې وايه چې څه نه دي
يا د باد په مخ كښې خاورې دي دا تورې
يا د اور په مخ كښې واړه وچ وابنه دي
د خپل عمر شپې او ورځې چې په زړه كړم
هسې درومي گويا بهنده اوبه دي
غافلان كه وينې اورې به يې څه كړې
دا يې خوب دی نه ليده نه اوريده دي
چې د خدای له معرفته خبر نه وي
هغه واړه كه بيدار دي هم اوده دي
د رحمان د زړه له حاله خدای خبر دی
چې په زړه كښې يې د يار له غمه څه دي!
۴۰
په ظاهر صورت چه ستا د در گدای دی
په معنا كښې د جمله و كد خدای دی
مجنون بيد غوندې رونق د گلستان شي
چې يې ستا له غمه سر په پشت پای دی
چې له غمه دې جرس غوندې نالان دی
د جمله و گمرهانو رهنمای دی
چې څوك زړه د ستا و تورو سترگو وركا
ستا د ورځو تور محراب لاندې يې ځای دی
چې مسكن يې د زړه ستا د زلفو خم شي
د هغو ناستې په سيورې د همای دی
چې تا ووينې و ما ته نصيحت كا!
شك پرې مه كوه بې شكه چې خود رای دی
كه زر دار دي اشنايان د زر داراتو
د رحمان د آشنايانو تكيه خدای دی
۴۱
كه مطلب و مدعا د سړي خدای دی
هر هر مړی د ژونديو رهنمای دی
مسافر كه په رحلت كښې ځيله غږ كا
هر آواز يې خواب آلود لره درای دی
كه سړی و حقيقت وته نظر كا
ژوندی خلق واړه ناست دمړوپه ځای دی
دا خو بخت دی څوك يې سپين و څوك يې تور كړه
گنې عيني لكه زاغ هسې همای دی

لکه فرق چې د همای و د زاغ نشته
هم دغه دلیل د شاه و د گدای دی
ته نظر د کاری گرو په کار مه کړه
کار همه واړه موقوف په کار فرمای دی
سالکان چې د جهان تماشا کاندي
له جهانه یې مطلب جهان آرای دی
که څوك خپل دست و پای وباسي له میانه
خدای پخپله د بې دستو دست و پای دی
په هغه جهان نیکي و بدي نشته
هر مطلب د طالبانو په دا سرای دی
زه رحمان یواځې نه یم په دا کار کښې
همیشه د یار په یار پسې وای وای دی
۴۲
که د خلقو و نظر ته آدمی دی
خوار عاشق د معشوقې د کوڅې سپی دی
هر چې ځان د یار په سپیو کښې داخل کا
ترو هاله به ورته وایم چه سړی دی
ما دې خدای د یار له غمه بې غم نه کا
دا په ملك د عاشقۍ کښې لوئ ورانی دی
زه د یار په غم کښې زیره څېره خوښ یم
دا زما خزان نه دی پسرلی دی
زه ژوندون د یار و وصل وته وایم
گڼه هر یو دوزخي په ژوند ژوندی دی
ته چې ما منع کوې د یار له دره
کوم یو در د یار له دره بریالی دی
زه د یار مینې په یار باندې شیدا کړم
که څوك ما گڼي زه نه یم واړه دی دی
چې وحشي مجنون یې ښهر لره راووست
د لیلی د زلفو هسې غږوندی دی
زر داران که اوبه څښي په جام د زرو
زما خوښ دا خپل د خاورو کنډولی دی
اورنگ زیب که د ډهلي په تخت نازیږي
خپله خونه هر گدای لره ډهلی دی
چه له خپله کوره ووزي مسافر شي
څوك ئي پیژني ساهو دی که مریی دی
چې یې خاورې شي له خاورو سره گډې
ترو چا زده چې د کوم نیکه نمسی دی
توره شپه په آشنایانو رونا ورځ ده
رونا ورځ په نا اشناو توروړمی دی
نه دې سترگې پوزه غوږ د کم شناختئ

په معنی کښېي يو ديوال سوری سوری دی
عاشقان يې د دنيا له غمه خلاص کړه
عشق په مثل د سليمان بادشاه غمی دی
هر چې حب د عاشقۍ لري په زړه کښې
که په قطع صد ساله وي هم زلمی دی
دا هلال دی چې ليده شي په شفق کښې
که په لاس د ګل اندامې سپين وښی دی
نا آشنا به بهره څشکل څنې مومي
چې مدام يې په آشنا پسې غورزی دی
څربوې مي قربانۍ لره پوهېږم
دا چې کړی دي په ما باندې زړه سوی دی
چې په نوم باندې باله شي ليده نه شي
معلومېږي چې نر حور يا ښاپيری دی
چې د خط په دود يې خلق په کښې پريوزي
زنخدان يې تر سبزې لاندې کوهی دی
زه رحمان له ياره خوښ يم که جفا کا
که جفا نه کا وفا کا څو تيری دی
۴۳
ستا له غمه مې په مخ باندې ولې دي
لړ مې وپوښته له حاله چې ولې دي
زه په تا پسې موسی يم قارون نه يم
چې مطلب مي‌غوا وغيلي يا غلي دي
هغه کوډې لکه تا دې په ما کړې
کله کړې په مجنون باندې ليلي دي
لکه ما چې مصلې در پسې لنګ کړې
کوم ملنګ هسې لنګ کړې مصلي دي
بوی هم ستا د وفا نه دی را الوتي
ما پخپله خپلې کړې تسلي دي
نصيحت اثر په زړه د عاشق نه کا
ګنه يادې زما ډيرې مسئلي دي
که رحمان د عاشقۍ په تيغ شهيد شي
د جنت حورې همه واړه دلي دي
۴۴
چا چه کړې و دنيا وته اسرې دي
د همه واړو په سر خاورې ايرې دي
نادانان که د دنيا په کار نازېږي
و دانا ته واړه وته دا وشتې مسخرې دي
چې بې خدايه محبت کا هغه خلق
نارينه يې واړه خره او ښځې خرې دي
و سپين ږيري وته مه وايه سپين ږيريه

همګي واړه طفلان د ګهوارې دي
هسې وايه چې څرې دې د زنانو
که يې ايښي په دستار کښي قرقرې دي
چې نه فيض نه بهره ځنې مونده شي
همګي واړه بې فيضه بې بهرې دي
ذخيره ددنيا مه کوه رحمانه
دا همه واړه د خاورو ذخيرې دي
۴۵
په هر ځای چې ستا ثنا شي ښيوه ګرې
خر مهره شي هلته در و مرغلرې
د هغو سترګو به اوښکي وي ګلرنګې
هر چې ستا په ګل رخسار وي منتظرې
هغه کله د ناصح خبرې اوري
هر چې اوري ستا خوږې خوږې خبرې
مرور کاندي عاشق له جمله خلقو
معشوقي له هيچا مه شه مرورې
په ساعت کښي سړی مړ کا هم ژوندی کا
طايفې دې د خوبانو سحر ګرې
زه ځان ډوب ګڼم بې تا په خپلو وينو
که مې ډوب کا څوک په شهد و په شکرې
لرې لرې غم دې واړه را نژدې کړ
چې له مخه دې حجاب کړ راته لرې
چې مې نوم د ستا د زلفو په خوله واخيست
را پسې شوې د بلا توری لښکرې
هيڅ په حق د حقدارانو نه ګروهيږي
هميشه زما د زړه په وړو منکرې
زما ستا مينه ښرګنده په جهان ده
ولې دا رنګه ښرګنده ګواهي نغرې
زه چې ستا له غمه ژاړم آه فرياد کړم
د رقيب کره هم ډول وي هم سندرې
چې ميوه يې د کابل خوږلې نه وي
د هغو له فهمه وځکې شي ګرګرې
د ړندو سترګو حاجت د رانجه نه وي
په بد رنګه ناوې څه وايې سندرې
که په غره په سمه ګرځم باک مې نشته
زمري تل ګرځي په لوړې په ژورې
د رحمان شعر به ولې نادر نه وي
چې ثنا کاندي د تا غوندې نادرې
۴۶

عاشقۍ را باندې سورۍ کړې مرۍ
هېڅ مې نه درومي بې ياره ترمرۍ
څه اثر به يې د عقل وي په سرکښې
د هغو په سر چې کښېني ښاپيرۍ
د مژگانو په پنجه مې زړه راکاږي
خدای د ترکو مستې سترگې کړې زمرۍ
علوفه به يې بې غمه نور څه نه وي
هر چې کاندي د خوبانو چاکرۍ
لږ د صبر سبق ما لره هم راکړئ
که په عشق کې څوك دغه طاقت لرۍ
خدايه څه دې د کوټوال په لاس کښې ورکړم
چې شپه ورځ مې غړوي لکه توری
په صورت مې نرۍ تبه شوه ولاړه
تا چې دواړه سترگې تورې کړې نرۍ
د وصال دلالان کوم طرف ته غواړم؟
چې بندي شوم د هجران په کچرۍ
نور د شمع په فانوس کله پټېږي
تا چې واغوستې د خيال جامې نرۍ
زه رحمان په زړه نری کړم هغو ترکو
چې يې ملا وې د ويښته په دود نرۍ
۴۷

که له تا يې شرم نه کيدای مهرۍ
مخ به پټ نه وُه د حورې د پرۍ
چې آفتاب دې تر رخسار پورې خجل شه
له دې ويرې زيست په شپه کا قمرۍ
ستا تر حسنه پورې حسن واړه هېڅ دی
نيست په څه له هستو کا برابرۍ
بې د ستا د تورو سترگو جادوگرو
کوم آهو د بيابان زده وي دم گرۍ
ستا د عشق د تورې هسې رنگ گذار دی
چې له مخه يې حباب شي ککرۍ
دلبري او دل جويي لکه د ستا زده
چا زده هسې دلجويي او دلبرۍ
حسن واړه د عاشق په عشق موقوف دی
معشوقه که فرشته وي که چورۍ
و عاشق ته د يار غم واړه ښادي ده
د رضا په ملك کښې نشته دلگيرۍ
دا دستور دی چې له درده زگيروی خېږي
گڼه څه وو د رحمان له شاعرۍ
۴۸

ستا د تورو سترګو په یاداشت مې اوښکې اوري حق دې که پریوزي په شبرات د عمر ستوري
زلفې دې سایه کړې مخ دې اور په جهان بل کړه هر چا ته چې ګورم نیم په نوَر وي نیم په سیوري
څوك دې په وصال کښې قند نبات څوك ځګر خون خوري چا وکړو دیدن د چا شو سپین د سترګو توري
اور ستا د رخسار دی ما په خپلو اوښکو بل کړو تل په آتش سوزي آئینه چې نمر ته ګوري
سترګې مې د ستا له خیاله پریوتې و زړه ته څه شو که مې بې سترګو صورت ځې په بل لوري
کله رقیبانو ته نظر کړې کله ما ته ستا باران د مهر په ښو بدو یکسان ووري
ځان په مستو سترګو باندې مه غؤلوه رحمانه دا مستان هوښیار دي له حکمته سره ښوري
۴۹

غم خواري دا هسې چېرې وي غم خوري
چې به ما دلته کښې ناست لرې ته دوري
هغه خدای چې یې ستا مخ بله لنبه کړ
دا لنبه یې کړه زما په ګوګل پوري
هم هغه دی زما تور لیمه سره کړې
چې یې ستا لاسونه سره کړه سترګې توري
غل خو غلا د سرو مال په توره شپه کا
ته په ورځ زما د سر ود مال چوري
اصیل نه دی چا پیرودی نه یې پلورلی
ته اصیل په دیدن پیرې هم یې پلوري
دا کوم رنګ د آشنایي او د یارۍ دی
چې زه ستا د مخ ثنا کړم ته مې زوري
درخانۍ په سل غمونو خدای اخته کړه
زه به ولې له تا زار کوم که ګورې
زه و تا وته د ستا له جوره ژاړم
ته را واخلې سل ګیلې نادرې نوري
د رحمان په عاشقۍ به آفرین کړې
که لږ مخ په آیینه کړې ځان وګورې
۵۰

ته په هره ګړۍ غم د سیم و زر خورې
زه دې هره ګړۍ وینم چې خپل سر خورې
عاقبت به دې یو خنډ تر سینې ووزي
ته چې تل په هر هر ښاخ باندې ثمر خورې
معلومېږي چې خپل غم درسره نشته
ځکه غم د برادر او د پسر خورې
په عوض یې کوم طاعت کړې راته وایه
دا نعمت چې په هر شام و هر سحر خورې
روژتې په څلور پار پس افطار کا
ته څلور ځله طعام په هر په هر خورې
که یو ځله تر کماله ورسیږ ې
نور به‌غوښې د خپل ځان لکه قمر خورې
که ښیینه د نام و ننګ دې شي تر ځنګه

د هر چا په کجروۍ به خپل ځګر خورې
بې هنروله قند هم زهر قاتل دي
قند يې وګڼه که زهر په هنر خورې
نهال په زړه د صبر نخل کړه رحمانه
چې مدام د بر خوردارو په ځېر بر خورې
۵۱
له چشمانو مې له غمه اوښکي اوري   چې اغيار ته يار ځما له قصده ګوري
سر و مال به د قاصد تر راتلو جار کړم   چې خبر راله راوړي د يار له لوري
تر سرکي پيزوان يې جار شه قلندره   لکه مست هاتي مدام په ځنځير ښوري
ته چې راغلې خوبان واړه پسې شا شول   لمر چې وخيژي نور ځي پټيږي ستوري
شينکی خال دي د جبين په مخ کي زيب کا   لکه حوره د طوبی ونې تر سيوري
په رحمان د بېغمی ساعت حرام شو   لکه بېد مجنون بې شماله ښوري
ړي
۵۲
تر ابدې ورځې پوري به جفا کړې
که به مهر وفا هم چيرې پيدا کړې
معشوقې کله وفا کله جفا کا
مې بايد چې کله هغه کله دا کړې
ما ستا خوی دی وهر چا وته ستايلی
چېرې نه چې دروغژن مې تر هر چا کړې
چې د ستا دغه خصلت دی زما اوښکې
دا پټ راز به مې په درست جهان رسوا کړې
ستا څه لاس را باندې نه رسي دلبره
چې په لاس د رقيبانومې سزا کړې
مرم په دا چې د اغيار په رضا درومې
نه په دا چې ته په خپله ځان رضا کړې
چې دغه اوښکې زما دغه خوی ستا وي
دا پټ راز به مې په درست جهان رسوا کړې
په درست عمر به هيچا ليدلې نه وي
هغه چارې چې ته هر ساعت په ما کړې
ما رنځور په کټ   کښې پرېږدې چې کړيږم
ته لا ګرزې د رقيب سره خندا کړې
لاس تر غاره د رقيب سره خندا کړې
چه ما ووينې له قصده راته شا کړې
هر بيګاه وايې چې خوله به سبا درکړم
دا بيګاه به په رحمان کله سبا کړې
۴۹ په پيرۍ کښې چې هوس د مې ناب کړې
بيهوده ګمان په صبح د مهتاب کړې
بې طاعته عنايت له خدايه غواړې
د عتاب په ځای اميد ته د ثواب کړې

دانسته ګناه کوې توبې وکاږې
لکه بت هسې په غټو سترګو خواب کړې
پۀ هغو غوږو چې ذکر د خدای اورې
بیا سماع په هغو غوږو د رباب کړې
په هغو شونډو چې حمد و ثنا وایې
هم هغه شونډې بیا ډوبې په شراب کړې
علم وکړې هېڅ عمل ور باندې نه کړې
لکه طفل هسې لوبې په کتاب کړې
په شپه پروت یې د مغان په میخانه کښې
او په ورځې مخ په لورې د محراب کړې
تمام عمر د دنیا په طلب ګرزې
بیا د خدای په طالبانو ځان حساب کړې
له خالقه دې نه شرم نه حجاب وي
له رحمانه ګوښه ونیسې حجاب کړې
۵۴
چې مدام د بل و عیب وته نظر کړې
خدای له خپله عیبه ولې نا خبر کړې
که یوه جو دانه عیب وینې په بل کښې
هغه یو جو دانه عیب به یې لوی غر کړې
که دې خپله ګناه لویه لکه غر وي
په حیله حیله به غر د مچ وزر کړې
که څوك تله د انصاف په لاس کښې درکا
خپل ټټو او د بل آس به برابر کړې
تو لعنت دې په دا هسې منصفې شه
چې له حقه و باطل وته ګذر کړې
خدای و تا د ملائکو مقام درکړ
ته دا خپل صورت پخپله ګاو و خر کړې
په نعمت یې شکرانه کولای نه شې
چې زحمت دربانديې راشې شور و شر کړې
چې خدای ستا په رضا کار کا ستا هم بویه
چې دا خپله رضا واړه و خدای ورکړې
نه هغه چې دی به ستا په رضا کار کا
ته خپل ځان دده په کار ګې مقصر کړې
که دې یو وینته د ځان د پاسه کوږ شي
ځان هغه ساعت له خدایه مرور کړې
که ښندلې دي په خدای وي یو ککوړی
نمایان یې په جهان کښې لکه نمر کړې
لکه څوك تر مکې لاړ شي بېرته راشي
د دنیا دپاره هسې لوې سفر کړې
که یوه رتی دې زر په لاس کښې کښېوزي

خرڅ خروار د عبادت په رتی زر کړې
د ځوانئ عمر دې تیر کړو په غفلت کښې
په پیری کښې به څه زیرمه د محشر کړې
په دنیا پسې دې نمري دې رنګ کړې
ځان و خلقو ته درویش و قلندر کړې
لکه وار چې د زړې لولې تېر شي
اوس توبې له ضرورته په سپین سر کړې
په پیری کښې د ځواني چاري نه شي
ته په ورځ د عاشورې به څه اختر کړې
لکه بیخ د زړې ونې چنجي وخوري
په دا تیر عمر به څه ښاخ و ثمر کړې
دغه باغ به دې خلاص نه شي له خزانه
که چاپیر ور ځنې سد د سکندر کړې
و بد خواه وته څوك نیک نصیحت نه کا
رحمان ستا په غم شریك دی که باور کړې
۵۵
د آشنا له لاسه ناست یم په زړه ستړی
په فلوس مې په کار ندی درست وګړی
چې په ژوند یې طمع پرې کړای شي له ژونده
نور په څه باندې وېرېږي سر پرې کړی
که ژوندون د عاشقانو په وصال وي
زه محجور یم په دغه روایت مړی
خوږ ژوندون مې جدایي هسې تریخ کړه
چې له غم له تخی دم نه شم رانغړی
دا صورت په مثال خس محبت اور شه
چې په پوزه یې پېزوان شه د عشق پړی
لاعلاج به لکه اوښ باربرداري کړه
ترو د اور په مخ کې څه کاندي خسنی
له احواله یې ورو ورو پوښتئ یارانو
بېلتانه د رحمان وار دی خطا کړی
۵۶
څو به هسې آزادي په دا جهان کړې
چې خبرې به د سر و د سامان کړې
همېشه به دا بهار دربندې نه وي
چې به سیل په بوستان په ګلستان کړې
واړه ګر دې بدلوې یې په مشکنیو
هر تلاش چې د دنیا په سود وزیان کړې
غمخواري د آل عیال دې احمقي ده
چې د بل په زېرمه ګرځې خپل تاوان کړې
په نفاق کې به ضایع شي مرد هاله یې
که پخوا تر دښمن جمع خپل خپلوان کړې
چې په دوه ببړیو پښې ږدي هغه ډوب شي
بېهوده دلبستګي په این و آن کړې
۵۷
خدایه مه کړه نا امید هغه وګړی
چې امید یې وي د ستا په کرم کړی
ستا له رحمه به زه ولې نومیدي کړم
چې دې ځان دی د رحیم په نام نومړی
خواست زما قبول کړې ای مالک الملکه
ستا د اسم اعظم روی مې دی دروړی
خلاص یې مه کړه بندیوان ښه دی چې مرینه
چې په غاړه یې وي ستا دمیني پړی
همېشه به رنځړی او ربمن ګرځي

چې یې نهال وي په سینه د میني زړی
دا نیمګړی سړی ننګ هم د خپل نام کا
ته خو خدای یې چې په هېڅ نه یې نیم ګړی
هېڅ بنده په بزرګي کښې لیده نه شي
چې څو تا خط د آزادئ نه دی ورکړی
دا همه واړه شومیت دی د شومانو
ګنه ته د چا په زیرمه نه یې ستری
چې بې تا یې په زړه بله سودا ګرزي
تر مقصوده به و نه رسي وګړی
هر چې ستا په لار قدم د راستئ کیږدي
که یې زیان وي زه رحمان یې پوروړی

۵۸

خدایه زړه د رقیب نرم په احسان کړې
ماله یاره یار له ماسره یکسان کړې
هغه درد چې د آشنا د بیلتانه دی
دفع رفع یې د وصل په درمان کړې
ته چې ما منع کوې د یار له لوري
کشکي باد د سحر منع په بوستان کړې
غم د هجر چې تیری تر اوره سخت دی
له دی غمه مې په امن په امان کړې
کاروبار د عاشقئ چې ډیر مشکل دی
دا مشکل زما په ما باندې اسان کړې
حجاب لرې کړه زما دیار تر میانه
بی حجابه مخ د یار راته عیان کړې
که مطلب د نورچا نورې مرتبې دي
ما ګدای په آستانه د خپل جانان کړې
که دا نور عالم و بلې خواته ګوري
ما په لوري د دلبرو نګران کړې
نه به ما منع کړې ته، له خپله یاره
نه به کوز په څمکه ستوري د آسمان کړې
زه چې یار لره ورځم په هغې لارې
مهتر خضر مهتر الیاس مې رهبران کړې
تاریکي د معصیت راڅخه واخلې
د طاعت په روښنایي مې زړه روښان کړې

۵۹

چې زما په پریشانی یې زړه ښه کیږي
زړه یې ما غوندې په یار پسې پریشان کړې
چې زما په چمن راشي ګستاخي کړي
د شبنم په څېر یې عمر یو زمان کړې
چې آزاده د منکر تر سره پریوزي
د فلک په څېر مې توره د زبان کړې
هغه غشی چې د ترکو د غمزو دی
هر کلام مې د هغه غشي پیکان کړې
چې کشور د افغانانو معطر کا
د هر بیت مسرئ مې زلفي د خوبان کړې
چې هرحرف یې دنافو هسې خوشبو وي
برکت مې په جزدان په قلمدان کړې
الهي د خپل حبیب له برکته
دا ساده انشآ رنګینه د رحمن کړې

۶۰

ما په تا پسې دا سپیني جامې رنګ کړې
ته لا بیا په ما ګمان د نام و ننګ کړې
هېڅ اثر دې په سنګین خاطر و نه شه
که هر څو مې مصلي در پسې لنګ کړې
دل سوزي به دې په نور وګړي څو وي
چې له ما غوندې مخلصه سره جنګ کړې
ته په عشق کښې ما هاله دروغژن بوله
که یو بل هم هسې ما غوندې ملنګ کړې

دا ناري سورې په عشق کښې دي غمازې
ګنه تل به د بلبل په څېر آلهنګ کړې
عاشقي و معشوقي ته سپينه لار ده
ته و ما وته دا سپينه لار ګړنګ کړې
چې يو دم مې له نظره پناه کېږي
دا جهان لکه لحد را باندې تنګ کړې
په ښه خوی سره د خلقو افسانه وې
خدای زما له کمه بخته په زړه سنګ کړې
دا دې څوك له څنګه ناست دی نه پوهېږم
چې خبرې د رحمان سره په جنګ کړې
٦١
که د عشق شکرې تيرې تر ګلو کړې
نور لذت به لکه زهر هسې تو کړې
که دې وشي ملاقات له سرو قدو
د فاختې په څېر به کوکې په کوکو کړې
عاشقي به تيره توره در په لاس کا
ترو د صبرد سکوت په ملك به هو کړې
په انصاف و عدالت به نوشيروان شې
هر عمل به د خپل ځان په ترازو کړې
د سکندر په څېر جهان به در څرګند شي
که سرکوز په آيينه د خپل زانو کړې
تريخ لوګی به دې د قند په څېر نغړده شي
که صورت د عشق په اور کښې تماکو کړې
وبه نه وينې د ترکو مستې سترګې
مګر ځان په خپلو وينو کښې سالو کړې
که يو ځلې تورې زلفې په شانه کړې
خاکستر به په چمن کې کشمالو کړې
درست جهان به قاف تر قافه معطر شي
که يو ځله شانه ګډه په ګېسو کړې
ستا د زلفو مار خوړلی به روغ نه شي
ل که افسون د مسيحا وربانديې پوه کړې
اس و پينې دې بې زيوره ښايسته دي
څه منت به د پايلو د باهو کړې
که سوزن د ښو راوړې تار د زلفو
د رحمان د زړګي زخم به رفو کړې
٦٢

تا چې مخ د پرۍ سترګې د آهو کړې — نه پوهېږم چې آهو يې که جادو کړې
دعاګو چې د چا ومري څه ښادي ده — ته په څه زما و مرګ وته آرزو کړې
په محراب د عاشقانو کاڼي ووري — ته چې چین د جبین غوټه په ابرو کړې
تا چې رنګ د ګلو واخيست زه پوهېږم — زرغونه به په څېره زما ګنګو کړې
ستا له ډېره ډېره څوره معلومېږي — چې به ما پخپلو اوښکو کښې لاهو کړې
روغ به نه شي بې ديار له ښه ديدن نه — که سل پنډه سپيلني و څان ته لو کړې
د غفلت ليچن ليمه به دې بينا شي — که د يار د کوڅې خاورې ته څښکو کړې
دا دارو بد دوائي کوې طبيبه — چې د يار په درد و غم کښې مې دارو کړې
نصيحت په عاشقانو اثر نه کا — دا محنت واړه بې ځايه بې قابو کړې
په رحمان باندې بې ياره خواب حرام دی — که يې سل پالنګه لاندې تر پهلو کړې

۶۳

که نظر په ماتو ګوډو د روزګار کړې
همره نه دې چې حساب يا به يې شمار کړې
په هر غم کښې خاموش اوسه او که نه وي
د بد خواه خاطر به ښه د دوست آزار کړې
صبر ونيسه په مخ کښې که مراد غواړې
په تلوار به هېڅ و نه کړې که تلوار کړې
رضا پاسله و قضا ته فراغت شه
او که نور څه نور څه وايې ځان به خوار کړې
آزادي او کاروبار دي سره لرې
لاس له کاروباره وکاږه که کار کړې
چې پخپله يې فاني بولې رحمانه
ترو بيا څه په هغو چارو اعتبار کړې

۶۴

ولې ولې و عاشق ته نظر نه کړې
دا ګدای په ديدن ولې توانګر نه کړې
ستا دې ډېرې حيا ډېر کورونه وران کړل
چې هېچا وته کاته برابر نه کړې
ستا په ډېر حسن مې دا عقيده نه شي
چه دا روغ وګړي واړه اوتر نه کړې
ته پلو له مخه واخله زه ضامن يم
که اورنګ د زماني قلندر نه کړې
زما هر زمان هر دم په تا ګذر دی
ته يو دم زما په لوري ګذر نه کړې
لکه ته چې دلاور زما په مرګ يې
چېرې دا رنګه رقيب دلاور نه کړې
زه د ستا په جفا خوش يم تل تر تله
که غماز مې له دې رازه خبر نه کړې
ګذشته جوروجفا دې آواره وي
که دا جور و جفا باردیګر نه کړې

هغه څوك دې چې به ستا له دره درومي
که يې ته له خپله دره بدر نه کړې
سنګدلي ده هغه خلقو لره ختمه
چې يې ته په مجلس ورشې اثر نه کړې
رحمان ستا ميني رسوا کړ بارې حيف دی
چې ته هېڅ په دا خبره باور نه کړې

ځښتن لاس د سپي په سر باندې راکاږې
ته تش سيوری د مخلصو په سر نه کړې
زما هر زمان په تا باندې ګذر وي
ته يو دم زما په لورې ګذر نه کړې

۶۵

و خوبانو وته ولې نظر نه کړې
ته پخپله خاورې ولې په سر نه کړې
دا بهار چې درست جهان يې معطرکړ
دماغ ولې په دا بوی معطر نه کړې
رضا ولې په قضا سپارلی نه شې؟
دغه زهر په ځان ولې شکر نه کړې
جك زده چه په نارو د مرګ خبرېږې
ځان پخوا تر مرګه ولې خبر نه کړې
چې دې نور خلق په سر اچوې خاورې
ته پخپله خاورې ولې په سر نه کړې
پس له مرګه چې بيا مرې له لوږې تندې
ولې نن ساعت توښه د محشر نه کړې
دا ويل دې اثر کله کا په نورو
ای رحمانه په ځان ولې اثر نه کړې

۶۶

چا چې نمري وي په خپلو وينو وللي
د شبنم په څېر به تل وي سپين سپېځلي
چې صياد څخه د اوښکو داني نه وي
د هوا مرغان هېچا نه دي نيولي
هر يو مخ کله لايق د آبرويي وي
اوښکې نه درومي په مخ د هر ناولي
هر شپه به شمع څه لره ژړا کا
که يې نه وي په ژړا کې څه موندلي
چې سېلاب د عاشقی ورباندې راغی
مخلوقات په مخه لاړل لکه خلي
ما رحمان به ژړا نه کړه له خوبانو
که مې نه وي په قسمت دا هسې ښکلي

۶۷

نمر سپوږمی که ستا له حسنه شرميږي
دوي ولي زرغونه و زير ښکاريږي
دا سپوږمئ چې يې نه سر شته نه يې پښې شته
په کوم حسن به له تا سره سمېږي
زړه مې يووړ ستا د مخ په روڼا زلفو
بارې غل په سپين سبا کله پټېږي
خم ابرو يې د پناه د زلفو تم شو
د لړم لشه له مار سره تاوېږي

که قامت دي څوک شمشاد بولي غلط دی
د لرګیو په نرخ سپین زر نه یافتیږي
و دندان و سپین غاښو ته دي در ویلي نه شم
کاني کله د بریښنا په دود ځلیږي
ستا د زلفو د ابریو له وحشته
همګي لړم ماران دي چې وریږي
مخ دې اور خط دې سبزه ده زه حیران یم
چې سبزه په اور کښې څرنګ زرغونیږي
اور اوبه سره چا ګډ لیدلي نه دې
دا قدرت دی ستا په لبو کښې نمایږي
لکه لوند زوړوکی تاو کړې نو یې وځي
ستا له غمه مې رنګ زیړ پوست مې وچیږي
سپوږمۍ هم دا هسې تاو خوري ستا له مخه
چې په هره میاشت کښې دوه دوه نیمه کیږي
ستا قامت که څوك شمشاد بولي غلط دی
د لرګیو په نرخ سپین زر نه یافتیږي
خم ابرو یې په پناه د زلفو تم شو
د لړم لشه له مار سره تاویږي
باریك خط یې زلفو لاندې کړ رحمانه
مورچګان د شپې له مخه پایمالیږي
۶۸
صبحدم چې هغه یاررا باندې راشي
عجب نمر د نمر د پاسه هویدا شي
ښکلي مخ لره حاجت د سینګار نشته
بې ترتیبه چې نمر وخیژي روڼا شي
چې یې ووینم له ورایه پورې نښلم
لکه پیش چې و بله کاه و کهربا شي
ما له ډیرې ناچارۍ و یار ته شا کړه
ناروا د ضرورت په ځای روا شي
زه په وصل کښې خواري د هجران ژاړم
د هر کار فکر تر کاره لا پخوا شي
لا پخوا تر جداییه نه ژړا بویه
ګنه هلته هر یو ژاړي چې جدا شي
وصال نه دی چا په سرومال موندلی
مګر غاړه په دا کار د چا ادا شي
زه به سرومال د یار تر نامې ځار کړم
دا په عشق کښې سهل کار دی که په دا شي
د رحمان په اوښکو هیې رنګ پوهیږم
چې آخر به په تمام جهان رسوا شي

۶۹

کر د گلو کړه چه سیمه دي گلزار شي
اغزي مه کره په پښو کښې به دې خار شي
ته چې بل په غشیو ولې هسې پوه شه
چې هم دا غشی به ستا په لور گذار شي
کوهی مه کنه د بل سړي په لار کښې
چېرې ستا به د کوهي په غاړه لار شي
ته چې هر چا ته په خوارو سترگو گورې
لا ړومبی به ستا صورت تر خاورو خوار شي
آدم زاد په معنا واړه یو صورت دی
هر چې بل آزاروي هغه آزار شي
که ته نه کوې نظر د چا و عیب ته
هر سړی به ستا د عیبو پرده دار شي
دهقان کر په لوړه زمکه باندې نه کا
سرکوزي کوه چې بڼ دې مرغزار شي
د مات لوښي آواز کله ثابت خیژي
د هر چا عمل څرگند په خپل گفتار شي
نن چې صبح ده روښانه لار سهي کړه
ناگهانه به دا صبح شب تار شي
لږ يې مه گڼه که هر څو گناه لږ وي
چې لږ لږ وبله جمع کړې بسیار شي
که بل بد کاندي ته ښه ور سره وکړه
هر یو نخل چې میوه لري سنگسار شي
تل و ښو وته آزار د بدو رسي
هر چینجی و نرم چوب و ته دوچار شي
هغه زړه به له طوفانه په امان وي
چې کشتۍ غونډې د خلقو باربردار شي
خدای دې بد له لاسه نه کا او که وي هم
د رحمان دې له کل بدو استغفار شي

٧٠
هر وګړی چې منصور غونديې په دار شي
دار يې پس له مرګه نخل ميوه دار شي
روغ صورت که روغ عالم لره کمال دی
ليوني لره کمال دی چې سنګسار شي
هر ګياه چې و کمال ته ورسيږي
سر و زمکي وته کوز وي نګونسار شي
نری باد به يې په خپل منزل داخل کا
که څوك پاڼه د خزان غونديې طيار شي
غفلت هېڅ مناسب نه دی په سپين ږيريو
صحبدم که څناور دي هم بيدار شي
چې يو موټی ايريې ناز په آئينه کا
هم په دا خبره فخر د خاکسار شي
کريمانو سود موندلی دی په زيان کښې
لکه ښاخ د وني وتراشي باردار شي
خزانه په سخاوت سره زياتيږي
د کوهي اوبه چې وکاږې بسيار شي
مړول د وږې ګيډې مشکل نه دی
مړول د وږيو سترګو مشکل کار شي
کم خوراك سړی نژدېې کا فرښتو ته
هر سړی چې بسيار خور شي بسيار خوار شي
صافدلانو لره لږ نصيحت بس دی
د ګوهرو پيوستون په نري تار شي
غلبه د عشق بهانه د حسن غواړي
توره شپه په عاشق زلفې د خپل يار شي
د توفيق له مخه هر مشکل آسان دی
و ستي وته د اورلمبې/لنبې ګلزار شي
ناز د حسن پرورش مومي له عشقه
هسې نه چې د خوبانو په سنګار شي
بې محنته چا راحت موندلی نه دی
د وصال خوښي د هجر په مقدار شي
عاشقانو لره واړه سعادت دی
که يې سر و مال د يار تر نامې ځار شي
ياره! ياره! هر څوك وايي په جهان کښې
زه به پس له مرګه وايم چې يار يار شي
لکه ډار کاندي ورغومی له ګرګانو
هسې رنګ له جداييه نه زما ډار شي
د رحمان دا پوچ ګويي څه پکار نه ده
عاشقي په ګفتار نه شي په کردار شي
٧١

تبسم مي د وګړي په روزګار شي
چې له مرګه یې نه ویره نه یې ډار شي
له ده وزيړي د ده د وړاندي ومري
لا يې مينه د دنيا په کار و بار شي
که يې هر قدم د مړيو په سر لار وي
يو قدم هسي وا نه خلي چې په لار شي
د ژوندیو نصیحت پرې اثر نه کا
مګر مړه له قبره پاځي په ګفتار شي
د امید مزی یې هسې رنګ دراز وي
چې تر خضره ورته خپل عمر بسیار شي
سپينه ږيره په اوربي کښې زوی راواخلي
چې به ما لره سپاهي و منصبدار شي
د خرما زړی نهال کا ورته ګوري
چې دا سیوری دا میوه به مې پکار شي
هر هر فصل چې ترې ريبي هوسېږي
چې به ګانده راته بل فصل تيار شي
لا يې لپه تخم هم نه وي کرلی
ناکښته ور ځني طمع د خروار شي
غړوندی د نازوکړیو خسیو غړي
چې سبا بيګاه به ما لره ګوهار شي
لکه وړکی کتوری غواړي له زانې
په دا هسې پوچ ګويي يې اعتبار شي
چې هرګز په عمر نه وي چېرې شوي
د هغو ناشدنيو اميدوار شي
هلکانو غوندې پاس په کوټه ځغلي
خو چې دوه قدمه اخلي نور حصار شي
په زحمت د تن له مالګې هم پرهيز کا
هغه نه کا چې له نهي پرهيزګار شي
د ژوندون په تيريدويي نظر نه وي
چې دا ګنج به مې له لاسه تار په تار شي
رحمان څه دی چې به پند و چا ته وايي
هدايت د هر بنده په کردګار شي
۷۲
چه شهید د تورو سترګو په خنجر شي
خوشنودي يې د سرو شونډ و په کوثر شي
چې را ياد يې سپين رخسار دراز مژګان کړم
هغه دم مې زړه سپند سينه مجمر شي
عندليب خاطر مې الوزي په ګلو
که د ترکو سنبل زلفي يې شهپر شي
که يار سل ځله جفا را سره کاندي

زما کله په جفا د یار باور شي
د ناصح په نصیحت به منع نه شم
که هزار ځله مې ورور و برادر شي
د رقیب او زما صلح سره نشته
که مو چېرې لاس و دست و بله بر شي
صبوري او قراري له ما خطا دي
تر هغه ساعته پورې چې محشر شي
تېر ساعت به د هیچا په لاس کښې نه وځي
مګر تللي آشنا بیا په آشنا ور شي
خوبرویان به د سپوږمۍ ټوکړه را وخلي
که رحمان کچکول په لاس کښې قلندر شي
۷۳
چې غبار دا ستا د لارې په خوا ورشي
که په دواړو سترګو ړوند وي مبصر شي
تازه نوی سر پیدا کړي لکه شمعه
چې یې غوڅ د ستا په مینه د زړه سر شي
چې کیمیا د قناعت یې په لاس کښیوزي
که ګدای وي د قارون په څېر توانګر شي
ستا د در ګدایان واړه بادشاهان دي
خو چې ستا له دره ووزي در په در شي
تل یې مخ وي له عالمه جار وتلی
د هغوچې ستا په مخ باندې نظر شي
که د درست جهان له حاله خبر دار وي
چې تا ویني له واړوبې خبر شي
آیینه که د جمال کړې ور څرګنده
دا ګدای رحمان به شاه سکندر شي
۷۴
که دې غم د درست جهان تر زړه چا پیر شي
دلګیر مه شه هسې وایه چې به تېر شي
غم هغه دی هر چې څېرمه وي و چا ته
ورومبې واړه تر وروستیه پورې هېر شي
بې له خدایه چې مدام په یوه حال وي
سړی کله شیرشاهي شي کله سېر شي
یو آدم دی چې په څو رنګه جلوه کا
یو رقم دی کله زورشي کله زېرشي
د دنیا چارې مدام په قرار نه وي
د بنو په ځنبول کي به بل پیر شي
په لږ عمر کښې ډیر غم له کومه راغی
خوله خپلې بې صبرۍ په سړي ډېر شي
خریدار و فروشنده چې سره خوښ شي

په سودا کښې سختي نه کا تېرو بېر شي
ښايسته په جهان ډېر دي بې حسابه
بارې څوك به د رحمان د يار په څېر شي
۷۵
له دې كټه له پوزيه خو به ولاړ شي
ترو بيا خداى خبرچې كوم خوا ته به لاړ شي
په ظاهر صورت خو هسې معلومېږي
چې به خس غوندې تر پښو لاندې لتاړ شي
دا آسمان زمكه به وي او ته به نه يې
په ودانه ودانى كښې به ويجاړ شي
د بهار د گلو عمر مدام نه وي
عندليب غوندې به پاتې په اهاړ شي
په ويلاړ ويلاړ به ځان ور پسې ورك كړې
چېرې نه وي چې د تركو په ويلاړ شي
كه ليلا غواړې رحمانه دا بايده دي
چې مجنون غوندي ساكن د كوه و كاړ شي
۷۶
كه د زرو مېړو سر وي خو چه مړ شي
نه يې نوم په خوله څوك اخلي نه نومړ شي
كه هيچا پېركړى نه وي په جهان كښې
و اجل ته لكه خر په ختېه پړ شي
راشه راشه دا ډېر ناز و كبر مه كړه
ياره څو به دې دا ناز په جهان وړ شي
دا رخسار چې دي روښان تر آيينې دى
عاقبت به د لحد په خاورو خړ شي
مراد خو واړه دلبرئ دي غزا وشوه
كه د سروې په څېر څوك په قامت لوړ شي
نيكنامي له نيكه خوييه نه پيدا كيږي
دغه چاره نه په سوك نه په لوړ شي
عاشقان چې پښيمانېږي هغه نه كا
هغه سوك د بې هنر وي‌چې خپړ شي
دا خو زه له شفقته تا ته وايم
كنه ځان له سرنوشته په چا زغړ شي
د هوا په نغوته مه ځه كه دانا يې
د هوا ويشتلي غشي زر په ځوَړ شي
وران به نه كاندي يو حرف د خپلې برخې
كه په اوښكو د چا درست جهان چقړ شي
په تدبير به د تقدير كښلي نور نه كړې
د قسمت علاج په عقل كله كړ شي
په رحمان باندې بې ياره صبر گران دى

لکه زهر چه دیده دانسته نغړ شي!
هغه دم چي زړه ملال شي
يو ساعت ور باندې کال شي
حيران تللی وي په فکر
فراموش يې قيل و قال شي
نه يې گفت نه يې شنود وي
په غوږ کوڼ په ژبه لال شي
نه جواب و چا ته کاندي
نه يې غوږ د چا په سوال شي
علم عقل ځني لاړ شي
درست صورت يې خواب و خيال شي
په رڼو سترگو ويده وي
لکه نقش د ديوال شي
قوت يې ويني د ځگر وي
هم دغه يې اشتغال شي
د چشمانو له بارانه
په رخسار يې پشکال شي
په سبب د عاشقييه
تېر تر آل و تر عيال شي
هم ترآل و ترعياله
هم تر مال و تر منال شي
په خپل درد و په خپل غم کښي
تر عالمه فارغ بال شي
نه طاقت نه يې مجال وي
بې طاقت و بې مجال شي
که ژوندی وي په جهان کښي
د مرده و په مثال شي
په خشکۍ کښي ماهي گوره
هسې بې تيغه حلال شي
پاخېدای نه شي له ځايه
په زړه غوځ په تن کهال شي
د ويشتليو په خبر يون کا
له کل خلقو په دنبال شي
لکه خس د لويې لاري
تر قدم لاندې پامال شي
خدای له غمه سرې ژغوره
بيا لا گوره چه خوشحال شي
چې د زړه ويني شي وچې
نوې ويني په محال شي

د باغبان سترګي کا سپيني
چي تازه نخل و نهال شي
روئيدن د کښت آسان دی
پرورش يي لوی جنجال شي
ويراني په يوه دم شي
وداني په ډېر اشکال شي
چي پلار ومري بيا لا بويه
چي يي زويه با کمال شي
څوک خبر دی له دې دوره
چي په ما به پيښ څه حال شي
چي په حال کښي يي حال نه وي
څه اميد په استقبال شي
د يوه ساعت له مخه
خدای زده څه رنګه احوال شي
ددنيا چارې فاني دي
رفت آمد يي په يرغال شي
په مثال کښي لکه سوری
خوا و شا د هر ديوال شي
اعتماد په اوبو مه کړه
چه استاد يې په غربال شي
د بنو په څنبول کښي
شال شړۍ کا شړی شال شي
که بادشاه د ولايت وي
کندولی په لاس کنګال شي
په ثواب يي غلط مه شه
په يوه ساعت وبال شي
په کمال يي مه نازېږه
په يوه ګړۍ زوال شي
د هاتيانو سوداګر وي
بيا د ګاو او خر دلال شي
جوهري وي جوهر پلوري
خاورې اغږي کلال شي
کلالي و ګل کاري کا
فروشنده د مات سفال شي
په هستۍ کښي يي اشراف وي
په نيستۍ کښي يي ارزال شي
د ځوانۍ په وقت کښي شير وي
د پيرۍ په وقت شغال شي
چي مشهور په صداقت وي
پوچ ګويي واخلي بطال شي

محتسب وي احتساب کا
کوتوالي واخلي کوتوال شي
نيکو کاره نيک افعال وي
بد کردار و بد افعال شي
سر نوشت د سړي ګوره
يو عيسی وي بل دجال شي
چې نيك بخت وي نيکويي کا
چې بد بخت وي بد سګال شي
لاس و پښې د هغه نيسه
چې خوشخوی و خوش خصال شي
په هجران نا اميد مه شه
خدای قادر دی که وصال شي
په حرامو کښې اميد کړه
ګوندي مخ دې په حلال شي
کافر وباسي له کفره
په يوه ساعت ابدال شي
تور بهتر کاندي تر سپينو
په سپين مخ باندې تور خال شي
آرزومند د يوه خس وي
خداوند د ملك و مال شي
چې سيالي ئي کړې نه وي
له سيالانو سره سيال شي
چې په عمر مفصل وي
په ساعت کښې اتصال شي
ممکنات به منع نه کا
که څوك سل ځله سنبال شي
چې د خدای رضا شي پېښه
رمل پاتې د رمال شي
فال به څه ګورې رحمانه
خپل افعال د سړي فال شي
۷۸

هر چې ستا په زنخدان کښې يې منزل شي
لکه خس په تناره کښې به جلبل شي
چې څوك نوم د ستا د شونډو په خوله واخلي
که يې زهر وي په خوله کښې هم عسل شي
زه په هجر کې بې برگ و بې نوا يم
لکه کښتچې اوبه نه مومي شډل شي
په عاشق باندې گمان دا هسې مه کړه
چې يار زړه ور څخه يوسي تش گوگل شي
په جهان تر آشنايئ خواږه څه نشته
ولې حيف دی چې هجران په کښې حنظل شي
په خپل حسن باندې مه نازېږه گله
دغه رنگ به دې په دوو ورځو بدل شي
زه رحمان بې ياره هسې شول و شل شم
لکه کب چه بې محيطه شول و شل شي
٩
که سل ځله هم کنار و هم بغل شي
د دنيا په مينه واړه سره بيل شي
دا چې اوس په يوه کور کښې سره ناست دي
عاقبت به يې جدا جدا منزل شي
دا گلونه چې يې ځای دی په دستار کښې
همه واړه به تر پښو لاندې غوبل شي
دا پې مخې چې يې مخ د نمر په څېر دی
تور ويښته به يې په مخ باندې ځنگل شي
دا شيرين شيرين شربت چې د وصال دی
د هجران په وقت به زهر هلاهل شي
ما د يار په بيلتانه کښې دی ليدلی
که دانا د زماني وي مبدل شي
پښه له وېرې د وصال په ځمکه نږدې
چې خبر د جدايی په دل دل شي
د دې هسې رنج علاج به څوك په څه کا
چې نه فهم د چا رسي نه اټکل شي
که د غرونو په سر گرځي سر يې ټيټ وي
هر چې زړه يې د خوبانو يرغمل شي
د رحمان خاطر غمونو هسې زنگ کړ
مگر جام د مې ناب وي چې صيقل شی
٨٠
که د زړه په وينو رنگ د چا گوگل شي
چې بيلتون په جهان شته دی خو به بيل شي
که د اوښکو په درياب باندې يې نهال کړې
نيشکر به نيشکر شي نل به نل شي

مشقت د سړي واړه حبطه کا
په بنوره کښي چي د ګل بوټی نهل شي
د دنیا یاري دوستي څه پکار نه ده
له اوله یار و دوست وي پسي غل شي
که هر څو یې و بله مهر و محبت وي
نهایت سره په جنګ و په جدل شي
په مثال د دروغژني مرغلرې
آب وتاب یې په دوه ورځې کي بدل شي
که یې زنه دځوانی په وقت کښې سیب وي
هغه سیب یې په پیری کښې بیا حنظل شي
د رقیب له بده خویه به څه وایم
ترو دا ګوره چه لا یار ور سره مل شي
زه رحمان په ښه او بد د یار پوهېږم
کاشکي زهر په دهن د چا عسل شي
۷۶

هغه زړه چي خدای روښان کا جام د جم شي
په داجام کي ور ښکاره تمام عالم شي
په آدم کښي د حیوان خویونه هم شته
بیا هاله یې آدم بوله چي آدم شي
چي خویونه د چارپایایو په کښي نه وي
سړي هوښ په سړي هله مسلم شي
چي اغوستی یې لباس وي د پاکانو
د ناپاکو چاري کاندي خو به ګرم شي
که هر څو طعام لذیذ وي مزه نه کا
چي یوه ذره نمك یې زیات و کم شي
ښادي هر چېرې د غم په اندازه وي
د هغو به څه ښادي وي چي بې غم شي
هر چي خپله رضا پاسلي و قضا ته
که هر څو په ځان ناخوښ وي خوښ خرم شي
عاشقي چي تر کماله ورسېږي
د خپل یار له لاسه زخم یې مرهم شي
که په ځان باندې قدم کېږدې رحمانه
نه فلکه به دې لاندې تر قدم شي
۷۷

چې مجنون غوندې يو موټی استخوان شي
په قوت د عاشقۍ به پهلوان شي
عاشقانو په شکست کښې برې بيا موند
دلته توان د هغه رسي چې ناتوان شي
زيړی رنګ د عاشقانو هسې مرتبه ده
چې آفتاب غوندې ځرګند په درست جهان شي
له چشمانو يې باران د رحمت ووري
زرغونه يې په ځېره باندې زعفران شي
له رخساره حال د زړونو معلوميږي
له بهاره نيك و بد د کال عيان شي
له نکتې نه تمام علم حاصلېږي
درست خروار له يوه مشته نمايان شي
پکار نه دي مخالف هزار تقريره
موافق له حاله نيم کلام داستان شي
لکه مږ له کار و باره وي وتلي
د هغو خاورې په سر چې غافلان شي
که دې ډېر عمر پکار دی غفلت مه کړه
په اوده باندې سل کاله يو زمان شي
د غفلت بنياد د اوښکو په موج خيژي
يو ځځوکی خواب آلود لره طوفان شي
ړوند په خپله عصا پريوزي و کوهي ته
خپل دليل د کم دليل د ځان تاوان شي
سر کشي د عاجزانو پکار نه ده
هر مېږی چې وزر وکاندي پښيمان شي
موم دلان به يې له شره لمن ژغوري
سنګدلان که عين لعل د بدخشان شي
چې کيميا د قناعت يې لاس کښېوزي
د شړۍ په خرقه کښې بادشاهان شي
بل پوشاك يې پکار نه وي بې نمده
هغه زړه چه آيينه غوندې روښان شي
عاشقي ده تر جمله بلاو زياته
و مجنون ته ديو و دد واړه حيران شي
پرې به ورکا دُر بتان د خپلو غوږو
که يې تېر تر غوږو شعر د رحمان شي
۸۳
آشنايي توره بلا ده آشنا مه شې
جدايي به دې فنا کا فنا مه شې
درد او غم به دې د زړه ولې کا غوځې
ګرفتار په درد او غم د جانا مه شې

په زير رنگ به دې تل سرې اوښکې بهېږي
د دو رنگو په ځير گل د رعنا مه شي
هم په دا چې دروغژن د خداى دښمن دى
و هېچا ته دروغژن په وينا مه شي
كه اعلى مرتبه غواړې عاشقي ده
نور همه واړه ادنى دي ادنى مه شي
خپل ځربښت و هر ځاروي وته قصاب دى
توانايي د تن تاوان دى توانا مه شي
هميشه به سر نګون په فكر ناست يې
د رحمان په څېر مشغول په ثنا مه شي
۸۴
د عاشق بې خپله ياره قرار نه شي
بې طبيبه قراري د بيمار نه شي
چې په لوح محفوظ كښې ليونى وې
په تعليم د معلم به هو ښيار نه شي
زوى د پلار په غيږ كښې پروت وي روح يې لاړ شي
د قضا علاج په مور و په پلار نه شي
د هغو چه خداى كمال حسن روزي كړ
هېڅ نقصان يې د منكر په انكار نه شي
درد و غم د عاشقۍ چې ډېر مشكل دى
هېڅ سړى دې په دا رنځ گرفتار نه شي
زه همه عمر له خدايه دغه خواست كړم
چې دې يار له خپله ياره ازار نه شي
يار له يار سره جفا كا هسې ډېره
چې هېڅ فرق يې د اغيار او د يار نه شي
كه هر څو يې دلبري و دلجو يې كا
د رحمان په تركو هېڅ اعتبار نه شي
۸۵
د سكوت په تيغ چې ژبه بريده شي
لا قلم غوندې په قال كښې دويده شي
هومره اور د عاشقيه په زړه يوسي
چې لاله يې له تربته دميده شي
خم ابرو د يار مې نقش په ليمه دي
لكه مياشت چه په لوي بحر كښې ليده شي
هميشه يې د خپل يار په لوري دو وي
نهايت چې په دا دو كښې رسيده شي
څه حاجت دى چې زه يار و چا ته ستايم
كار همه د خپلو سترگو په ديده شي
كله وي چې يو د بل په ويل غولېږي
مگر صافه د چا خپله عقيده شي

خود څرګند وي لکه صبح په جهان کښي
هر ګریوان چي په یاری کښي دریده شي
ابرو یې د عاشق هلته ځان څرګند کا
چي یې نم د زړه له سترګو چکیده شي
د آه غشی یې په زمکه کله لګي
هر قامت چي کمان طوره خمیده شي
بې مطلوبه یې هیڅ فهم په چا نه وي
هر طالب چي په طلب کښي فهمیده شي
هر چي زړه په مهرویانو باندې بایلي
بې دیناره و بې درمه خریده شي
ما د یار په خبر بل مخ نه دی لیدلی
مګر پس چي له نن ورځ آفریده شي
یا به شهد یا به قند یا به نبات وي
هر کلام چي له رحمانه شنیده شي
۸۶
چي سړی له بله بد وایي بد ګوی شي
لا تر بل پخوا روان د ده بد بوی شي
مرده شوی چي هوس کا د بل و مرګ ته
بل هم پس دده له مرګه مرده شوی شي
دوست د ښمن د سړي واړه خپل عمل دی
هم په دا مقدار یې اجر موی بموی شي
هره ونه چي کړه په یوه لور وي
عاقبت یې پریواته په هغه سوی شي
په لویې کښي نور څه نشته بې زواله
هلکان د هلکتوب په سبب پوی شي
د اوبو اصل له خاورو پیدا کیږي
خاکساري د خاکسارانو آبروی شي
همره زیان له خوګه خرسه نه رسیږي
لکه خوك په آدمیانو کښي بد خوی شي
سړي هوښ چي د سړي له تنه پاڅي
د سړیو په جامه کښي خربشوی شي
و هغو وته چي خدای پخپله وښود
څه حاجت یې د رحمان په ګفتګوی شي
۸۷
وقت د عیش و طرب تیر شه خزان راغی
ځانکندن د بلبانو په ځان راغی
دلداري مې تريې امید وه باريې څه کړم
هغه یار د دلبرانو په شان راغی
سود سودا د عاشقۍ که نفع مند وای
ما هیڅ سود په کښي بیا نه موند نقصان راغی

تمام عمر که وصال و همره نه و!
لکه یو زمان د بنکلیو هجران راغی
آشنایي مې په هوس وه خو چې بیل شوم
دواړه لاس مې و بله ومښو ارمان راغی
ګوی زما د زړه یې یووړ په چوګان کښې
بیا د ناز په نیلي سور په جولان راغی
غنچه لب چې په خندا کاندي پریشانه
په شیبو زما د اوښکو باران راغی
د میرزا د ارزاني دعوی به پرې کا
قدر دان د شاعرانو رحمان راغی

۸۸

په اول کې تا د عشق وهلي لافې
هغه لافې دې اوس ولې کړې خلافې
اوس خپل سر ورته محکم نیولی اوسه
چې د غم مصی دې ځان ته کړې خلافې
سپین چلتار په یوه ټکي بد نمای شي
د ارزالو چارې مه کړه که اشرافې
بې تمیز خو معرفت کولای نشي
ته کره او کوټ معلوم کړه که صرافې
ځان دې ولې بې حیا کړ بې حجابه
چې پټ کړی دې د میني په غلافې
که دا هسې لویي غواړې لویي داده
که په اصل کې منصور غوندې ندافې
ددوران له فسادونو امان غواړه
که په عقل د خپل فکر موشګافې
د تقصیر سبب یې کوم دی رامعلوم کړه
مین وژنې بې له جرمه نا انصافې
کوم صفت به زه رحمان د ستا بیان کړم
په کامل صفت موصوف په کل اوصافې

۸۹

یا دا ستا چشم و ابرو وینم په خواب ګې
یا مستان دې وېده شوي په محراب کې
یا په جام کې ستا د مخ عکس لیده شي
یا خو تندر تجلی که په حباب کې
یا تر خط لاندې غوټی ستا د خولو دي
یا کوکب دی را ډوب شوی په شهاب کې
یا دې زلفې په مخ دواړه را خورې کړې
یا سنبل دی کجک شو د اور په تاب کې
یا دې زلفو په مخ توره تاریکي کړه
یا خو تندر ځان څرګند کړ په آفتاب کې
یا دا ستا مژګان زما په ځګر خښ دی
یا سیخونه دي پیېلي په کباب کې
یا خو ستا په غم کې غرق زما صورت دی
یا خسنی دی جاروزي په ګرداب کې
ته د دې رحمان خطا کړه ور معافه
د اوترو چاره نه وي په حساب کې
چې د یار دمخ کاته له میانه ووزي
د رحمان به څه عزت وي په حساب کې

۹۰

ستا د میني ګوهر نشته په هر آب کښې
مګر بیا موند شي د اوښکو په دریاب کښې
که ته وینې زما پټې څښې دلبره
رنګ د لبو دې ګواه دی په دا باب کښې
په هر ځای چې ستا د لبو نوم آغاز شي
د لاله و باران اوري په حباب کښې
له خسته زړونو به څه دلستاني کا
د خراج ګنجایش نشته په خراب کښې
زه حیران د ستا د وروځو په تور خال یم

کافر څه شکل سجده کا په محراب کښې
گل له ډېرې باریکۍ په شبنم خور شي!
نازک زړونه بدوي په صاف ځواب کښې
د بهار په گلو اوري بارانونه
د څڅوکي طاقت نشته په حباب کښې
د رحمان غلطي وبخښه اې خدایه
د اوترو چاري نه وي په حساب کښې
٩١
زړه مې بایلو ستا په مینه محبت کښې
عاشقي دې زهر راکړه په شربت کښې
لار زما و یار ته مه تړه ناصحه
ما موندلی دی دا یار په ډېر محنت کښې
که صورت د هغې مستې در څرگند شي
عقل وهوش به دې هېح نه وي په صورت کښې
که د عشق تر کمر لگې غاښ به بایلې
ته چې ما ته غاښ چیچې په نصیحت کښې
زه توبه په هغه تېر عمر وکاږم
چې صرف شوی دی بې یاره په غفلت کښې
د آشنا د میني پت به را مات نه شي
که مې سر له تنه درومي په دا پت کښې
له ادبه یې و مخ ته کتی نه شم
خدای را پېښه جدایي کړه په وصلت کښې
په قیامت که څوك له نیته پوښتیده شي
زه د یار د کوڅې خاوري یم په نیت کښې
د درگاه په خاك نشینو یې تل سخ وي
دغمونو دخل نشته په جنت کښې
لکه زه چې یې د در په خاورو خوښ یم
خوښ به نه وي سلطانان په سلطنت کښې
د درگاه په خاک نشینو به یې تل سخ وي
د غمونو دخل نه وي په جنت کښې
د دنیا له دولتونو بې پروا یم
زه رحمان د عاشقیه په دولت کښې

٩٢

مغرور مه اوسه د عشق په کار و بار کښې
هر خسنړي تېره تېغ وي په دا لار کښې
دا سور ګل به دې دستار په وینو سور کا
چې دی اینبی زماني دی په دستار کښې
مخ د ترکو چې تر آب حیات صاف دی
زه دې آب حیات سوی یم په نار کښې
چې د اوسپنو آیینه پرې اوبه کېږي
ترو زما هستي يې څه ده په دیدارګښې
په هر وارچې یې زه سترګو ته نظر کړم
لاس مې وللي دي له ځانه په هر وار کښې
یاره ته چه له ما صبر و قرار غواړې
عاشق کله وي په صبر و په قرار کښې
که مې سر و مال د ستا په مینه درومي
زه تر سر و ماله تیر یم په دا کار کښې
هېڅ صرفه مه کړه د زړونو آزار اخله
که د چا سود روزي شوی په آزار کښې
عشق د عقل په کوڅه استوګه نه کا
چا موندلی نه دی یار په دا دیار کښې
ستا له دره له درباره به وا نه وړم
څو و نه مرم ستا په در و په دربار کښې
کمبختان د یار په وصل ګښې مهجور وي
د وچ ډکي بهره نه وي په بهار کښې
مفلسانو لره عین کوهستان دی
که همه عمر یې کور وي په بازار کښې
و هغو چي خدای حقبینې سترګې ورکړې
د یوسف تجلی ویني په دیوال کښې
و عیب جوي ته واړه عیب څرګندیږي
ښایسته که ځان یوسف کا په سنګار کښې
چې هنردعاشقی یې خدای نصیب کړو
بې هنره نور څه نه ویني په یار کښې
دا داغونه د خپل زړه ور لره بس دي
څه حاجت دی د رحمان په لاله زا ر کښې

٩٣

مدام ناست یم وچ ګوګل سترګې په نم کښې
عشق را ونبود بحر و بر په خپل حرم کښې
ما چه زخم ستا د توري په خوله ښکل کړو
نور مې دا لذت بیا نه موند په مرهم کښې
خوار مجنون چه سر په پښو د لیلی کیښود
سر فراز شه په عرب و په عجم کښې

زورآور مدام غالب وي په کم زوري
زه له نوره غمه خلاص يم ستا په غم کښي
لکه زه چي مستغرق يم ستا په غم کښي
بل به نه وي په جمله بني آدم کښي
لکه مړی د ژوندیو تر میان پروت وي
هسي بیل یم له عالمه په عالم کښي
هیڅ صحت مي د دم ګرو په دم نه شي
هم په دا چي زما دم دی ستا په دم کښي
نه مي بې تا تګ و پونه جست و جو شته
مراد مي ته يي په هر دم په هر قدم کښي
که نصیب مي شي کوغالی ستا د سپیو
وبه نه کړم نور نظر په جام د جم کښي
زړه مي هسي ستا په زلفوپسي ورك شه
لکه غوټه د چا پریوزي په تور تم کښي
سره په وینو د سرو ګلو په څیر زانګي
هزار زړونه ستا د زلفو په هر خم کښي
زه رحمان کناره خوښ يم له عالمه
باري ستا سترګو رسوا کړم په عالم کښي
۹۴
هسي بې یاره خفه یم په جهان کښي
چي مي نه شي ځاي په مځکه په آسمان کښي
سره ګلونه د چمن راته سور اور شي
چي قدم بې یاره کېږدم په بوستان کښي
چي يي مړ نه یم له ډیرې بې نیازیه
حیرانیږم د ناتوان صورت په توان کښي
که هر څو فکر له ځانه سره وکړم
هیڅ د صبر طاقت نه وینم په ځان کښي
هیڅ ساتنه د سر کښ خاطر را نه شي
څوك ساتلی شي بڅري په ګریوان کښي
تر هغه به بل نادان په جهان نه وي
چي څوك مهر وفا غواړي په نادان کښي
که یې سل ځله په ځار و قربان بولم
غوړ رانه باسي په ځار و په قربان کښي
هسي رنګ زما په ډیره ژړا خاندي
لکه ګل د پسرلي خاندي په باران کښي
جوهري شي در و لعل کاندي برسېره
چي مي کښېني د دوو سترګو په دکان کښي
چي مي هیچري په خوا په خاطر نه وو!
زماني راته څرګند کړه په زمان کښي
چي په وصل کښي يي اوښکې نه وچېږي

ترو به حال د رحمان څه وي په هجران کښې

۹۵

د بلبل له حاله زده کړه په خزان کښې
بیا د ګلو تماشا کړه په بوستان کښې
څو دې تېره تلخایي تر ستوني نه شي
شیریني به خوند در نه کا په دهان کښې
ما په هجر کښې لذت د وصال بیا موند
له یوسفه ملاقي شوم په زندان کښې
لکه متن له معنی معنی له متنه
یار هم هسې دی زما په دل و جان کښې
عاشقي آسانه مه ګڼه خبر شه
سربازي ده هر نفس په دا میدان کښې
د ناتوان له ناتوانیه وویرېږه
که هزار ځل توانا یې په خپل ځان کښې
هم هغه به پس له مرګه آزارېږي
هر چې بل آزاروي په دا جهان کښې
په رحمان باندې بې یاره هسې حال دی
لکه حال زندانیانو په زندان کښې

۹۶

زړه مې ډوبډوب کیږي ستادغم پهغلبلو کښې
هسې لکه څوک چې مستغرق شي په اوبو کښې
ستا د عشق له موجه هېڅ لوری وتی نشم
دواړه لاس مې پریواته د عشق په لانبو کښې
سل توبې مې ماتې کړې وا نه وښتم له عشقه
چې ویسا مې نوره پاتې نه شوه په توبو کښې
ته چې له ما درومې دا د اوښکو باران ګوره
رخ د سفر هېڅ نه دی په دا ګنو شیبو کښې
نه یوه سپوږمۍ نه په آسمان کښې هزار ستوري
بې تا به څوک څه کاندې د خلقو په جنبو کښې
عشق و عقل دواړه سره ضد دي که پوهېږې
کله کړي آرام د اور بڅري په پنبو کښې
هر څوک چې د عشق په آتش ځان سیزي رحمانه
خدای ابراهیم غوندې نګاه کا په لمبو کښې

۹۷

هسې خوښ یم ستا د در په خاکستارۍ کښې
لکه خوښ وي سرداران په سردارۍ کښې
عاشقي که نورو خلقو ته خواري ده
ما موندلې دی دولت په دا خوارۍ کښې
و بیمار ته که ناخوښ وایي وګړي
خوښ یم زه د ستا د عشق په بیمارۍ کښې

د خپل بام و روزینو وته نظر کړه
هسې سترګې دي زما په بیدارئ کښې
یار د یار له سترګو اوښکې پاکیزه کا
تا جاري کړې زما اوښکې په یارئ کښې
ما له ډیري ناچارئ و یار ته شا کړه
سړی عذر دی په ډیره ناچارئ کښې
غم به هېڅ یوه هوښیار خوښ کړی نه وای
ما خوښ کړی دی ستا غم په هوښیارئ کښې
د رحمان اوښکې به څه رنګ په قرار وي
چا لیدلی دی دریاب په قرارئ کښې
۹۸
سپین مخونه تور کودی شي په پیرئ کښې
سم قامت وي کوږ لرګی شي په پیرئ کښې
لکه شمع د سحر آفتاب د ژمي
هم بي تاب و هم زیری شي په پیرئ کښې
یو طرف ته یي سر رېږدي بل خوا درومي
خپل صورت تمام پردی شي په پیرئ کښې
د مرده و په حساب وي غزا وشوه
که څرګند لیده ژوندی شي په پیرئ کښې
مړ لا ښه دی پس له مرګه بیا ژوندی شي
نشته دا چي څوك زلمی شي په پیرئ کښې
که څه وخوري لکه زهر نه هضمېږي
نه څه ښښي نه څه خوړی شي په پیرئ کښې
دا ځواني ده چي څه اورې یا څه وینې
نه لیده نه اوریدی شي په پیرئ کښې
اې رحمانه پیري هسې عاجزي ده
که رستم وي زړه پرې سوی شي په پیرئ کښې
۹۹
چي وصال د خپل جانان مي دی موندلی
ګنج د درو د مرجان مي دی موندلی
همره طمع مي له خپله بخته نه وه
نه پوهېږم چي څه شان مي دی موندلی
که په ډېر مشقت لاس لره خدای راوست
زه خو وایم چي آسان مي دی موندلی
چي مي یو نفس وصال ور سره وشه
واړه اجر د هجران مي دی موندلی
څه عجب دی که تمام جهان زما شي
چي بادشاه د درست جهان مي دی موندلی
زه رحمان په خپل اشعار شکر ګذار یم
چي دا هسې رنګ دیوان مي دی موندلی

ما چې سترګې و ګلرخ ته واړولې — په هغو سترګو مې وینې وژړلې
د عمل جزا یې بیا مونده برحقه — دا دستور دی چې کړې هغه اخلې
تر غمزویې یو په سله زړه قاتل دی — تل چړې تورې په کاڼې تېرولې
خودکرده به څه تاوان له چانه غواړې — چې یې غوځې په خپل تېغ کړې سپینې خپلې
ما دا مرګ دا ستا په مینه کې هاله لید — چې ګدای د باد شاهی لافې و هلې
له خوبانو به څوک څرنګ وفا غواړې — سروې کله کشمشې مېوې نیولې
په دربار یې سنداسې شه ورته کېنه — تار په تار د سر وېښته ایرې مښلی
که دفتر د خپل قسمت دچا په لاس وای — بدې برخې به چا کله قبلولې
چې نېکې یې ورکوله و نېکانو — دې بدانو څه بدې نه وه غوښتلې
څوک له خاورو ایرو پاڅوې تخت ورکړې — څوک له تخته د ایرو په ډېران ولې
ستا چې نیت د آشناسۍ نه و صنمه — د رحمان سترګې دې ولې نه ګنډلې
د ازل په ورځ د برخو جوارې وه — اې رحمانه چا بایلودې چا ګټلې

۱

یوځل ولېدای د یار پرېشانې زلفې — په عارض باندې حلقه پېچانې زلفې
که تورتم لرې ظاهر سیاهې د زلفو — حقیقت لرې سفېدې روښانې زلفې
دا قدرت الهې دی راشه ګوره — د دانا د ګردن طوق نادانې زلفې
هم په څېر یې د خپل ځان په زړه حیران کړم — په اوړو د یار پرتې حېرانې زلفې
په شمیم د خوشبویې زه خوشبو شوم — خدای دې نه کا په خپل داد پښېمانې زلفې
په کوم لورې به زه سر ترېنه وکاږم — و ګردن ته مې پرتې رېسمانې زلفې
ځکه ژاړم له دوو سترګو اوښکې وینې — چې رحمان وینې د یار خندانې زلفې

۲

بد لوې په دنیا دین و ایمان ولې؟
نه پوهېږې په خپل سود و په زیان ولې ؟
همیشه په ځای د شکر شکایت کړې
منکرېږې په عطا د سبحان ولې ؟
در بخښلی خدای د هرې چارې توان دی
په ډېر توان کښې خپسر بولې ناتوان ولې؟
مدام اوښکې تویوې د رزق له غمه
در ګوهر په بها پلورې ارزان ولې ؟
چې په هر بیګاه سامان د هر سبا کړې
کور و کر شوې د محشر په سامان ولې ؟
هېڅ ګیاه له ځایه نه خوځې نم مومې
ته د رزق په طلب مرې جهان ولې ؟
جې پخوا تر قضا خپله رضا غواړې
بیهوده په لوټو ولې آسمان ولې ؟
په ژوند ومره ې د مرګ له غمه خلاص شې
آسان کار دی کړو په ځان باندې ګران ولې ؟
غیرې مینې دې په زړه باندې انبار کړې
په کعبه کښې ننباسې بتان ولې ؟

زړه د نفس په پیروئ در څخه لاړ شه
د خبیث په لاس دې ورکړ قرآن ولي ؟
چې یوسف د حبشي په بها مومې
د مطلوب په بها نه ښندې ځان ولي ؟
بد په بدو پښیماني کاندي رحمانه
ته په خپلو بدو نه شوې پښیمان ولي ؟
٣
په نور څه پسې بې خدایه ژاړې ولي ؟
د چارپای په څېر بې ځایه ناړې ولي ؟
چې روټئ میده کوې په شخوند خو جوړ یې
ترو خبرې کوې لواړې لواړې ولي ؟
ته دا خپل کلام میده په دا خپل شخوند کړه
تا داړلو ته تېرې کړې داړې ولي ؟
هغه کار چې دې په نرم ویل کېږي
بیهوده په بېرته نولې لاړې ولي ؟
نیك له نیکو بد له بدو مناسب دي
نیك و بد وبله په بله نغاړې ولي ؟
یو قدم د خدای په لور ایښودی نه شي
تمامي عمر په پراته لاړې ولي ؟
تل دې طوق د تعلق په غاړه کښیوست
وکښای نه شي دغه طوق له غاړې ولي ؟
چې په ورځ دشیخئ لافي کړې رحمانه
په شپه مئ له مئ فروشه غواړې ولي ؟
۴
ته چې خپله بې عقلي هوښیاري بولې
کاشکي بیا مومې د غوښتو په نرخ شولې
عشق یو داد دئ په عاشق باندې له خدایه
هسې نه دئ چې یې پیرې یا یې پلورې
زلیخا غوندې به بله شیدا نه وي
که د مصر مستورې شي واړه تولې
هغه بحر څه په بحر حساب نه دئ
چې اوبه یې خاك آلودې وي ختولې
له هغو سره به څه فکر د یار وي
چې په غم وي د کاله یا د کهولې
عاشقي څه د نغري په غاړه نه شي
څو په یار پسې وانخلې ځلې زولې
د وصال په نعمتونو غره مه شه
جدایي یې خلقې کړې په زړه ځمولې
در گوهر په تله نه دي چا تللي
د رحمان شعر گوهر دئ څه یې تولې

۵

هسې ډوب یم ستا د غم په دریاب تللی
چېماهي غونډې بې تیغه یم کوټلی
ما لیدلي چې لینده دې وه را کښلې
تا د ورځو په لیندو یم زه وېشتلی
په خپل ځان مې تر هغه پورې نظر و
څو مې ته په نظر نه وې کښیوتلی
اوس مې ستا په مینه ځان و جهان هیر شه
د سیلاب په مخ کښې لاړم لکه خلی
عاشقي به یې د باد په مخ بېنه کا
که چا ځان وي کوه قاف غونډې نیولی
چې د عشق له بحره روغ سلامت ووزی
زه یې نن ګڼم له موره زیږیدلی
هر چې واوړي په بلا د تورو زلفو
هغه بیا تر کوره نه دی ورغلی
چې له غرونو پریوتلی وي بیا پاخي
پاڅېدای نه شي له زړونو پریوتلی
چې د اور لمبو وهلی وي بیا روغ شي
نه رغیږي د آزار لنبو وهلی
زه رحمان یې هر دم وینم ستا په غم کښې
که خپل مرګ په سترګو نه دی چا لیدلی
۶

زه د ستا له غمه ژاړم واړه وینې
واړې وینې واړه وینې واړه وینې
خود مې وینېچې په تش کاته دې مرمه
لا خنجر په کانې مرې دل سنګینې
هر زمان مې په حضور د سترګو وژنې
لا یقین دې د زړه نه شي بې یقینې
عالم ستا په مینه ژوي نه پوهیږم
زه په څه سبب وژلی یم ستا مینې
ډیر عالم به نوري رنګ کا معلومیږي
تا چې هسې جامې واغوستې رنګینې!
پېښې یې نه وې چې و بله خوا ته درومې
هسې سکښې په غمزه د عاشق سپینې
که صورت مې پر بله پوري معلومیږي
زړه مې ستا له غمه چاود دی نازنینې
هغه څوك دی چې تر تا به بهترین وي
ای تر واړو مهرویانو بهترینې
چې دې زلفې د رحمان په زړه وریځ کړې
تر بڼو یې څکه څاڅي اوښکې وینې

٨

خدای دې وژغوره له هرې پریشانۍ
ای زما د کور و کلي ودانۍ
عاشقي چې ما ګڼله دانائی وه!
اوس خبر شوم له دې خپلې نادانۍ
تر ورخ تیرې اوبه بیرته نه جار ووزي
څه پکار دی پوچ بې ځایه پښیمانۍ
وداني په یوه دم کښې شي ویرانه
مرد هغه چې کړي د ورانې ودانۍ
لکه باد چې ځان وهي له کوهه دشته
زه په تا پسې کوم سرګردانۍ
دا خو زه د ستا د غم سره لوڅېږم
څوك له دیوه سره کړې پهلوانۍ
چې په آب و په آتش په خاك و باد وي
څه امید دی په هغې زندګانۍ
ته چې دا رنګې اوږدې اوږدې وعدې کړې
کشکي راکړې و ما خط د امانۍ
زه او ته که هغه وقت وای چا به نه وای
د مجنون او د لیلې قصه خوانۍ
زما ستا و ننداړو ته به حېران و
که ژوندي وای آدم خان او درخانۍ
و هر چا وته چه وایم حېرانیږم
څه به وایم د رحمان له حېرانۍ

که یې هر زمان په آب زمزم وینځم — بې مینه مې په زړه باندې غبار وي
څو یې سل خاره خښ نه شي په تېر کې — کله وي چې د بلبل و ګل ته لار وي

٩

هر چې کښت یې په باران و په سیلاب وي
د هغو عمر به واړه په عذاب وي
هغه ملك چې په کښې سیند و رود بار نه وي
دهقانان به یې همه خانه خراب وي
و آسمان ته به یې سترګې وي ختلې
د باران له انتظاره به بې خواب وي
لکه څوك چه کړوي یې په کړَهۍ کښې
د هغه ماهي په طور به کباب وي
لا به کله بارانونه پرې نزول شي
چې نخیل او زراعت به یې سیراب وي
همیشه له خدایه خواست د اوبو کاندي
که یې چېرې خواست په عمر مستجاب وي

لکه تل چې یې په زوړ د اوبو غوړ وي
همره غوړ یې نه په چنگ نه په رباب وي
که همه عمر باران ور باندې ووري
لا گرمي یې په صورت کښې د آفتاب وي
د گرمۍ او د خښکۍ له دهشته
د آفتاب په څېر گمان یې په ماهتاب وي
د اوبو له ډېرې ډېرې قیمتنۍ نه
لرگي لوښي یې مردار په منجلاب وي
فرق د پاکو د ناپاکو اوبو نه کړې
که اوبه یې گډې وډې په پیشاب وي
د اوبو په غلا چې ور شي نه جار ووزي
که ساکن د خانقاه او د محراب وي
د اوبو په ویش چې ورشي انصاف نه کا
که په لاس یې ورقونه د کتاب وي
د اوبو ثواب یې نه کېږي له لاسه
که په گوټ اوبو یې عین د حج ثواب وي
د باران امید یې نه کېږي له خدایه
که یې شپه و ورځ په سر باندې سحاب وي
پلیتي به یې له تنه څه رنگ درومي
چې اوبه په کښې نایابې تر گلاب وي
چې د نوکو وچولو په ځای ورشي
تر تنځري ځان بتر کا که عقاب وي
هېڅ یې مه پوښته له غسله له اودسه
چې یو څاڅکی پرې گوهر غوندې نایاب وي
په سبب د ډېره ډېره تیممه
همیشه یې سپیره ږېره په تراب وي
د للمي سړي په مخ کې وي آب چېرې
هغه خلق چې بې آب وي خو بې آب وي
په آبۍ کښې لا هم وي خونه ویرانه
هغه کلی چې د بل کلي پایئناب وي
یو به نه سي هېڅ برۍ له سړی ورخه
پایئناب سړی که زوی هم د ارباب وي
سم حساب له عزیزانو کله مومي
تل تر تله یې د بل لاندې حساب وي
نه طاقت د بد ویل لري نه صبر
لکه مار په ملا وهلی پیچ و تاب وي
نه یې مرگ نه یې قتنه له لاسه کېږي
همیشه یې له بدیه اجتناب وي
چې یې زیست یا یې روزگار په تحمل شي
لاس تړلی د خپل شرم به طناب وي

که یوه بده وینا یې له خولې ووزي
هغه دم یې په خپل ځان باندې عتاب وي
یو هغه سړی تیری ورباندې وکړي
چې په عمر نه د سوال نه د ځواب وي
همسایه وي چریکار د پښتانه شي
او په اصل به موچي یا به قصاب وي
ملایم ویل اثر ور باندې نه کړي
چې په زړه کښې یې نه شرم نه حجاب وي
لکه دیو وي د سړیو په صورت شي
ته ګمان کړې چې سړی وي دی دواب وي
په هېڅ رنګ له بده خویه نه جار ووزي
هسې مست د جاهلیه په شراب وي
چې اشراف د هسې خرښو په لاس کښېوزي
نو خلاصی به یې له خونه په کوم باب وي
هسې رزق دې خدای هېچا لره ور نه کا
که به رزق د چا په هسې رنګ اسباب وي
تر دا هسې زمیندارو هغه ښه دی
چې نوکر د یوه تور کافر کلاب وي
نوکري د یوه سپي ور لره ښه ده
هغه پرېږده چې لا نوم یې د نواب وي
د خشکۍ له غمه قوم د رحمان خوښ دی
که رفتن یې له جهانه په شتاب وي
١٠
تل دې ستا د خواب آلودو سترګو خواب وي
چې فتنې په خواب اودې شي ډېر ثواب وي
لکه مې چې په مینا کښې تجلي کا
نور د حسن په حجاب کښې بې حجاب وي
ته چې ما ته لولوې پټۍ د صبر
زه هم ډېر په دا راضي یم که مې تاب وي
زه په دا سبب په ترکوپسي ژاړم
چې ژړا د عاشقانو د مخ آب وي
که نادان وي هم دا همره خو پوهېږي
څوک چې نه ژاړي په یار پسې کذاب وي
د عاشق سترګې په دا سبب شوې پاکې
چې مدام د جوې په سر لکه حباب وي
له خالي خونې به څه وړي چې څه نه وي
که ختلی د حباب په سر سیلاب وي
هم په دا یې د نغمې اثر پیدا شه
چې په تشه ګېډه صبر د رباب وي
د حریص له خپله نقده بهره نشته

لکه مار د گنج د پاسه پېچ و تاب وي
کاملان تعلقات د دنیا نه کا
لکه پاڼي د خزان پښه په رکاب وي
غفلت هېڅ مناسب نه دی په دنیا کښې
ساکنان د خرابات واړه خراب وي
چې ښادي غواړي بې شماره بې حسابه
په رحمان به د غمونو څه حساب وي
١١
د هغو چې وبله مهر و محبت وي
په هستئ او په نیستئ کښې فراغت وي
عاشقي ده تر هغه مقام پهور ته
چې د چا مقام په رنځ یا په راحت وي
څه د اور په لمبو سوی څه په واورو
واړه عشق دی که هجران وي که وصلت وي
چې مطلب و مدعا د سړي خدای شي
ناست ولاړ یې همه واړه عبادت وي
که په دوه قدمه ومري هم حاجي شي
چا چې کړی د مکې په لوري نیت وي
هغه څوك چې پیروي د اولیا کا
دا یې واړه په معنا کښې ولایت وي
که د زړو په تخت کښېني غزا وشوه
وفهیم وته کم فهمه بې عزت وي
خاورې زر په سړي واړه برابر شي
هغه دم چې له جهانه په رحلت وي
د دانا او د نادان تر میان یو حد دی
هوښیارې تر حده پهورته حماقت وي
تجاوز له خپله حده پکار نه دی
د هر چا په خپله خونه کښې حرمت وي
نور عالم که د دنیا غمونه کاندي
د رحمان سره دې غم د آخرت وي
١٢

د هغې بنا چې نوم محنت آباد وي
ترو خاطر به په کښې څرنګ د چا ښاد وي
په خواږه او په څښو کله وينې نيسي
هر مرغه چې په قفس کښې د صياد وي
د رنځور په خوله کښې کله مزه کاندي
که سل رنګه نعمتونه يې معتاد وي
پاي بسته وو لره هر چېرې زندان وي
هغه هر چېرته آزاد وي چه آزاد وي
عشق تغير او تبديل نه لري يکرنګ دی
د آشنا له لاسه داد وي که بيداد وي
د ښادۍ نښه هغه وي په جهان کښې
چې په يار پسې بې ښځه و بې بنياد وي
بودني هغه باله شي په معنا کښې
چې د تن په نابودۍ يې اعتقاد وي
نقصاني وي د دنيا عمارتونه
که ترې لاندې سلې ستنې د فولاد وي
زندګي که څوك پوهېږي حضور دم دی
آينده و رفته کله د چا ياد وي
دا دنيا لکه سيلاب هسې بهيږي
نه يې چا څخه استوګنه نه استاد وي
چې کامله اراده لري په زړه‌کښې
د مرشد له اشارته بې ارشاد وي
و هغو ته چې خدای خود پخپله وښود
څه حاجت يې په ښوونه د استاد وي
چې کامله اراده لري په زړه کې
د مرشد له اشارته بې ارشاد وي
ډير ياران ورڅخه بيل شو هېڅ ګرم نه دی
که رحمان له جدايی نه په فرياد وي
۱۳
ه دنيا کښې که هر څو و بله پيوند وي
پس له مرګه به يې درست صورت بند بند وي
زه به وخورم په دا باب هزار قسمه
که باور دې په قسم و په سوګند وي
يا به وړاندې تر تا درومي يا د وروستو
که دې ورور دی که عزيز که دې فرزند وي
زمانه به يې تر پښو لاندې پايمال کا
که په قطع تر اسمانه سربلند وي
هم يې هسې پيمانه ګڼه په خاورو!
که دې ډکه خوله تمام عمر په قند وي
هر چې کاندي آزادي په دا جهان کښې

پس له مرګه به همه واړه په بند وي
هر چې غاړه یې و حق ته ایښې نه وي
همیشه به یې په غاړه کښې کمند وي
دا چې زه و تا ته وایمه که خدای کا
په آیت وپه حدیث کښې به څرګند وي
ته چې نه کوې باور په آیاتونو
ترو زما ویل به څه در لره پند وي
ناپسند به د منکر په انکار نه شي
هر کلام چه دلپذیر و دل پسند وي
خدایه ګنج د قناعت و رحمان ورکړې
چې بې ملکه بې حشمته دولتمند وي
۱۴
که د درستې دنیا غم مې په سر بار وي
واړه سهل د ی که یار را سره یار وي
هزار واره به یې د یار تر نامه ځار کړم
که په قطع مې دا یو صورت هزار وي
هغه نه دی په شمار د عاشقانو
چې د خپل تېتر داغونه یې په شمار وي
مشکل کار د عاشقۍ چې خدای پیدا کړ
کله بل په جهان هسې مشکل کار وي
څو یې اوښکې په مخ لارې روغې نه کا
د هغو و معشوقو ته کله لار وي
ته چې ګل زما د یار په شکل غواړې
کله دا رنګه ګلونه په ګلزار وي
نه مونده شي به بازار کښې نه په ښهر
هغه رخت چې د خوبانو په بازار وی
زه د یار په څېر مخ نه وینم په سترګو
که په هره خوا خوبان هزار هزار وي
د عاشق نظر په ډېر و په لږ نه وي
که دیدن د یار په لږ که په بسیار وي
شته هزار هزار خوبان ولې سوګند دی
که زما د یار په څېر به د چا یار وي
مرګ له هېچا سره وار نه کا رحمانه
یار به ځان تر یار وړنبې کا که په وار وي
۱۵
ه هغو سره به څه فکر د یار وي
چې یاران یې په هر لور هزار هزار وي
په آشنا پسې ویشتلي هم هغه وي
چې له نورې آشنایۍ یې استغفار وي
صبوري او قراري دې په ما زوم شي

که بې تا به مې یا صبر یا قرار وي
هر ژوندون د یار په وصل ښایسته وي
بې مینه که ژوندون وي څه په کار وي
که د یار له لاسه اور په یار بلېږي
هغه اور و عاشقانو ته ګلزار وي
په یارئ کښې آزار نشته خدای دې نه کا
که ذره به زما زړه له تا آزار وي
و هغو ته عاشق نه ویلی بویه
چې یې فکر یا د سر یا د دستار وي
ځای یې اور شي چې زنار یې شي په غاړه
ولې نه چې ستا د زلفو زنار دار وي
ستا د زلفو زنار دار که په اور سوځي
دغه اور به هم رښتیا ستا د رخسار وي
هغه جونه به لیلی غوندې رسوا شي
چې رحمان غوندې مجنون یې په دیار وي
۱۶
که د ستا د خاطر مینه په اغیار وي
ستا دپاره دې اغیار هم زما یار وي
هر سړی چه په یو مخ باندې مین وي
له یوه مخه یې سل مخه پکار وي
هر چې کاندې نوکرې د پادشاهانو
خواه مخواه به د دربانو منت بار وي
زه به ستا له رقیبانو څه مانه کړم
دا دستور دی چې له ګله سره خار وي
څو سل خاره کې خښ نه شي په تېتر کې
کله وي چې د بلبل و ګل ته لار وي
سجاده به د ساقې د لارې فرش کا
هر صوفي چې د سرو سترګو خریدار وي
په جذبه د عاشقئ به لیونی شي
که په قطع افلاطون غوندې هو ښیار وي
په رحمان باندې به هېڅ ملامت نه کا
هر سړی چې ستا له حسنه خبر دار وي
۱۷
د وصال په هوا والوتی مرغه شوای
د هجران په اورکښې درست صورت اوبه شوای
نه وزر کا، له هوس، نه مرې له غمه
سړی سخت دی ګڼه یو اثر پرې وشوای
زړه که چاودای هم له دې غمه به وچاود
چې د یار د بېلتانه خوارې په زړه شوای
د رقیب و ناکړدو ته چې نظر کړم

د عاشق له آهه ړوند په تور ليمه شواى
هيڅ پوره به دې نيمګړې نه شي خدايه
که بيلتون د دوه يارانو و بله نه شواى
چې بېلتون ددوه يارانو وبله کاندي
د هغو خلقو له مرګه واورېده شواى
خداى رضا لره چاهسې تعويذ وکړاى
چې لږ زه د هغه يار تر فهمه بنه شواى
يوځل يار په سترګو وليداى چې دا دى
دغه پسه هر چې شولاى بيا هاله شواى
نوم يې يو ځل زما واخيستاى په ژبه
نور مې نوم په دا جهان کښې پاتې نه شواى
لکه درست عمر په خوله د رقيب کار کا
دغه هسې يو زمان زما په خوله شواى
زه رحمان په دا خبره حق حيران يم
نه پوهېږم چې د يار له غمه څه شواى
۱۸
چې په مخ باندې د اوښکو يو رقم وي
عين د د تورو له پرهاره سره سم وي
که ګريوان مې د سپوږمۍ د نمر مشرق شي
زه چې يار په سترګو نه وينم تور تم وي
دلته سر پورته کول د چا رسېږي
چې پخپله د يار زلفي خم در خم وي
کږو ورځو غوندې نېش وهلی نه شي
که په زړه د پاسه پروت د چا لړم وي
معشوقه چې د عاشق په غم وي غوڅه
د عاشق سترګي دي ووځي چې بې غم وي
همدمي د دوه همدمو هسې بويه
چې د دواړو زندګي په يوه دم وي
که د درست جهان ښادۍ ور باندې راشي
مه کړه خداى چې څوك بې ياره خوښ خورم وي
بل ستم د بيلتانه د پاسه نشته
که ليدلی چا په سل رنګه ستم وي
دا قضا څه تر قاضي موقوفه نه ده
خود پخپله يار تر ياره پورې ګرم وي
راحت هر چېرې هغو لره لازم وي
چې په درد و په محنت کښې مقدم وي
چې خوناب يې د چشمانو مې ناب شي
پيوسته له دغه جامه سره جم وي
هېڅ حاجت د هنر نشته و نصيب ته
که په اصل څوک عرب وي که عجم وي

هنر مه غواړه طالع له خدايه غواړه
بې سليمانه په کار ندی که خاتم وي
د رحمان خندا په اجر د ژړا ده
تازګي د ګل په قدر د شبنم وي
۱۹

همیشه دې زما سر و ستا قدم وي | تر هغه ساعته پوري څو مې دم وي
ستا له لاسه واړه ما لره نافع دي | که مې زهر ږدي په زخم که مرهم وي
زه بې تا هسې ګمان کړم چه سفال دی | که نسکور مې په لبانو جام د جم وي
نور عالم که د دنيا په ښادئ ښاد دی | زما زړه دي مدام ښاد دا ستا په غم وي
که په زړه باندې مې سل غمونه راشي | دا ستا غم دي تر همه ؤ مقدم وي
ما دي ستا له غمه خدای بیغمه نه کا | تر هغه ساعته پورې څومې دم وي
رحمان ستا په مخ مين دی خدای خبر دی | که په دا ګښې به هيچيري زيات و کم وي

خپل قسمت په سرِي کاندي هرچې کاندي | د چا برخه خاموشي د چا نارې شوې

قاعده د درد مندئ هسې نه ده | چې په درد کې يو دردمن تر بله کم وي
چې بيلتون ورته اسان دی هغه خلک | ازميښت لره په بند د بيلتانه شوای

که يې هر زمان په آب زمزم وينځم | بې مينه مې په زړه باندې غبار وي
څو يې سل خاره خښ نه شي په تيّر کې | کله وي چې د بلبل و ګل ته لار وي
۲۰
ته چې ما ته وايې چې په چا باندې شيدا يې
زه په تا شيدا يم وايه ته چې يار د چا يې
زه به تا په کومه زيرکيشم پرولی
چا زده لکه تا زده همره وايه چې څه وايې
زه چې کبرجن وم عاشقی مې ګردن مات کړه
ته چې لکه وې هم هغه هسې کبريا يې
ځان که ستا په مينه کښې فاني کړم څه به وکړم
ته چې په دا هسې رنګ له آهه بې پروا يې
مرګ مې په تا ولي خدای اختر کړنه پوهيږم
څه دې حاصل هم شته که مطلق په مرګ زما يې
څه شو که يم زه انګشت نما په مينه ستا کښې
زيات له ما نه خوښ ته د قاضي هم د ملا يې
ستا د عشق تر توري ککری د رحمان ځار شه
دا هم سهل کار دی زما ياره که په دا يې
۲۱
هر چې په حيات صورت له مرګ سره اشنا شي | خلاص به د قيامت له خرخښو په دې دنيا يې
سخ د هغو ګلو چې برګريز يې په بهار وي | ګل سر ايښی وکا له خزانه استغنا يې
غم هم که چې هيڅ غم ورسره نه وي ولې | چې ناګاه به يوه ورځ وربادې زيايي
حکم د نيستی په هغو دی هرچې هست دي | هرچې هستي پرېږدي له نيستی يې څه پروا يې

زړه د عاشقانو د دښمن له لاس بېغم دی   لکه شمع د مقراض له خصومته په خندا يي
لوړه تنده نشته د قانع په قناعت کې   دا کېميا چې زده کا په خرقه کې امرا يي
هېڅا سرچشمې حاصلي نه کړې په خرمن کې   بلکه د قحطي په ملک که شاه يې که ګدا يي
ما به رښتيا نه وې ای يارانو بارې څه کړم   حقه کلمه نغږده هر ګور سخته بلا يي
زورور سېلاب واړه ترل په مقامات وي   زړه د خاموشی په ځای لره نه چي ګويا يي
بې خس و خاشاکه د آتش بقا په څه وي   آه و فرياد واړه په مقدار د تمنا يي
زه د رقيب چارو ناويسا کړم له حبيبه   زلفې په نسبت د مار خوړلو اژدها يي
ای رحمانه هر راحت په اجر د زحمت دی   هر چي ډېرخاندي هسې ډېر ډېرپه ژړايي

په پښتو کي رحمان ووې   په فارسي کي سنايي

۲۲

چي پخته شي آشنايي   تر ميان ووزي جدايي
و طالب وته وفا شي   د مطلوب بې وفايي
بادشاهي کاندي بدله   دديدن په ګدايي
خاني پلوري په اوربشو   ميرزايي په ميزرايي
نظر نه کاندي هېڅېرې   په لويي په بډايي
ورته کفر څرګندېږي   خود بيني او خودرايي
خودرايي په عاشقي کښې   له عاشقه نه ښايي
معشوقې که بې وفا دي   عاشقان خو يې ستايي
غوږ يې کوڼ سترګې ړندې وي   د خپل يار په خطايي
که يې کړي وي سل علمه   هم ديني هم دنيايي
همه واړه فراموش کا   چه پرې ورشي شيدايي
و مطلب ته نه رسېږي   په شيخي په ملايي
آواره ننګ و ناموس کا   په سر واخلي رسوايي
تر ناموسه ورته به شي   بې ننګي، بې نوايي
هره چار ئې په اخلاص شي   نه په روی و ريائي
قبلوي په دواړو سترګو   هرچي يار پرې فرمايي
نصيحت پرې اثر نه کا   که څوک سل ځله وايي
فايده نه لري په عشق کښې   د دانا و دانايي
مشکل کار ده عاشقی   آسان چيرې دی بايي
دغه کار کولی نه شي   هر کم فهم و کجايي
هر کم بخت يي کله مومي   د دلبرو همتايي
چي په کسب مونده نه شي   دغه کار دی عطايي
چي د عشق په لومه کښيوزي   نور يي نه وي رهايي
بې د يار له مخه نه شي   دعاشق دلکشايي
د خپل يار په طلب ګرزي   غاړې غرونه پيمايي
له عالمه وي وتلی   لکه صيد صحرايي
تل تر تله يي وطن وي   ګوشه کنج و تنهايي
مدام سوی لوغړن وي   د خپل آه په ګرمايي
هر زمان يي په اور نيسي   د خپل يار تمنايي

نه يې ملک و نه يې مال وي　　نه يې زهد و پارسايي
په دا هسې ګرانو چارو!　　معشوقه يې ازمايي
په يوه ديدن ترې يوسي　　د درست عمر کمايي
هم مې هسې رنګه وژني　　ياره ستا بې وفايي
چې په زړه کړم زړه مې چوي　　دغه ستا خود نمايي
هم خودي لري بې قياسه　　هم د حسن زيبايي
ضررنه لري بې نفع　　ستا د ميني سودايي
ستا سودا ما لره سود ده　　حق به وايم خدايي
په هيڅ مخ کښې ليده نه شي　　ستا د حسن صفايي
نمر به څه له تا سيالي کا　　په دا بې سروپايي
ادراک نه رسي د سروې　　ستا د قد په رعنايي
لکه ستا چې قد بالا دی　　نشته هسې بالايي
که د ستا وصال دريا وي　　زه ماهی يم دريايي
د مګسو زندګي ده　　په دکان د حلوايي
زه طوطي شکر پرست يم　　دا ستا شونډې ميټايي
دا ګمان په رحمان مه کړه　　چې بې تا به وپايي

۲۳

که په قطع د تمام جهان ملک يې　　چې له ځانه خبر نه يې لا هلک يې
آدميت خو څه په مال او په شال نه دی　　ته چې خيال په شال په مال کړې ځکه سپک يې
منصفان دې د انصاف خبرې وايي　　څه شو څه شو که په خپلو کې شريک يې
که د لمر په څېر څرګند شې په جهان کې　　څو په زړونو پسنديده نه شي لا ورک يې
بزرګي په دلجويي کې ده د خلکو　　ته چې خلک ډوبوې څرنګ به بزرګ يې
په لويئ کي لويي چيري ده لايقه　　کميني و ته مټ کړه که سالک يې
فلک تا غوندې پيدا کړي بيا فنا کړي　　ته لا نوی خواست کوې په ناز نازک يې
دانايان به په ديوان ښکلي پند اخلي　　چې رحمان په خوار نظر ګورې فلک يې

څوک له خاورو ايرو پاڅوې تخت ورکړې　　څوک له تخته د ايرو په ډېران ول يې

۲۴

مست د هغه مخ يم چې مستاني لري سترګې　　بې توري، بې تېغه، قاتلاني لري سترګې
بې ليدو کتو غايبان زړونه وړي له خلکو　　هسې چشمان بندي ساحراني لري سترګې
هرڅوک چې يې ويني نورې سترګې کتی نه شي　　ښکلي پريوارغوندې حيراني لري سترګې
لب آب حيات دی او نفس يې د عيسی دی　　هېڅ عجبي نه دي که خوباني لري سترګې
هر چې عاشقان دي هغه کله بل خوا ګوري　　واړه ستا په لوري نګراني لري سترګې
ای رحمانه اوښکي هم له تخمه د باران دي　　کښت د هغه شين شو چې ګرياني لري سترګې

۲۵

خو زما په ورميړه ماتول شېر يې
که په مرګ د رقيب هم هسې شمشېر يې
مرګ خو وينې چه پخپله را پسې دی
څه محتاج زما و مرګ وته ډېر ډېر يې
کبر و خيال خو لا له ځايه ستا عادت دی

او که نن زما له قصده په بل پېر یی
دا بې شماره عاقلان به شي کم عقل
ته چې دا رنګې په زړه وښکه دلیر یې
ستا خویونه به پخپله ځان ځرګند کا
زه به څه وایم چې ته تر بلا تېر یی
له حیرته دي تعریف کولی نشم
چه په څه رنګ دي ستایم د چا په خیر یی
ما چه ستا د لبو خوند بیا موند محظوظ شوم
که سل ځله په ترخه ویل ګندهېر یی
د جهان ښکلي که واړه د رحمان شي
خدای دې نه کا چې یې ته له دله هېر یی
۲۶

په یوه زره به ورۍ یا به موږ ئې
که ځواني له خدایه غواړې ځوان به ومرې
سړی کله خویا جوړ کله ناجوړ وي
عاشقي به دې آسمان غوندې ځرګند کا
بدي واړه په ښه ونیسه رحمانه
عاشقي بې جذبې چیري ده رحمانه

په یوه ذره به ګرم یا به سوړ یې
او که بس له ځوانۍ پائي خو به زوړ یې
څه خدای نه یې چې به تل تر تله جوړ یې
که مجنون غوندې هرڅو په صورت ووړیې
چې پای بند د یار په مهر یا به مروړ یې
ته مجذوب د یار په مهر ګښې لا ووړ یې

عبادت خو په ځوانۍ کېږي رحمانه
په پیرۍ کې به څه زهد کړې چې زوړ یې
۲۷

د زړه حال و تاته څه وایم په ژبه
هم د ګل په څېر بلبل سېځې په مینه
بې لیدو د ر ځرګندیږي عیب واړه
هم قاضي یې هم ملا هم محتسب یې
یو دې ذات په دواړو کونو کې شهره دی
چې ته مخ په عبادت کې نه جار باسې
ورکول او پیرودل دې په خپل لاس دي
جار تر هسې رنځ نیولو شه رحمانه
خدای طاعت، عبادت څه کوي رحمانه

ته خبر د خوږو زړونو په منزل یې
هم مین لکه بلبل هسې په ګل یې
په کمال د جملګۍ چارو کامل یې
هم ساقي د مې پرستو په محفل یې
بل په نام له هر چا لویه یو په سل یې
درسته شپه دې بدي کا ته یې خپل یې
که و چا یې ورکوي که یې اخل یې
چې شهۍ یې په پوښتنه وې راغل یې
خویې مینه د سړي ده ازمیل یې
۲۸

په ځوانۍ کښې بد دماغه بد ګمان یې
چې پیري دربادی در شي بیا ناتوان یې
که په دا دې زړه ښه کېږې دا خو نشته
چې به تل تر تله ژوې هم به ځوان یې
چې هر ګز دې په لاس نه دي کښیوتوني
بېهوده د هغو چارو په ارمان یې
چې بې خدایه زړه تړ ې په نور څه پوري
هم په خدای هسې باور کړه چه نادان یې
هسې رنګ دې و هغه جهان ته شا کړه

ګويا تل به مستقرپه دا جهان يې
همره سر دې و خپل خدای وته ټيټ نه دی
لکه ټيټ په لور د خان و د سلطان يې
يوه شپه په طاعت نه شي رونولی
هره شپه په مال و ملك پسي پاسبان يې
په تسبيح دې تانده ژبه وچ لرګی شه
پوچ ګويی لره بلبل غوندې ګويان يې
و نمانځه ته چې نمر خيژي هاله پاڅې
په قلبه پسي په نيمه شپه روان يې
اوداسه لره کوزه اخيستی نه شي
چې په لو او په لور ورشي پهلوان يې
پټې سترګې لکه ستورپه ګانۍ ګرزې
که پريوزې و کوهي ته هم روان يې
پښيماني تر پښيمانۍ لا پخوا بويه
نه هغه چه بيا په تېر ساعت پښيمان يې
د هلك په څېر به لاس اچوې اور ته
نه خبر په خپل بهبود نه په نقصان يې
چې و بل ته نصيحت کا ځان يې هير وي
نور ځوك نه دی هغه ته عبدالرحمن يې
۲۹

زه د ستا له غمه ژاړم واړه وينې
واړه وينې، واړه وينې، واړه وينې
خود مې وينې چې په تش کاته دې مرمه
لا خنجر په کاږې مُږې دل سنګينې
هر زمان مې په حضور د سترګو وژنې
لا يقين دې د زړه نه شي بې يقينې
عالم ستا په مينه ژوي نه پوهيږم
زه په څه سبب وژلی يم ستا مينې
ډېر عالم به نورې رنګ کا معلوميږي
تاچې هسې جامې واغوست رنګينې
پښې يې نه وي چې وبله خواته درومي
هسې سکښې په غمزه د عاشق سپينې
که صورت مې پر بله پورې معلوميږي
زړه مې ستا له غمه چاود دی نازنينې
هغه ځوک دی چې ترتا به بهترين وي؟
ای تر واړو مهرويانو بهترينې
چې دې زلفې د رحمان په زړه وريځ کړې
تر بڼويې ځکه څاڅي اوبه سپينې

ځوک له خاورو ايرو پاڅوې تخت ورکړې
ځوک له تخته د ايرو په ډيران ول يې
۳۰
ورك شه ورك شه بد کردار و بد سړی
که دې ورور که دې عزيز وي که پردی
تر هغه لا نيکو کار بيګانه ښه دی
چې بد کار شي د چا زوی او يا نمسی
لرګي لوښي همه واړه پرې مردار وي
بد کردار دې سور لنډی يا وزی سپی
هغه خلق به همه واړه ليوني کا
چه په کلي کښي يو سپی شي ليونی

بل علاج د ليونيو سپيو نشته
بې له مرګه چې ترې ډك كاندي كوهی
حرام خور د مخنثو په حساب وي
كه په توره يا په تيغ وي مېړنی
مېړني ويلی بويه و هغه ته!
چې بې وجهي آزار نه كا هېڅ سړی
ديګ يې ايښی په نغري ږومبی تر تيغ وي
چې يې سوړ په آه سرد نه شي نغری
هسې فيض يې و هر چا وته رسيږ ي
چې باله شي د خپل وقت حاتم طی
اې رحمانه چې بد فهم او بد كردار شي
راته وايه سپی بهتر دی كه سړی
۳۱
كه له ډيره غمه دم د چا ختی
زړه مې هسې ستا په تورو زلفو بايلود
په يوه ساعت مې رد هم مې قبول كا
په يو لاس كښې يې مرهم په بل خنجر دی
كه په مرګ د عاشقانو يې رضا ده
و كوم دم ته به ادراک د پاړو رسي
خون بها مې د ستی په مثل نشته
څوك دې غم زما په ډيرو اوښكو نه خوري
د هجران په توره شپه كښې يې وېرېږم
د يار غم لكه زمری راباندې راشي
چې پرې غم غلطومه د شپې پاڅم
ګاه كتاب كله رباب په لاس را واخلم
ګاونډي مې واړه وواته له خوبه
كه عاشق تر معشوقې پوري يو سپی وي
زه رحمان د يار په غم كښې هسې ډوب يم
ز ه به مړ وم ستا په عشق كښې لرغونی
لكه ورك په توره شپه كا څوك كالی
نه پوهېږم چې يې خپل يم كه پردی
نه په مړيو كښې حساب يم نه ژوندی
خدای دې ما كا تر همه واړو ږومبی
هر وېښته يې د كاكل شو منګری
ما پخپله قبول كړی دا خپل سوی
كم به نه كا په خوردن سره ندی
چې يې نه وينم د وصل سپين سپوږمی
خدای دې پېښ نه كا په چا باندې مزری
كله مې په شونډو كېږدم كله نی
بارې درد مې په هېڅ رنګ نه كا كمی
كه په سل كوټو دننه كړم زګيروی
خدای د هجر په توره مه وژنه يو سپی
چې هېڅ نه وينم په سترګو مګر دی
۳۲
چې دارو د درد و غم وي هغه مې
ساقي راكړه يو دوه جامه پياپې
مې د خپلو لبو را نه د انګورو
چې اول يې نوشيدن وي پسې قې
په هر تيغ كښې چې آب نه وي د شرابو
څوك د غم په غليم نه مومي برې
جام د ميو چې غمخوار د كل جهان شه
زه به اوسم په دا غم كې تا به كې
راشه يو ځله مې هسې مست خراب كړه
چې خبر نه شم له حاله د هېڅ شې
بې خودي هسې پناه ده زور آوره

چې خبر نه شم له حاله د هيڅ شی
زه هغه تحصيل تمام ګنم په عشق کښي
چې له هره غمه خلاص کاندي سړی
رحمان صلحه له رقيب سره پيدا کړه
آشنا ښه دی البته خوږونکی سپی
٣٣
ډيرې خولې زما په ياد شکر خورې شوې
بيا زما په زمانه خاورې ايرې شوې
يو ه برخه خدای هرچا لره ورکړې
د چا برخه خاموشي د چا نارې شوې
د چندنو ونی وسوليدې لاړې
هزار ځانګې د شمشادو په ارې شوې
په هغو زمکو چې روغې پرې مانۍ وې
د ايام په ګردشونو هديرې شوې
په دنيا کښې چې بنياد د آشنايۍ کا
د هجران تورې ههغه لره تيارې شوې
دا فلک خدای پيدا کړو دا يې خوی دی
چې و چا وته دعا چا ته ښيرې شوې
د دنيا د محلونو خښتې واړه
و رحمان ته د سرونو منارې شوې
٣۴

بوصلِ تو مارا کجا هاته هې — که وصلِ تو خيلي برې بات هې
بَکوی تو گفتم که مسکن کنم — ولې کی مرا اين درجات هې
خمِ زلفِ تو گوشه ابروان — دلم را عجائب مقامات هې
مکن پيش من وصف خورشيد و ماه — که از حسنت اين کم علامات هې
همی دادی دشنام و گالي مرا — بسويم همين از تو سوغات هې
نگاهت نه امروز خونم بريخت — که دايم ترا همچون عادات هې
ز آغوش رحمن مرو با رقيب — که اين سفله بد خوی و بد ذات هې

مخمس

٣۵

هغه يار چې ښايسته دی تر آفتابه — مخ به کله را ښرګند کا له نقابه
بيلتانه په زړه زهير کړم بې حسابه — يو سبب وکړې مسبب الا سبابه
چې زما ملاقات وشي له احبابه
ملاقات د ښايسته و مې نصيب کړې — د ښايست په ګلستان مې عندليب کړې
عندليب مې په ګلشن د خپل حبيب کړې — خدايه ما په دلبرانو کښې قريب کړې
و مې ژغورې د دې اهل له عتابه
هغه يار چې زه يې مينه په ديدار کړم — هميشه يې و ديدن ته انتظار کړم
شپه و ورځ پسې نارې وهم کوکار کړم — که په روی ورته تمام جهان رويدار کړم
سترګې نه پورته کوې د ناز له خوابه

بیلتانه یې پټ پنهم په زړه تاراج کړم		و دیدن ته یې په هسې رنګ محتاج کړم
چې غرقاب یې د غمونو په امواج کړم		هېڅ پایاب یې مونده نه شي څه علاج کړم
د آشنا د مینې غم شه نا پایابه

ته چې کس یې د جمله و بې کسانو		هم کار ساز یې د جمله و کار سازانو
الهي په بزرګۍ د بزرګانو		زه وصال په دعا غواړم د خوبانو
لا به کله دا دعا شي مستجابه

اسیر کړی دې د زلفو په په طناب یم		تکبیر کړی دې د سترګو په قصاب یم
د کښتۍ غوندې مدام په اضطراب یم		لکه زه چې ستا له غمه په عذاب یم
خبر مه شه هېڅ بنده له دې عذابه

دریغه مه وای په دنیا کښې پیدا شوي		او که وای هم په دا هسې شان خومه وای
لکه زه یم د هجران په لنبو سوی		څو به ګرزم د هجران په اور الووی
چې سینه مې شوه په درست عمر کبابه

هی هی څه مې دا خراب خاطر ناښاد شه		زیست روزګار مې همیشه آه و فریاد شه
عمارت مې د زړه هسې رنګ برباد شه		چې حباب غوندې بې بېخه بې بنیاد شه
د بنیاد طمع به څه کړم له حبابه

پټ پټ ګرزم د ناصح له نصیحته		راته کاندي نصیحت په څو صورته
چې توبه کړم د خوبانو له قربته		هېڅ ځواب یې په ما نه شي له غیرته
در مانده ورته ولاړ یم لاځوابه

دا ځواب څه هسې نه دی چې په خوله شي		د عشق راز څه هسې نه دی چه وایه شي
دا مشکل حکایتونه په ما نه شي		د دې بحر بې پایان حساب په څه شي
چې یې زه و چا ته وایم له حسابه

چا موندلی د دې بحر پایان نه دی		دغه راز و هر سړی ته عیان نه دی
هېچا کړی د دې چارې بیان نه دی		دغه واړه عاشقي ده رحمان نه دی
چې په خوله کښې در و لعل لري سیرابه

۳۶

ستا جفا د حد په هورته ده صنمه		تل مې اوښکې موج وهي د زړه له یمه
څو به پټه دا قصه اوسي پنهمه		هسې ډوب په فکر پروت یمه بې دمه
نه پوهېږم چې په غره یم که په سمه

که خبر وای له دې هسې رنګ خوارئ		ما به نوم اخستی نه و د یارئ
ستا د غم په دریاب ډوب یم تر مرئ		بې تا نه لرم هېڅوک د دستګیرئ
مګر ته پخپله لاس را کړې همدمه

ما وې نوربه آشنایي له هېچا نه کړم		هم په دا رنګه مې نیت وه بارې څه کړم
د قسمت علاج په چا شي چه ئي زه کړم		که په سل رنګه تالاش و تدبیر وکړم
خلاصی نه مومم له لوحه له قلمه

خوبرویان که بې وفا دي خو هم وره دي		عاشقان که وفا دار دي خو هم پېره دي
ستا له غمه هر چې دي زما په زړه دي		اوس به حال و چا ته څه وایم چې څه دي
غرض دا دی چې زه ګرم یم ته ناګرمه

یو خو دا چه په صورت یې پري رویه		هم په خوی و په خصلت فرشته خویه
هم په قد و په قامت هر ګوره لویه		بیا به نه مومي څوك تا غوندې دل جویه
که یې غواړې په هژده هزار عالمه

ستا له غمه زه په ځان کړم هسې چارې   چې دښنه یې وبله نه کا ګلعذارې
ته په څه سبب زما نه دل آزارې   دا زما ګناه راوښیه دلدارې
چې توبه کړم نصوحا غوندې محکمه
لاس تر غاړه د رقیب سره خندا کړې   چه ما ووینې له قصده راته شا کړې
خدای یې وینې هغه چارې چې په ما کړې   تر ابدې ورځې پورې به جفا کړې
که به کله و جار ووزې له ستمه
تا چې هسې بې نیازې د ځان پیشه کړه   په عاشق دې د خندا زمکه متره کړه
بیا دې ورځ په غریبانو توره شپه کړه   نور دا هسې د جفا خویونه مه کړه
خلقه به دې له جوره شي برهمه
ستا زما له میني هر څوك خبر دار دي   دا خبرې کوراکور په هر دیار دي
چه فلانا فلانا سرې سره دوستدار دي   اوس په بېرته جار واته و ما ته عار دي
چې رسوا شوم تر عرب و تر عجمه
هغه ژوي چې په تا باندې مین وي   په وګړي به رسوا لکه کوهکن وي
همیشه انګشت نما په مرد و زن وي   چه دانخښي په کښې نه وي دروغژن وي
که په هره ګړۍ خوري هزار قسمه
نشانه د عاشقانو اول دا ده   چې مدام یې سراو کار وي له فریاده
تل نامه د بدنامۍ وي پرې زیاده   نه وېرېږي له پیغوره له اهداده
بې د یار د جدایۍ له ماتمه
هر چې زړه یې مبتلا شي په بتانو   زیست یې نه شي یو ساعت بې مهرویانو
که څوك ورکړي بادشاهي د بادشاهانو   په نسبت د هغو سویو سوختګانو
دا متاع ده تر یوه خسنې کمه
که سلیمان غوندې مسند یې په هوا وي   په سبب د عاشقۍ به خاك پا وي
همیشه به په فریاد و په غوغا وي   چې دا هسې نشانې په کښې پیدا وي
ترو هاله پرې عاشقي ده مسلمه
عاشقي دې هیڅوك نه ګڼي اسانه   دا خبره ده له حده پهورته ګرانه
وصال نه دی چا موندلی بې هجرانه   ته له ځان سره اتکل وکړه رحمانه
په دنیا کښې ښادي چېرې ده بې غمه